MARIE-ANNE DESMAREST

TORENTE

* * * *

roman

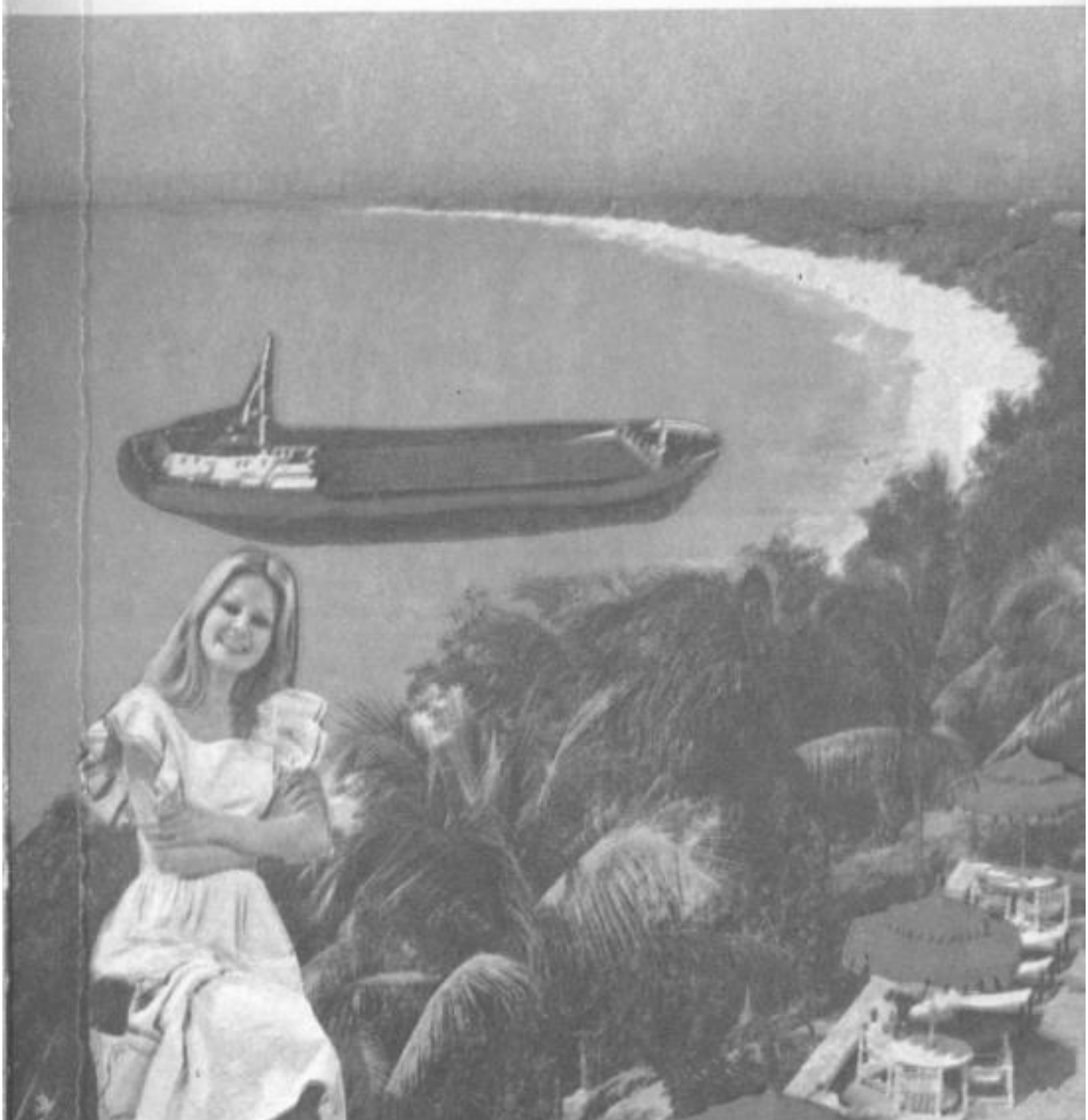

Marie-Anne Desmarest

TORENTE

Volumul 4

Traducere: Teodora Popa-Mazilu

Editura Porus
Bucureşti, 1992

Titlul original:

Marie-Anne Desmarest
Le cycle TORRENTS,

Le dernièr amour de Jan
et
L’ennemi de Jan

Éditions Denoël,
Paris, 1959 et 1960

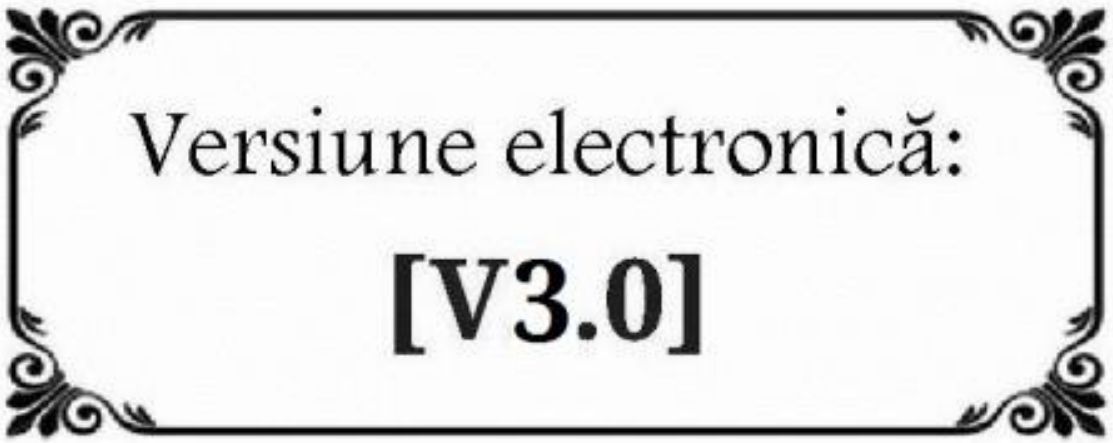

Corectură [V3.0]: septembrie 2016

ULTIMA DRAGOSTE A LUI JAN

Motto:

„O zei, vă rog ca mintea-mi din nou
s-o-ntunecați
Și imaginea-i funestă, de mine-
ndepărtați.”

A. PUȘKIN

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

Jan Yvarsen cerceta cu atenție planul.

— Bănuiesc că ați prevăzut şi o sală preoperatorie? întrebă el, ridicând din sprâncene.

Musafirul, un omuleț brun, cu chipul spân, întinse nervos un deget:

— Chiar aici, vedeți, în fața celor trei săli de operație.

— Există posibilități de izolare absolută?

— Da.

— Şi locuri pentru câți bolnavi?

— Am putea anestezia cinci persoane deodată.

Jan continuă să pună întrebări, pe acelaşi ton, puțin cam rece, dar foarte sigur de el, tonul lui obişnuit când veneau diverşi medici să-l consulte, să-i ceară sfatul pentru construirea sau îmbunătățirea unor clinici, spitale şi laboratoare de cercetări.

— Ce anume ați prevăzut pentru a scădea temperatura corpului?

Confratele şovăi:

— Vedeți, noi...

Imperturbabil, Jan îi reteză vorba.

— Veți avea nevoie de cearşafuri duble de cauciuc, între care să circule apă cu gheață, şi în care să fie înfăşurat bolnavul.

— Minunat.

— Aveți intenția să treceți prin Statele Unite înainte de a vă înapoia în Argentina, nu-i aşa?

— Da, aşa intenționez.

— Atunci, vă sfătuiesc să vă duceți la

Rochester ca să vizitați noua *Mayo Clinic*, unde veți vedea niște săli preoperatorii cu o aparatură impecabilă.

O oră mai târziu, Jan îşi conduse vizitatorul până la poartă. După ce rămase singur, se sprijini cu spatele de trunchiul zgrunțuros al unui chiparos şi închise ochii, lăsându-se în voia imaginației. Se văzu sub cupola de sticlă a unei săli de operație. Lampa scialitică lumina puternic bolnavul. Infirmiera anestezistă stătea cu ochii țintă la ampermetrele de control, care oscilau. Un instrument strălucitor fu aşezat în palma deschisă a lui Jan; mâna lui se apropie încet, de trupul ce trebuia să fie operat.

În acea clipă, Jan deschise ochii, exclamând înciudat:

— Ah! La ce bun! La ce bun să tot visez, să mă torturez întruna?...

Vizita doctorului trezise din nou în el vechea nostalgie după profesia sa. Sala

de operație, amfiteatrul Facultății de Medicină... Locurile unde domnise, unde-şi petrecuse cei mai minunați, cei mai frumoşi şi mai amețitori ani din viață. Ori de câte ori un medic sau un cercetător venea să-l tulbure cu întrebări, simțea cum se deschide în el rana amintirii. Amintirea... Mai avea una mult mai tenace, mult mai dureroasă.

Jan aruncă o privire gânditoare spre vila vecină şi se îndreptă spre terasă, unde-şi făcea siesta Thérèse.

— Ai scăpat, în sfârşit, de pisălogul ăla? spuse Thérèse de îndată ce-şi zări bărbatul.

— De ce-l faci pisălog, draga mea?

— Toți cei care vin să ne deranjeze în oaza asta de linişte sunt nişte pisălogi.

Jan îşi trecu mâna peste frunte.

— Ei, nu chiar toți. Din când în când, îmi face plăcere să regăsesc – fie chiar şi printr-o persoană intermediară –

ambianța din clinici, efortul susținut al confraților mei mai tineri. Viața unui om – vezi tu – ține mai înainte de orice de profesia sa...

Simțind că Jan aluneca spre melancolie, Thérèse schimbă imediat vorba:

— Cel puțin l-ai putut ajuta cu ceva?

— Cred că da; a plecat foarte mulțumit. M-a anunțat că sala principală de operație va purta numele meu, fapt care m-a făcut să mă simt foarte jenat; cum a insistat însă foarte mult, nu l-am putut refuza...

— Eşti prea modest, Jan! De ce să te simți jenat?

— Sunt totuşi un biet om, cu cusururile şi limitele sale. Nu-mi place să-mi văd numele pe unele frontispicii şi nici să fiu considerat drept una din acele ființe perfecte şi atotştiutoare... Şi apoi...

Se întrerupse şi privi spre valurile al-

bastre ale Mediteranei, pe deasupra cărora dădeau târcoale pescăruşii.

— Hai să vorbim de altceva! Peste câteva zile vom împlini un an de când neam stabilit aici, draga mea; nu crezi că ar fi cazul unei mici petreceri, în familie?

— Adevărat... murmură Thérèse, anul trecut, pe vremea asta, sărbătoream instalarea în noua casă. A şi trecut un an...

— Nu mi-ai răspuns la întrebare, insistă Jan.

— Te-ai gândit la ceva anume?

— Da, să-i invităm pe copii, pe Erling cu Flavie şi pe Ide cu Norbert, să vină şi să petreacă împreună cu noi câteva zile, la *Journey's End*.

Thérèse se arătă nespus de bucuroasă.

— Mai că-mi vine să cred, strigă ea încântată, că ai ajuns să-mi ghiceşti

până şi gândurile cele mai tainice!

— Nu-i aşa că vrei să-i revezi?

— Mai încape îndoială? Află că şi ei vor fi la fel de bucuroşi să vadă cât de frumos ne-am instalat aici, în această oază a liniştii.

— Da, sigur, spuse Jan cu voce schimbată.

Închise ochii ca să n-o mai vadă pe Thérèse, ca să nu-i mai suporte privirea întrebătoare. „Oază a liniştii! Ce înşelătorie!” Era a doua oară în câteva minute când folosea această expresie. Ce minciună! Sigur, nu pentru ea, pentru ea care habar n-avea de tot chinul lui ascuns, de dorința cumplită care-l rodea. Încă din prima seară a instalării lor la *Journey's End*, un demon se strecurase în ființa lui, un demon care-l chinuia fără încetare.

— Ce ai, Jan? îl întrebă Thérèse. Pari frământat...

El deschise ochii, agasat de o asemenea întrebare inoportună.

— Nimic, o uşoară indispoziție.

Thérèse se alarmă:

— Nu te simți bine?

— N-a fost nimic, a trecut...

— Poate că ar trebui să te menajezi puțin...

— Nu, nu...

— Eşti sigur că nu te oboseşti prea mult cu iahtul sau cu înotatul atât de departe de țărm?

Jan îşi reprimă un gest de nerăbdare.

— Nu, răspunse el cu o oarecare plictiseală. Căci tocmai aceste exerciții îmi îngăduie ca, din punct de vedere psihologic, să mă simt încă tânăr.

Dar Thérèse nu dezarmă atât de repede.

— Totuşi, am adesea impresia că exagerezi, că te oboseşti peste puterile tale.

Jan se apropie de soția lui şi-i puse

mâna pe umăr – puțin cam dur şi fără niciun fel de tandrețe. Pălise uşor. Trăsăturile îi erau crispate, semn că se enervase.

— Dintre noi doi, draga mea, să ştii că eu sunt medic, i-o trânti el fără niciun fel de menajamente.

— Sigur, Jan, dar asta nu mă împiedică să...

El îi tăie vorba:

— În cazul ăsta, te rog să mă cruți de toate aceste întrebări stupide, privitoare la sănătatea mea!

Thérèse se revoltă.

— Stupide?...

— Da, stupide!

— Cuvântul e jignitor, Jan!

— Vrei să curmăm discuția?

— Nu-ți vreau decât binele... De ce ai devenit dintr-odată atât de aspru şi de nedrept cu mine? Thérèse se ridică din şezlong. Ce ți-am făcut?

Jan dădu semne de iritare.

— Doar n-o să ne certăm pentru nişte copilării! Nu mi-ai făcut nimic! Dar nu-s bolnav!

Apoi, adăugă pe un ton mai blând:

— Atunci ne-am înțeles, trimit două telegrame, una la Stockholm şi alta la Krittelwerk.

Thérèse înclină din cap.

— Cum vrei, replică ea cu o voce din care răzbătea tristețea, dar şi un anumit resentiment.

— Te-ai supărat? Îmi porți pică?

— Nu, sunt pur şi simplu tristă din pricina mâniei tale nejustificate.

— N-ai auzit cum bătea vântul astă-noapte?

— Şi ce legătură are vântul cu discuția noastră?

— Din cauza asta sunt nervos; nu-l suport!

— Totuşi, când eşti pe mare, îți place.

— E cu totul altceva. Ziua vântul mă entuziasmează, mă stimulează; noaptea, mă sâcâie, îmi ațâță fiece nerv.

Minţea, dar putea oare să-i spună adevărul? Putea să-i mărturisească Thérèsei că ceea ce nu-l lăsa să doarmă nu era nicidecum şuieratul vântului, ci o anumită *Sonată* de Mozart? Muzica asta îi răpise toată liniştea; când o auzise se străduise să-şi aducă aminte ce anume era. Până la urmă, găsise: era vorba de andantele în si bemol al *Sonatei în fa,* catalog Koechel 533, de Mozart. Acel andante, cu sextetele şi terțetele lui sfâşietoare, şi care se încheia cu limpezimea unei melodii luminoase; era destul de prost interpretat, chiar foarte prost, aşa cum avea „ea”, odinioară, obiceiul să-l interpreteze – într-un fel prea tumultuos şi prea romantic, ca şi cum ar fi cântat ceva de Chopin sau de Schumann.

O *Sonată* de Mozart, prost cântată, masacrată, iată ce-i răvăşea nopţile. Şi apoi şi... Nu, nu trebuia să se mai gândească la asta! Dimpotrivă, să înlăture, să izgonească din mintea lui acea imagine.

— Atunci te duci la poştă, dragă?

Întrebarea Thérèsei îl smulse din vis. Jan surâse... Între ei se reinstalase calmul, furtuna părea să se fi liniştit.

— Da, răspunse el, telegramele trebuie trimise imediat, pentru ca Ide şi Erling să aibă vreme să-şi facă valizele.

— Şi după asta?

— După care asta?

— După ce termini cu telegramele, vii acasă?

Acest joc de-a întrebările şi răspunsurile începuse să-l obosească; totuşi se stăpâni, nu lăsă să se întrevadă nimic:

— Nu, am intenţia să mă întâlnesc cu Yannakos şi să mă plimb puţin cu iah-

tul, pe mare.

— Vă duceți departe?

Noua întrebare îi provocă o reacție a cărei violență îl surprinse chiar şi pe el.

— Vrei să încetezi să mă mai tratezi ca pe un puşti? Sunt om în toată firea, ce naiba!

Thérèse ridică mâna, ca şi cum ar fi vrut să se apere împotriva unei brutalități. Continuând să strige, lăsând să-i scape unele cuvinte jignitoare, Jan se simțea profund nedrept față de blânda lui tovarăşă de viață. În realitate, imprecațiile sale – şi el ştia foarte bine acest lucru – erau de fapt adresate alteia, umbrei care nu înceta să-l hărțuiască.

— Sunteți toate la fel, nişte fiare periculoase şi dominatoare!

Thérèse, foarte palidă, se ridicase. Îi întoarse soțului spatele şi se îndreptă spre casă. În acea clipă, furia oarbă a

lui Jan, se risipi. Odată cu luciditatea îi reveni şi mâhnirea de a fi jignit atât de crud o inimă credincioasă. Se repezi după ea şi-o luă de braţ.

— Stai, îi spuse cu o voce lipsită de inflexiuni, nu pleca! Te rog să uiţi cele întâmplate!

Thérèse îl privi drept în ochi.

— Nu sunt nici marionetă, nici giruetă, Jan, ştii foarte bine asta! Cum aş putea să uit atât de repede vorbele tale aspre şi nedrepte? Nu, lasă-mă!

Jan o strânse şi mai tare de braţ.

— Rămâi, Thérèse, şi încearcă să mă înţelegi!

— Ce e de înţeles decât că prezenţa mea te deranjează, că sunetul vocii mele te agasează?

Jan o trase încetişor spre el.

— Acum nu fi tu nedreaptă, Thérèse! Ştii bine că fără tine, viaţa mea n-ar avea niciun rost! Acum, după ce m-am

retras definitiv...

— Şi înainte?

— Să fim sinceri: ți-am spus mai adineauri că, în viața unui bărbat, contează mai întâi şi mai presus de orice munca lui. Înainte, aş fi putut trăi şi singur, la rigoare... Sigur că ar fi fost foarte dureros, dar bolnavii mei m-ar fi făcut să uit propriile necazuri, propria-mi durere. Astăzi e cu totul altceva. Nu mai exişti decât tu pe lume, care să-mi justifice existența... Hai, vino să stăm alături, pe şezlongurile astea două...

Fără să spună o vorbă, Thérèse se lăsă condusă. După ce se aşezară, Jan continuă:

— Căsătoria, vezi tu, e o loterie; ea presupune o înțelegere perfectă, o legătură absolută şi durabilă între două ființe care continuă totuşi să ducă o existență psihologică separată. În pofida dragostei care-i uneşte, oricât de

puternică, oricât de pătimaşă ar fi ea, bărbatul şi femeia rămân două fiinţe perfect distincte, care continuă să-şi aibă fiecare viaţa sa. Iată de ce unele conflicte sunt inevitabile; căci contactul zilnic, permanent, iscă – în mod firesc – decepţii şi ranchiune, care tot se adună formând un fel de abces; şi acest abces, mai devreme sau mai târziu, trebuie să spargă. Atunci izbucneşte furtuna...

— Cum poţi să fii atât de violent?... murmură Thérèse.

— Ştiu asta şi sunt primul care-o regretă. De altfel, trebuie să fii de acord că furtunile noastre nu-s prea dese.

— Asta e adevărat...

— Ultima oară, când m-am înfuriat tot aşa, pe nedrept a fost la...

Thérèse îşi luă bărbatul de mână pentru a-i da de înţeles că-l iertase. Apoi continuă ea fraza:

— ...la Pretoria. Te reîntorseseşi de la spital, distrus, copleşit...

— Da, îmi aduc aminte de noaptea aceea groaznică, zise Jan, cu o voce surdă. Bolnavul murise în mâinile mele. Boala lui Richter. Stadiu avansat. Bloom dispăruse...

— Lasă, dragă, nu te mai gândi la asta!

— O noapte a înfrângerii...

— Dar chiar a doua zi, adu-ți aminte, ce triumf în fața întregii prese, a camerelor de televiziune...

— Numai Bloom a fost vinovat de toată înscenarea aia!

— Şi bine a făcut!

— Poate... Acea ultimă reuşită îmi era, totuşi, necesară, ca să-mi pot anunța – în mod public – retragerea. Retragerea definitivă. Să mă pot consacra, în sfârşit, familiei mele, adică ție, Thérèse.

Mână în mână, mai uniți ca niciodată, Jan şi Thérèse rămaseră tăcuți. Nu se mai auzea decât uşoara tălăzuire a valurilor, care veneau să moară pe plajă.

Capitolul II

Hugo Stiffenacker o privi lung pe Judith Collins, aşezată în fața lui, într-unul din saloanele hotelului *Schweizerhoff* din Interlacken. Sigur, fata era foarte frumoasă, splendidă chiar, cu pletele ei aurii strânse într-un coc, după moda romană, cu ochii ei cenuşii, care te făceau să te gândeşti la apele mării Nordului, scăldate de primele licăriri ale aurorei, cu umerii de madonă italiană, cu trupul de o frumusețe fără cusur. Dar oare Hugo vedea într-adevăr toate aceste frumuseți? Fiindcă Hugo nu izbutise să-şi alunge nici acum din minte imaginea Flaviei

Yvarsen.

— Atunci, se neliniști Judith, ești de acord? Accepți invitația mea?

Judith Collins era o foarte bogată moștenitoare americană, în vârstă de douăzeci și cinci de ani. La douăzeci de ani făcuse prima ei călătorie în Europa și de atunci, sedusă de farmecul bătrânului continent, își împărțea viața între Roma, Paris și Cap-Ferrat, unde avea o casă. Pasionată după muzică, fusese printre primele care descoperise talentul excepțional al violonistului. Influența și spiritul ei întreprinzător, îi aduseseră lui Hugo o serie de contracte extrem de avantajoase. Tot Judith fusese cea care avusese ideea acelui turneu prin Statele Unite, care-l consacrase pe plan mondial.

— Ce ai, Hugo, de ce te uiți așa la mine, ca și cum nu m-ai mai fi văzut niciodată?

Hugo surâse şi – pe un ton puțin sarcastic – care-i devenise obişnuit ori de câte ori făcea complimente femeilor – spuse:

— Pentru că orice bărbat care se află alături de tine, draga mea, cade într-o profundă reverie, într-un fel de fericită buimăceală...

Judith bătu din picior:

— Fără complimente, Hugo! Nu ți se potrivesc câtuşi de puțin! Şi apoi ce idee curioasă ai avut să vii aici, în Elveția asta înghețată, după turneul prin *dear old States!* Țara asta este cum nu se poate mai plicticoasă!

Violonistul clătină din cap:

— Nu mi se pare; dimpotrivă – în ce mă priveşte – îmi place grozav de mult. În orice caz, aici găsesc întotdeauna cele două lucruri de care am cea mai mare nevoie: hoteluri foarte confortabile şi linişte.

— Nu-ți dai seama că pentru noi, americanii, nu asta e Europa? Pentru noi, Europa înseamnă Parisul, sudul Franței! Înseamnă Italia, Spania şi Grecia!

— Şi restul? Celelalte țări?

— Seamănă prea mult cu țara noastră pentru ca să mai avem senzația că ne aflăm în străinătate. Elveția, Olanda, Suedia, chiar şi R.F.G. sunt prea americanizate, prea curate şi prea fade ca să ne încânte.

— În concluzie, dacă înțeleg bine – spuse Hugo puțin vexat să audă că țara lui era socotită fadă – pentru tine, adevărata Europă înseamnă, mai întâi şi mai ales, murdărie?

— Vai, că prost mai eşti, *young man!* De fapt nu eşti, ci îți place să faci pe prostul!

— Germania nu-i o țară fadă! Ea a dat naştere celor mai mari poeți, le-a dat

naştere şi i-a inspirat!

— Ca, de pildă, iubitul tău Hölderlin!

— Chiar aşa!

— Cunosc cântecul, dragul meu! Germania, patria marilor poeți şi a marilor gânditori! Teoria asta era valabilă acum o sută de ani, astăzi, nu mai e decât o țară a autostrăzilor. Cu o singură deosebire: că autostrăzile noastre sunt mult mai bune decât ale voastre. Atunci – din moment ce romantismul tău e şi astăzi la fel de înflăcărat ca cel din trecut – de ce nu te-ai dus în țara ta?

— Dacă te-aş putea determina să vizitezi portul Hamburg, ți-ai schimba părerea!

Interesată, Judith se aplecă uşor înainte:

— Într-adevăr, spuse ea, ai trăit o vreme în acest faimos oraş hanseatic. Povesteşte-mi şi mie cam ce fel de viață

duceai acolo...

Hugo se închise în sine:

— Nu-mi place să vorbesc despre mine!

— Ba da, ba da, te rog! Povesteşte-mi!

Violonistul închise ochii, pentru a regăsi mai uşor ambianța serilor de odinioară, din Hamburg.

— Cântam adesea muzică de cameră, spuse el cu o voce estompată.

— Adică cine?

— Patronul meu, armatorul Stadelmann, era un fanatic al viorii. Alcătuise un cvartet de coarde în care eu cântam la contrabas.

— Ştiu, strigă Judith râzând, ți-ai început cariera cântând la acest instrument puțin cam ciudat!

Amuzat, Hugo i-o întoarse:

— Eram eu însumi ciudat! Dacă ar fi să dai crezare nevestelor acelor domni, aveam câte ceva din Mefisto şi dintr-un

student famelic, din Torquemada şi din lordul Byron.

— Minunat! Ce n-aş fi dat să te fi cunoscut în acea epocă!

— Eram şi destul de ridicol!

— Talentul – dragul meu – îți dă dreptul la orice fel de excentricități. Dar spune-mi, în afară de acel mediu de armatori, nu vă mai frecventau şi alte persoane, mai deosebite?

Hugo surâse.

— Mai deosebite?

— Da, mai pe potriva temperamentului tău de atunci...

— Mă duceam în port, la marinari. Mi se întâmpla, de asemenea, să stau de vorbă până şi cu vechile vapoare ostenite, care îmi vorbeau despre călătoriile lor îndepărtate...

— Vapoarele vorbesc?

— Da, dar numai celui care ştie să le înțeleagă limbajul.

Judith se aplecă spre el:

— Spune-mi, pe atunci cântai la vioară?

— Exersam pe ascuns. În ziua în care am cutezat să cânt pentru prima oară, în public, patronul meu s-a simțit cel mai fericit dintre oameni. Ți-am mai spus că era un fanatic al viorii...

— Îl înțeleg cum nu se poate mai bine. Ce pregăteşti acum?

— *Concertul în mi bemol,* Koechel 268, de Mozart...

— Renunți la romantici?

— Tocmai asta aş vrea să-ți explic...

Înflăcărându-se, Hugo se ridică şi începu să se plimbe nervos prin odaie.

— Dacă vreau să cânt Mozart, o fac pentru că luminoasa lui seninătate e cu totul opusă propriului meu caracter, veşnic tulburat şi neliniştit. E adevărat că simt o înclinare instinctivă către romantici, mai ales către Ceaikovski.

— În concluzie, abordându-l pe Mozart, cauți dificultatea...

— Nu dificultatea, ci efortul.

— Şi cum ai să te introduci în atmosfera maestrului de la Salzburg?

— De asta m-am retras aici, la Interlaken, ca să pot fi singur cu el, departe de vacarmul marilor oraşe.

— Singur cu el? Dacă înțeleg bine limbajul tău puțin cam ermetic, citeşti probabil toate cărțile consacrate lui Mozart şi totodată îi studiezi şi partiturile, nu-i aşa?

— Da, şi mi se pare că şi suntem, deacum, vechi prieteni. Căci, vezi, ca să interpretez cum trebuie un concert e absolut necesar ca cel ce l-a compus să-mi devină foarte apropiat, ca prezența, şi gândurile, şi arta lui să-mi fie tot atât de aproape ca şi cele ale unui frate.

Judith se ridică şi ea. Se îndreptă

spre marele pian cu coadă care ocupa unul din colțurile vastului salon.

— Vreau să te rog să-mi asculți melodia preferată, spuse ea, cu atât mai mult cu cât îi aparține lui Mozart.

După primele măsuri se întrerupse, reîntorcându-se spre Hugo.

— Spune-mi, ai ghicit despre ce e vorba?

— Sigur, răspunse muzicianul fără să ezite. E vorba de andantele în si bemol din *Sonata în fa*, catalog Koechel 533.

— Şi cum ți se pare interpretarea mea?

— Tot atât de proastă ca şi a mea...

Judith făcu o mutră necăjită.

— N-ai vrea să fii mai explicit?

— Cânți bucata asta într-un mod prea exuberant, prea romantic, înțelegi? O interpretezi ca şi cum ar fi vorba de Chopin sau de Schumann.

Hugo acceptase s-o însoțească pe Judith la Jungfraujoch. Era singura excursie pe care fata se hotărâse s-o facă înainte de a se reîntoarce la Cap-Ferrat. Dimineața, devreme, luaseră trenul care avea să-i ducă la Petite-Scheidegg de unde pornea funicularul ce urca până la trei mii cinci sute de metri. Acum trenul şerpuia printre pă-şunile pustii, dominate de culmile în-zăpezite ale munților Eiger, Mönch şi Jungfrau. Judith era încântată; pândea mai ales drăgălaşele marmote care se iveau când ici, când colo, ridicate pe labele din spate, părând să contemple, cu o mirare nouă, acel monstru uriaş ce tulbura tăcerea deplină a munților. Hugo însă, era cu gândurile în altă par-te. Din clipa în care Judith îl rugase să-i vorbească despre Hamburg, nu se mai gândea decât la Flavie Yvarsen.

Omul care iubeşte nu-i decât un biet

suflet rătăcitor. Căci, în ochii lui, orice loc unde nu se află şi fiinţa iubită devine o priveliştе cenuşie şi inconsistentă. Pentru îndrăgostitul solitar, lumea se preschimbă într-un decor de teatru, unde pluteşte un fel de ceaţă prin care el trece cu o totală indiferenţă. Dacă e muzician, fiecare nouă operă pe care o creează sau o interpretează se transformă într-un mesaj de dragoste, într-o rugăminte, într-un suspin. Muzica, este limbajul lui tainic; graţie ei, el se poate adresa celei pe care o iubeşte, fără a recurge la niciunul din cuvintele maculate şi ofilite de secole de minciuni, de veacuri de laşitate şi de indiferenţă; se poate adresa celei care pentru el, este *Unica!*

Dacă dragostea nu-i este împărtăşită, îndrăgostitul va trăi ca într-un fel de vis dureros şi va arbora tot timpul două chipuri: unul, care va purta pecetea

amabilității, şi pe care-l va folosi în contactul zilnic cu semenii săi; dar „acest-chip-pentru-toată-lumea” nu va fi decât o mască menită să-l ascundă pe celălalt, pe cel adevărat, pe cel pe care-l va regăsi de îndată ce va rămâne singur, pe cel care-i va exprima sentimentele sale adevărate – mâhnirea, singurătatea şi durerea.

Dragostea şi singurătatea, două sentimente pe care poezia tuturor timpurilor le-a alăturat din totdeauna, într-un mod ciudat. Ciudat? Nu, fiindcă singurătatea e totuşi plină de strigăte de dragoste, iar dragostea duce, în mod fatal, la singurătate, fiind pieritoare.

Şi iată şi două din imaginile singurătății: tânărul romantic care, pe un țărm pustiu, contemplă – fără să vadă – infinitul mării, gândindu-se la cea care n-a vrut să-i asculte rugămințile; bătrânul gârbovit, care vine să depună un

buchet de flori pe mormântul celei care l-a părăsit prea curând. Primăvara şi iarna vieţii...

Între aceste două imagini trebuie intercalată cea a contopirii totale cu fiinţa iubită. Vara vieţii, anotimpul dragostei adevărate. Vai de cei care lasă să le treacă această vară, singura lor vară!... Odată cu primele brume va veni şi vremea regretelor. „Poate că ar fi trebuit să...", început de frază, începutul lungilor şi melancolicelor nopţi de veghe... Pe cel lipsit fie chiar şi de amintirea fericirii îl aşteaptă cea mai dureroasă singurătate. Bătrânul aplecat deasupra unui mormânt are totuşi puterea de a se refugia în trecut, de a retrăi zilele fericite de odinioară. E adevărat că e singur, dar n-a fost întotdeauna. În străfundurile privirii sale, lumina dragostei continuă să pâlpâie. Vouă însă, cei care intraţi în iarna vieţii fără să fi

cunoscut dragostea, nu vă mai rămâne decât să repetați la nesfârşit acel: „Poate că ar fi trebuit să...”

Hugo ştia foarte bine că dragostea lui era condamnată dinainte. Flavie se măritase cu un bărbat tânăr şi strălucitor, pe care-l iubea din tot sufletul. Dar parcă mai au vreo valoare argumentele raţiunii, când e vorba de dragoste? Hugo se agăța cu disperare de imaginea Flaviei. De ce se măritase înainte de a o cunoaşte el? Nu-i fusese sortită lui, pe vecie? Cum putea trăi ființa aceea de vis alături de un doctor? De un clinician. De un şoarece de laborator.

— Ce te frământă, dragă Hugo? întrebă Judith. Te-ai întunecat dintr-odată...

Hugo o privi mirat. Uitase până şi de prezența ei.

— Nimic important, răspunse el, mă preocupă o dificultate tehnică de exe-

cuție...

— La concertul de Mozart?

— Da...

Mereu, minciuna, mereu masca! Să n-ai decât un vis, să fii în permanență obsedat de o idee şi să te ascunzi tot timpul față de toți! De câteva clipe, trenul intrase în tunelul ce ducea la stația terminus, Jungfraujoch. „Tunelul ăsta parcă ar fi imaginea vieții mele, îşi spuse Hugo; un drum dificil şi îngust, negru şi tenebros, care urcă spre culmile înghețate ale singurătății. Şi când te gândeşti că toți ceilalți mă cred fericit! Copleşit de fericire! N-am tot ce-şi poate dori un muzician? Prieteni cu influență, succese în toate sălile de concert ale lumii, celebritate, glorie? Când apar pe scenă, aplauzele urcă spre mine aidoma unor talazuri dezlănțuite. Femeile mă găsesc frumos, bărbații sunt răscoliți de felul cum cânt. Mă văd în hai-

ne elegante, cu un aer detaşat, aproape senin; imagine poleită a unui om pe deplin fericit, şi care n-are decât o singură iubită: muzica. Şi toate astea contrar realității, contrar sfâşierii care mă roade.”

Ajunşi la Jungfraujoch, se aşezară la o masă, într-unul din saloanele restaurantului *Berghaus;* aproape de o fereastră de unde se vedea imensul gheţar Aletsch.

— La ce altitudine ne aflăm acum? întrebă Judith, emoționată, impresionată de decorul grandios.

— La trei mii cinci sute de metri, răspunse Hugo, fără prea mult entuziasm.

— Minunat! Spune-mi, Hugo, cum se face că un asemenea spectacol te lasă indiferent, tocmai pe tine, un artist şi un om atât de sensibil? Gheţarul acela care pare fără sfârşit şi coloşii care-l domină... coloşii aceia de piatră...

— Mă aflu departe de aici, Judith...

— Asta se vede! Şi crede-mă că nu e deloc plăcut pentru mine! Am sentimentul penibil că sunt un fel de mobilă care te deranjează.

— Sunt un urs, iartă-mă!

Judith clătină din cap.

— Nu, nu te iert fără condiţii! Uiţi că sunt femeie şi deci curioasă? Vreau să-ţi aflu secretul!

În ochii violonistului licări o lumină.

— Ţii cu tot dinadinsul?

Drept răspuns, ea se aplecă spre el. Atunci Hugo luă hotărârea să vorbească, să se elibereze odată de povara tăcerii. În fond, Judith Collins era singura lui prietenă, susţinătoarea cea mai de nădejde. Cui să se spovedească dacă nu ei?

— Din prima zi în care te-am cunoscut, am citit o durere ascunsă în adâncurile privirii tale, spuse fata, cu un aer

gânditor. Secretul tău nu e de dată recentă, nu-i aşa?

— Datează de la Hamburg.

— Bănuiam.

— Eşti de o rară discreţie, Judith; n-ai făcut niciodată nici cea mai mică aluzie la această descoperire. Am fost convins că masca mea îmi ascundea perfect chipul.

— Pentru un observator superficial, poate că nu eşti decât virtuozul strălucit, da, bărbatul fericit şi puţin bizar, copleşit de toate darurile vieţii. Dar, ţi-o repet, Hugo, eu sunt femeie şi ţi-am urmărit pas cu pas ascensiunea. Am simţit întotdeauna că există ceva obscur în viaţa ta din trecut, ceva care te tulbură.

— Şi totuşi, nu m-ai întrebat niciodată nimic!

— Ar fi fost indiscret şi incorect. Cum orice fiinţă are dreptul să-şi apere zo-

nele de umbră din viață, socot că nu e cinstit să forțezi conştiința cuiva...

— Cât eşti de înțeleaptă pentru cei douăzeci şi cinci de ani ai tăi şi cât de puțin americancă!...

— Iar tu, Hugo, eşti foarte prost crescut: nu ştii că nu se vorbeşte niciodată despre vârsta unei femei?

— Sunt un urs, ți-am mai spus-o!

— Tragi de timp! Hai, spune care e secretul!

— Ceva foarte banal, o istorie veche de când lumea. În epoca în care eu...

Judith îl întrerupse:

— Un minut, dragă Hugo! Iartă-mă că te întrerup, dar o văd pe chelneriță care vine să ne ia comanda. Ce-ai spune de o băutură de calitate drept aperitiv? Un gin sec, de pilda? Mă socoți cum nu se poate mai barbară acum, nu-i aşa? Şi foarte americancă?

— Nu, deloc, e o idee excelentă, bău-

tura aduce cu sine uitarea.

După ce comandă băuturile, Judith rosti:

— Nu e vorba de uitat, ci de povestit. Şi mai află că atâta timp cât voi fi lângă tine şi te voi supraveghea, nu vei abuza niciodată de alcool! Apoi adăugă pe un ton dintr-odată foarte blând. Şi acum, te ascult...

— Lucrurile s-au petrecut la Hamburg, când lucram încă la armatorul Stadelmann.

— Acolo unde făceai muzică de cameră?

— Da, ziua eram slujbaş şi seara muzician. De altfel, totul s-a întâmplat tocmai din cauza acelor concerte!

— Povesteşte!

— Una dintre auditoarele noastre cele mai fervente şi mai avizate era tânăra soție a unui medic, sau mai curând a unui fel de savant, de cercetător, stabi-

lit de puțină vreme în oraşul nostru. Femeia era foarte frumoasă... Am iubit-o şi o voi iubi întotdeauna, deşi a rămas soția fidelă a altuia. Ei, ai văzut cât de scurtă mi-a fost povestea? Asta-i tot ce-am avut să-ți spun...

— „Femeia era foarte frumoasă...” spuse Judith cu voce schimbată. Ai fi zis că vorbea în vis.

— Da, foarte... răspunse Hugo, cu o privire absentă.

Judith îşi plecă fruntea. În clipa în care Hugo rostise cuvintele: „Şi o voi iubi întotdeauna”, adevărul – stimulat de ghimpele geloziei – o ului; căci era ea însăşi îndrăgostită!

Rămaseră tăcuți, minute în şir. Hugo se scufundase în amintirile sale. Gonea – prin timp şi spațiu – pentru a regăsi surâsul Flaviei Yvarsen... La rândul ei, Judith gusta, cu amărăciune, prima decepție în dragoste. Cum de pu-

tuse fi atât de oarbă, amăgindu-se şi ignorând adevărata natură a sentimentelor care o determinaseră să-l protejeze pe tânărul violonist? Iar acum, acum când înțelegea ce anume o împinsese spre el, afla că Hugo iubea pe o alta... Cum o mai detesta pe femeia aceea îndepărtată care-l vrăjise pe Hugo! O detesta? Cuvântul i se păru prea blând. Mâhnită, Judith se văzu nevoită să constate că sentimentul pe care-l nutrea față de rivala sa era de fapt ură. Se hotărî, pe loc, să reacționeze. Să lupte împotriva acelei uri pe care o socotea josnică şi nedemnă de ea. Să lupte, de asemenea, şi împotriva influenței pe care această necunoscută o exercita asupra lui Hugo. Cu o voce fermă şi hotărâtă, rupse tăcerea:

— Trebuie s-o uiți, Hugo, s-o uiți definitiv!

Hugo avu un gest de oboseală.

— Am tot încercat, dar degeaba...

— Nu-ți poți, totuşi, petrece viața alături de o fantomă!

— Ştiu! Vezi, sunt pe cale de a intra în vara vieții mele. N-aş vrea să rămân veşnic cufundat în această cumplită singurătate.

— Va trebui să lupți împotriva acestei amintiri nefaste! rosti Judith, categorică.

— Când mă gândesc la ea, tot restul lumii mi se pare un neant. Totul dispare în ceață!

— Şterge-ți din minte imaginea acestei femei. Ce-ți va aduce ea? Numai dureri şi regrete.

— Mai ales surâsul nu i-l pot uita!

— Termină! strigă Judith. Vorbeşti de parcă ai fi drogat. Ți-ar trebui o cură de dezintoxicare!

Această violență îl smulse pe Hugo din reveria lui; puțin cam mirat o în-

trebă:

— Ce crezi că ar trebui să fac?

— Acceptă invitația mea şi vino la Cap-Ferrat.

— Astă nu va schimba cu nimic situația.

— Totuşi, îți place marea, nu?

— Da, dar marea te invită la reverie, şi pentru mine, reveria e o pantă periculoasă.

— Voi fi lângă tine, aşa că te voi împiedica să aluneci pe ea. În situația în care te afli, trebuie să eviți să rămâi singur. Aşa că vom face împreună muzică, ne vom plimba... Şi Judith adăugă visătoare: Păcat că n-ai venit la mine în vizită acum doi ani. Când mai exista încă acel vechi parc părăsit...

Hugo se strădui să se arate interesat.

— Un vechi parc părăsit? Iată ceva foarte romantic şi foarte englezesc.

— Ți-ar fi plăcut, sunt sigură.

— Acum nu mai există?

— Nu. Se învecina cu proprietatea mea şi mă furişam adesea în el, printr-o spărtură în zid. Din păcate, terenul a fost vândut unor suedezi, care au avut nefasta idee de a-şi construi acolo o casă; de altfel, o casă foarte frumoasă, trebuie să recunosc, cu o terasă splendidă spre mare. Au numit-o *Journey's End – „Sfârşitul călătoriei”*.

— Un parc părăsit, „Sfârşitul călătoriei”... Hotărât, ne aflăm în plin romantism, dragă Judith.

— Se pare că noul meu vecin a fost, până de curând, un chirurg celebru; cred că se numeşte Yvarsen...

Hugo tresări:

— Cum ai spus? Yvarsen?

— Ce s-a întâmplat? Numele ăsta îți amintește de ceva sau de cineva?

— Nu, nici pomeneală, l-am confundat, cu un nume german.

— Atunci răspunde-mi: primeşti sau ba, invitația mea? Apoi cu glas dintr-odată scăzut şi puțin trist, fata adăugă: Un refuz m-ar răni profund, Hugo...

Violonistul surâse emoționat:

— Primesc cu bucurie, spuse el simplu.

Judith se simți năpădită de un val de fericire.

Capitolul III

Jan mergea cu maximum de viteză, cu maşina lui neagră, marca „Bentley". Se întorcea de la Nisa, unde comandase un coş cu flori pentru Thérèse. Cele mai frumoase flori pentru ca Thérèse să ierte şi să uite. Trecuseră două zile de la disputa cu soția sa, dar remuşcările continuau să-l roadă, şi mai ales regretul de a se fi lăsat târât în acea mânie nedreaptă. Blânda Thérèse nu

meritase aşa ceva. „Atâta vreme cât voi fi obsedat de această muzică – îşi spuse el – atâta vreme cât nu voi şti cine este pianista invizibilă, voi continua să fiu nervos şi violent. Trebuie să pun capăt unei astfel de situații! Chiar azi am să-l descos pe Yannakos! El trebuie să ştie…”

Ajuns la Beaulieu, îşi gară maşina lângă Réserve, ca de obicei, şi coborî în port, unde-l aştepta iahtul. Un velier nu prea mare, cu o linie zveltă şi elegantă, înzestrat cu un puternic motor Rolls-Royce. În Suedia, Jan practicase mai ales călăria, sportul său preferat; aici, pe Coasta de Azur, îşi descoperise o nouă şi tardivă pasiune: iahtingul. Aşezat în spate, îi plăcea să se avânte în larg, uitându-se cum pupa tăia o brazdă de argint în albastrul profund al mării. Dar Suedia era prezentă şi aici, căci iahtul fusese botezat *Trollhättan*.

De îndată ce-l zări, Yannakos strigă:

— Avem vânt bun, şefule! O ştergem în larg?

De origine greacă, vechi marinar, Yannakos venise la Beaulieu ca să-şi încheie, într-un calm relativ, o viaţă destul de zbuciumată. Aici găsise o slujbă care-i convenea de minune: întreţinerea iahturilor. Împodobit cu un fes mic, după moda cretană, chipul tăbăcit şi ars de soare îl făcea să semene cu un corsar bătrân. Jan se împrietenise foarte strâns cu acest om necioplit, dar înzestrat cu o vastă experienţă a vieţii. Yannakos îl învăţase să manevreze velierul. În picioare la prova, cu privirea încruntată, acest uimitor personaj stătea la pândă, gata să intervină – în toate croazierele *Trollhättanului* – ca să îndrepte stângăciile lui Jan. Nu se jena deloc să-l trateze pe marele chirurg cum ar fi tratat un simplu mus; Jan

amuzat, se lăsa dojenit. Ştia bine că Yannakos merita, mai cu prisosinţă decât el, să comande iahtul. Şi apoi, când grecul îl învăţa să navigheze, muştruluindu-l ca pe un puşti neîndemânatic, Jan se simţea nespus de tânăr...

Yannakos n-avea nevastă; el se însurase cu marea. Îi cunoştea toate toanele, trecerile bruşte de la o stare la alta. De aceea îi şi vorbea fără menajamente:

— Ce-i cu mutra asta morocănoasă pe care o ai în dimineaţa asta, cucoană? spunea el văzând hula şi culoarea ca de ardezie a mării. Nu ţi-e ruşine să mă tratezi aşa? Muiere năbădăioasă ce eşti! Apoi, certând-o ca un soţ arţăgos, adăuga: Fire afurisită! Tocmai azi ţi-ai găsit să ne faci mutre, când şeful şi cu mine vrem să ieşim cu iahtul în larg! Ştii tu cine-i şeful? Ditamai doctorul! Ar trebui să fii măgulită de cinstea pe

care ți-o face. Ascultă-mă pe mine! Dar în loc de asta, poftim, dumneata te burzuluieşti! Ai să mi-o plăteşti, cucoană, zău că ai să mi-o plăteşti!

Mării, totuşi, nu-i place să fii nedrept cu ea. Când Yannakos era mulțumit de felul cum se comporta, i se întâmpla adesea să-i mângâie, cu mâna, talazurile...

... Cum Jan nu-i răspunsese la întrebare, Yannakos se supără.

— Hei, şefule, eşti cam tare de ureche... N-ai auzit ce te-am întrebat? Tutuia pe toată lumea, ignorând cu desăvârşire existența prenumelor „dumneata" şi „dumneavoastră".

— Nu, răspunse Jan, astăzi rămânem în port; vreau să stăm de vorbă...

— Fleacuri! Avem un vânt minunat!

— Mergem mâine la Menton.

Yannakos se revoltă:

— Mâine! Mâine! Poate că mâine timpul se va strica!

— Astăzi ți-aş propune să lustruieşti alămurile, replică Jan imperturbabil. Văd că ar cam avea nevoie...

Grecul puse imediat mâna pe o cârpă şi, cu gesturi furioase, se năpusti asupra garniturilor de alamă. Jan se apropie de el.

— Ți-am spus că vreau să stăm de vorbă...

— Să rămânem pe țărm ca să sporovăim bombăni bătrânul marinar. Ca nişte muieri!

— E vorba de o informație!

— Deci bârfeli, exact cum mi-am închipuit!

Apoi, după ce-şi vărsă necazul, Yannakos adăugă, mai conciliant:

— Ce vrei să ştii, şefule?

— Cunoşti cam pe toată lumea de pe aici, nu? În sfârşit, vreau să spun,

aproape pe toți locuitorii de pe coastă, între Villefranche şi Beaulieu, trecând prin Saint-Jean, nu-i aşa?

Yannakos îşi ridică fruntea.

— Sigur, îi cunosc destul de bine.

— Spune-mi, cui aparține proprietatea vecină, cu a noastră? Casa aceea mare şi albă, ascunsă printre pini...

— Vorbeşti de vila Santa Monica?

— Da, mi se pare că aşa-i spune...

De fapt, Jan ştia foarte bine. De câte ori nu se uitase – cu o privire intrigată – la placa de marmură neagră, unde era gravat cu litere de aur, acest nume? Dar nu voia să arate că se şi informase, dând prea multă importanță faptului.

— O ştiu... Casa e a unei domnişoare, zise Yannakos, miss Judith Collins, adăugă el, stâlcindu-i numele.

Ochii lui Jan străluciră.

— O englezoaică? întrebă el. Probabil vreo domnişoară bătrână, demnă şi

respectabilă.

— Demnă şi respectabilă, se poate! Dar bătrână... Şi apoi, mai întâi că nu e englezoaică, ci americancă. Iar al doilea, că e o moştenitoare bogată, foarte frumoasă şi încă destul de tânără.

— Ia te uită câte calități...

— Chiar aşa, şefule... Bărbații trag la toate astea ca muştele la miere...

— O cunoşti... personal?

— Sigur, din moment ce am grijă şi de iahtul ei... Care se numeşte tot *Santa Monica*...

Jan aruncă o privire spre numeroasele vase aflate de jur împrejurul *Trollhättanului*.

— Iahtul nu se află aici, zise Yannakos. Miss Judith a preferat să-l ancoreze în portul Darse, în Villefranche.

— Îl foloseşte des?

— O, nu, îi place mult mai mult îno-

tul!

— Şi muzica, nu-i aşa?

— Despre asta, şefule, habar n-am!

— Eu am! Cântă la pian!

Yannakos îl privi surprins.

— Ce te-ncingi aşa, şefule? Eu nu-i întreţin pianul, ci iahtul!

— Nu mă-ncing deloc, Yannakos.

— Ba da, ba da! Dar nu ăsta-i baiul, şefule, ştii bine... Vinde-le altora poveştea cu pianul! Un lădoi de lemn care pe deasupra mai face şi zgomot... Instrumentul ăsta îţi sparge urechile. Ptiu! Doar în satul meu, din Grecia, poţi afla ce-i aia muzică! Ştii ce-i ăla un *santuri*, şefule?

— Un soi de instrument cu coarde, nu?

— Un soi! Un soi! Ai auzit vreodată un *santuri?*

— Nu.

Un licăr de compătimire trecu prin

ochii grecului.

— Atunci, spuse el, înseamnă că n-ai auzit nimic, şefule. Habar n-ai ce-i aia muzică!

— Cum arată *santuri*-ul ăsta?

Yannakos azvârli cârpa şi începu:

— E greu de explicat, şefule. Vezi, când aud *santuri*-ul mi se pare că sunt pe mare şi mă las dus de valuri. Marea mă alintă, mă mângâie ca o nevastă bună ce-mi este. Sunt numai eu cu ea, înțelegi, şefule? Mă leagănă şi-mi cântă la ureche. Pe cer, niciun nor; un soare minunat, rotund şi auriu. Iar eu plutesc... plutesc ca o meduză. Sau, mi se pare că mă aflu lângă fântâna din satul meu. Şi fetele trec prin fața mea, ca să ia apă. Cele mai frumoase... Trec, cu mersul lor unduitor, şi-mi aruncă priviri zburdalnice. Asta înseamnă un *santuri*, şefule!

— Nu ți-e ruşine să te gândeşti la fete,

la vârsta ta? spuse Jan în glumă.

Jignit, Yannakos izbucni:

— Vârsta mea! Vârsta mea! Încă nu-s un moşneag! Şi apoi, află, şefule, că în ziua în care nu-mi voi mai simți sângele clocotind din pricina unei femei frumoase, în ziua aceea – fie blestemată dinainte – voi fi un om mort... Vârsta mea! Ca să admiri frumusețea, nu există vârstă!

Apoi, liniştindu-se brusc, întrebă cu o sclipire maliţioasă a ochilor:

— Dar, tu, şefule, de ce mă iscodeşti în legătură cu vecina ta? Ce te-a apucat de te interesezi de ea, aşa dintr-odată?

— Pentru că am auzit-o cântând la pian, asta-i tot!

— Zilele astea n-ai putut s-o auzi, pentru că nu-i aici.

— Ştiu, ştiu... dar, mă rog, unde a plecat? În America?

— Nu, s-a dus să petreacă câteva zile în Elveția.

— Deci se va întoarce în curând.

— Am primit o carte poştală de la ea, chiar azi dimineață. O foarte frumoasă carte poştală colorată. Păcat că n-o am la mine! M-a luat cu frig, patroane, ți-o jur, când am văzut toți munții ăia acoperiți cu zăpadă, şi toți ghețarii ăia. Mă întreb ce naiba poate să caute un om cu scaun la cap într-o țară ca aia! Tu, şefule, care eşti un om tobă de carte, pricepi ce caută?

— Deocamdată nu-i vorba de asta, Yannakos. Ce spune *miss* Judith în cartea poştală?

— Ce spune? Chiar te interesează?

— Aşa, ca să nu tăcem...

— Mă anunță că se întoarce poimâine. Mă roagă să-i pregătesc iahtul pentru o plimbare pe mare. Ei, acu eşti mulțumit?

Fără să-i răspundă, Jan îşi repetă în gând: „Poimâine!”

— Nu prea îmi place treaba asta, şefule, zise Yannakos, cu vocea lui veşnic răguşită...

— Ce anume?

— Eşti însurat. Pentru vârsta ei, nevasta ta e încă destul de frumoasă. Şi apoi, nu eşti cu mult mai tânăr decât mine!

— Ce vrei să spui?

— Ştii foarte bine, şefule!

— Nu, te rog explică-te!

Yannakos oftă.

— Ce actori sunteți, voi, ăştia, oamenii de lume!

— Te rog încă o dată să vorbeşti clar!

— Te interesezi prea mult de fata asta, şefule!

— E ridicol! Ce vrei să insinuezi? N-am dreptul să mă interesez de vecinii mei?

Yannakos clătină din cap, cu un aer de dezaprobare.

— Negi, deci lucrurile sunt şi mai serioase decât am bănuit eu. Ai văzut-o, nu-i aşa, şi te-ai îndrăgostit de ea!

— Eşti nebun, Yannakos! I-am văzut într-o zi silueta, strecurându-se printre pini; nişte plete blonde care au dispărut într-o clipă! Nu, dacă m-am interesat despre ea, am făcut-o pentru că m-a şocat maniera ei foarte personală de a cânta la pian un anumit cântec, o *Sonată*.

Grecul îl contemplă pe Jan cu stupefacție:

— Vrei să spui că te-ai îndrăgostit de ea din pricina pianului? Fără s-o fi văzut vreodată? Hotărât, n-am să vă pot înțelege niciodată pe voi, ăştia din Nord!

— Să schimbăm discuția, Yannakos. Va trebui ca iahtul *Trollhättan* să fie ga-

ta pentru aniversarea casei noastre, *Journey's End*; să strălucească lună, din toate alămurile.

Yannakos se apucă să frece cu şi mai multă înverşunare bombănind:

— *Trollhättan, Journey's End*... Cum vrei ca un creştin cu frica lui Dumnezeu să poată rosti asemenea nume? Nu-ți face totuşi, niciun fel de griji, căci în ciuda numelui său barbar, vasul îți va face cinste.

— Suedeza e o limbă alcătuită din cuvinte lungi, Yannakos.

— Văd şi eu, şefule, însă ca s-o poți vorbi, ar trebui să-ți despici limba în două, dacă nu cumva chiar în patru! Dar ia spune-mi, invitații ți-au răspuns?

— Am primit, o telegramă din Stockholm şi una din Africa de Sud.

— Scriu că vin?

— Bineînțeles, şi încă plini de entuzi-

asm. Până la urmă, m-am hotărât să-i invit şi pe Stephen Wells cu soția lui, Cora.

— Săpătorul ăla după vechituri, pe care l-ai întâlnit la Mikonos?

— Da, arheologul.

— Şi au spus că vin?

— Încă nu; abia ieri le-am trimis telegrama, la adresa lor din Londra.

— Îți doresc, şefule, ca petrecerea să fie cât se poate de reuşită, încheie Yannakos.

— Da, să fie reuşită... Şi să vină toți, şi toate, răspunse Jan întorcându-şi privirea spre larg.

Capitolul IV

Stând pe terasa casei sale, Jan citea poemele lui Puşkin, în frumoasa traducere a lui Jacques David. Îl impresionase mai ales unul, cel intitulat *Unui*

visător; reciti deci cu glas tare, ultimele rânduri:

„O, zei, vă rog ca mintea-mi din nou s-o-ntunecați,
Şi imaginea-i funestă, de mine-o-ndepărtați,
Căci nu mai pot iubi! Deci tihna dați-mi iară…”

„Imaginea-i funestă!” Totul începuse chiar din prima zi a instalării lor la *Journey’s End*. După masa – pe care-o luase împreună cu Thérèse – Jan coborâse singur pe țărmul pustiu. Marea se întindea imensă, cât vedeai cu ochii, sub palida strălucire a stelelor. Dar iată că, pe neaşteptate, în tăcerea profundă a nopții, se auzi o melodie cântată la pian. Jan ascultă, emoționat, răscolit. Chiar din primul moment i se păru că recunoaşte felul de a cânta –

pătimaş şi vijelios, aidoma unui torent – al lui Sigrid. Apoi, timp de cincisprezece zile – probabil atâta cât necunoscuta călătorise pe undeva – pianul nu mai scosese niciun sunet iar Jan uitase. Dar, după aceea, melodia țâşnise din nou, din întuneric, plutind pe deasupra mării, aidoma unei irezistibile chemări a destinului.

Andantele în si bemol al *Sonatei în fa*, de Mozart. De câte ori nu-l cântase Sigrid pentru el, acolo, în Suedia, după câte-o plimbare la Trollhättan? Prost cântat, bineînțeles – căci îndurerata seninătate a lui Mozart era diametral opusă lui Sigrid. Şi iată că, după atâția ani, o necunoscută, o străină interpreta lucrarea în acelaşi fel, înăbuşind geniul lui Mozart prin felul ei de a cânta, prea tumultuos şi prea romantic.

Această evocare muzicală făcuse să renască întreg trecutul. Frumoasa care

se aruncase în apele Trollhättanului înviase; chipul ei radios şi trufaş apărea fără încetare în faţa lui Jan. Îl chinuia şi-l sfâşia fără încetare. Oare năluca avea s-o atace şi pe Thérèse, încercând să se răzbune? Moarta avea să reia lupta înverşunată împotriva celei care trăia?

Niciun bărbat nu-şi poate uita prima lui mare dragoste adevărată. Amintirea îi accentuează frumuseţea şi-i atenuează cusururile. Până la urmă, în memorie nu-ţi mai rămâne decât o imagine îndepărtată care, deşi pierdută în ceaţa trecutului, e întotdeauna luminoasă.

Jan ştia că în adâncul inimii sale, în cutele cele mai ascunse ale sufletului, sălăşluise întotdeauna dorul nepotolit, regretul cumplit după Sigrid. Ştia că în forul lui interior nu încetase să caute şi să găsească scuze crimelor săvârşite sau plănuite de încântătoarea făptură.

De ce? Pentru că fusese marea lui iubire, cea care-i fusese sortită să-l tulbure şi să-l emoţioneze.

În viaţa lui intraseră şi alte femei: Ide, care-l iubise cu un sentiment profund şi sincer; Thérèse, care dăduse un sens vieţii sale. Thérèse de care acum se simţea legat prin toate fibrele sufletului său. Totuşi, în pofida timpului care trecuse, umbra Sigridei nu încetase să stea de veghe. Nici chiar moartea tragică a acelei trufaşe frumuseţi nu-i putuse risipi farmecul, din moment ce – după atâţia ani – fuseseră de ajuns câteva acorduri de pian pentru a face să reapară chipul ei fascinant.

Supărat pe el însuşi, Jan aruncă brusc cartea pe care o ţinea în mână şi părăsi terasa. În grădină o zări pe Thérèse făcându-şi de lucru în faţa volierei mari pe care şi-o instalase acolo. Inima i se strânse: nu va înceta, deci,

niciodată să trădeze dragostea atât de pură şi de deplină a acestei fiinţe de elită? Va îngădui mereu umbrei lui Sigrid să se strecoare între ei, să distrugă o căsnicie ce devenise aproape perfectă? Nu, de o mie de ori, nu! Va trebui să alunge, să mături toate acele himere! Să extirpe fără milă acea dorinţă nepotolită care sălăşluia în străfundurile inimii sale! Să şteargă, să radă, să distrugă imaginea lui Sigrid! Să facă să piară până şi amintirea acelei femei blestemate! Să gândească şi să acţioneze ca şi cum ea n-ar fi existat niciodată!

Thérèse, zărindu-şi soţul, îi făcu un semn plin de afecţiune. După mişcarea buzelor ei, Jan ghici că-l întreba unde se duce; el arătă spre mare. Thérèse înţelese că dorea să se plimbe cu iahtul, şi-i surâse. Acest surâs îl arse ca un fier roşu, căci dovedea încrederea deplină pe care-o avea în el. Şi, de ase-

menea, dragostea ei fără margini. Da, venise vremea s-o şteargă definitiv pe Sigrid din memorie! Dar cum? Jan ridică din umeri: în acel moment n-avea decât un singur gând: să se îndrepte, cu vasul, spre larg, şi să se refugieze în ameţitoarea aventură a mării. Poate că în felul acesta îşi va găsi uitarea...

O oră mai târziu *Trollhättan* părăsea Cap-Ferrat şi se îndrepta spre larg. Yannakos fiind reţinut la Villefranche pentru a duce un velier într-un bazin de carenaj, Jan se afla singur la bord. Nu se simţea prea în largul lui, căci pentru a manevra un iaht de mărimea *Trollhättanului*, erau necesari cel puţin doi oameni. Ca să iasă din port, îl ajutase un pescar din Beaulieu; acum trebuia să se descurce singur pe acest vapor care-l intimidase întotdeauna. Din fericire, marea era foarte calmă. Se asemăna cu o vastă suprafaţă uleioasă,

irizată de un soare radios. Totuşi, ca să nu rişte o răsturnare, Jan nu ridicase nicio pânză; singur motorul asigura propulsia. În picioare, lângă cârmă, părăsit, pentru o clipă, de toate frământările care-l bântuiseră, Jan scruta zarea. O vreme, închise ochii şi se lăsă în voia legănării plăcute a vasului, care despica mândru, azurul. Brusc, auzi un strigăt de spaimă. În aceeaşi clipă, zări la suprafaţa apei, un braţ care se agita. Un naufragiu? Era cu neputinţă în acele locuri şi pe un asemenea timp! Un înotător prea temerar? Părea mai probabil. Jan se îndreptă spre braţul care se agita, încetinind viteza motorului. *„Trollhättan”* se apropie încet de înotător. Răsună un glas de femeie:

— Un colac de salvare! Repede!

Blocă bara, se aplecă peste bastingaj şi aruncă un colac spre braţul întins. După o clipă, ajuta o tânără să urce pe

scara de frânghie fixată la coca.

Sleită de puteri, înotătoarea se lăsă în şezlongul, aflat pe punte.

— Mulțumesc, domnule, mulțumesc! murmură ea, în neştire. Mi-ați salvat viața!

Jan luă un pahar şi-l umplu cu coniac.

— Țineți! Beți-l, aveți nevoie!

Ca să poată bea, necunoscuta îşi scoase casca de baie şi capul ei fu dintr-odată înconjurat de un nimb de aur. Abia atunci, Jan îi observă umerii minunați şi trupul splendid modelat. Se simți tulburat şi imaginea Sigridei îi apăru din nou în fața ochilor.

— Ce vi s-a întâmplat? întrebă Jan pe un ton puțin şovăielnic, pe care nici el însuşi nu şi-l recunoscu.

— Un cârcel îngrozitor, răspunse fata, arătându-şi gamba stângă. Nu puteam să mă mai mişc, aveam cumplita sen-

zație că mi se rup toți mușchii. Atunci am făcut pluta, nădăjduind că voi fi împinsă spre țărm. Din nenorocire, astăzi marea e aproape nemişcată; aşa că am rămas pe loc, speriată...

Îl privi pe Jan drept în ochi:

— Ştiți, mi-a fost o frică îngrozitoare că mă voi îneca...

Apoi, arătându-şi piciorul, adăugă:

— Mi s-a pus pe neaşteptate, un cârcel aici...

Lui Jan i se părea din ce în ce mai adorabilă. Dar trebuia să-şi înfrângă emoția. Spuse pe un ton neutru:

— Sunt medic... Poate că aş putea...

Fata îl învălui într-o privire imploratoare:

— Atunci, vă rog, domnule doctor, uitați-vă puțin la piciorul meu. Mă doare groaznic!

Jan ezită o secundă, dar datoria învinse. Degetele lungi ale chirurgului

palpară muşchii piciorului, apoi urcară spre genunchi. Fata scoase un strigăt de durere.

— Gata, nu-i nimic, liniştiți-vă! Acum toate sunt la locul lor. Apoi uită brusc că are de-a face cu o foarte frumoasă înotătoare. În el se trezise doctorul, omul care lecuia. Începu a-şi face datoria, masând uşor piciorul fetei, fără să dea nici cea mai mică atenție frumuseții formelor sau strălucirii ochilor. N-ar fi îngrijit-o, cu acelaşi devotament, chiar dacă ar fi fost urâtă şi respingătoare? În acel moment, el nu mai era decât medic, iar ea o simplă pacientă.

— Vă simțiți mai bine? întrebă el terminând masajul.

Tânăra oftă, dar de uşurare.

— Oh, da! Mă simt mult mai destinsă.

— Puteți sta în picioare? Ia încercați!

Fata se ridică şi făcu câțiva paşi pe punte.

— Minunat, exclamă ea, nu mai simt absolut nimic. Sunteți un adevărat magician, domnule doctor!

Jan făcu un gest confuz şi, îndepărtându-se, se întoarse cu un halat, lăsat de Thérèse pe vas, pe care i-l întinse fetei:

— Îmbrăcați-vă domnişoară; simt un vânt rece care începe să bată; riscați să mai şi răciți!

Tânăra roşi, ceea ce o făcu de-a dreptul cuceritoare:

— Într-adevăr, spuse ea, sunt în costum de baie. Vă rog să mă scuzați, domnule doctor...

— Hai, hai, fără mondenități, domnişoară! zise el. Apoi privi în jur. Iar acum, va trebui să mă ocup de vapor, care pare a fi în derivă...

— Mă lăsați singură?

— Nu, nu, n-aveți decât să veniți şi să vă aşezați la timonă; acolo vom putea

sporovăi, fără ca acest lucru să mă împiedice să-mi conduc micul meu iaht.

— Iahtul dumneavoastră nu e deloc mic, spuse ea urmându-l. N-aveți echipaj?

— De obicei, mă ajută un bătrân marinar grec, un om remarcabil. Din păcate, azi a fost reținut, la Villefranche. Se numeşte Yannakos.

— Îl cunosc! strigă fata.

Jan avu o presimțire. Fata vorbea cu un uşor accent american. Şi în afară de asta, îl cunoştea şi pe Yannakos... Se întoarse hotărât spre ea:

— Socot că ar fi cazul să ne prezentăm! Şi adăugă, înclinând uşor din cap: Jan Yvarsen!

— Vecinul meu!

— Deci sunteți Judith Collins?

— Da, domnule doctor, eu sunt. Ce coincidență stranie, nu-i aşa.? Suntem vecini de aproape un an şi a trebuit să

facem cunoştinţă în mijlocul mării!

Jan îşi reluase locul la cârmă.

— E destul de ciudat, într-adevăr, murmură el cu glas schimbat. Îi arătă o banchetă îmbrăcată în catifea. Vă rog să luaţi loc, trebuie să vă odihniţi piciorul!

Aşezându-se, Judith îi surâse fermecător.

— Mulţumesc, mulţumesc, domnule doctor! Să ştiţi că vă datorez viaţa!

— Să nu mai vorbim despre asta!

— Sunteţi mult prea modest.

— Oricare altul ar fi procedat la fel, domnişoară Collins.

— Dar dumneavoastră nu sunteţi „oricare altul”. Se spune că aţi fost un chirurg celebru, e adevărat? întrebă ea cu oarecare candoare.

Jan se simţi roşind ca un elev de liceu. Noroc că stătea cu spatele!

— M-am bucurat de o oarecare repu-

tație, dar să nu exagerăm...

Judith clătină din cap. Superbele ei bucle se învârtejiră în jurul umerilor.

— Am, într-adevăr, impresia că sunteți foarte, foarte modest, domnule doctor Yvarsen.

— Nu vă luați după aparențe.

— Pot să-mi îngădui-o întrebare?

— Vă rog!

— Încotro ne îndreptăm în acest moment?

— Mă reîntorc la Beaulieu, portul de unde am plecat. Fiindcă socot că v-ați avântat în apă de pe mica dumneavoastră plajă particulară şi nu din altă parte, nu-i aşa?

— Într-adevăr.

— Deci sunteți de acord cu planul meu?

— N-ați putea să mă lăsați pe-aproape de țărm? Aş putea înota până acasă.

— Nici să nu vă gândiți la aşa ceva!

— De ce nu?

— După acest accident?

— M-ați vindecat pe deplin, domnule doctor; nu mai simt nici cea mai mică durere.

— Totuşi n-am să vă las să mai intraţi în apă; nu acum, căci asta ar fi curată nebunie. Mâine, dacă vreți, puteți înota din nou.

— Nebunie? Nu credeți că e bine ca din când în când să fii şi puțin nebun?

— Poate! Însă nu jucându-te cu viața!

Judith se înclină.

— Vă voi urma sfaturile date cu atâta judecată şi înțelepciune.

— De altfel, spuse Jan, de ce v-ați aventurat atât de departe? A fost o veritabilă încercare de sinucidere!

Fata surâse:

— Cum vă puteți gândi la aşa ceva, domnule doctor? N-am niciun motiv, nici cea mai mică dorință să-mi iau

adio de la viață!

— Repet că e o nesocotință să te aventurezi atât de departe de țărm.

— Lucrurile bine cântărite sunt adesea plicticoase, domnule doctor, ştiți mai bine ca mine acest lucru!

— N-am nicio stimă pentru riscul inutil, gratuit.

— Ador înotul, ce vreți! Îmi place să mă cufund în mare, să fiu singură, departe de tot ce e mic, meschin şi murdar. În larg, apa este foarte curată, te simți spălat de toate impuritățile civilizației noastre. Înțelegeți ce vreau să spun, nu-i aşa?

— Da, căci şi mie îmi place marea.

— Pe vapor nu-i acelaşi lucru!

— Mi se întâmplă să fac şi eu ca dumneavoastră, adică să înot foarte departe de țărm.

— Atunci, cu ce drept mă criticați?

— Sunt bărbat!

— Iar eu, o biată femeie slabă şi neajutorată! Şi iată-ne ajunşi la vechiul cântec! Să ştiți, dragă domnule doctor, că nu mă gândesc niciodată la risc, dar absolut niciodată!

„«Nu mă gândesc niciodată la risc!» Aceeaşi cutezanță ca şi la Sigrid... La chip, nu-i seamănă câtuşi de puțin... În rest, pare a fi chiar mai frumoasă! Frumusețea Sigridei era mai trufaşă, mai rece, mai nordică! A fetei ăsteia e mai plină de viață, mai caldă! Judith Collins e încântătoare. Sigrid nu era încântătoare, pur şi simplu, te vrăjea! Numai pletele au exact aceeaşi culoare! Şi totuşi, trebuie să recunosc că seamănă destul de mult între ele. De pildă, aceeaşi impetuozitate, aceeaşi ardoare! După cum se poate de asemenea, ca imaginația, dorința mea să le accentueze asemănarea.”

Cam aşa gândea Jan. Se simțea nă-

păstuit de un soi de fatalitate. Nu dorise să părăsească țărmul ca să scape de năluca lui Sigrid? Ce căutase pe mare, dacă nu uitarea? Să pună o dată capăt farmecului exercitat asupra lui de cea care-şi curmase viața, aruncându-se în Trollhättan! Cum spusese Puşkin?

„O, zei, vă rog ca mintea-mi din nou s-o-ntunecați.
Şi imaginea-i funestă, de mine-o-ndepărtați
Căci nu mai pot iubi! Deci tihna dați-mi iară...”

De această făptură funestă voise el să fugă, Cel-de-Sus îi era martor; voise s-o şteargă, s-o înlăture definitiv din memoria sa; voise să nu mai aparțină decât blândei Thérèse, fără frământări şi fără să se mai împartă între ea şi cealaltă. Şi în loc de asta...

— Ce vi s-a întâmplat, domnule doctor? Ați devenit dintr-odată atât de tăcut... observă Judith.

Jan minți:

— Am avut impresia că motorul nu merge cum trebuie, că împroaşcă des şi într-un fel neliniştitor. Şi cum sunt singur... Dar totul a reintrat în normal. Nu vă temeți, vom ajunge cu bine în port.

— Vreau să vă fac o mărturisire, căpitane!

— Mi se pare că aveți şi dumneavoastră un iaht, miss Collins?

— Da, *Santa Monica*. Yannakos v-a vorbit despre el?

— Da, ține foarte mult la dumneavoastră.

— E un om de treabă! Cu multă experiență de viață.

— Adevărat, alături de el mă simt tot timpul un ignorant.

— Sunteți suedez, domnule doctor, nu-i aşa?

Jan se miră de această întrebare neaşteptată. Se întoarse spre fată şi spuse:

— Da, sunt suedez. Se pare totuşi că vă intrigă un anumit lucru...

Fata făcu un semn afirmativ din cap.

— Vorbiți franceza fără niciun fel de accent străin. Mi se pare un lucru nemaipomenit!

Jan tocmai era gata să răspundă: „Din pricină că soția mea e franțuzoaică”, dar îşi înghiți vorbele şi spuse:

— E o limbă pe care am învățat-o din cea mai fragedă vârstă. Călătoriile, şederile mele în diverse țări m-au obligat să devin poliglot. „Oare de ce n-am pomenit de Thérèse? De ce tăcerea asta compromițătoare? Dacă nu voi lua măsuri, fata asta va lua locul lui Sigrid, în inima mea. Va urma un transfer de

sentimente. Dorința mea cea mai tainică, se va îndrepta către ea... Ah, dorința asta! Dacă aş putea s-o distrug din rădăcină! Dacă aş putea s-o smulg din mine! Dar cum? Cum? Judith Collins! Iată numele pe care soarta mi l-a scos în cale! Numele funest! Soartă? Funest? Vorbe goale, în dosul cărora îmi ascund laşitatea. La vârsta mea, acest lucru, e o ruşine, o lamentabilă înfrângere a voinței!”

La rându-i Jan o întrebă:

— Dar dumneavoastră unde ați învățat atât de bine limba lui Racine?

— Racine e cam mult spus! Eram încă o copiliță când ştiam să cânt *Au clair de la lune*. Guvernanta mea era franțuzoaică.

— Şi de atunci ați făcut progrese serioase în muzică, nu-i aşa?

— Ce vreți să spuneți, domnule doctor?

Jan surâse, puțin cam maliții:

— Vă aud, din când în când, cântând la pian...

Judith oftă:

— Adevărat... îmi place muzica. Te poți cufunda în ea la fel ca în mare şi poți simți acelaşi extaz, aceeaşi satisfacție aproape voluptuoasă. După care, adăugă visătoare: E un fel de joc al minții, o contopire lentă a eului cu armonia sferelor, cu lumina soarelui, un fel de lecție amețitoare...

— Iată-vă şi lirică! Şi de asemenea, prea puțin americană!

Fata se bosumflă.

— Dumneavoastră, europenii, spuse ea cu un accent de reproş, v-ați făcut o idee cu totul falsă despre femeile americane. Dumneavoastră socotiți că noi nu visăm altceva decât maşini şi frigidere. E absolut eronat... După care crezu de cuviință să precizeze: ...cel pu-

țin în ce mă priveşte! Apoi, ca şi cum ar fi vorbit pentru sine, mărturisi: Ceea ce-mi place mai mult decât orice, e să cânt la pian, noaptea, în fața ferestrei larg deschise spre mare...

— Da, ştiu, o întrerupse Jan, iar melodia dumneavoastră preferată e acel andante în si bemol, din *Sonata în fa*, de Mozart.

Judith bătu din palme:

— Sunteți muzician! Din moment ce ați putut identifica atât de repede, melodia... Apoi, îl iscodi, şireată:

— Cunoaşteți cumva şi numărul din catalogul Koechel?

— Cum să nu! E vorba de lucrarea notată de Koechel cu numărul 533.

— Sunteți uimitor, domnule doctor! Spuneți-mi, dar sincer, ce credeți despre felul cum interpretez această *Sonată?*

— Vreți într-adevăr un răspuns sin-

cer?

— Bineînțeles!

— Ar fi mai bine să vă opriți la Chopin sau la Schumann.

— Vai, ce nepolitețe! Ce vreți să spuneți prin asta? Că aş avea un temperament prea romantic...

— ...ca să cântați Mozart. Da, aşa e!

— Deci îl interpretez prost.

— Interpretarea e prea pătimaşă, prea năvalnică.

— Ce curios mi se pare...

— Cum ați spus?

— Da, curios; Hugo Stiffenacker mi-a făcut exact aceeaşi observație. De fapt, s-a exprimat exact în aceiaşi termeni. Aveți, într-adevăr, o judecată care nu dă greş, domnule doctor!

— V-am jignit cumva?

— Nu, nu, dar nu-s un copil! Ceea ce mă surprinde, este profunda dumneavoastră cunoaştere a muzicii.

— Îmi exageraţi şi ştiinţa şi harurile, miss Collins. Am vorbit ca un simplu amator.

— Un amator a cărui apreciere e identică cu cea a unui foarte mare profesionist.

— L-am admirat întotdeauna pe Mozart şi majoritatea operelor sale îmi sunt familiare. Aşa că atunci când sunt cântate necorespunzător, mă deranjează. Deci nu-i nimic extraordinar în toată povestea asta.

— Mereu aceeaşi modestie...

— Totuşi, vă rog să credeţi, adăugă Jan, că-mi place grozav acea muzică nocturnă ce pluteşte deasupra mării. Notele acelea care răsună în noapte, sub sclipitul îndepărtat al stelelor.

— Şi pe deasupra, sunteţi şi poet, strigă Judith. Hotărât, va trebui să vi-l prezint pe Hugo...

— Stiffenacker?

— Da.

— Numele ăsta l-am mai auzit undeva...

Judith se entuziasmă. Ochii îi străluciră şi mai puternic.

— În mod sigur! Doar toată lumea cunoaşte acest nume! Mă rog, toți melomanii!

— Spuneți-mi ce anume face? E compozitor sau dirijor?

— Cum, dar e unul dintre cei mai străluciți violonişti ai vremii noastre!

— Ştiți, eu duc o viață foarte retrasă...

— Totuşi, adineauri ați mărturisit că numele nu vă e necunoscut.

— E drept... Cineva mi-a vorbit despre el, dar nu-mi mai aduc aminte cu ce prilej.

Sincer scandalizată, fata strigă:

— Ca un om cu o pregătire ca a dumneavoastră, domnule doctor, să nu fie la curent cu uluitoarea carieră a lui

Hugo Stiffenacker, pare... (căută un cuvânt mai tare)...ei bine, pare ruşinos! Da, cutez s-o spun! Ruşinos.

Jan surâse indulgent.

— Şi totuşi, nu m-ați lămurit, miss Collins... Care este instrumentul preferat al idolului dumneavoastră? Pianul? Vioara?

Judith bătu din picior, fapt care o făcu să pară şi mai adorabilă în ochii lui Jan.

— Hugo este violonist! Şi vă pot asigura că este citat alături de Menuhin, Kogan şi Oistrah!

— Dacă înțeleg bine, e protejatul dumneavoastră?

— Da, am făcut tot ce mi-a stat în putere ca să-i înlesnesc ascensiunea, fiindcă o merita cu prisosință.

— Aş fi bucuros să-l cunosc şi eu!

— E foarte uşor, pentru că în momentul de față este invitatul meu. Veți ve-

dea că e o ființă cu totul remarcabilă. Se interesează de asemenea, mult, şi de poezie…

— Ceea ce mi-l face şi mai simpatic. Am cunoscut o droaie de virtuozi străluciți, dar fără suflet, simpli mânuitori ai unui instrument muzical, care n-au descoperit niciodată sensul profund al lucrărilor.

— Hugo este exact contrariul. Ştiți nemțeşte? Da? Atunci ascultați! Am să vă recit un poem de Nietzsche pe care m-a determinat să-l învăț pe dinafară; e intitulat *Venedig – Veneția*:

„Stăteam în picioare pe pod.
Noaptea era întunecată.
Cântecele îndepărtate
Cădeau ca nişte stropi aurii
Pe fața unduitoare a apei.
Gondole, lumini, muzică,
Totul se topea în beția amurgului…

Sufletul meu, delicat instrument cu coarde,
Îşi cânta singur, atins de nişte degete nevăzute.
Un tainic cântec de gondolier
Care vibra de o nespusă fericire,
Oare l-o fi auzit cineva?”

Recitase din Nietzsche, în germană. Jan era încântat de uşurința cu care tânăra trecea de la o limbă la alta.

— Aveți o dicție admirabilă, spuse el după o pauză. V-ați priceput, să redați de minune muzicalitatea wagneriană a limbii lui Nietzsche.

— Nu-i aşa că e un poem foarte frumos?

— Foarte frumos. Se degajă din el un farmec tandru şi crepuscular.

— De altfel – spuse cu naivitate, Judith – tot ce face şi ce spune Hugo

este foarte frumos. E artist până în străfundul sufletului. Trebuie neapărat să-l cunoaşteți. Veniți mâine?

— La dumneavoastră acasă? La vila *Santa Monica?*

— Da, desigur! Veniți la ora patru, vom lua ceaiul împreună.

„Am impresia că am fost prins într-o imensă pânză de păianjen, o pânză țesută de propria mea dorință... Ce frumos a rostit acest poem! Sigrid avea şi ea acelaşi talent...”

— Ce faceți, domnule doctor, nu-mi răspundeți?

— Vă atrag atenția, domnişoară Collins, că ne pregătim să intrăm în portul Beaulieu, şi că trebuie să fiu foarte atent la manevre...

— Asta nu vă împiedică să spuneți da! Deci, ne-am înțeles, veniți, nu-i aşa?

— Da.

Încet, mândru şi fără ezitări, iahtul

„*Trollhättan*” acostă; dar trăsăturile lui Jan erau crispate...

Capitolul V

„Ei bine, acum vin la rând cei bogați. plângeți şi vă văitați din pricina nenorocirilor care vă aşteaptă. Căci bogăția voastră e putredă, veşmintele voastre sunt roase de viermi. Aurul şi argintul vostru au ruginit, iar rugina lor se va ridica împotriva voastră: vă va sfârteca fără milă carnea; căci ceea ce ați agonisit în ultimele voastre zile, nu-i decât foc şi pârjol! Banii de care l-ați lipsit pe cel ce trudeşte pentru voi, cel care vă sapă ogorul, strigă, şi strigătele lor ajung până la urechile Domnului. Ați trăit pe pământ în lux şi în moliciune, aşa că veți fi alungați în Ziua-de-Apoi. L-ați condamnat şi l-ați răpus pe Cel Drept, care n-a putut să reziste...”

Cu un gest dramatic, Hanna închise *Evanghelia*; apoi îşi scoase ochelarii cu rame de oțel şi anunță:

— Gata, s-a isprăvit, mă duc să mă culc!

Erling se întoarse spre ea:

— N-ai vrea să-mi aminteşti din ce sunt versetele pe care ni le-ai citit?

— Din *Epistola Sfântului Iacob*, domnule, răspunse nemțoaica, cu un aer de reproş.

„Un savant ca domnul Yvarsen să pună o astfel de întrebare? El, care ar fi trebuit să cunoască pe dinafară cărțile sfinte? Ce vremuri, îşi spuse ea, ce vremuri!”

Lectura aceasta devenise o adevărată tradiție la familia Yvarsen din Stockholm: în fiece seară după cină, Hanna se aşeza la masa stăpânilor săi şi citea cu glas tare, părți din *Evanghelie*. Îi plăceau mai ales rechizitoriile împotriva

necredincioşilor, a ipocriților, a celor bogați. Dacă, peste zi, se necăjise din pricina vreunei nedreptăți, din pricina vreunei grozăvii citită în ziar, seara se simțea uşurată, condamnând, fără drept de apel, păcatele acestei lumi. Erling, care avea o anumită înclinare către rigoarea morală, nu era împotrivă ca micul Jan să cunoască astfel de lucruri.

— Pot să iau copilul? întrebă Hanna.

— Sigur, răspunse Flavie. Şi privinduşi cu dragoste fiul, care acum avea şapte ani, adăugă: I se închid ochii de somn!

— Da, da, adăugă şi Erling, e vremea să se ducă la culcare, fiindcă mâine îl iau cu mine la Institut.

— O să-mi arăți şi noile microscoape, tată? se interesă Jan, pentru care aceste vizite la *Institutul Erling Yvarsen*, erau întotdeauna evenimente de sea-

mă.

— Sigur! Acum gata, la culcare, ca să fii mâine dimineață proaspăt şi bine dispus!

Copilul se apropie de mamă-sa, ca s-o sărute.

— Noapte bună, mamă!

Flavie îl strânse în brațe.

— Noapte bună, Jan...

Erling fu puțin mai rezervat, cum se şi cuvenea unui tată, dar nu mai puțin afectuos:

— Noapte bună, fiule!

În prag, copilul se întoarse să-şi mai privească o dată părinții cu frumoşii săi ochi albaştri, atât de afectuoşi şi de îndrăgiți. Această despărțire zilnică, era pentru el un chin. Ar fi vrut s-o întârzie cât mai mult, să-i pună şi alte întrebări tatălui său, să-l facă să-i vorbească despre instrumentele misterioase care-l intrigau atâta. Dar nu mai apuca, fi-

indcă brațul viguros al Hannei îl şi târa după ea.

— Copilul ăsta manifestă o deosebită curiozitate pentru ştiință, observă Erling. Trebuie să-l încurajăm în acest sens.

Flavie surâse:

— Da, dragă, dar cu condiția să nu uiți un lucru: că e aproape un bebeluş.

— La şapte ani, un băiat nu mai e un bebeluş. Trebuie să ne gândim la viitoarea lui orientare, să-l pregătim pe îndelete, dar temeinic, pentru profesia ce şi-o va alege.

— Şi care va fi acea profesie?

Erling înălță din umeri.

— Ştii bine, dragă Flavie: aceeaşi ca a mea!

— Cât eşti de categoric!

— E de datoria tatălui să hotărască viitorul fiului său! Dar imediat se corectă: Firește, în deplină înțelegere cu

soția sa! Apoi, punându-şi mâna peste mâna Flaviei, adăugă: Sunt un tiran, nu-i aşa?

— Nu, un copil!

— Cum?

— Îți aduci aminte de o discuție pe care am avut-o, când locuiam la Hamburg?

Erling făcu pe miratul:

— La Hamburg? Când?

— În perioada concertelor de muzică de cameră de la armatorul Stadelmann.

— Despre ce-am vorbit atunci?

— Despre educația lui Jan. Îi reproşai Hannei că-i istorisea vechi poveşti germane, „că-i împuia mintea cu acele inepții...”

— Da, da, spuse Erling, râzând. N-am uitat vorbele pe care mi le-ai spus atunci: „Voi, bărbații, nu țineți niciodată seama de vârsta copiilor. Jan e încă un bebeluş şi tu te gândeşti să faci din

el un om de ştiinţă”.

— La care doctorul Erling mi-a replicat că „nu e niciodată prea devreme pentru a sădi în sufletul copiilor solidele principii ale raţiunii”, replică Flavie pe un ton vesel şi uşor ironic.

— Şi care a fost răspunsul dumitale la această doctă sentinţă, doamnă dragă?

— Ce-am răspuns eu? Că „eşti un savant, un erudit în medicină, domnule, dar că de îndată ce începi să vorbeşti despre educaţia fiului dumitale, redevii dumneata însuţi un copil!”

— Frumos compliment! Şi eu care mă socoteam un pedagog remarcabil...

— Eşti, dragul meu, eşti! N-ai decât un singur cusur, şi anume că vrei ca totul să se înfăptuiască foarte repede.

Erling căzu pe gânduri.

— Hamburg... seratele de la Stadelmann... reprezentaţiile teatrale de la armatorul Dobenfeet...

— Admiratorul lui Voltaire şi al lui Frederic cel Mare.

— Da.

— Toate acestea ţi se par foarte îndepărtate, nu-i aşa, dragul meu?

— Da, un trecut aproape tot atât de îndepărtat ca şi preistoria...

— Întotdeauna exagerezi.

— Nu chiar.

— Totuşi construirea Institutului n-a durat decât optsprezece luni şi abia dacă a trecut un an de când lucrăm aici.

Erling se aşează mai comod în fotoliu.

— Numai optsprezece luni, da, şi e totuşi o mare reuşită tehnică, datorată în mare parte sticlei şi aluminiului. Ce tur de forţă! Şi când te gândeşti că părinţilor noştri le-au trebuit doi ani ca să-şi clădească acel *Journey's End*, casa viselor lor!

— Da, dragă, dar fii cinstit şi mărturiseşte că i-ai hărţuit tot timpul pe nefe-

riciții aceia de arhitecți şi de antreprenori...

— Asta aşa e, mi-e groază de tot ce se face încet, de tot ce trenează! Odată ce-am hotărât ridicarea Institutului, lucrul trebuia făcut repede.

— Nu regreți viața pe care am dus-o la Hamburg? Plăcutele serate din vechile saloane patriciene?

Erling clătină din cap:

— Nu regret nimic; viața mea acum nu mai înseamnă decât lupta împotriva cancerului şi Institutul Erling Yvarsen! La toate celelalte trebuie renunțat fără milă!

Flavie îl învălui într-o privire întrebătoare:

— Renunțat fără milă? Şi familia ta? Şi micul Jan?

Erling strânse mâna soției sale pe care continuase s-o țină în mâinile sale:

— Nu spune copilării! Ştii bine că tu

şi cu mine alcătuim o singură ființă! Nimic nu ne va putea despărți vreodată! Suntem mai mult decât soț şi soție: suntem colegi de muncă, de cercetări, prieteni... Iar copilul este imaginea vie a dragostei noastre!

— Te iubesc, Erling... murmură Flavie. Da, te iubesc, mai ales atunci când laşi să-ți cadă masca – uneori cam rigidă şi austeră – a medicului, a cercetătorului, şi când redevii, pur şi simplu, un om, o ființă dreaptă, fină şi sensibilă.

— Fină? Mă flatezi, draga mea. Sunt adesea aspru, aproape brutal.

— Jena față de sentimentele tale te face aspru. Vrei să-ți ascunzi cu orice preț sensibilitatea.

Rămaseră câteva minute tăcuți. De afară, răzbăteau până la ei zgomotele îndepărtate ale capitalei nordice... Prin fereastra sufrageriei, puteai admira al-

bastrul întunecat al cerului, presărat cu stele argintii. O uriaşă reclamă publicitară, de neon, se aprindea şi se stingea mereu, pe cerul noptatic. Nu zăreau decât cuvântul *„dricka”* – bere, scris pe cer, cu nişte uriaşe litere roşii. În vestibul, răsună gongul unei vechi pendule englezeşti. Îi răspunse sunetul grav al unui orologiu de biserică: era zece seara. Pe stradă, trecu un grup de studenți şi studente cântând un cântec tineresc. O noapte la Stockholm, asemănătoare cu alte mii de nopți, asemănătoare şi totuşi diferite... Erling şi Flavie se simțeau nespus de fericiți...

Tânăra femeie rupse, prima, tăcerea.

— Ştii, spuse ea, că-mi plăcea grozav casa noastră din Hamburg... Grădina aceea mare şi atât de bine îngrijită, fântâna arteziană, înconjurată de o cunună de stânjenei şi de cicori sălbatice, teii, stejarii şi ulmii pe sub care ne

plimbam adesea...

Erling continuă fraza începută de ea:

— Lui Jan îi plăcea să se aşeze între straturile de flori şi să se joace cu Otto, măgăruşul lui pe rotile...

— Bietul Otto, ce urechi frumoase, de catifea, avea! Acum e ca vai de el, uitat şi ros de molii...

— Asta-i legea vieții! Copiii cresc, nu le mai pasă de jucăriile pe care le adorau odinioară.

— Dar de Hugo Stiffenacker, muzicianul-poet, îți mai aduci aminte, dragă?

— Băiatul acela care se îndrăgostise de tine?

— Vechiul slujbaş al lui Stadelmann...

— Da.

— A progresat mult de atunci.

— Adevărat. Contrabasistul excentric a devenit – aproape peste noapte – un violonist strălucit. Şi când te gândeşti

că m-am îndoit întotdeauna că băiatul acela ar avea stofă...

— Cântă dumnezeieşte.

— Ei, draga mea, nu crezi că exagerezi puțin? Nu cumva eşti deosebit de indulgentă față de el?

— Câtuşi de puțin! Întreaga critică are exact aceeaşi părere ca şi mine, iar tu ştii foarte bine acest lucru. Ar fi trebuit să-l auzi când a fost în turneu la Stockholm!

Erling oftă.

— Am avut de lucru la Institut în seara aceea; dar tu, tu l-ai auzit şi l-ai văzut.

— Da, au şi trecut zece luni de atunci. Datorită Hannei, am aflat că „celebrul violonist german Hugo Stiffenacker va interpreta concertul de Mendelsohn". Firește că m-am dus.

— Am auzit că a fost o seară memorabilă. Toți confrații mei au vorbit de-

spre ea. Am regretat mult că nu m-am putut duce...

— Munca cere sacrificii!

— Cere!

— Din când în când, ar trebui să mai renunți.

— Da, dar cancerul nu renunță niciodată.

— Ai să ajungi un fanatic, un obsedat, Erling, un fel de Torquemada al medicinii!

— Sarcina mea e zdrobitoare. Poate că exagerez puțin, dar conducerea Institutului mi se pare o mare povară.

Flavie îi turnă cafea în ceaşcă.

— Invitația tatei vine exact la momentul potrivit; ai să ai şi tu, în sfârşit, câteva zile de destindere.

— La momentul potrivit? Nu mi se pare.

— Ce vrei să spui?

— Poimâine sunt aşteptați, la Institut,

Wainsfield şi Habbermann, cei doi specialişti din Chicago.

— Şi?

— Vin special ca să-mi comunice rezultatele cercetărilor lor.

— Pot foarte bine să discute cu adjuncții tăi.

— Curios mod de a primi nişte oameni care străbat un Ocean ca să ia legătura cu mine!

— Vor înțelege, totuşi, că nu poți rămâne tot timpul țintuit în Institut.

— Nu, nu, aş părea neserios.

— Ai deci intenția să refuzi invitația tatei?

— N-am încotro. Te vei duce singură, draga mea, ai şi tu nevoie de o mică distracție.

Flavie fu categorică:

— Nu, nu şi iar nu! Ori vii cu mine, ori rămân şi eu aici cu tine!

— Ce încăpățânare!

— Tu eşti încăpățânat, Erling! Primeşti zilnic numeroşi savanți străini din lumea întreagă. Sosirea celor doi americani nu e, deci, ceva excepțional şi nu ne obligă în niciun fel să renunțăm...

— Au făcut unele descoperiri importante, ştii bine, draga mea, doar eşti la curent cu lucrările lor...

— Bergmann ți-ar putea ține locul şi discuta cu ei; cunoaşte problema tot atât de bine ca şi tine!

— Institutul e încă foarte tânăr; e cam riscant să rămână fără şef.

— Bergmann este omul cel mai conştiincios pe care-l cunosc! Aşa că va conduce cu cinste Institutul în lipsa ta.

— Călătoria asta pe Coasta de Azur ți se pare chiar atât de importantă?

— Tata va fi foarte necăjit dacă nu ne vom duce.

— Într-adevăr...

— Şi apoi, nu uita că n-am văzut încă acel *Journey's End*, decât când era abia în construcție.

— Da.

— Mama va fi atât de fericită să ne arate grădina şi colivia ei cu păsări exotice!...

— Iar tata ne va face toate onorurile pe iahtul lui.

— Atunci, eşti de acord?

— Încă nu m-am hotărât dacă...

Flavie nu-l lăsă să termine:

— Trebuie să ne ducem, pricepi? Trebuie! Căci pe lângă faptul că le vom face plăcere părinților, vom avea şi noi câteva zile de destindere.

— Şi copilul?

— Îl vom lua cu noi.

Erling păru să şovăie:

— Drumul ăsta nu va fi prea obositor pentru el? Căci nu vom merge cu avionul, ci cu trenul.

— Ce lipsiți de logică sunteți voi, bărbaților! spuse Flavie. Mai adineauri erai gata să faci din el un „om de ştiință”, iar acum îl tratezi ca pe un bebeluş. E cum nu se poate mai paradoxal!

— Ştii că deşi nu e fragil, are totuşi o constituție delicată.

— Cu atât mai bine! Soarele şi aerul Mediteranei îi vor face foarte bine!

— Aş mai avea un motiv ca să nu-l iau cu noi...

— Care?

— Tata moare de dorul nepotului.

Flavie fu complet derutată.

— Zău, zise ea dacă înțeleg ceva... Căci, în sfârşit, ăsta ar fi dimpotrivă, un motiv în plus ca să plecăm toți trei la Cap-Ferrat.

Erling îşi divulgă taina:

— Aş fi dorit să vină tata la Stockholm. Am... am nevoie de el.

Flavie înțelese cât de greu îi fusese lui

Erling să mărturisească acest lucru. Se feri să mai insiste; ştia din experienţă că Erling îi va spune singur ce-l frământa.

— N-ai vrea un păhărel de lichior, dragă? întrebă ea ca să schimbe vorba.

— Mai curând, puţin alcool. Poate un păhărel de coniac.

Zgomotele oraşului deveneau din ce în ce mai estompate, mai îndepărtate. Doar reclama publicitară, cu luminile ei roşii, continua să inunde văzduhul. După ce sorbi coniacul, Erling îşi deschise inima în faţa soţiei sale.

— Institutul nostru nu e numai un centru de cercetări, ci şi o clinică, unde sunt internaţi bolnavii de cancer...

— Ştiu toate astea...

— N-avem experienţă, Flavie...

— Până la urmă o vom căpăta.

— Da, dar nu vreau ca acest lucru să fie în detrimentul bolnavilor pe care-i

avem în grijă. Eu sunt cu totul absorbit de cercetări, ştii asta, şi organizarea unei clinici moderne mă cam depăşeşte. Admit cu plăcere că atât laboratoarele cât şi sălile de cercetare sunt adevărate modele ale genului; dar mai rămân încă atâtea de făcut pentru ca bolnavii noştri să se simtă cât mai bine...

— Şi cum socoți să remediezi aceasta situație? îl chestionă Flavie, foarte interesată de problemă.

— Nu există decât un singur om pe lume care ar putea să ne dea unele sfaturi într-adevăr utile.

— Tata!

— Da: să nu uităm că el a creat cea mai modernă clinică din Stockholm: clinica sa. E deci familiarizat cu toate problemele pe care le avem noi de înfruntat acum.

— De ce nu i-ai scris niciodată, în

acest sens?

Erling tăcu, sorbindu-şi cafeaua care se răcise.

— E vorba tot de vechea voastră rivalitate?

— Mai curând e o chestiune de amor-propriu. Am vrut să-mi iau zborul cu propriile mele aripi; am refuzat să preiau conducerea clinicii ridicată de el, unde m-aş fi putut instala ca într-un cuib cald, aşa că acum nu-mi rămâne decât să mă descurc singur.

— Ce copilării! i-o reteză Flavie. Tata nu ți-a păstrat ranchiună, îl cunosc mai bine ca tine, şi sunt sigură că te va ajuta cu plăcere.

— Pentru asta va trebui să vină însă la Stockholm, obiectă Erling.

— Îl voi ruga eu însămi, când vom ajunge la *Journey's End* şi sunt sigură că va accepta să vină pentru o săptămână sau două.

Apoi îşi aminti brusc de telegrama pe care o trimiseseră la Cap-Ferrat.

— De altfel, spuse ea, cum de te-ai putut gândi să rămâi aici din moment ce am şi telegrafiat că venim?

— Uitasem de Wainsfield şi de Habbermann...

— Uită din nou! Doctorul Bergmann îşi va asuma el sarcina de a-i primi, fii fără teamă. Deci, eşti definitiv de acord, plecăm toți trei, da?

Un sclipit de tandrețe licări în ochii lui Erling.

— Da, murmură el, trăgând-o pe Flavie spre el, toți trei!

Capitolul VI

Judith Collins ieşi ea însăşi înaintea lui Jan.

— Sunt foarte fericită să vă pot primi la Santa Monica, dragă domnule doctor

Yvarsen!

Jan schiță un gest de scuză:

— Am venit singur, soția mea nu se simte bine.

— E bolnavă?

— Nimic grav, o migrenă...

Mințea şi-i era ruşine. Adevărul, e că Thérèse habar n-avea de vizita lui la proprietatea vecină; nici măcar nu-i povestise cum o salvase pe tânăra americană – atât de cutezătoare – de la o moarte aproape sigură. Nu, îi ascunsese întâlnirea cu ea şi nu-i suflase un cuvânt despre Judith.

„Unde am ajuns – îşi spunea el, în timp ce Judith, sporovăind veselă, îl conducea în salonul vilei Santa Monica. Ce anume mă determină să mă port atât de nedrept față de Thérèse? Ce demon mă împinge la o asemenea faptă? Ştiu, demonul are un nume: Sigrid! N-o voi uita niciodată... Căci era însăşi

seducția! Te subjuga, te amețea... Judith are părul aproape ca al ei, da... dar parcă e şi mai frumoasă...” Apoi, spuse cu glas tare:

— Vă mai doare piciorul?

— S-a vindecat încă de ieri, domnule doctor, doar ştiți foarte bine!

El insistă:

— Nu mai simțiți, într-adevăr, niciun fel de durere? Nici măcar o întindere, cât de cât neplăcută, a muşchilor?

— Absolut nimic! Şi Judith adăugă, cu un surâs fermecător: E ceva anormal? Neliniştitor?

— Nu, totul e cât se poate de normal.

— Am şi înotat astăzi puțin, şi parcă niciodată n-am înotat mai uşor!

Ajunseră în salon. Fata făcu un gest larg cu mâna.

— Spuneți-mi, domnule doctor, cum vă place odaia mea preferată? Vedeți? O fereastră dă spre mare, iar cealaltă

spre pădurea de pini.

— Odaia e aidoma chipului dumneavoastră, miss Collins! Vreau să spun că e foarte frumoasă.

Judith îl amenință cu degetul:

— Vreți să fiți serios?

„Eşti ridicol, bietul meu amic! E dezgustător să te apuci, la vârsta ta, să faci curte acestei fete! Dar ce pot face? Să înăbuş pasiunea pe care o simt născându-se în mine, această dorință pătimaşă! Da, dar cu condiția să pot...”

— Şi mobila? Vă place?

— Mult, spuse Jan cu un aer aprobator. E sobră, de culoare deschisă, într-un anume fel, ştearsă față de minunăția priveliştilor care dau năvală din toate părțile.

Îşi lăsă privirea să rătăcească în voie.

— Câtă luminozitate! Trebuie să vă mărturisesc că vă invidiez pentru acest salon; e splendid!

Judith era încântată.

— Iar fotoliile mele englezeşti – întrebă ea, cu acel surâs fericit, caracteristic femeilor care țin să li se admire locuința – nu e aşa că-s confortabile?

— V-am spus părerea adineauri.

Jan arătă pianul impozant care ocupa un colț întreg al odăii.

— Aveți un pian superb...

— Da, un *Pleyel!* O comandă specială! Am vrut să fie făcut exact din acelaşi lemn ca şi restul mobilei.

— Şi sonoritatea?

— Sublimă.

— Sunteți nemaipomenită, *miss* Collins!

Judith se bosumflă.

— Lui Hugo nu-i place pianul meu!

— De ce?

— Spune că e un instrument *„à la Hollywood”*, prea țipător pentru gustul lui; voia să mă determine să-l schimb

cu un pian negru, de concert. Ce om!

— Parcă trebuia să mi-l prezentați pe Hugo Stiffenacker, nu-i aşa?

Judith răspunse puțin încurcată:

— Închipuiți-vă, domnule doctor, că această ființă imposibilă a dispărut.

— Dispărut?

— Oh, nu prea departe, probabil prin vreun colț al parcului... îi place grozav să se plimbe şi să viseze pe sub copaci...

— Are dreptate, aveți o proprietate foarte mare şi foarte frumoasă.

— Prea mare, din moment ce te poți rătăci prin ea! I-am spus, totuşi, că veți veni în după-amiaza asta, l-am rugat să rămână în salon, dar degeaba! Nu face decât ce vrea el!

— Păi, atunci să-l lăsăm pradă meditațiilor sale!

— Da, nu-i place să fie deranjat! De altfel, sunt sigură că va apărea dintr-

un moment într-altul... Luați loc, domnule doctor! Aici, fiindcă ăsta o fotoliul cel mai confortabil din casă!

Ea se aşează în fața lui.

— Ce să facem? Să luăm ceaiul acum sau să-l aşteptăm şi pe Hugo?

— Să-l aşteptăm, să-l aşteptăm...

— Ar trebui să-mi vorbiți despre dumneavoastră, domnule doctor.

— Despre mine? Un subiect prea puțin interesant...

— Mereu aceeaşi modestie!

— Nu, e adevărul gol-goluț! Am avut o viață foarte plină, chiar agitată, dar – mă rog – aşa e viața de medic petrecută prin clinici şi spitale...

— Pentru un bărbat e o viață minunată!

— Poate... Dar în fața unei fete atât de sănătoasă şi de plină de viață ca dumneavoastră, nu-ți vine să vorbeşti despre săli de operație sau despre sisteme

de anesteziere...

— Mă socotiți cumva frivolă?

— Nici pomeneală!

— Atunci de ce credeți că m-ar putea plictisi asemenea subiecte? De ce le evitați?

— Pentru că sunteți americancă.

— Nu înțeleg, domnule doctor!

— Pentru că sunteți americancă, pentru că vă place Europa şi pentru că ați venit să trăiți în Europa!

Judith tot nu pricepu.

— N-ați vrea să-mi explicați ce anume vreți să spuneți? Vă mărturisesc că nu prea văd legătura...

— Îmi îngăduiți o întrebare?

— Vă rog...

— Ce anume vă atrage în Europa?

Fata privi visătoare spre mare.

— Ce mă atrage?

Se întoarse din nou spre Jan. Ca să evite acea privire care trezea în el atâ-

tea amintiri, amintirile primei şi celei mai pătimaşe iubiri, Jan îşi plecă încet capul.

— Ce mă atrage în Europa? Arta, poezia ei...

— Exact ce-mi închipuiam şi eu, spuse Jan. Vă place aici tot ce vă lipseşte acolo...

— Sigur, dar tot nu văd legătura cu...

— Veți înțelege imediat! Şi Jan îi explică: în Statele Unite aveți şi dumneavoastră medici buni, dacă nu cumva, chiar mai buni decât în Europa. Clinicile de acolo – şi mă gândesc la *Mayo Clinic* din Rochester, de pildă – şi laboratoarele, sunt mult mai bine dotate decât ale noastre. Cele mai multe dintre premiile Nobel sunt decernate americanilor...

— E adevărat, dar de ce-mi spuneți toate astea?

— Ca să vă demonstrez că –

neducând lipsă nici de medici, nici de clinici bune, în America – nu asta ați venit să căutați aici.

— Sigur că nu asta.

— Dacă v-ați îmbolnăvi grav – ceea ce mi se pare cu totul exclus – unde v-ați duce să vă îngrijiți sănătatea? Dar vă rog să-mi răspundeți, cinstit.

Fata ezită un minut, apoi răspunse:

— Cred, că m-aş duce la New York, Chicago sau Rochester.

— Vedeți?

— Şi ce dovedeşte asta?

— Că n-ați venit la noi ca să întâlniți medici, ingineri sau tehnicieni...

— Spuneți lucrurile astea cam brutal...

Jan nu se lăsă întrerupt.

— ...nici ca să auziți vorbindu-se despre clinici, laboratoare sau centre de cercetare ştiințifică, pentru că aveți toate astea la dumneavoastră acasă şi

încă mult mai bune.

— Văd că-mi analizați nevoile sufleteşti mult mai lucid decât aş face-o eu însămi, domnule doctor; dar trebuie să fiu de acord că tot ceea ce mi-ați spus e cum nu se poate mai just.

— Sunt lucruri mult prea evidente, spuse Jan, în glas cu o anumită notă de amărăciune pe care Judith n-o percepu. În Europa, vă simțiți mai curând atrasă de oameni ca Hugo Stiffenacker, adică de muzicieni, de poeți, de artişti, de gânditori... Ce-ați putea face cu confidențele unui medic bătrân, care s-a retras?

— Mai întâi, domnule doctor, că nu sunteți bătrân...

— Ba din păcate, sunt.

— În acest caz nu păreți deloc.

Gândurile lui Jan o luară razna. „Nu păreți... Cât e de gentilă! O ființă minunată, adorabilă, vrednică de a fi dori-

tă...” De ce-ar fi încercat să stăvilească pasiunea pe care o simțea născându-se în inima lui? Nu cumva viața îl poftea la un nou festin? Cuvintele „bucurie” şi „fericire” vor înceta oare să mai aibă vreun sens pentru el? De ce să întoarcă spatele acestei flori rare, întâlnită în drumul lui? Judith nu era cumva reîncarnarea lui Sigrid pe care nu încetase niciodată s-o dorească în taină, cu ardoare, cu patimă? Judith-Sigrid, Sigrid-Judith.

— Mi-ar plăcea să vă aud cântând la pian, spuse el brusc.

— Faimoasa *Sonată* a lui Mozart?

— Orice doriți.

— N-aveți nicio preferință?

Jan nu-şi ascunse gândul:

— Principalul e să cântați...

Sensul profund al acestui răspuns îi scăpă fetei. Pe un ton puțin dezamăgit, Judith puse lucrurile la punct:

— Mă supraestimați, domnule doctor, eu nu sunt o mare artistă.

— Aveți totuşi studii temeinice.

— Lui Hugo nu-i place pianul. Dar... spuneți-mi, care-i muzica dumneavoastră preferată?

Jan se gândi.

— E greu să vă răspund la această întrebare.

— De ce?

— Când veți avea vârsta mea, miss Collins...

Ea îl întrerupse:

— Nu pot să sufăr acest „miss Collins”...

După care adăugă râzând:

— Parcă v-ați adresa unei dădace englezoaice.

— Cum ați vrea să vă spun?

— Judith! E mult mai simplu!

— În Europa, noi...

Ea nu-l lăsă să termine:

— Uitați, pentru o clipă, că vă aflați pe acest bătrân continent. Manierele americane au şi ele partea lor bună, vă rog să mă credeți...

Jan se înclină.

— Bine, Judith, fie cum vrei dumneata...

— Acum, vă ascult...

El reluă:

— Când veți avea vârsta mea...

Apoi tăcu din nou:

— Ah, făcu ea, tot nu cutezați să-mi spuneți pe nume?

— ...vei afla, Judith, că ai mulți muzicieni preferați.

— Într-adevăr?

— Da, căci fiecărei epoci din viață, sau, mai bine-zis, fiecăreia din stările noastre sufleteşti îi corespunde o anumită muzică. În tinerețe eşti foarte exclusivist şi categoric în aprecieri; odată cu maturitatea, vine în mod necesar şi

un eclectism foarte nuanțat. E ceva aproape involuntar.

— *Please explain!*

— În unele momente, îmi place rigoarea compoziției clasice, deci Bach, care e pe nedrept socotit, un muzician baroc; dacă mă aflu într-o stare sufletească de înflăcărare sau dacă, dimpotrivă, sunt înclinat către melancolie, preferința mea se va îndrepta către Chopin. În sfârşit, în alte momente, mă voi opri la Mozart sau Beethoven.

— Iar în altele, continuă fata, uşor ironică, la Mendelsohn sau la Schubert.

— Da, într-adevăr.

— Câtă înțelepciune! Şi ce echilibru!

— Cu vremea le vei căpăta şi dumneata.

— Nu sunt chiar atât de grăbită, spuse ea surâzând. Dar reveni imediat, la atac: Nici în poezie nu aveți o anumită

preferință, nu-i aşa?

Jan oftă:

— Mă obligi să dau un adevărat examen, domnişoară…

— Din moment ce nu vreți să vorbiți despre medicină, ce-mi rămâne altceva, dragă domnule doctor? Muzica şi poezia. Puțin ironică, ea îi aminti: Cum se şi cuvine de altfel – conform propriilor dumneavoastră cuvinte – unei tinere americance îndrăgostită de Europa. Apoi trecu din nou la atac: Deci care e preferința dumneavoastră în materie de poezie?

În acest domeniu, Jan nu mai avu nicio ezitare.

— Shakespeare!

— În toate etapele vieții dumneavoastră? Şi pentru a vă exprima orice stare sufletească?

— Oricare, fără nicio excepție!

„Îi place grozav să mă necăjească, dar

cât e de încântătoare!” îşi spuse Jan.

Judith deveni calmă:

— Recitați-mi ceva din el, domnule doctor, vă rog mult, iar drept răsplată am să vă cânt Poloneza de Chopin.

Jan tuşi, uşor jenat, temându-se să nu devină ridicol.

— Vă rog, faceți-mi această plăcere!

Atunci Jan îşi uită scrupulele. Cu un glas puțin estompat, cu accentul său cântător, de suedez, începu să recite:

„C-o zi de vară-ți pot asemui.
Făptura, ce ți-e mai caldă şi mai blândă.
Cad flori în mai, când prinde-a vremui
Şi verilor li-s toamnele osândă.

Jar viu ne pare soarele-uneori
Şi-ades păleşte ochiul lui, cerescul.
Splendorile decad dintre splendori

Şi sorții răi, sorocul vitregescu-l.

Dar veşnica ta vară dăinui-va,
Şi frumusețea nu-ți va fi furată,
Nici moartea asupră-ți n-o să-şi urce stiva;
Vei creşte-n vers, cu secolii deodată.

Cât ochi vor fi şi guri vor răsufla
El va trăi şi viață va să-ți dea."[1]

Deşi uşor tulburată, Judith nu-şi dădu seama de nota personală pe care Jan voise s-o confere sonetului.

— Cât de frumoase şi de mişcătoare sunt aceste versuri. Din ce piesă fac parte?

— Din niciuna. De fapt, e vorba de cel

---

[1] Shakespeare, Sonete, traducere de Ion Frunzeti, Ed. Tineretului, col. „Cele mai frumoase poezii", 1964.

de al optsprezecelea *Sonet*. După această pedeapsă, cred că am dreptul la Chopin, nu?

— Am să cânt special pentru dumneavoastră domnule doctor, aşa că nădăjduiesc că veți fi îngăduitor cu mine.

Judith se aşează în fața pianului şi atacă primele acorduri din *Poloneza-fantezie*, opus 62, de Chopin. Cufundat în fotoliul său, Jan o vedea din spate. Aşa că mirajul fu deplin. Silueta din fața pianului, pletele acelea aurii erau ale Sigridei, logodnica lui. Şi iată-l şi pe el: un tânăr student la medicină, care purta pe cap tradiționala caschetă din Universitățile suedeze. Sigrid şi el tocmai făcuseră o plimbare încântătoare la Trollhättan. Cât erau de fericiți! La orizont, niciun nor, nimic altceva decât bucurie!

Fotoliul lui Jan se afla în fața ferestrei care dădea spre pădurea de pini. Prive-

liştea mediteraneană începu a se preschimba încet, încet, într-un peisaj nordic; locul pinilor italieni fu luat de brazi... Sigrid cânta ca de obicei, într-un mod tumultuos, nervos, trufaş şi voluntar. Poate că şi Chopin interpretase această operă – ultima sa *Poloneză* în acelaşi mod, în vreun salon foarte select din Paris. Poate că şi el avea pe buze aceeaşi undă de dispreţ pe care o avea şi Sigrid, deşi în jurul lui se aflau George Sand, Delacroix, Balzac şi Liszt.

Apoi şi Chopin şi Shakespeare dispărură. În faţa lui Jan nu mai rămăsese decât un bărbat, aşezat lângă cea pe care-o iubea cu patimă: el şi Sigrid. O viaţă întreagă li se întindea înainte, farmecul feeric al viitorului, gustul ameţitor al necunoscutului. Un bărbat şi o femeie care se iubesc alcătuiesc un întreg univers. În urechile lui Sigrid mai răsuna încă zgomotul apelor

Trollhättanului, pe obraji mai simțea şi acum focul sărutărilor lui Jan; acesta plutea într-o fericire fără margini, într-un fel de extaz înaripat. Ce importanță mai avea că acea Sigrid, fidelă şi sinceră, pe care o vedea aievea, nu existase niciodată? Acum, ea devenise în imaginația lui şi fidelă şi sinceră, în timp ce el, grație farmecului înşelător al muzicii celui mai mare poet al pianului, redevenise tânărul, student de odinioară. Ce importanță mai are realitatea dacă putem s-o înlocuim cu visul? „Sigrid, draga mea, dacă ai şti cât te iubesc! Pletele tale, sunt ca o şiroire de fire de aur, ca un torent înspumat... O, cât aş vrea să mă înec, să mă pierd în ele! Ce operă de artă ți-ar putea egala rotunjimea umerilor? Ochii tăi sunt lacuri profunde, hăuri verzi, misterioase şi neliniştitoare în adâncul cărora se oglindesc cele mai dulci făgăduieli de

dragoste şi de patimă! Vrăjita, fermecata mea Sigrid! Mândra mea logodnică, soarele, cerul, viața, mea! După ce ne vom căsători, vom continua să ne întâlnim, lângă apele Trollhättanului, lângă torentul nostru, ca nişte tineri îndrăgostiți. Vom asculta, obraz lângă obraz, cântecul grav şi puternic al torentului. Şi nu vom fi decât numai noi pe lume!”

Uitând unde se afla, Jan se cufundase într-un vis smintit, nesăbuit. Glasul rațiunii îl avertiza că mersese prea departe, că visul începea să se substituie – în mod periculos – realității. Dar el nu auzea, nu voia să audă acest glas. Visul i se păru atât de dulce, şi era atât de plăcut să se lase în voia lui, ca şi cum ar fi înghițit un drog, o otravă! Sigrid! Sigrid!...

Când ajunse la câțiva paşi de casă,

Hugo se opri, subjugat de muzica ce se năpustea în valuri spre el. Ah, de ce rămăsese Chopin prizonierul pianului, de ce nu scrisese nimic pentru vioară? Acordurile sfâşietoare, întotdeauna puțin cam trufaşe, niciodată dulcege, îi mergeau drept la inimă! Hugo simțea instinctiv că prin fire, prin temperament, era mult mai aproape de genialul polonez decât de oricare alt compozitor. Totuşi niciodată nu s-ar fi încumetat să interpreteze vreo operă a acelui mare muzician care – în afară de câteva piese minore de muzică de cameră – nu compusese nimic pentru vioară. Această idee îl uluia.

Ajuns în pragul salonului, Hugo încremeni. Se simți brusc străbătut de o undă de nădejde... Căci bărbatul în vârstă, pe al cărui chip bronzat viața dăltuise ridurile amare ale experienței, era, fără îndoială, tatăl lui Erling

Yvarsen! Asemănarea era izbitoare: aceeaşi forță neîmblânzită, aceeaşi voință, acelaşi dispreț pentru orice slăbiciune.

Violonistul fu intrigat mai ales de strania atitudine a doctorului Yvarsen. Judith era complet absorbită de cântecul ei. Privirea suedezului, deşi ațintită asupră-i, trecea totuşi dincolo de ea; părea să admire ceva foarte îndepărtat, aflat undeva dincolo de pini şi chiar dincolo de cerul albastru al Provenței. Oare ce viziune îl putuse captiva astfel?

Capitolul VII

Jeepul lui Henry Murray, prietenul englez al lui Norbert, se opri în fața bungalowului unde odinioară Ide purtase doliu după James Starner. Norbert apăru pe terasă.

— Salut Henry! Punctual ca de obicei;

parcă eşti un cronometru elveţian!

Murray rămase nemişcat în faţa volanului.

— Dacă ţii să vezi leii, spuse el cu vocea sa aspră şi răguşită, nu mai pierde vremea, ci urcă!

— Ide întreabă dacă n-ai vrea să vii sus să bei o ceaşca de cafea, înainte de a pleca.

Murray clătină din cap:

— Nu, *old man*, trebuie să plecăm imediat! Ne aşteaptă un drum foarte lung! Mulţumeşte soţiei tale din partea mea şi spune-i că mă invit la masă deseară.

— Perfect, va fi încântată!

Norbert dispăru din nou în interiorul casei.

Henry Murray se impacientă.

— *Come on, come on!* strigă el, soarele e de-acum sus, şi noi încă o mai tărăgănim!

Pictorul ieşi în goană şi se urcă în Jeep.

— Cred că-mi dai voie să-mi sărut nevasta înainte de a pleca! spuse el. De altfel a trebuit să-l potolesc pe Ulise, câinele meu, care ținea morțiş să vină cu mine.

— De ce nu l-ai luat? întrebă Murray, pornind cu toată viteza pe drumul ce ducea către hățişuri.

— Pentru că ne-ar fi deranjat! Ți-am spus că vreau să văd leii foarte de aproape!

— Ca să-i mângâi pe blană?

— Deşteptule!

— Fiindcă tot veni vorba de câinele tău, vreau să te întreb un lucru pe care nu l-am prea priceput!

— Întreabă-mă!

— L-ai cumpărat din Grecia, nu-i aşa?

— Nu l-am cumpărat, l-am găsit la

Mikonos, era un câine abandonat...

— Stăteai acolo cu soția şi cu socrul tău, nu?

— Da, cu Jan Yvarsen şi cu Ide, dar nu eram căsătoriți încă.

— Ştiu, ştiu. Şi când v-ați înapoiat, ați naufragiat pe Mediterană.

— Da. Vaporul nostru, un vechi cargou părăginit, care cuteza să-şi zică *Stella Gothica*, s-a ciocnit cu un alt vas aproape de Messina.

— Un lucru de necrezut în Mediterană.

— Era noapte şi ceață...

— N-ai să-mi spui, totuşi, că vizibilitatea era la fel de proastă ca la Londra, într-o zi cu *smog?*

— Nu se vedea nici la doi paşi.

— Mă rog, dar farurile reglementare?

— Căpitanul nu socotise util să aprindă farurile...

Murray clătină incredul din cap:

— *I can't belive it!* Nu pot crede aşa ceva!

— Şi totuşi e purul adevăr!

— Fantastic! Ciudată navă şi ciudat căpitan!

— Cam ciudat, într-adevăr, acel căpitan... Un omuleț slab, cu chipul mototolit şi zbârcit şi care fuma tot timpul nişte havane groase cât degetul.

— Şi ce s-a întâmplat cu el?

— A fost cules împreună cu restul echipajului, de către cargoul italian care se ciocnise de *Stella Gothica*.

— Iar voi aţi fost salvaţi de o navă britanică de război, nu-i aşa?

— Da, de un crucişător de la baza din Malta.

Şi Norbert adăugă gânditor:

— Ce noapte! N-am s-o uit niciodată... Atunci şi acolo Ide şi cu mine ne-am logodit, cu asentimentul tatălui ei...

— În barca de salvare?

— Da.

— Când erați pierduți în plină mare?

— Lucrul ți se pare de necrezut, nu-i aşa?

Murray avu un surâs ironic.

— Nu, *old man*, nu, fiindcă tu eşti pictor şi fiindcă artiştilor li se îngăduie orice! Apoi, regăsindu-şi tonul serios din totdeauna, întrebă: Câte persoane erați în barca aia?

— Stai un pic, zise Norbert: Jan Yvarsen, Ide, prietenii noştri englezi, Stephen şi Cora, un marinar italian şi cel care-ți vorbeşte.

— Nu mai exista nimeni în barca aia, nici om, nici animal?

— Nu, de ce?

— Iată de ce: unde se afla câinele tău în clipa naufragiului?

— Ăsta era deci lucrul care te intriga?

— Da.

— Şi nu ți-a venit în minte să-mi pui

întrebarea asta chiar de la început?

— Păi, n-am avut ocazia. Îți atrag atenția, că aştept răspunsul.

— Răspunsul e foarte simplu; Ulise rămăsese la Pireu, nu ne însoțise pe *Stella Gothica*.

— De ce?

— Era în carantină.

— Era bolnav?

— Câtuşi de puțin. Dar în acel moment, bântuia în Grecia nu ştiu ce epidemie şi, ca să scoți un câine de pe teritoriul grecesc şi să-l aduci pe cel italian, îți trebuia un certificat medical, pe care nu-l puteam obține imediat.

— *I see*, înțeleg...

— Ulise a rămas, deci, acolo, pe mâini bune, iar după o săptămână l-am găsit la Neapole, unde fusese adus de un pachebot de mesagerie. Ei, acum eşti mulțumit? Misterul lui Ulise a fost pe deplin elucidat?

— *Yes, old man!* Iată şi locul unde vom părăsi şoseaua.

Jeepul o porni pe poteca ce ducea spre hăţişuri. Înfipt în marginea drumului, un panou uriaş anunţa o rezervaţie naturală.

— Începând de aici, vânatul este interzis, spuse Murray. Amenzile prevăzute în caz de contravenţie l-ar descuraja până şi pe Nemrod!

— Asta nu ne priveşte, spuse Norbert, noi n-am venit aici să ucidem!

— Nu-ţi plac vânătorii, nu-i aşa?

— Îmi sunt antipatici în cel mai înalt grad şi voi fi foarte bucuros să văd panouri asemănătoare pretutindeni în lume, unde animalele trăiesc în libertate. Iar amenzile să fie duble, ba chiar triple!

— Totuşi, ca să ne apărăm vitele, suntem uneori nevoiţi să...

Norbert îşi întrerupse prietenul; vocea

sa trăda o anumită iritare:

— Hai să vorbim de altceva, vrei?

Vexat, Murray se mulțumi să scoată, în loc de răspuns, un mormăit vag. Norbert surâse; ştia bine că incidentul va fi repede uitat, că lui Murray îi va reveni repede buna dispoziție.

După ce străbătură nişte savane fără sfârşit, intrară sub bolta sumbră, compactă, impresionantă, a pădurii. Ascunse printre crengile copacilor, dar mereu la pândă, maimuțele începură a urmări maşina, scoțând strigăte ascuțite şi rânjind.

— Ce tapaj, mormăi Murray, mai să crezi că te afli la *Piccadilly Circus*, în orele de vârf ale traficului londonez.

— Probabil că le-am deranjat pe acele domnişoare.

— Deranjat? Fugi de-acolo! Le place grozav aşa ceva! Stau tot timpul de veghe, pândind cea mai mică ocazie de a

se dezlănțui şi a face gălăgie.

Norbert privi cu un aer radios, în jurul lui.

— Ce plăcere să străbați pădurea şi hățişul într-o dimineață splendidă ca asta! Să vezi natura care respiră şi înfloreşte, animalele care-şi manifestă liber bucuria de a trăi! Am nimerit în rai, Henry.

— Nu regreți niciodată Canada, țara natală? întrebă Murray pe un ton puțin mirat.

Norbert închise ochii.

— Când mă gândesc la Canada, văd un peisaj acoperit de zăpadă, aud zurgălăii unei sănii şi glasul limpede şi cântător al surorii mele, Flavie. E adevărat că, uneori, simt o oarecare strângere de inimă...

Redeschise ochii şi privirea lui îmbrățişa – cu o bucurie, nedisimulată – priveliştea grandioasă ce se întindea

acum în fața lor. Jeepul ieşise din păduре şi mergea din nou prin savană. Ierburile se unduiau sub adierile dimineții, baobabi enormi se înălțau ici şi colo, coline aurite de soare, turme de antilope şi de gazele care fugeau, girafe cu ochi trişti... Asta era Africa, cu toate farmecele ei... Leii probabil că nu erau nici ei prea departe.

— Aici, spuse Norbert, în țara asta, mi-am găsit adevărata fericire.

— Şi Grecia? Şi Mikonos?

— Pentru mine, Grecia a însemnat, în primul rând, un orizont marin, presărat de insule cu nume prestigioase, iar în al doilea rând, locul unde am izbutit să realizez prima mea operă într-adevăr importantă.

— E vorba de pânza aceea monumentală, care împodobeşte acum un muzeu oceanografie din Canada?

— Da, şi care se intitulează *Marea*.

— Şi atunci de ce preferi peisajul african celor din Canada şi din Grecia? Trebuie să existe un motiv...

— Un motiv? E cam greu de explicat...

— Încearcă totuşi...

Norbert reflectă, apoi începu a vorbi încet:

— Aici natura n-a fost încă pângărită de om; pământul a rămas neîntinat; aici ființa umană poate trăi în deplină armonie cu animalele şi cu plantele. Dar fără vânători. Şi fără negustori! Fără cei care vin să ucidă, şi fără cei care vin să cumpere şi să vândă!

— Atunci cine să locuiască aici? Pustnicii?

— Tu ai impresia că glumeşti. Află, totuşi, că abia aici am înțeles că e perfect cu putință să trăieşti ca anahoreții.

— În deplină amiciție cu toate animalele...

— Da, căci din moment ce nu există

om sălbatic, nu mai există nici animale sălbatice; există, în schimb, imbecili care se grăbesc să condamne tot ce e frumos şi bun, înainte de a se fi străduit să înțeleagă ceva.

— Mi se pare că ai cam luat-o razna cu dragostea ta față de animale şi de natură.

— Crezi că exagerez? N-ai auzit vorbindu-se de acele sate de indigeni care au încheiat adevărate pacte de neagresiune cu leii lor?

Murray ridică din umeri.

— Se povestesc atâtea lucruri...

— Ba eu le cred, le cred...

Chiar în acel moment, Norbert observă carabina grea cu repetiție pe care prietenul său o ținea pe genunchi. Întrebă iritat:

— Ce-i cu arma asta?

— Eu nu sunt nici sfânt, nici artist, aşa că trebuie să-mi iau toate precauți-

ile.

— Dar şi tu eşti totuşi un prieten al animalelor, nu-i aşa?

— Sigur! Dar vorbeşti ca un copil!

Norbert se aprinse:

— Mă bucur! Fiindcă orice artist adevărat mai păstrează în sine o fărâmă din sufletul unui copil şi tocmai în asta constă valoarea lui!

— Mă laşi să vorbesc şi eu?

Pictorul acceptă, făcând un semn din cap.

— Arma asta, explică Murray, reprezintă ghearele mele! Nefiind decât un simplu plantator şi neavând deci pretenţia de a îmbuna leii prin sfinţenia mea, am o armă ca să mă apăr! Spun foarte clar: ca să mă apăr!

Încăpăţânat, Norbert mormăi:

— N-ai dreptate... N-ai dreptate... Apoi adăugă: Eu vin ca un om paşnic, fără nicio armă ucigaşă şi ai să vezi că

şi fiarele mă vor primi într-un mod foarte paşnic...

— Visătorule! Idealistule!

Norbert îl apucă brusc de braţ, pe însoţitorul său:

— Încet! Opreşte!

— Ce s-a întâmplat?

— Sunt acolo! Îi simt...

— Leii?

— Da.

Murray debreie şi opri. Norbert sări din maşină, înarmat cu blocul lui de schiţe.

— Rămâi în Jeep! strigă Murray.

— Nu risc nimic, ai să vezi!

— Ce ştii tu?

Norbert ridică din umeri.

— Ştii bine că aici, în rezervaţie, leii n-au atacat niciodată pe nimeni; se culcă adesea pe marginea drumului şi se uită, cu o totală indiferenţă, la maşinile care trec.

— Judeci ca un...

Pictorul se întoarse şi-i strigă ironic:

— Ştiu: ca un copil! În concluzie, vrei să-mi dai o lecție de laşitate, *old man?*

— Nu-i vorba de laşitate, ci de prudență!

— Astăzi vreau să-i schițez de aproape, înțelegi? Pentru asta am venit aici, iar acum, când mi-am atins scopul, nu vreau şi nu pot să dau înapoi.

Murray îşi ridică greaua carabină.

— Cum vrei, zise el, eu însă voi veghea!

— Nu vom avea nevoie câtuşi de puțin de armă şi te vei convinge cât eşti de ridicol, amice!

— *Well*, replică Murray cu accentul lui puțin tărăgănat. *I'd rather be ridiculous, than dead!*[2]

---

[2] Prefer să fiu ridicol decât mort. (engleză).

— Taci! spuse Norbert, cu un gest poruncitor.

Ierburile se mişcară... La vreo zece metri de maşină se ivi brusc o leoaică, un animal superb care păşea suplu şi nonşalant. O linişte apăsătoare se lăsase peste savană.

— Vino în maşină, şopti Murray.

Dar Norbert se şi aşezase pe un pietroi de pe marginea drumului, cu blocul de schiţe pe genunchi. Creionul de cărbune alerga înfrigurat pe hârtie: Norbert desena superbul animal care se apropia de ei.

— Eşti complet nebun, murmură englezul.

Sigur, cunoştea puterea deosebită a pictorului, a acelui „uriaş blond”, cum îi spuneau localnicii, dar ăsta nu era un motiv să joci rolul sihastrului Daniel în groapa cu lei!

— Gândeşte-te la nevasta ta, îi şopti

Murray, la nevasta şi la copilul tău! Şi încetează, de a mai face pe prostul!

Norbert nu răspunse. Continuă să deseneze, înfrigurat. Atunci Murray îşi duse carabina la umăr. Ca şi cum ar fi ghicit intenţiile prietenului său, Norbert întoarse uşor capul şi, cu o voce abia perceptibilă, i-o luă înainte:

— Nu cumva să te împingă dracul să tragi în animal, căci odată cu el, să ştii că vei ucide şi prietenia care ne leagă. De altfel, mă aflu în raza armei tale, aşa că rişti să mă răneşti.

Şovăind, Murray lăsă carabina în jos.

Când ajunse la câţiva paşi de Norbert, leoaica se opri; îşi înălţă capul şi adulmecă aerul; apoi, fără să arunce o privire pictorului sau maşinii, se culcă în drum şi începu să-şi lingă labele. După sumara toaletă, căscă plictisită, îşi întinse, cu voluptate, labele, şi se trânti pe o coastă. Nemişcată, făcea plajă sub

razele dătătoare de forță ale soarelui matinal.

„N-am avut niciodată un model mai docil!” jubilă în sinea sa, Norbert. Cât despre Murray, contempla această scenă uluitoare cu vagul sentiment de a fi într-adevăr ridicol, căci greoaia lui carabină cu repetiție părea cu totul deplasată în acea ambianță paradisiacă, în acea înțelegere dintre om şi fiară. Regreta enorm că nu-şi luase cu sine aparatul de fotografiat. Ce fotografie nemaipomenită ar fi putut să le arate părinților şi prietenului său!

Un sfert de oră mai târziu, un răget se înalță din iarba înaltă: era leul care-şi chema consoarta. Leoaica se ridică alene, căscă, se întinse, aruncă o privire plictisită pictorului, apoi dispăru în desiş. Norbert se ridică la rându-i şi se întoarse, cu un aer triumfător, spre Jeep.

— Ei, îl întrebă pe Murray, ce zici de

asta?

— Copiii şi nebunii se bucură întotdeauna de protecția deosebită a zeilor!

— Râzi de mine, dar dacă ai şti ce caraghios erai cu carabina la pândă!

Murray consimți:

— Mi-am dat şi eu seama! Dar, mă rog, ți-ai atins țelul?

Norbert îşi ridică blocul de desen ca pe un trofeu:

— O mulțime de crochiuri! Schițe, studii... Materie primă pentru o pânză senzațională!

— Ai lucrat repede!

— Trebuia, fiindcă ai văzut şi tu, n-o puteam ține în lesă!

— Nu m-aş fi mirat deloc. În sfârşit, esențialul e că eşti mulțumit de munca ta.

— Sunt! Voi lua cu mine aceste schițe la *Journey's End*, ca să pictez nişte pânze, fiindcă nu pot suporta să stau

degeaba. Să nu pictezi, să nu desenezi e pentru mine un adevărat supliciu!

— Spune-mi, întrebă Murray pornind maşina, deci v-aţi hotărât, plecaţi la Cap-Ferrat?

— Da.

— Când?

— Mâine.

— Mâine? Desigur, plecaţi cu avionul!

— Bineînţeles.

— Eşti bucuros că revezi Mediterana?

— Sigur, deşi ştiu că voi rămâne fidel Africii de Sud. De acum încolo, ţara asta e patria mea!

Câteva minute merseră în tăcere, apoi pe un ton pe care-l voia detaşat, Murray zise:

— Ştii, trebuie totuşi să admit că ai dat dovadă de un curaj afurisit faţă de leoaica aia, cu atât mai mult cu cât leul era la doi paşi!

— De ce m-ar fi atacat? Animalul a

simțit imediat, că intențiile mele erau pașnice... Și Norbert adăugă, gânditor: Adevăratele victorii le câștigă, întotdeauna, cei pașnici... Înțeleptul Lao-Tse o spune foarte bine în Tao-te-King:

„Cerul e durabil și pământul veșnic.
Motivul pentru care sunt durabile și veșnice
E că nu trăiesc doar pentru ele;
Iată de ce dăinuiesc de atâta vreme.

Tot la fel, înțeleptul stă retras, deși e primul;
Se uită pe sine și e ferit de orice.
Și asta, pentru că nu este interesat
Ca interesele să-i fie asigurate...”

Jeepul înghițea lacom kilometrii în vreme ce, departe, în zare, sub cerul înalt al Africii, răsuna cântecul imemorial al tam-tam-ului.

Gigantica pasăre metalică se pregătea să-şi ia zborul spre Nord. Pe pasarelă, stewardesa, surâzătoare, primea pe fiece călător cu câte un cuvânt amabil. În vremea asta, Ide nu izbutea să se despartă de Fanny sau mai degrabă Fanny nu voia să se despartă de Ide. Căci tandra şi credincioasa soție a lui Tom Starner, urma să aibă grijă de micul James, în lipsa părinților săi. Fanny îndrăgise acest copil, ca şi cum ar fi fost propriul ei nepot. Ide îşi spori recomandările:

— Nu uita, mamă, că e foarte sensibil la soare (continuase să-i spună „mamă” lui Fanny, ca şi pe vremea când îi fusese noră) şi, mai ales, nu-l lăsa să stea pe terasă.

Ca de obicei, Fanny era de o îngăduință fără margini. Surâdea şi plângea în acelaşi timp.

— Nu voi uita nimic, draga mea, poți să pleci pe deplin liniştită, voi fi tot timpul lângă micul James!

Tom, care odată cu vârsta se bronzase mai tare, şi pe al cărui chip ridat şi impasibil se citea o autoritate de netăgăduit, îşi înălță fruntea şi spuse cu vocea lui aspră:

— N-ai grijă, Ide, vom veghea amândoi asupra lui!

Acum, când despărțirea era iminentă, Fanny dădu frâu liber emoției:

— Să-i spui tatălui tău, bâigui ea între două şiroaie de lacrimi, că noi, cei de aici, i-am păstrat aceeaşi afecțiune, atât la Krittelwerk cât şi la Pretoria. Să-i spui că... să-i spui...

Norbert o luă pe Ide de braț.

— E vremea să plecăm, dragă...

Dar Fanny nu-l auzi şi continuă:

— Iar mamei tale să-i spui că a fost unica, singura mea prietenă şi că nu

mă voi consola niciodată că...

Ide o strânse la piept.

— Am să le spun, mamă, am să le spun că vorbeşti tot timpul despre ei, că ne repeți mereu cât de mult îi iubeşti...

Plânsul lui Fanny se înteți.

— Da, da, spuse ea printre suspine, şi să le mai spui că ar fi trebuit să rămână aici, în Africa! N-au fost fericiți alături de noi? N-aveau aici tot ce-şi doreau? Nu, a trebuit să se ducă să trăiască la capătul lumii.

Ide o corectă surâzând:

— Coasta de Azur nu e capătul lumii, mamă, dimpotrivă, pentru ei capătul lumii suntem noi!

Stewardesa se apropie de ei:

— *Would you please step in, we are going to leave in a few minutes! I'm sorry, but you are the last passengers ex-*

pected. Please![3]

— Aţi auzit? spuse Norbert impacientat. Suntem ultimii călători, nu ne mai aşteaptă decât pe noi. Hai, repede!

După ultimele sărutări de rămas bun, trebuiră, în sfârşit, să se despartă şi tinerii soți fură înghițiți de pântecele avionului. După câteva secunde, scara fu retrasă, iar motoarele puse în funcțiune. Avionul o porni încet pe pista de decolare, apoi din ce în ce mai repede, strălucind în soare, până ce roțile părăsiră solul. Imensul cer îl primi, spațiii fără sfârşit se deschiseră în fața lui. Dispăru spre Nord.

În vremea asta... În vremea asta, Thérèse stătea în fața volierei, dusă pe

---

[3] Vă rog frumos să poftiți, vom decola în câteva minute. Îmi pare rău, dar sunteți ultimii pasageri aşteptați! Vă rog! (engleză).

gânduri şi îngrijorată. De câteva săptămâni, Jan al ei nu mai era acelaşi. „Îl simt atât de străin, de iritabil... Ca şi cum ar fi ros de vreun necaz, sau mai curând de ceva ce nu se poate mărturisi. Nu se poate mărturisi? Cum de mă pot gândi la aşa ceva? El care este întruparea corectitudinii? Şi totuşi... Când stă alături de mine, gândurile lui o iau razna, pare cufundat într-un fel de vis; privirea îi e absentă, ochii privesc undeva, în spațiu, unde eu nu văd nimic. Dar el, el ce vede oare? Ce fel de vis o fi acela în care se complace astfel?” Pasărea ei preferată – Cununiță-de-azur – se apropie de ea; Thérèse îşi sprijini fruntea de zăbrelele volierei şi-o întrebă încetişor:

— De ce s-a îndepărtat Jan de mine, Cununiță-de-azur? Crezi că mă mai iubeşte? Îmi mai este credincios? Ce păcat că nu poți vorbi...

Mirată de atitudinea ciudată a stăpânei sale, pasărea se îndepărtă, se cocoță pe un balansoar şi începu să cânte. Thérèse era cu desăvârşire singură...

În vremea asta... În vremea asta, într-un compartiment de clasa întâi al unui tren rapid care străbătea Europa de la nord la sud, micul Jan adormise. Lângă el, Flavie şi Erling vorbeau în şoaptă, dezbătând miile de probleme şi de dificultăți ale luptei înverşunate pe care o duceau împreună împotriva cancerului. Păcănitul continuu al roților pe şine li se părea că scandează un cântec al speranței.

În vremea asta... Jan Yvarsen şi Yannakos, ieşiseră cu iahtul *Trollhättan*, pe mare. Observând că „patronul" n-avea chef de vorbă, bătrânul marinar grec se cufundase şi el în tăcere, ceea ce era cu totul contrar obiceiurilor sale; „dar, îşi spuse el, tăcerea

unui bărbat, trebuie respectată”.

Jan stătea în picioare, la prova, cu ochii ațintiți către valurile, de un albastru-argintiu, ale mării; numai că privirea lui lăuntrică nu vedea valurile care săltau vesele, ci chipul unei femei cu plete blonde. „Judith, murmură în sinea lui, Judith-Sigrid…”

PARTEA A DOUA

Capitolul I

Judith se trezi pe neaşteptate cu Jan:

— Dumneavoastră? Ce surpriză plăcută!

Jan o privi cu o oarecare fixitate:

— Simțeam nevoia să te văd, să găsesc un pic de liniște...

Fata nu pricepu:

— Ce s-a întâmplat? întrebă intrigată.

— Sărbătorim aniversarea locuinței...

— Ştiu, mi-ați spus mai de mult...

Jan arătă cu mâna spre pădurea de pini a vilei *Santa Monica*.

— Dacă ne-am duce să ne plimbăm prin pădure?

— Cu, plăcere!

Jan păru să şovăie.

— Poate că te răpesc prietenului dumitale Stiffenacker, nu?

— Câtuşi de puțin. Hugo lucrează.

— Totuşi nu se aude nimic.

— Pentru că-şi face exercițiile zilnice pe o aşa-zisă „vioară mută”, răspunse Judith râzând.

Jan crezu că e vorba de o glumă.

— O vioară mută? Probabil, glumeşti.

Fata înclină din cap.

— Nici pomeneală!

— Atunci, nu pricep…

— Am să vă explic care e cheia misterului, domnule doctor. O „vioară mută” e o vioară fără cutie de rezonanță; violonistul poate exersa cât vrea fără să-şi deranjeze vecinii.

— Dar cel care exersează poate auzi ce cântă, nu-i aşa?

— Sigur! Vioara asta este utilă mai

ales când Hugo se află în turneu şi când trebuie să-şi repete concertele, prin diverse camere de hotel...

— Înțeleg, înțeleg... Ai un virtuoz în casă, şi totuşi nu-l poți auzi.

— Nu e chiar aşa! protestă Judith; fiindcă Hugo – cum era şi normal – şi-a adus cu sine şi vioara de concert.

— Probabil un instrument de mare preț...

Ochii fetei străluciră:

— Da, un Amatti; eu i l-am oferit...

Îşi dădu seama imediat că cedase tentației – atât de specific americane – de a-şi etala posibilitățile.

— N-am spus asta ca să mă laud, zise ea căutându-şi cuvintele, ci pentru că voiam, pur şi simplu, să...

Jan îi puse mâna pe umăr:

— Te rog, zise el, nu te scuza; îți înțeleg foarte bine entuziasmul față de acest virtuoz, față de muzicianul atât

de înzestrat...

— Entuziasm, da, ăsta e cuvântul, răspunse Judith, roşind.

— Ce fericit trebuie să fie tânărul că are o prietenă atât de generoasă şi de înțelegătoare ca dumneata!

— Am multă încredere în el...

Se plimbau pe sub pinii unde cântau greierii.

— N-ați vrea să-mi vorbiți puțin despre dumneavoastră, domnule doctor? Despre lucrurile care vă frământă? Am avut această impresie, încă de când v-am văzut intrând în parc. Mai adineauri ați făcut aluzie la festivitatea pe care ați plănuit-o la *Journey's End*...

— Festivitate e un cuvânt cam pretențios; mi-am invitat copiii să vină să petreacă câteva zile împreună cu noi, asta e tot. E adevărat că vom avea un fel de banchet, în familie şi că ne vom plimba pe mare cu iahtul *Trollhättan*...

— Minunatul dumneavoastră velier.

— Ei, mai curând, un iaht mic şi modest...

— Îi datorez viața, domnule doctor!

Mâna lui Jan apăsă mai tare umărul fetei:

— Încă n-ai uitat întâlnirea noastră pe mare?

— N-o voi uita niciodată! Dar v-am întrerupt...

Jan continuă:

— Aniversarea asta nu-i, la urma urmelor, decât o reuniune de familie, şi poate că din pricina asta a şi început să mă apese...

Judith era uluită.

— Să vă apese? Mărturisesc că nu înțeleg...

— Înconjurat de copii şi de nepoți, mă simt decăzând, am impresia că am ajuns la capătul vieții; aceste noi generații care se ridică înseamnă declinul

meu...

— Ce gânduri sumbre vă frământă şi cât sunt de nejustificate! Spuneți-mi, aveți mulți nepoți?

— Doi; dar n-a venit decât unul la *Journey's End*, copilul lui Erling şi al Flaviei.

— Cum îl cheamă?

— Ca pe mine.

— Jan?

Jan oftă:

— Da, Jan Yvarsen.

— Şi cum arată?

— E cel mai frumos, mai lipicios şi mai isteț copil din câți am văzut până acum.

Judith surâse.

— Probabil că satisfacția de a fi bunic vă face să exagerați un pic lucrurile, nu-i aşa?

— Câtuşi de puțin, replică Jan, e pu-rul adevăr; nepotul meu e un copil cu

totul excepțional.

— Cât trebuie să fiți de fericit că-l revedeți...

— Şi da şi nu.

— Nu? De ce?

Jan avu un gest de neputință.

— E greu să-mi exprim sentimentele în această situație. Când i-au dat numele meu, Erling şi Flavie au crezut că-mi vor face o bucurie, şi într-adevăr, în acea epocă am fost foarte bucuros.

— Şi acum?

— Acum mi se pare că pe măsură ce creşte, acest nou Jan Yvarsen mă împinge spre ireparabilul sfârşit.

— Ce raționament sumbru, mai ales când e vorba de dumneavoastră, care păreți atât de tânăr!

— Tocmai pentru că mi-ai spus aceste cuvinte, în ziua în care ne-am întâlnit, am plecat pentru câteva minute de la *Journey's End*. Mi se pare că, alături de

dumneata, regăsesc trecătoarea iluzie a tinereții.

— Să ştiți că veți fi întotdeauna binevenit la *Santa Monica*, domnule doctor, şi că voi simți întotdeauna o mare plăcere să discut cu dumneavoastră.

Acele banalități politicoase îl întristară pe Jan; ar fi dorit ca fata să-i arate mai multă căldură. Dar putea să-i mărturisească acest lucru? Să-i spună că se gândea, cu trup şi suflet, doar la ea? Putea să-i ofere inima lui rănită, împietrită? Totuşi, nu i se păruse parcă niciodată mai încântătoare, mai demnă de râvnit decât în acea uşoară şi vaporoasă rochie albastră... Când venise să sune la poarta vilei *Santa Monica*, se simțise îmboldit de acea dragoste smintită împotriva căreia nu mai putea şi nici nu mai voia să lupte; motivele pe care le înşirase în fața lui Judith nu erau, totuşi, nişte simple născociri. În

sânul familiei sale se simțea, într-adevăr, ca un patriarh venerat; dar un patriarh, oricât ar fi el de respectat, sfârşeşte, mai devreme sau mai târziu, prin a încurca, prin a deranja generațiile tinere. În adolescență, viața i se păruse aidoma unui munte înalt, imaculat şi de necucerit, al cărui pisc, acoperit de omăt, trebuia totuşi luat cu asalt. Îi explică acest lucru lui Judith, după care încheie:

— Astăzi, acest munte nu mai are secrete pentru mine şi am impresia că nu fac altceva decât să-i împiedic să privească pe cei care urcă după mine.

Judith se uită la el, mirată.

— Totuşi, obiectă ea, când am făcut cunoştință cu dumneavoastră, pe *Trollhättan*, în împrejurările pe care le ştiți, mi s-a părut că sunteți omul care ia viața aşa cum e. V-ați schimbat chiar atât de mult în câteva zile, dom-

nule doctor?

Cum putea să-i explice că tocmai această întâlnire şi patima violentă pe care ea o aprinsese în sufletul său declanşaseră sentimentul de bătrâneţe, de neputinţă, de declin? Căci anii care-l despărţeau de Judith şi care făceau ca dragostea lui să i se pară absurdă, îl separau acum de întreg universul... Nu există suferinţă mai cumplită, mai crudă, decât cea a unei fiinţe care a îmbătrânit şi care se simte atrasă, în mod irezistibil, de tinereţea în plină înflorire. A-ţi da seama că ceasul seducţiei a trecut definitiv, a recunoaşte că n-ai să mai placi niciodată e, probabil, descoperirea cea mai dureroasă, şi numai fiinţele înzestrate cu harul spiritualităţii sau luminate de o raţiune solidă pot trece peste acest prag dificil al existenţei umane, fără să cadă în ridicol sau într-o nesfârşită melancolie. Jan era

lucid, dar totodată orbit.

— Nu, spuse el, eu mi-am cam isprăvit urcuşul pe munte, mă aflu doar la doi, trei paşi de culme. Ce voi afla dincolo de ea?

— Dar deocamdată vă mai bateți cu viața...

— Viața? Nu-i decât o luptă cu nişte fantome ce se perindă pe undeva, departe...

— Mi s-a spus, totuşi, că primiți vizitele unor medici din lumea întreagă, care vin să vă ceară sfaturi în ceea ce priveşte amenajarea unor clinici; sunteți un savant, un mare savant, şi nu înțeleg de ce vă frământă nişte gânduri atât de negre.

Jan surâse, dezamăgit:

— Da, într-adevăr, vin să-mi ceară sfaturi! Până şi fiul meu, care e tot atât de mândru ca şi mine, dacă nu cumva chiar mai mândru, a venit să mă roage,

prin intermediul Flaviei, nora mea, să mă duc la Stockholm ca să-i ajut să-şi pună la punct Institutul.

— Şi asta nu-i cea mai bună dovadă că au nevoie de dumneavoastră, că încă nu v-aţi încheiat socotelile pe acest pământ?

Jan clătină din cap.

— Mă voi duce, le voi satisface rugămintea, dar inima mea nu va fi acolo. La Stockholm există o clinică fondată de mine, care-mi poartă numele, există, de asemenea, şi o stradă, strada Jan Yvarsen; într-un scuar, alături de clinică, edilii oraşului au şi prevăzut locul unde vor ridica un monument în cinstea mea, cu o frumoasă inscripţie în limba latină.

— Şi această glorie vă lasă rece?

— Nu numai că mă lasă rece, dar mă apasă întocmai ca marmura unui cavou.

— Vai, cât de morbid sunteți, domnule doctor! Am să vă cânt imediat la pian câteva cântece vesele din folclorul american. Asta o să vă redea gustul de viață!

Jan îşi trecu mâna peste frunte.

— Ah, n-am făcut decât să vorbesc despre mine şi iarăşi despre mine! Cât de plicticos trebuie să fie asta pentru ființa din fața mea.

— Dimpotrivă, e cât se poate de interesant!

— Nu, nu, să vorbim mai curând de dumneata!

— Ce v-aş putea spune despre mine? replică Judith, cu o oarecare amărăciune. Sunt o fată care n-are ce istorisi.

Se gândi la dragostea ei nefericită pentru Hugo Stiffenacker, omul veşnic obsedat de amintirea femeii pe care o adorase la Hamburg. I se întâmpla adesea să piardă nădejdea că va învin-

ge vreodată năluca ce se interpunea mereu între ea şi Hugo. Atunci, cu toată frumusețea şi bogăția ei, cu toate harurile cu care o înzestrase natura, se simțea neajutorată şi nespus de singură.

— Alaltăieri, zise Jan, ai cântat *Polo-neza fantezie* de Chopin, într-un fel demn de admirat.

Judith schiță un gest de protest şi de modestie.

— O, nu sunt decât o pianistă mijlo-cie!

— Te înşeli, draga mea Judith, eu so-cot dimpotrivă, că eşti înzestrată cu un talent remarcabil.

— Nu cred că Chopin, dacă m-ar fi auzit, ar fi fost de aceeaşi părere cu dumneavoastră, domnule doctor.

— Asta nu dovedeşte nimic, fiindcă marii creatori nu sunt mulțumiți decât de propria lor interpretare.

— Fără îndoială... Dar, spuneți-mi, de ce ați plecat atunci atât de repede? Abia am apucat să vi-l prezint pe Hugo, că ați şi dispărut!

— Muzica aceea mă cufundase într-o stare de vis; pluteam undeva, departe, foarte departe şi în acelaşi timp eram lângă dumneata. Nu simțeam deloc dorința să mă trezesc în toiul unei sporovăieli mondene.

— Când Hugo e de față, protestă Judith cu înflăcărare, nu poate fi niciodată vorba de sporovăială mondenă! Apoi adăugă imediat: Deşi poate că atunci s-ar fi putut să fie aşa cum spuneți... Fiindcă voia să vă întrebe ceva despre unele rude ale dumneavoastră pe care le-a cunoscut la Hamburg.

— Ştiu, ştiu, spuse Jan, căci între timp mi-am adus aminte că Hugo Stiffenacker – al cărui nume îmi spunea în mod sigur ceva – îi cunoscuse pe

Erling şi pe Flavie, când aceştia locuiseră acolo. Mi se pare chiar că soția mea mi-a şi vorbit despre el într-o scrisoare pe care mi-a trimis-o din Hamburg. Dacă-mi aduc bine aminte, Stiffenacker era pe atunci contrabasist şi făcea parte dintr-o mică orchestră de amatori care dădea concerte de muzică de cameră.

— Exact, răspunse Judith, cu voce schimbată. Căci se iscase în sufletul ei o bănuială. Fiul dumneavoastră e tot medic, nu-i aşa?

— Da, dar în epoca aceea lucra la un centru de cercetări ştiințifice. Veşnica luptă împotriva cancerului...

Bănuiala deveni certitudine. Lui Judith îi răsunară din nou în urechi cuvintele violonistului care, acționând aidoma unui revelator, o făcuseră să descopere natura propriilor sale sentimente față de Hugo: „Una dintre audi-

toarele noastre, cea mai încântătoare şi mai avizată, era tânăra soție a unui medic sau mai curând, un fel de om de ştiință, de cercetător, stabilit de puțină vreme în oraş. Ea era nespus de frumoasă... Am iubit-o şi o voi iubi veşnic; dar a rămas soția credincioasă a altuia...”

— Nurorii dumneavoastră îi place muzica?

— Da, deşi se ocupă de ştiință – căci e biolog – Flavie e îndrăgostită de muzică şi, deşi nu e o interpretă tot atât de bună ca dumneata, se descurcă destul de bine la pian.

Da, acum era absolut sigură... Rivala ei se numea Flavie Yvarsen! Va fi în stare să lupte împotriva unei astfel de femei? Hm, biolog, deci om de ştiință, deci o femeie energică. Totodată foarte frumoasă şi, pe deasupra, melomană. Adversara era cu atât mai periculoasă,

cu cât avea totul de partea ei. Ea, Judith, cine era? O orfană răsfățată, tipul specific al „moştenitoarei americane”. Ce avea în afară de bani? Un oarecare talent de pianistă şi atât. O cuprinse o imensă descurajare. I se părea că toți greierii care cântau în juru-i o sfidau strigându-i: „Resemnează-te! Resemnează-te!”

Simți nevoia să-şi sprijine fruntea de un copac şi să plângă, să se lase în voia mâhnirii, care-o copleşise. Prezența lui Jan o împiedică însă să facă acest lucru.

— Veniți mâine la noi, la masă, dumneata şi Hugo, zise Jan. Sunt sigur că Flavie va fi încântată să-l revadă, să-l felicite pentru strălucita lui carieră.

Chiar în clipa în care făcea această invitație, Jan îşi aminti că violonistul fusese îndrăgostit de Flavie; dar uită imediat acest amănunt, care i se păru

cu totul lipsit de importanță. Avea el alte probleme pe cap!

— Ați vrea ca... în sfârşit, eu... se bâlbâi fata.

Era cum nu se poate mai încurcată.

— Nu te încântă, nu-i aşa?

— Ba da, domnule doctor, eu... Ei bine, voi veni cu plăcere la *Journey's End*. Voi fi încântată să vă cunosc familia...

— Numai că există o mică dificultate...

— Ah, da?

— La mine acasă nu ştie nimeni că te cunosc. Nici măcar soției mele nu i-am vorbit despre întâlnirea mea cu dumneata. Vezi, aş fi vrut ca prietenia noastră să rămână în afara contactelor mondene, să nu fie redusă la nivelul unor simple relații de vecinătate, în sfârşit, eu...

Acum se bâlbâia el, nemaiştiind cum

să înfăţişeze bizara situaţie care se iscase.

— Pe scurt, spuse el, ca să iasă din încurcătură, voi spune că ne-am cunoscut în dimineaţa asta, datorită lui Yannakos, în portul Beaulieu. Eşti de acord?

„Cât de dibaci te face patima în a născoci tot felul de minciuni! Un păcat aduce după sine un altul. Dorinţa mea vinovată, care mă mână către această fată a şi făcut din mine un mincinos! Care va fi următoarea metamorfoză, următoarea treaptă a decăderii? În străfundurile fiecăruia dintre noi dormitează câte un mister Hyde; e de ajuns cea mai neînsemnată concesie, cea mai mică slăbiciune, pentru a-l trezi; şi odată ieşit din obscura lui vizuină, din acea zonă dubioasă şi întunecată, e foarte greu să-l mai împiedici să crească şi să-l devoreze încet, încet, pe

doctorul Jekyll. Foarte greu, într-adevăr... Dar ceea ce mi se pare şi mai grav, e faptul că-mi analizez decăderea cu detaşarea rece a unui analist, cu totala indiferență a unui La Rochefoucauld.”

Cam astea erau gândurile lui Jan. Dar ceea ce-l miră şi mai mult, fu reacția lui Judith, care nu păru câtuşi de puțin deconcertată sau tulburată de atitudinea sa, oarecum ciudată:

— Cum doriți, domnule doctor, spuse ea; deci, azi-dimineață în portul Beaulieu... prin Yannakos... Bine, nu voi uita, fiți fără teamă!

Adevărul e că, odată ajunşi în acest punct al discuției şi Jan şi Judith erau fiecare preocupați de cu totul altceva: Jan, complet absorbit de o pasiune la care fata nici măcar nu visa; Judith, şocată de descoperirea rivalei sale, fusese cuprinsă de o mâhnire profundă,

de care Jan habar n-avea. Vorbeau deci două limbi deosebite, iar dialogul se preschimbase în două monoloage, în care şi unu şi celălalt, obsedați de ideea lor fixă, nu se mai gândeau la nimic altceva.

Jan nu luă în seamă ciudata reacție a Judithei, atribuind-o afecțiunii pe care probabil că fata o nutrea pentru el. Atât era de mare orbirea lui, încât îşi închipui că tânăra americancă acceptase cu plăcere ideea de a-i fi părtaşă la minciună şi, eventual, la o legătură secretă. „Legătură secretă”... Aceste cuvinte şi acest gând îi sporiră şi mai tare pasiunea. Aproape că-şi pierdu mintea! Tot ceea ce spusese despre bătrânețea şi declinul său erau vorbe goale! Vorbe goale! Vorbe goale! În trupul său clocotea o tinerețe nesecată! Era încă puternic, robust, viguros! Se revoltă, dintr-odată, împotriva vârstei sale, împotriva

prăbuşirii fizice apropiate pe care nu putea, pe care nu voia s-o admită. Da, putea să mai placă unei fete! La naiba cu scrupulele! La naiba cu morala! Se afla acolo, sub acel cer albastru, în acel loc de o frumusețe fără egal. Singur cu o ființă splendidă. Ce mai aştepta ca s-o ia în brațe, s-o strângă la piept? Ce importanță mai avea viitorul, ce importanță mai avea trecutul? El trebuia să profite de acest prezent amețitor pe care-l putea atinge cu mâna, care i se oferea! Să muşte cu toți dinții din fructul vieții!

Dar brusc, Jan o revăzu pe Thérèse, singură în fața volierei, adresându-se cu tristețe păsării sale preferate: „Cununiță-de-Azur, Jan m-a trădat, Jan s-a îndepărtat de mine... Nu te mai am decât pe tine acum, doar pe tine...”

Izbindu-se de obstacolul remuşcărilor, dorința de a o lua pe Judith în brațe îl

părăsi, dar impetuozitatea şi violenta pasiunii sale erau totuşi, atât de puternice, încât numai fuga îl mai putea salva. Întorcându-i brusc, fetei, spatele, strigă cu glas răguşit:

— Deci pe mâine, Judith! şi se îndreptă repede către ieşirea din parc.

Judith îi răspunse, pierdută:

— Pe mâine, domnule doctor!

Rămasă singură, ieşi încet, încet din dureroasa ei năuceală. Abia în acele clipe îşi dădu seama ce însemna de fapt, acel „pe mâine”: însemna că Hugo avea s-o revadă pe femeia iubită, că avea să-şi regăsească idolul. Ce ironie a sorții! Să se ducă după el în Elveția şi să țină morțiş să-l aducă la *Santa Monica*, pentru a o revedea pe cea pe care încerca în zadar s-o uite! Să aţâţe ea însăşi flacăra pe care el se căznea s-o stingă! Şi cât insistase pentru ca el să accepte invitația de a veni la *Santa Mo-*

nica! „Acolo, pe țărmul mării – îi spuse-se ea – ai să găseşti uitarea, ai să scapi de năluca ce te obsedează; marea îți va dărui un pic din măreața ei linişte!” Şi acum, poftim... Ce prostie să vrei să eviți soarta! Judith îşi aminti de o poveste a unui sultan şi a vizirului său. Amândoi se plimbau prin grădină, când vizirul zări, dintr-odată, Moartea, la oarecare distanță. I se păru că-i face semn. Cuprins de spaimă, nemaigândindu-se decât să fugă, îl întrebă pe sultan, care nu văzuse nimic, dacă n-ar vrea să-l trimită la Samarkand ca să rezolve unele treburi. Sultanul fu de acord. Vizirul se urcă pe cămila cea mai rapidă şi dispăru. În vremea asta, Moartea continua să se apropie. Când ajunse lângă sultan, îl întrebă:

— Cel cu care stăteai de vorbă mai adineauri nu era vizirul tău?

— Ba da, răspunse sultanul. Dar ce treabă ai cu ministrul meu?

Şi Moartea îi răspunse:

— M-am mirat că-l văd aici, căci deseară trebuie să mă întâlnesc cu el la Samarkand...

Capitolul II

Judith se opri în spatele unui eucalipt uriaş, ale cărui flori mari şi albe împrăştiau un parfum greu şi îmbătător. Auzind, fără să vrea, glasurile Flaviei şi al lui Hugo, rămase nemişcată şi trase cu urechea.

— Vă mai aduceți aminte de exportatorul Dobenfeet, doamnă?

— Admiratorul lui Frederic cel Mare...

— Da, el...

— Cel care-l citea pe Voltaire în original şi care mă ruga să-i corectez pronunția franceză...

— Da, cânta la flaut. Văd că n-ați uitat personajul.

— Pentru că era deosebit de simpatic. Nu la el se puneau, din când în când, în scenă, piese de Kleist şi mai ales *Prințul de Homburg?*

— Exact.

— Îmi plăcea mediul, se auzi glasul visător al Flaviei. Austeritatea acelor vechi şi vaste locuințe, grădinile liniştite, vegheate de tei, ulmi şi stejari, piticii de piatră ascunşi în dosul tufişurilor, fântânile arteziene cu clipocitul lor melancolic...

— Un mediu cam bizar, e adevărat, care avea farmecul nedefinit al civilizațiilor pe cale de dispariție.

— Pe cale de dispariție? Se poate... Totuşi, nu crezi că-i datorezi foarte mult armatorului Stadelmann? Nu el a fost primul care ți-a recunoscut talentul, care te-a încurajat?

— Nu neg acest lucru.

— Şi, în sfârşit, nu tot la el ți-ai susținut primul dumitale concert de violonist?

— Cântam destul de lamentabil, protestă artistul şi apoi n-am fost solist.

— Lamentabil? Cum poți spune aşa ceva? De îndată ce-ai pus mâna pe arcuş, toată lumea şi-a dat seama că erai predestinat viorii! Mărturisesc, totuşi, că, mai târziu, când te-am auzit la Stockholm mi-am dat seama cât ai câştigat în interpretarea dumitale, ca rigoare şi intensitate dramatică.

— M-ați auzit în concertul de Mendelsohn, nu-i aşa?

— Da...

— V-am văzut în sală. Eraţi singură.

— În seara aceea soțul meu fusese reținut la Institut.

— De ce-ați plecat atât de repede?

— Eu, ştii...

— De ce n-ați trecut să mă vedeți în cabina mea? V-am aşteptat...

— Nu era cu putință, ştii foarte bine acest lucru.

Tonul violonistului se schimbă, deveni mai intim.

— De când am plecat din Hamburg, n-am încetat nici măcar o zi să mă gândesc la dumneavoastră.

— Dimpotrivă, ar fi trebuit să mă uiți.

— Uşor de spus!

Vocea Flaviei deveni mai convingătoare:

— Dragostea dumitale era fără speranță, ştiai asta. Inteligent cum eşti, nu se poate să nu-ți fi dat seama...

— Inteligența n-are nicio putere atunci când e vorba de dragoste.

— Ascultă-mă cu atenție, Hugo... Am observat că în tot timpul mesei m-ai privit ca odinioară, la Hamburg, cu aceiaşi ochi plini de implorare şi mi-am

dat seama că nefericita dumitale pasiune nu s-a stins. Iată de ce am acceptat să am o discuție cu dumneata, între patru ochi, nădăjduind că voi sparge abcesul o dată pentru totdeauna!

— Să spargi abcesul?

— Da, chiar aşa cum ai auzit!

— Ce înțelegi prin asta?

— Că situația a devenit intolerabilă.

— Eşti aspră cu mine, Flavie!

— Pentru că văd cum îți strici viața! Pentru că mi se pare lamentabil, demn de milă, ca un bărbat ca dumneata, tânăr, strălucitor şi cu geniu, să se agațe, cu atâta disperare, de un nu ştiu ce, de o nălucă! Fiindcă pentru dumneata, eu nu voi fi niciodată altceva decât o nălucă!

— Pretinzi că-mi stric viața din pricina dumitale, Flavie?

— Nu pretind, asta e realitatea!

— Cât te înşeli! Cine eram eu când m-

ai cunoscut pentru prima oară, la Hamburg? Cum am apărut în ochii dumitale, la primul concert de muzică de cameră, la familia Stadelmann?

— Nu înțeleg sensul întrebării.

— Să-ți spun eu cine eram: un băiat ridicol, caraghios şi stângaci, iată cine eram!

— Eşti nedrept cu dumneata, Hugo, văd că-ți face plăcere să te ponegreşti.

— Nu spun decât adevărul.

— Talentul dumitale se vădise încă de pe atunci; şi noi toți presimțeam că vei ajunge foarte departe...

— Concertul meu pentru contrabas nu era culmea ridicolului?

— Erai un original, un excentric, sunt de acord, dar toate astea sunt privilegiul artiştilor.

— Al măscăricilor, nu al artiştilor.

— De ce te încăpățânezi să-l denigrezi pe tânărul înflăcărat şi sincer de odini-

oară? Vrei să-ți renegi trecutul?

— Nu, aş vrea doar să te fac să înțelegi că dumneata, şi numai dumneata m-ai smuls din acel mediu.

— Totuşi, eu n-am făcut nimic special pentru dumneata, absolut nimic. Mai adineauri ai fost de acord că Stadelmann a fost cel care te-a lansat. Lui îi datorezi succesul dumitale!

— Stadelmann! Stadelmann! Dă-l încolo de moşneag! Pentru el, eu nu eram decât un număr de circ, un animal curios! Mă chema doar ca să-i distrez invitații, atâta tot! Puțin îi păsa de viitorul, de cariera mea!

— Patima te face nedrept, Hugo!

— Dimpotrivă, datorită ei sunt lucid!

— Cine spune luciditate, spune calm; or, în acest moment, văd că nu eşti deloc calm.

— Pentru că țin foarte mult să te conving de ceea ce spun.

— De ce anume să mă convingi?

— Că dumitale îți datorez faptul că am devenit un virtuoz al viorii.

— Mie?

— Da, Flavie! Dacă nu te-aş fi cunoscut, aş mai fi şi acum la Hamburg un biet slujbaş al armatorului Stadelmann. Aş mai alerga şi acum pe ulicioarele din port, murmurând versuri din Hölderlin; aş mai juca şi acum cărți cu marinarii prin spelunci şi aş cânta la contrabas în saloanele bogătaşilor. Fără dumneata, aş fi fost un nimeni!

— Şi în ce fel am impulsionat eu evoluția, uimitoarea dumitale metamorfoză?

— Nu înțelegi? Dragostea pe care ți-o port mi-a dat aripi, m-a făcut să-mi descopăr drumul. Am vrut să-ți dovedesc că puteam fi şi altceva decât un personaj şters, menit să distreze cucoanele

bătrâne din Hamburg! Am vrut să-ți dovedesc că pot fi şi eu „cineva”! Chipul dumitale, Flavie, a fost pentru mine cel mai de preț stimulent! Când îmi slăbea curajul, el era lumina care mă călăuzea spre scopul propus.

— Dar erai încă de pe atunci un virtuoz; când ai plecat din Hamburg, nu-ți mai lipsea decât un pic de lustru, o anumită disciplină în muncă, poate…

— Eroare! Nu ştiam nici măcar să-mi țin corect, vioara!

— Totuşi, faptul că ai cucerit o celebritate mondială în numai câțiva ani dovedeşte că aveai un talent extraordinar, ba chiar şi geniu, încă de pe atunci!

— Un talent necultivat e ca un pământ bun lăsat în părăsire: nu rodeşte niciodată!

Din glasul Flaviei răzbătu o oarecare plictiseală.

— De ce să mai discutăm? Dacă amintirea pe care ai păstrat-o despre mine te-a stimulat atât de mult, sunt... foarte bucuroasă. Dar nu pot face nimic altceva pentru dumneata; acum, trebuie să ne despărțim, şi să ne despărțim pentru totdeauna; aşa e mult mai bine!

Glasul violonistului tremură:

— Să ne despărțim? Pentru totdeauna? N-ai înțeles nimic, Flavie! N-ai înțeles nimic sau probabil că-ți bați joc de mine.

— N-am fost niciodată mai serioasă, Hugo!

— Nu poți să mă părăseşti, cel puțin nu acum!

— Ce vrei de la mine?

— Ce vreau? Vreau să te iau de soție!

— Eşti nebun!

— Îți voi răspunde prin propriile dumitale cuvinte: „N-am fost niciodată

mai serios, Flavie!” Astăzi, pot să-ți ofer o viață demnă de dumneata! Un singur turneu de concerte îmi aduce o avere. Alături de mine nu vei cunoaşte niciodată grijile materiale. Vom călători mult, vom fi sărbătoriți în toate capitalele lumii...

— Te-ai gândit măcar o singură dată...

— Dar nu ăsta e esențialul, latura materială e pe planul al doilea. Important e că vei avea, în sfârşit, un soț care va şti să-ți aducă omagiul meritat de frumusețea, de noblețea de caracter, de sufletul dumitale ales... Parcă şi văd serile noastre, Flavie... Vor fi de o frumusețe fără egal... Ne vom construi o casă la Capri, cu o terasă imensă către mare. Noaptea, când luna va pluti pe valurile fosforescente, vom cânta împreună, eu, la vioară, iar dumneata la pian. Apoi ne vom aşeza alături, vom

privi cerul noptatec şi vom asculta şoaptele vântului. Stelele ne vor surâde, briza ne va mângâia obrajii iar noi – mână în mână şi ochi în ochi – ne vom cufunda în umbra tăcerii... Te asigur, Flavie, că abia de acum încolo va începe viața dumitale adevărată.

— Mă laşi, în sfârşit, şi pe mine să spun o vorbă?

— De la dumneata nu aştept decât una singură!

— Ştii că vorbele pe care mi le-ai spus par a fi ale unui smintit?

— Limbajul meu e limbajul dragostei.

— Al nebuniei, Hugo!

— Dragostea şi nebunia se confundă adesea...

Flavie îşi dădu seama că trebuie să fie fermă. Aşa că rosti pe un ton aproape tăios:

— Ai uitat că sunt măritată? Ai uitat că am un copil?

— Nu poți rămâne lângă omul acela! Divorțează! Cât despre copil, îți seamănă leit. Îl voi adopta, îl voi iubi ca şi când ar fi al meu. Va trăi împreună cu noi...

— Cred că la mijloc e o neînțelegere, Hugo, o foarte mare neînțelegere.

— Adică?

— Îmi iubesc bărbatul.

— Nu-i cu putință, nu-l poți iubi pe omul acela! Un cercetător, un şoarece de laborator...

— Îți interzic să vorbeşti pe acest ton despre soțul meu. N-ai dreptul!

— Ca şi cum în clipa asta ar mai fi vorba de drepturi!

— Nu voi mai suporta multă vreme acest limbaj, aşa că te voi lăsa să bați câmpii de unul singur!

— Să bat câmpii? Dar, Flavie, doresc din toată inima să fii soția mea!

— Soțul meu este ființa cea mai nobi-

lă şi cea mai generoasă pe care o cunosc; seamănă leit cu tatăl lui. Îl iubesc, află, şi nu-l voi părăsi niciodată!

— Nu-i neg meritele, dar sunt convins că o femeie, ca dumneata, atât de fină şi de sensibilă, nu-şi poate afla fericirea decât alături de un artist...

— Şi eu sunt un şoarece de laborator, Hugo, sunt biolog şi lucrez cot la cot cu bărbatul meu!

— Pentru că te obligă!

— Te înşeli total în ce mă priveşte! Ţi-ai făcut despre mine o imagine cu totul falsă, o imagine conformă cu dorinţele şi cu aspiraţiile dumitale. Nu sunt câtuşi de puţin, femeia pe care o crezi, Hugo, nu sunt femeia visurilor dumitale! Pentru mine, muzica nu-i decât un agrement al vieţii...

— Doar atât?

— Înţelege-mă bine! Când spun că nu e decât un agrement, nu înseamnă că o

depreciez, ci că-mi dau seama că există ființe privilegiate, ca dumneata, de pildă, care i se pot dărui total. Pentru mine, ceea ce contează e mai întâi dragostea față de bărbatul şi de copilul meu, apoi profesia, frumoasa mea profesie! De altfel, toate astea fac un tot, pentru că am rara bucurie de a putea lucra alături de omul pe care-l iubesc, de a-i împărtăşi grijile, preocupările şi, de asemenea, speranțele. Da, sunt o femeie fericită, Hugo...

— Dar...

Flavie încheie categoric:

— Şi pentru a-ți risipi definitiv iluziile, află, Hugo, că nu te iubesc şi nu te voi iubi niciodată. Sigur că am multă simpatie pentru dumneata, dar atât şi nimic mai mult. Acum ştii totul.

După o clipă de tăcere, glasul violonistului se auzi din nou, de astă dată cumplit de îndurerat:

— Ştii ce înseamnă singurătatea, Flavie?

— Nu... în Canada, aveam familie, doi fraţi, pe Norbert şi pe Erik... Când am venit în Europa, la Stockholm, am lucrat în laboratorul *Clinicii Yvarsen* şi, crede-mă, sub conducerea lui Jan Yvarsen nu mai aveai vreme să te gândeşti la singurătate. Apoi, după perioada petrecută în Africa de Sud, m-am măritat cu Erling. Nu, într-adevăr, n-am fost niciodată singură.

— Nici nu ştii cât eşti de fericită!

— Nu ţine decât de dumneata să...

— Să-ţi definesc eu singurătatea: e un blestem pe capul bărbatului. Vocea i se schimbă, parcă venea din depărtare: Uneori, după câte un concert la Madrid, la Paris sau la Londra, ieşeam din hotel şi mă pierdeam în noapte... Mă încrucişam cu trecători grăbiţi, umbre furişe care se topeau în ceaţă. Neonul

ne făcea pe toți să semănăm cu niște spectre. Care toți? Noi, însinguraţii! Da, după ora închiderii cinematografelor şi a teatrelor, când totul e mort în marile oraşe din Occident, începe parada solitarilor. Chipuri palide, priviri îndurerate... Ce caută aceşti oameni în frigul nopții? O femeie? Poate, dar înainte de orice, o prezență! Unii se vor mulțumi şi cu un câine, chiar cu o pisică. Dar ce-ți spun eu... La Hamburg, am cunoscut oameni ce îmblânziseră şoareci cărora le vorbeau ceasuri în şir; alții se ataşaseră până şi de păianjeni. Uite, într-o noapte, la Londra, am văzut un bătrânel culegând de jos o garoafă aruncată de vreun petrecăreț, strângând-o cu drag la piept şi îndepărtându-se cu teamă ca şi cum ar fi pus mâna pe diamantul Koh-i-Noor. Pentru că o floare înseamnă totuşi un surâs, o prezență. Înțelegi?

— Dar dumneata, Hugo, dumneata ai muzica...

— Muzica e un dialog cu morții, căci compozitorii de azi nu mă interesează. Eu trăiesc alături de Beethoven, Mozart, Mendelsohn, adică alături de nişte cadavre.

— Şi publicul?

— Un monstru cu mii de capete, căruia trebuie să-i pui pe tavă porția de evaziune, de sentimentalism şi de patos!

— Întreci mereu măsura în tot ce spui...

— Crezi? Dacă ți-aş arăta scrisorile primite de la admiratoarele mele, poate că mi-ai înțelege amărăciunea: toate sunt nişte isterice, care-şi închipuie că un violonist e un fel de super-amant, un magician al iubirii romantice, marele consolator al sufletelor neînțelese! Nu, nu mă simt niciodată atât de sin-

gur ca atunci când mă aflu pe scenă. Pentru cei care vin la concert, pentru că-i iubesc într-adevăr pe Beethoven sau pe Ceaikovski, nu sunt decât un interpret, deci nimic altceva decât un instrument, o maşină omenească destinată să reproducă operele marilor maeştri, să le respecte cât mai fidel, intenţiile. Şi culmea e că acei melomani adevăraţi au dreptate.

— Dar Judith Collins?

— Judith, pentru mine? E un fel de impresar, nimic altceva.

Aceste cuvinte străpunseră ca un ac inima fetei ascunsă după eucalipt. „Un fel de impresar, nimic altceva”; era prea nedrept! Puţin a lipsit să nu izbucnească în lacrimi. Dar replica Flaviei îi aduse un pic de alinare.

— E totuşi atât de frumoasă! Nici Ide, nici eu nu putem rivaliza cu ea.

— Pe dumneata te iubesc, Flavie! Şi

tocmai dumneata mi-ai răpit orice speranță. De-acum încolo voi fi de-a pururi singur.

— Hugo, aş vrea...

— Nu, nu, te rog, fără consolări, fără vorbe de alinare!

— Îți urez...

— Nu-mi ura nimic acum, Flavie. Să ne despărțim pentru totdeauna. Ne-am spus tot ce aveam de spus.

— Rămâi cu bine, Hugo.

— Adio...

Glasurile încetară şi Judith nu mai auzi decât zgomotul paşilor, paşii celor doi care se despărțiseră...

Capitolul III

Judith se uită la mica pendulă: era două dimineață. Îşi puse cartea – o vechitură – pe care o găsise la un atelier din Nisa: *„Istoria modernă a chinezilor,*

japonezilor, indienilor, perşilor, ruşilor şi americanilor, pentru a sluji drept urmare Istoriei vechi a domnului Rollin, continuată de domnul Richter, din Paris, MDCCLXXI, cu aprobarea şi privilegiul regelui”. De obicei, îi plăceau astfel de cărți vechi, mai ales dacă în ele era vorba de istoria țării sale, dar în noaptea aceea ce-i mai păsa ei de Louisiana sau de triburile Clamcoet? Îi era cu neputință să fie atentă la ceea ce citea. Fiindcă ştia că Hugo era profund nefericit... Flavie îi respinsese dragostea, deci ea, Judith, avea şanse să izbutească. Totuşi, nu putea accepta pentru nimic în lume să se bucure de mâhnirea celui pe care-l iubea. Somnul îi pierise; în zadar se străduise să adoarmă citind; tot timpul îi răsunau în urechi cuvintele crude: „Judith pentru mine? E un fel de impresar, nimic altceva!”

„Dacă ar şti cât îl iubesc... Nici măcar n-a băgat de seamă. Femeia lui ideală e Flavie, sau mai curând acea Flavie creată de imaginația lui. Acum şi-a pierdut orice iluzie. De ce nu m-aş bucura? Aş vrea, dar... Toți spun că dragostea te face orb... E adevărat: orb față de orice altă dragoste în afară de acea pe care o nutreşti pentru ființa iubită. Nu l-au preocupat niciodată sentimentele pe care le puteam avea pentru el; nu mă vedea, nu mă auzea; nu vedea nicio altă femeie... Flavie îl acaparase cu desăvârşire. Şi nu-i deloc mai frumoasă decât mine! Dimpotrivă! Iată-mă din nou geloasă, Doamne, ce urât lucru! Aş vrea... Ei, ce-aş vrea? Să-i mărturisesc dragostea, să-i spun tot ce simt când mă aflu alături de el. Dar sunt sigură că nici măcar nu mă va auzi. Orice glas care nu-i glasul Flaviei e mut pentru el. Dacă l-aş putea smulge de sub puterea

acestei umbre...”

Judith se sculă din pat şi-şi puse un capot de mătase. Nu mai putea suporta, imobilitatea o apăsa, simțea nevoia de mişcare. Îşi părăsi odaia, coborî scara şi ieşi în parc.

Fâşii de nori se târau leneşi pe cerul presărat cu stele sclipitoare. Luna plutea pe deasupra mării, aruncându-şi vălul argintiu peste valurile agitate. Marea părea nelinişţită.

— Vine furtună! murmură Judith.

Valurile nu mai veneau încet, pe țărm, ca în ajun, ci se spărgeau cu furie, împroşcând nisipul cu stropi mari. De undeva, din întuneric, se auzi țipătul lugubru al unei păsări de noapte, căruia îi răspunse, de departe un altul. Pe Judith o trecu un fior. În acel moment, observă că la fereastra lui Hugo mai era lumină...

„E lumină, deci nu doarme! Ca şi mi-

ne, nu-şi găseşte nici el somnul... Dar cine ar putea dormi în această noapte apăsătoare, cu luna asta lăptoasă! Dar nu, mă înşel... Văd că numai noi doi nu dormim... Noi doi... Cât de plăcut e să rosteşti aceste două cuvinte! Aş vrea să-i spun... Nu, va râde de mine! «Un fel de impresar...» A rostit vorbele fără să-şi dea seama. De altfel, nu s-a uitat niciodată cu atenție la mine. Nu m-a privit niciodată ca pe o femeie. În schimb eu, de când mi-am dat seama că-l iubesc, n-am mai avut ochi pentru alt bărbat. Până şi doctorul Yvarsen, care e totuşi destul de seducător, în ciuda vârstei sale, mă lasă rece. Hugo trebuie să fi fost exact cum sunt eu acum, adică tot timpul obsedat de chipul ființei iubite. În momentul de față şi-a pierdut însă orice nădejde. Ar trebui să sar în sus de bucurie, dar nu mă simt în stare. Oare patima ne poate

transforma în asemenea monştri, încât să ne bucurăm de nefericirea celui pe care-l iubim, din moment ce nefericirea lui ne umple nouă sufletul de nădejde? Groaznică transformare! Nu vreau nici măcar să mă gândesc la aşa ceva! Totuşi, astăzi a aflat, în sfârşit, că Flavie nu-l iubeşte, că nu-şi va părăsi niciodată căminul, că va rămâne de-a pururi credincioasă profesiei şi soţului ei. Ziua de azi i-a spulberat lui Hugo toate iluziile. Iluzii nebuneşti! Casa din Capri, serile la care visa cu glas tare: *«Noi doi...»* Dar eu nu-s pianistă; nu-s o muziciană mai bună decât femeia aceea? *«Noi doi...»* Casa de pe insula fermecată despre care vorbea ar putea deveni realitate pentru noi doi... Cu ce accente sfâşietoare i-a vorbit despre singurătate... Dar Hugo nu e singur! Sau cel puţin, nu mai este, pentru că... Da, trebuie să-i mărturisesc totul! Şi chiar acum!

Mă duc să bat la uşa lui! La naiba cu convenienţele! Inima mea dă pe dinafară de atâta dragoste şi eu să mă mai formalizez pentru nişte mofturi? Da, îi voi mărturisi totul, şi asta chiar acum?”

Şi Judith se îndreptă cu paşi repezi spre casă. În spatele ei, valurile mugeau...

Capitolul IV

Fata bătu, nervoasă, la uşa violonistului.

— Cine e?

— Eu, Judith...

— Dumneata? La ora asta? Ce s-a întâmplat?

— Vreau să-ţi vorbesc, Hugo şi asta chiar acum! Lucrul e foarte important pentru mine.

Uşa se deschise şi Hugo apăru în

prag.

— Ce-ai pățit? strigă fata de îndată ce-l zări, eşti palid ca un mort!

— N-am nimic... bâigui el, cu voce ştearsă. Insomnia...

— Eram în parc şi am văzui lumină la dumneata.

— Citeam.

— Ochii îți sunt... adică strălucesc ca şi cum... vreau să zic, se bâlbâi Judith, că pari cam surescitat. Ai vreun acces de febră? Nu cumva eşti bolnav?

— Nu, răspunse Hugo, cu o voce care parcă venea de foarte departe, eram absorbit de o biografie a lui Mozart.

— Te-am deranjat cumva?

— Nu, nu...

— Nu puteam să dorm şi am ieşit în grădină. Vine furtună...

— Mi-am dat şi eu seama.

— Ai auzit cucuveaua?

— Da.

— Nu se spune în Europa, că strigătul ei prevesteşte moartea cuiva?

— Da, la noi i se spune „pasărea morţii”...

— Şi dumneata crezi în aşa ceva?

— Da, în noaptea asta cred.

Judith se nelinişti.

— De ce neapărat în noaptea asta? Ai auzit că trage cineva să moară, prin împrejurimi?

Privirea violonistului se înceţoşă.

— Moartea, replică el, nu e un motiv de discuţie pentru dumneata, Judith. Eşti tânără, frumoasă, nepăsătoare...

— Nepăsătoare? Nu sunt femeia pe care ţi-o imaginezi dumneata, Hugo.

— Am mai auzit, exact, aceleaşi cuvinte... De afară răzbătu un alt strigăt jalnic de pasăre. Hugo se opri şi ascultă. Apoi, după o vreme, murmură: Câte prevestiri într-o singură noapte! Şi marea, care a devenit atât de ameninţă-

toare...

Judith, ca orice americană, detesta tot ce era mister, ori superstiție. Ba chiar şi începuse să se revolte împotriva întorsăturii ciudate pe care o luase discuția. Era însă prea mult jenată de mărturisirea care-i ardea buzele, prea uluită de dragostea ei, ca să poată reveni la atitudinea fermă şi lucidă care o caracteriza. Îşi dădu seama că Hugo nu era în apele lui. „Nu cumva o fi luat ceva ca să-şi uite mâhnirea? îşi spuse fata. Lucrul se întâmplă destul de des în unele medii artistice! Totuşi, nu ştiu să aibă vreun viciu şi mai ales un astfel de viciu!" În acea clipă, ochii ei se opriră, din întâmplare, pe obiectul metalic ce strălucea pe gheridon. Judith înțelese într-o clipă totul:

— Vai, Hugo, strigă ea cu glasul tremurând, cum de te-ai putut gândi la aşa ceva?

Total descumpănit, Hugo bâlbâi ceva cu voce răguşită. Alături de revolver, Judith zări un plic care-i era adresat, îl desfăcu nerăbdătoare. Mesajul era foarte scurt:

„Începând de astăzi ştiu că voi fi de-a pururi singur pe lume. Pentru mine, viața şi-a pierdut orice sens. Până şi muzica mă enervează. Zarurile au fost aruncate. Totul s-a sfârşit. Ai fost foarte bună cu mine, Judith, iar eu îți mulțumesc cum nu se poate mai rău. Iartă-mă!”

Lacrimile curgeau şiroaie pe obrajii fetei. Simți că leşină.

— Singur pe lume? strigă ea adunându-şi ultimele puteri pentru a rezista în fața acelui uriaş văl negru ce se abătuse asupră-i. Smintitule! Încă n-ai aflat că te iubesc? După care leşină.

În aceeaşi noapte... Aşezat pe o stâncă, la câțiva paşi de țărm, Jan medita. Marea părea mâniată pe el, bombănea, clocotea. Talazurile, care atacau furioase, se spărgeau la picioarele sale, învăluindu-l în perdeaua fină a stropilor de apă. „Dacă Yannakos ar fi aici, mi-ar trânti adevărul în față! Te-ai dezlănțuit împotriva mea, mare, pentru că m-am acoperit de ridicol, pentru că m-am îndrăgostit de o fetişcană care mi-a adus aminte de Sigrid! Degeaba mă bombăni, sunt destul de lucid ca să văd şi singur greşeala! Nu te mai zbuciuma atâta, ştiu dinainte ce-ai vrea să-mi spui, ştiu dinainte de ce anume ai vrea să mă acuzi, pentru că m-am acuzat eu însumi, înaintea ta, de slăbiciune, de laşitate şi de ipocrizie. În ochii familiei mele sunt un fel de zeu, omul care merită să fie venerat, înte-

meietorul neamului Yvarsen. Dacă ar şti ei!... Dacă ar şti Thérèse!... Când m-am retras, când am construit casa asta, m-am gândit să răsplătesc credința şi devotamentul soției mele, ca să fie şi ea o dată fericită. Aşa am spus şi aşa am şi gândit. Oare chiar aşa să fie? Aşa am şi gândit? Tartuffe ce eşti! A fost de ajuns o frântură de cântec ca să uit tot... Ah, dacă aş putea spulbera vechile amintiri! Dacă aş putea şterge din memorie imaginea lui Sigrid şi, odată cu ea, şi pe cea a Judithei. Să redevin un om liber, să nu mai fiu sclavul unei năluci... Cum să fac? Poți să-mi răspunzi, tu, mare, care-mi arunci stropii în obraz? Dar tu, vânt, tu ce spui? Să plec? Îmi vei umfla pânzele iahtului *«Trollhättan»*... Da, dar unde să plec? Oriunde, în larg... Să fug de această pasiune funestă, să ies din situația asta de netolerat. Să învăț să îmbătrâ-

nesc, să mă resemnez în fața verdictului implacabil al naturii. Să redevin eu însumi: Da, eu însumi.”

Se simți cuprins de un soi de toropeală. „Totul devine nebulos... Totul trece, cum ar fi spus bătrânul Heraclit. Contururile se estompează... Numai luna e clară. Dar pare la fel de tristă ca şi mine. Dezolarea cumplită a peisajului selenar... Peisaj care se aseamănă cu cel din sufletul meu... *Poloneza-fantezie* de Chopin... Tainica nostalgie a tuturor *Polonezelor* lui Chopin... *Poloneza* mea e Sigrid. Sigrid-Judith! Năluca Trollhättanului... Ce caraghios... Ce melodramatic! Aduce a roman foileton, gen 1900. Ce tâmpenie! Să plec? Hm... Thérèse e un fel de reproş mut. Şi *Sonata* de Mozart care mă obsedează tot timpul! Andantele acela în si bemol care se încheie cu un luminos taaa-ta-ta-ta... Mozart... Mozarab... Mozambic...

Ce-ar fi să plec în Mozambic? Numai cu Yannakos pe iaht. Doi bărbați. Femeile nu fac decât să te tulbure. Toate sunt nişte demoni! Uite că mi-a veni în minte povestea celeilalte Judith, cea din *Biblie*. A izbutit să câştige favorurile lui... Avea un nume bizar! A, da, Holofern. Deci favorurile acelui Holofern care asediase oraşul Betulia. Memoria mi-a rămas încă bună. Aş putea concura cu cei tineri. Deci Judith l-a sedus pe Holofern. Şi într-o noapte, probabil o noapte tot ca asta, în care furtuna plutea în aer, Judith a intrat în cortul lui şi i-a tăiat capul. Iată de ce-i în stare femeia! Judith astălaltă e adevărat, nu m-a decapitat încă... Aproape că-mi vine să adorm aici, pe stânca asta... Voi fi luat de valuri şi înghițit de pântecele lacom al mării. Ar fi o soluție... Ce poate fi mai plăcut decât să mori, dormind! Când voi fi foarte bătrân... Dar de fapt

şi sunt, căci mă simt foarte obosit şi sătul de toate...”

Țipătul unei cucuvele îl smulse din toropeală: „Ai dreptate să râzi de mine, pasăre a nopții cu ochi de catifea! Sunt pe cale să mă comport ca un elev de liceu!” Dintr-odată toate acele gânduri vane, toate acele fărâme de amintiri se năruiră. În fața privirii lăuntrice a lui Jan nu mai râmase decât imaginea luminoasă a tinerei Judith. Numai că în spatele ei zări o alta: chipul grav şi trist al Thérèsei. Atunci se hotărî brusc.

Când Judith deschise ochii, se văzu lungită pe canapeaua din salon, Hugo, neliniştit, era aplecat asupra ei. În odaia vastă, nu ardea decât o singură lampă: cea de pe pian.

— M-am făcut de râs, nu-i aşa? spuse ea cu vocea încă slabă.

— Nu, nu, protestă Hugo, eu sunt de

vină, eu cu revolverul meu şi cu biletul ăsta atât de stângaci...

— Ai fi fost, într-adevăr, în stare să-ți...

— Da.

— ...să-ți zbori creierii?

— Un asemenea act ți se pare ridicol şi demodat, nu-i aşa?

— Mai ales smintit.

— Dacă n-ai fi venit să bați la uşa mea, acum aş fi fost mort.

— Deci cucuveaua m-a anunțat la vreme. Să ştii, Hugo, că ei îi datorezi viața!

— De-acum încolo n-am să-i mai spun prosteşte, „pasărea morții", ci dimpotrivă, „pasărea vieții".

— Deci te-ai hotărât să trăieşti?

— Mai mult ca niciodată.

— Şi de unde ți se trage transformarea asta subită?

— Fiindcă mi-ai spus că... se bâlbâi

Hugo, în sfârşit, că...

Fata îl privi calmă şi confirmă cu glas liniştit:

— Ți-am spus că te iubesc; ăsta-i adevărul, Hugo.

— Totul a venit atât de pe neaştepta-te, atât de brusc.

— Da, numai că dumneata o iubeşti pe Flavie Yvarsen.

— Ştiai deci că ea era...

— ...misterioasa dumitale auditoare din Hamburg? Era foarte uşor de ghi-cit.

— Între Flavie şi mine lucrurile s-au lămurit; n-o voi mai vedea niciodată!

— Deci din pricina ei ai vrut să-ți pui capăt vieții, patima dumitale funestă pentru femeia asta te-a împins la această extremă.

— Nu mai aveam nicio nădejde.

— Şi totuşi, eu eram aici...

— Atunci nu te vedeam.

— Şi acum?

Hugo ezită căutându-şi cuvintele...

— Totul e ca în... *Pastorala* lui Beethoven. Ştii, partea aceea de după furtună, când se mai aud încă ultimele bubuituri ale tunetului; undeva departe, în străfundurile cerului; apoi, dintr-odată, se înalță un cântec câmpenesc, plin de viață şi de veselie...

Fredonă încet, cântecul.

— E prima rază de soare ce răzbate printre norii întunecați, e lumina care vine după întuneric. Şi această mică arie creşte, creşte întruna, până devine, în final, un cântec de triumf, un cântec al dragostei şi al păcii. Mi-e foarte greu să vorbesc despre sentimentele care mă încearcă în acest moment, Judith. Sunt totuşi contradictorii, căci rănile inimii nu se închid chiar atât de repede; îți trebuie timp, răbdare, perseverență...

— Înțeleg cam ce vrei să spui, Hugo.

Voi şti să aştept...

Hugo continuă să vorbească, parcă pentru sine:

— „Te iubesc!” Până acum n-am auzit niciodată spunându-mi-se aceste cuvinte. Revelația iubirii dumitale a fost prima mea rază de soare, prima lumină. În ciuda succeselor, a strălucitei mele ascensiuni, ca violonist, viața mea a fost tot timpul aidoma unui peisaj de iarnă. Gândeşte-te la Schubert... Eram călătorul solitar ce rătăcea pe câmpiile înghețate ale Nordului. Iar cerul meu era întunecat... Mă întreb dacă Flavie l-o fi luminat vreodată... Nu cred. M-a ambiționat, asta da! Dar poate că tocmai din pricina iubirii pe care i-o purtam mă simțeam atât de singur! Şi iată că chiar în clipa în care totul părea pierdut, chiar în clipa în care eram gata să pun capăt vieții mele lipsită de bucurie, ai venit dumneata... tu... Ai venit

tu şi mi-ai făcut această mărturisire. Deci cineva putea să mă iubească şi pe mine. Mi s-a părut o adevărată minune! Hugo se aplecă spre ea: Te simți bine? Te-ai putea aşeza la pian? Ai putea cânta?

Judith îl privi miratã:

— La pian?

Ea îşi înălță fruntea.

— Da, Judith... Mai fă-mi o dată mărturisirea pe care mi-ai făcut-o adineauri, dar în limbajul nostru, al muzicienilor.

— Care e cel mai frumos poem de dragoste ce s-a scris vreodată în muzică? întrebă Judith aşezându-se în fața pianului.

Hugo răspunse fără să ezite:

— Începutul din *Sonata lunii!* Ştiu că-ți place mult şi că o cânți ireproşabil. Restul *Sonatei* e mai puțin reuşit, dar începutul este – după părerea mea –

cea mai frumoasă pagină scrisă de Beethoven.

— Hugo, vino şi stai lângă mine... Căci vreau să-mi deschid inima în fața ta.

— Va veni şi ziua... da, va veni şi ziua când îți voi răspunde... Atunci cântecele noastre, ale amândurora, vor alcătui o singură melodie.

— O singură melodie... murmură Judith. Şi întâi încet, apoi din ce în ce mai pătimaş, făcu să răsune primele acorduri, atât de tandre şi de sfâşietoare ale acelei nemuritoare *Sonate*.

Capitolul V

Thérèse citi încă o dată scrisoarea lui Jan. Când se trezise, o găsise pe noptieră.

„Draga mea,

Un caz urgent mă solicită în Egipt, la Cairo. Mi s-a telefonat azi-noapte; e vorba de un confrate, chirurg strălucit, atins de Boala lui Richter. Nu mă duc ca să-l operez (nu mai am atâta siguranță în mâini, ca să fac acest lucru) ci, mai întâi, ca să stabilesc un diagnostic definitiv, iar apoi – dacă e cazul – să prezidez şi să supraveghez intervenția chirurgicală.

Am acceptat, pentru că se pare că sunt singurul medic din lume (ceea ce e destul de rău) care poate da un ajutor eficace unui confrate atins de această boală (ce pare a fi extrem de gravă) şi eventual, să-l salvez. Sunt sigur că vei fi de acord. Puteam să refuz? Nu! Când viața unui om nu depinde decât de tine, nu mai ai de ales: trebuie să intri în arenă. Aşa că voi pleca peste câteva momente. N-am avut curajul să te scol, dormeai atât de adânc... am şi telefonat la aero-

port: avionul urmează să decoleze peste o jumătate de ceas; deci, timpul mă zoreşte. Încă ceva: egiptenii, mai mult ca sigur că nu mă vor lăsa să plec atât de repede; ştii şi tu cam ce urmează: sfaturi pentru amenajarea unor clinici moderne, recepții la Academie, invitații la diverşi cercetători şi savanți, etc. Nu cred că mă voi întoarce înainte de zece ori cincisprezece zile, aşa că la întoarcere nu-i voi mai găsi pe copii la Journey's End. *Sărută-i din partea mea şi, spune-le cât regret că a trebuit să-i părăsesc atât de pe neaşteptate. Poți să-i liniştești pe Erling şi pe Flavie: mă voi duce în curând la Stockholm, le voi vizita Institutul şi-i voi ajuta, în măsura posibilităților. Îi mulțumesc lui Norbert pentru splendidele tablouri care ne vor împodobi, de acum încolo, casa. N-o uita pe Ide, pe draga şi mica mea Ide... Te îmbrățişez cu dragoste,*

Soțul tău care le iubeşte
Jan”

Thérèse rămăsese perplexă. Ceva nu era în regulă cu scrisoarea. Mai întâi că era prea lungă; nu recunoştea stilul direct şi elegant al soțului ei. Şi apoi, toate parantezele, toate explicațiile acelea interminabile... Parcă Jan ar fi scris nişte fraze dictate de ceva sau de cineva care-l constrângea.

— De necrezut, murmură ea; toate astea mi se par false, neverosimile...

În odaia soțului ei, Thérèse constată că Jan îşi luase cu sine toate obiectele de toaletă, haine şi diverse obiecte personale. Ieşi de acolo, gânditoare. Pe palier se întâlni cu Ide, proaspătă şi trandafirie, care tocmai făcuse o baie.

— Bună dimineața, mamă, strigă tânăra, sărutând-o cu dragoste. Ai dormit bine?

— Nu prea, draga mea, nu prea, marea s-a zbuciumat toată noaptea. N-ai auzit-o?

— Ba da, dar nu m-a împiedicat să dorm tun.

— Când aveam şi eu anii tăi...

— Dar eşti încă tânără, mamă...

— Din păcate, nu mai sunt.

— Ştii, mamă, spuse Ide, Norbert a terminat tabloul pe care i l-a dedicat tatei. A lucrat aproape toată noaptea.

— Din păcate, spuse Thérèse, tatăl tău nu va putea să-l vadă înainte de cincisprezece zile, adică după ce voi veți fi plecat.

— Ce tot spui, mamă?

— Da, Jan a fost chemat de urgență la Cairo. A luat primul avion care pleacă din Nisa. Acum trebuie să fie pe undeva, pe deasupra Mediteranei.

Ide fu decepționată, dar totodată şi încântată de veste. Decepționată, pen-

tru că îşi iubea mult tatăl şi pentru că absența lui însemna sfârşitul vacanței la *Journey's End*. Încântată, la gândul că Jan ducea încă o viață atât de activă, încât oamenii din întreaga lume îi solicitau sfaturile şi ajutorul.

— Ce păcat, zise ea, am impresia că mica noastră vacanță s-a sfârşit.

— Am petrecut, totuşi, câteva zile foarte frumoase împreună, şi apoi... cred că veți mai veni.

— Zilele petrecute alături de tine mi se par întotdeauna scurte, mamă.

— Şi mie la fel, draga mea! Totuşi cred că n-aveți de gând să plecați chiar mâine!

— Trebuie, l-am lăsat singur pe micul James.

— Cât aş fi vrut să-l văd şi eu!

— Când va fi mai mare, vom veni toți trei la *Journey's End*. Totuşi, acest tată drag n-are de gând să se mai odihneas-

că şi el?

— Gloria se plăteşte, draga mea!

— Crezi că şi Norbert va fi celebru într-o zi, mamă?

— Sunt sigură de asta, dar atunci nu veți mai putea trăi în Africa de Sud.

— E totuşi hotărât să rămână acolo. Dacă ai şti cât e de fericit când poate face excursii prin hățişuri, cu prietenul lui Murray!

— Nu poți lupta cu cerințele lumii, draga mea. Va veni şi ziua când veți fi obligați să locuiți la Paris, la Roma sau la New York. Lumea a şi început să vorbească – şi încă destul de mult – despre Norbert. Peste câțiva ani, va trebui să renunțați la singurătatea asta care vă e atât de dragă.

— De ce n-ai plecat şi dumneata cu tata, la Cairo, mamă? Această călătorie te-ar fi distrat...

Thérèse nu spuse nimic despre scri-

soarea pe care o găsise când se trezise, nu făcu nicio aluzie la tot ceea ce i se păruse atât de ciudat în plecarea neaşteptată a bărbatului ei. În fața copiilor, ei trebuiau să rămână o pereche fericită, perechea model. Ipocrizie? Poate... Dar şi conştiința datoriei, a exemplului pe care trebuiau să-l dea.

— Cum aş fi putut să vă las singuri la *Journey's End?* Ar fi fost un fel cam ciudat de a-ți trata musafirii! Şi apoi, tu ştii că tatălui tău îi place să fie singur când redevine medic.

— Mă duc să-i spun noutatea şi lui Norbert; mă scuzi, mamă, nu-i aşa?

— Du-te, fata mea, du-te...

Când Thérèse coborî scara, se întâlni cu Erling, care-i spuse „bună dimineața", cu tandrețea lui obişnuită, puțin cam gravă. Fu consternat când află de plecarea lui Jan.

— Mai aveam încă atâtea probleme de

discutat cu el!

— Probleme?

— Sigur! În legătură cu observațiile pe care le-a făcut pe margine, în dosarul acela pe care i l-am încredințat şi pe care le-am citit dintr-o răsuflare.

— A făgăduit că va veni în curând, la Stockholm.

— Nădăjduiesc că vei veni şi dumneata cu el, mamă!

Thérèse clătină din cap:

— Uitați cu toții, Erling, că eu nu mai sunt tânără. Călătoriile lungi mă zdrobesc. Dacă aş veni la voi, va trebui să mă duc şi la Ide, în Africa; or asta ar fi prea mult pentru mine.

— Eşti fericită la *Journey's End*, mamă?

— Ai văzut cum trăim, cum am aranjat casa... Tu ce crezi, tu, omul rațional, omul de ştiință?

— Socot că n-ați fi putut face o alege-

re mai bună. Priveliştea este într-adevăr măreaţă, casa mobilată cu gust – ceea ce nu mă surprinde din partea ta – iar parcul e o adevărată feerie. Şi mie mi-ar plăcea să-mi sfârşesc existenţa într-un cadru asemănător. Apoi adăugă, cu puţin efort: Ştii că tata e un om extraordinar? Că într-un anumit sens, e chiar genial?

Thérèse era uimită. Lui Erling, aşa cum îl ştia ea, îi era silă de orice emfază. Foarte rar făcea un compliment cuiva, în afară de soţia lui. Să vorbească despre tatăl său în termeni superlativi, iată ceva de-a dreptul deconcertant. Căci, deşi îi recunoştea meritele şi-i aprecia inteligenţa, fusese adesea în relaţii destul de încordate cu Jan, pe care, în taină, poate că fusese adesea gelos. Erling remarcă această mirare.

— Vorbele mele te surprind, mamă, nu-i aşa?

— Da, puțin...

— Voi mă socotiți cu toții o ființă uscată sufleteşte şi dură, nu-i aşa? Spre deosebire de Norbert...

— Cine spune asta? Cum poți crede o asemenea prostie, băiatul meu? Nu, nu te-am socotit niciodată o ființă uscată sufleteşte, ci un om de ştiință prudent şi rezervat.

— Ai văzut clar, mamă. Totuşi, să ştii că sunt în stare şi de altceva: să mă plec în fața geniului atunci când îl întâlnesc..

— Şi din ce ți-ai format, tocmai în acest moment, o părere atât de măgulitoare despre tatăl tău?

— Din observațiile făcute în dosarul pe care i l-am dat să-l citească.

— Îți sunt de folos?

— Mai mult decât de folos! Vezi dumneata, mamă, acolo unde noi, oamenii de laborator trebuie să analizăm două

sau trei sute de cazuri, ca să găsim ceea ce căutăm, tata găseşte răspunsul exact numai după două sau trei cazuri clinice. E nemaipomenit! Deducțiile sale logice țin locul a câțiva ani buni de cercetări.

— Noi ştiam cu toții că tatăl tău e un om deosebit. Numai tu, Erling, te revoltai împotriva autorității sale.

— Umbra lui mă zdrobea.

— Dar astăzi ai nevoie de el şi văd c-o recunoşti.

— Da, o recunosc.

— Şi tu, Erling, vei ajunge departe: modestia şi probitatea ta dovedesc acest lucru.

— Oh, eu nu...

— Vei fi un mare savant. Cine ştie, poate că-l vei egala pe un Pasteur, pe un Curie...

Erling făcu un gest de protest:

— Te rog, mamă, nu mă aşeza alături

de aceşti titani!

— Şi de ce nu?

— Ambiția mea e mai modestă: eu nu vreau decât să descopăr cauza cancerului... După care adăugă plin de înflăcărare: Şi am certitudinea că voi izbuti!

Thérèse surâse cu indulgență.

— Şi tu numeşti asta o ambiție modestă, băiatul meu? Ştii câți cercetători – dintre cei mai străluciți – au atacat, înaintea ta, această problemă şi totul în zadar?

— Ştiu, ştiu...

— Nu vreau să te descurajez; poate că vei fi într-adevăr învingătorul!

— Am de pe acum un Institut al meu...

— Câtă perseverență ți-a trebuit ca să ajungi la acest rezultat remarcabil!...

— Da, Institutul e o reuşită. Dar dacă ai şti, mamă, cât îmi dă de lucru şi câtă bătaie de cap am cu el!

— Nu mă îndoiesc.

— Noroc c-o am pe Flavie, care să mă ajute.

— Voi doi mă faceți să mă gândesc la familia Curie.

— De ce ne compari mereu cu perechea asta ilustră, mamă?

— Pentru că ştiu sigur că şi voi doi veți ajunge cândva celebri.

— Spune-mi, mamă, e sigur că tata va veni la Stockholm?

— Mi-a făgăduit.

— Ce om! La vârsta lui, să zbori aşa, în toiul nopții, spre Egipt...

— Tatăl tău nu şi-a pierdut încrederea în profesia lui, nici sentimentul datoriei.

— Ştii că şi Norbert va veni la Stockholm?

— Da?

— I-am comandat o frescă menită să decoreze holul Institutului.

— Sunt fericită că vă înțelegeți atât de bine amândoi, deşi aveți firi foarte deosebite.

— Ide şi el au de gând să plece mâine, nu-i aşa? Sau poate s-au răzgândit?

— Într-adevăr pleacă mâine.

— Aş dori să le urmăm exemplul... Erling o luă pe mama sa de braț. Nu că nu ne-ar plăcea aici, mamă; ți-am mai spus, *Journey's End* e un colț de rai şi vom veni cât de des vom putea. Dar eu sunt medic, cercetător. Şi dumneata ştii ce înseamnă asta.

Thérèse îşi înălță fruntea:

— Da, fiul meu, ştiu ce înseamnă asta. Arzi de nerăbdare să te reîntorci la Institut.

— Poate că e stupid să spun astfel de lucruri, dar eu sunt sufletul Institutului. Fără mine, toți bat pasul pe loc. Iată de ce mă grăbesc să-mi reiau slujba.

— Te înțeleg...

— Atunci eşti de acord să plecăm şi noi tot mâine?

— Aveți avion spre Stockholm?

— Încă nu ştiu. Dar am să dau chiar acum telefon la aeroport.

Thérèse nu se opuse deloc acestei plecări generale. Instinctul o avertiza că dispariția atât de neaşteptată a lui Jan ascundea un mister şi, pentru a-l elucida, socotea că ar fi preferabil să rămână singură.

În ziua următoare, toată familia Yvarsen – afară de cel care-o întemeiase – se afla adunată pe aeroportul din Nisa. Printr-o fericită coincidență, avionul de Stockholm pleca doar cu zece minute înaintea celui care zbura spre Africa de Sud. Thérèse era emoționată până la lacrimi; nu se mai putea dezlipi de lângă micul Jan, căruia îi mângâia întruna frumoasele bucle blonde. Numai că băieţaşul era cu mintea în altă

parte: fascinat de activitatea intensă ce domnea acolo, îşi sâcâia tatăl cu tot felul de întrebări. În sfârşit, veni şi clipa ultimelor sărutări, a ultimelor recomandări. Apoi Thérèse se trezi, dintr-odată, singură, față în față cu uriaşa pistă de zbor. Dincolo de ea, scânteiau valurile mării. Cu gâtlejul strâns, îşi văzu copiii dispărând în interiorul acelor impresionante maşini zburătoare. Conform orarului, avionul care-i ducea pe Erling, pe Flavie şi pe micul Jan decola primul şi, după ce făcu o curbă amplă deasupra mării, pieri spre Nord. Apoi cvadrimotorul, la bordul căruia se aflau Ide şi Norbert, porni la rându-i, alunecând pe pistă, apoi înălțându-se din ce în ce mai sus, până deveni şi el un punct negru care dispăru în zare. Copleşită de emoție, Thérèse se îndreptă încet spre ieşire, când iată că se întâlni față în față cu Judith Collins şi cu

Hugo Stiffenacker, amândoi în costume de călătorie.

— Ce întâlnire plăcută! strigă Judith. Doamna Yvarsen! Bănuiesc că ați venit să vă conduceți copiii...

— Da, au plecat amândoi odată, chiar acum...

— Şi iată-vă melancolică. Dar domnul doctor unde e?

Thérèse le istorisi şi lor cum trebuise Jan să plece grabnic în Egipt.

— Când se va înapoia, spuse Judith, puteți să-i dați o veste care îi va face plăcere, fiindcă sunt sigură că nutreşte o simpatie deosebită atât pentru Hugo, cât şi pentru mine.

— Presupun că e o veste, bună...

— Ne-am logodit, anunță fata, care strălucea de bucurie. Acum plecăm la Viena, unde Hugo e aşteptat pentru un recital.

Thérèse se grăbi să felicite perechea.

Cei doi tineri i se păreau însăşi întruchiparea bucuriei şi a nădejdii. Cât de mult se schimbase violonistul față de cum arăta pe vremea când – aflată în vizită la Flavie – auzise vorbindu-se despre el, la Hamburg! Numai ochii îi rămăseseră aceiaşi, ochii în care continua să ardă acel foc intens care-l deosebea de ceilalți, pe vremea când nu era decât un mic slujbaş la armatorul Stadelmann şi un mare amator de muzică de cameră. Ce drum parcursese de atunci! Astăzi era pus alături de Menuhin, Oistrah, Kogan, iar acum se însura cu o americancă frumoasă, radioasă şi foarte bogată...

Aidoma acelor uriaşe păsări metalice care îşi luau zborul către azurul cerului, viața îşi lua şi ea, pretutindeni veşnicul ei zbor. Orice îmbătrânire, orice declin erau compensate de o nouă sevă a vieții...

După ce se despărți de cei doi logodnici, Thérèse se simți, dintr-odată, singură şi nefericită. Toate acele plecări, întâlniri şi veşti o impresionaseră profund. Ar fi avut nevoie mai mult ca niciodată – de prezența şi de brațul bărbatului ei. Numai el ar fi ştiut să găsească vorbele de alinare de care avea nevoie, numai el ar fi făcut-o să surâdă.

— De ce m-ai părăsit, Jan? murmură ea.

Capitolul VI

Vasul *„Trollhättan”* se îndrepta spre coasta africană.

— Avem vânt din spate! strigă Yannakos ridicându-şi privirea satisfăcută spre pânzele umflate ale iahtului. În curând vom zări Tunisul.

— Perfect, zise Jan, vom face o escală

acolo, apoi ne vom îndrepta spre coasta libiană, prin golful Gabes.

— Ai văzut cum am depăşit iahtul acela mare, italienesc? Au făcut, toți, o mutră...

— Şi aproape că nici nu ne-am slujit de motor. Am avut noroc, noroc cu carul, Yannakos!

— Mie-mi spui, şefule? Dar să lăsăm asta: spune-mi, ai scris scrisoarea aia soției tale?

— Nu, dar am s-o scriu.

Yannakos contemplă cu dragoste, marea. Murmură cu un glas aproape tandru, afectuos:

— Ce plimbare! Nici cea mai mică hulă. Undelemn, nu apă! Apoi, întorcându-se din nou spre Jan, spuse ce-i stătea pe inimă: Trebuie să-i scrii adevărul gol-goluț, şefule, să nu-i ascunzi nimic. Să ştii că o minciună aduce după sine altele. Mincinosul e un

sclav, un om în lanțuri...

— Ştiu, Yannakos, ştiu...

— ...pe când omul care spune întotdeauna adevărul se bucură de libertate deplină. Da, şefule, aşa e cum îți spun eu, crede-mă! Hai, nu mai amâna, nevasta ta trebuie să fie foarte amărâtă, sărăcuța de ea!

Jan intră în sala timonei. Acolo se aşează la o masă şi scrise Thérèsei următoarea scrisoare:

„Draga mea,

Oare mai am dreptul să-ți spun astfel? Nu mai ştiu... Yannakos, un om simplu din popor, mi-a ținut o minunată lecție de morală. Omul care spune adevărul e un om liber, în vreme ce mincinosul este sclavul propriilor sale minciuni. Or, eu te-am mințit, Thérèse, în ultima vreme n-am făcut decât să te mint. Iată de ce am devenit sclav. Am devenit? Nu, eram,

am fost întotdeauna sclavul pasiunii mele față de Sigrid. Odată cu acest nume, îți ofer şi cheia comportării mele ciudate, fiindcă despre ea va fi vorba, sau mai exact despre amintirea pe care am păstrat-o despre ea, despre frumusețea ei. Diabolică frumusețe! A murit, ştiu, şi ar fi fost cazul s-o las să se odihnească în pace! Dar trebuie să-ți spun, o dată pentru totdeauna: femeia asta a aruncat asupră-mi un fel de vrajă. S-a interpus între noi, încă de pe când trăia; moartă, chipul ei, continuă să mă obsedeze. În ciuda tuturor negațiilor mele, n-am uitat-o niciodată, nicio clipă n-am putut-o şterge din memorie! Sigrid! Ar fi trebuit s-o numesc neşansa mea! Umbra ei nemăsurată, neliniştită, mi-a întunecat tot timpul viața, căci această iubire nu mi-a adus nicio fărâmă de fericire, ci numai mâhnire şi regrete. Din păcate, rațiunea, n-are nicio putere împotriva torentului

dragostei, care târăşte totul după sine. Cei care pretind contrariul sunt nişte ipocriți, sau n-au avut niciodată în sânge acest soi de virus. Dar să revenim la fapte. Ştii că-mi place să mă plimb – când se întunecă – de-a lungul țărmului pustiu. La Journey's End *stăteam adesea, ceasuri în şir, pe stânca noastră. Ascultam murmurul valurilor ce se spărgeau la picioarele mele. Dar mai ascultam ceva: o muzică ce venea din locuința de alături, cel mai adesea, o Sonată pentru pian, de Mozart. Sigrid obişnuia să cânte această Sonată, pe vremea când eram abia logodiți, şi s-o cânte exact ca vecina noastră invizibilă, adică într-o manieră foarte romantică, foarte tumultuoasă. A fost de ajuns această melodie pentru ca Sigrid să reapară în fața mea, să mă arunce, din nou şi pe de-a-ntregul, în brațele vechii mele obsesii. Începând din acel moment, proba-*

bil că-ți aduci aminte, am devenit nervos, absent, distrat. Vezi, toate acțiunile şi comportamentele oamenilor sfârşesc întotdeauna prin a se explica...

Cu foarte puțină vreme înainte de aniversarea casei noastre, am cunoscut-o pe misterioasa vecină, în nişte împrejurări pe care mi le reproşez că ți le-am ascuns. Iată-le: contrar obiceiului meu şi într-un mod cât se poate de imprudent, m-am hazardat, de unul singur, cu iahtul pe mare, fiindcă Yannakos, în ziua aceea, era ocupat. Când am ajuns în larg, am auzit strigătele de ajutor ale unei femei aflate în pericol. Am izbutit s-o salvez: era Judith Collins, vecina noastră, care se aventurase prea departe de țărm. Ai văzut-o şi tu pe tânăra americancă, ştii cât e de frumoasă, de luminoasă! Patima mea pentru Sigrid, niciodată pe deplin stinsă, s-a revărsat asupra ei. Căci în mintea mea s-a pro-

dus – dacă pot spune astfel – un fel de simbioză între trufaşa Sigrid, şi frumoasa Judith. Adoram o dublă fantomă, o ființă hibridă căreia îi spuneam Judith-Sigrid...

După acea întâlnire pe mare, am început să-i fac vizite, vizite pe care, fireşte, ți le ascundeam, căci nimerisem în cercul vicios (vai, cât de adevărate sunt aceste cuvinte) al disimulării. Patima mea creştea din zi în zi, fără însă ca fata să observe ceva. Țin să-ți spun, odată ajuns aici, că Judith Collins este de o cinste şi de o puritate sufletească cum rar întâlneşti, că n-a fost nicio clipă cochetă cu mine, că nu m-a încurajat în niciun fel. Eu însă îmi pierdusem cu totul mintea şi-am început s-o iubesc nebuneşte. Mă îndreptam spre catastrofă, trebuia deci să fac ceva! Atunci, în noaptea aceea furtunoasă – îți aminteşti? – într-o parte cu fulgere care brăzdau ce-

rul şi în alta cu o lună joasă şi palidă, am hotărât să fug de Judith, ca să-mi regăsesc liniştea, demnitatea şi seninătatea. Dar, ca să fug de această fată, trebuia neapărat să părăsesc pentru o vreme Journey's End! *Şi iată că mi-a venit ideea să plec doar cu Yannakos, la bordul iahtului, să traversez Mediterana, să mă îndrept spre coasta libiană şi să le fac o vizită amicilor noştri Cora şi Stephen Wells, care, după cum ştii, se află acum la Lebda. Am fost întotdeauna fascinat de frumosul oraş îngropat sub nisipurile deşertului şi pe care Berenson l-a descris într-un mod atât de neaşteptat. Odată ce-am hotărât aşa, mi-am luat câteva lucruri necesare în călătorie, ţi-am lăsat o scrisoare în care pretextam că sunt chemat de urgenţă în Egipt, (încă o minciună, dar adresată mai mult copiilor noştri care nu trebuiau să afle despre sminteala tatălui lor), iar*

mai apoi m-am dus în grabă, la Yannakos. Inutil să-ți mai spun că bătrânul nostru grec a fost încântat de ideea unei astfel de călătorii. Odată cu primele licăriri ale aurorei, iahtul părăsea portul Beaulieu. Am avut parte de o traversare atât de frumoasă, pe o Mediterana atât de liniştită, de blândă şi de primitoare, încât am uitat de toate. Peste puțin vom ajunge la Tunis, de unde îți voi expedia această scrisoare. Țin să-ți spun, în plus, că efortul fizic cerut de o călătorie atât de lungă, la bordul unui velier, a fost foarte mare şi că unele momente de epuizare m-au făcut să înțeleg – mai bine decât toate argumentele rațiunii – că sunt un om bătrân. Sigur că acest lucru a constituit începutul vindecării mele sufleteşti, pentru că acum nu mă mai gândesc deloc la Judith... Oare mă vei ierta? Sau poate, supărată că între noi a stat tot timpul năluca Sigridei,

mă vei respinge?

Am fost nedrept, cumplit de nedrept. Dar nici voi nu trebuia să faceți din mine un fel de supraom, de semizeu... Sunt totuşi un biet om, ca toți ceilalți, cu slăbiciunile, cu dorințele şi cu laşitățile sale. Am încercat să duc o viață corectă, dar cât prețuieşte această încercare? Viața mea va putea sluji oare drept pildă copiilor şi nepoților mei? Slăbiciunea de care am dat dovadă mă face să mă îndoiesc. Voi spune totuşi – ca să mă disculp într-un fel – că inima mea ți-a fost întotdeauna credincioasă, că nu te-am uitat niciodată, în pofida acelei umbre a lui Sigrid care n-a încetat să mă chinuie.

Mă apropii de capătul vieții, căci nimeni nu e nemuritor şi, când mă uit înapoi, viața mea se aseamănă cu un vast peisaj accidentat (chiar foarte accidentat!). Văd potecile nădejdilor mele, dru-

murile prăpăstioase ale regretelor, culmile triumfurilor, văile bucuriilor, platourile aride ale durerilor şi făgaşurile pasiunilor. Pretutindeni însă, în acest peisaj, văd o siluetă feminină, şi silueta asta nu mai e a lui Sigrid, ci a ta. Vei rămâne alături de mine până la capătul călătoriei, Thérèse? Iată-ne în faţa unei hotărâri decisive: sau mă ierţi sau refuzi să-l mai vezi pe bărbatul care te-a trădat toată viaţa, deşi numai cu gândul! În ce mă priveşte, nu-mi mai rămâne altceva decât să-ţi aştept verdictul. Poţi să-mi scrii la Tripoli, post-restant. Sau poate că te vei hotărî, totuşi, să vii lângă mine, pe continentul african, tu, care ai ştiut totuşi să rămâi atât de minunat de tânără!

Oare-ţi voi mai revedea vreodată ochii, Thérèse, acei ochi care au devenit oglinda vieţii mele?”

Jan îi întinse binoclul lui Yannakos.

— Uită-te acolo! Unde sunt coloanele acelea majestuoase, marmurele aurite de soare... Acolo e Leptis Magna!

— Acolo o să-i găsim pe amicii tăi, pe săpătorii ăia după vechituri? Da, şefule, ai dreptate, îi şi văd...

— Într-adevăr.

— Pun rămăşag că sunt ei!

— Zăresc şi eu micul golf pe care l-am reperat pe hartă, numai că e puțin mai spre vest. Toate hărțile sunt făcute anapoda! Principalul e că avem unde ancora.

— Ne descurcăm noi, şefule! Totuşi, mormăi Yannakos ce idee să străbați o mare întreagă numai pentru plăcerea de a admira un morman de bolovani! Noroc că am cumpărat nişte vin, la Tunis şi la Tripoli...

O clipă mai târziu, iahtul „*Trollhättan*” arunca ancora.

La bordul unei bărcuțe, Jan Yvarsen vâslea spre mal. Ambarcația se opri, încetişor, pe nisip. În acest moment, pe duna ce domina țărmul se ivi o rochie. O tânără, ferindu-şi ochii de soare, cu mâinile, îi privea insistent pe străini. Apoi alergă înaintea lor.

— Doctorul Yvarsen! Dar e de necrezut! *What a wonderful surprise!*

— Da, Cora, eu sunt!

— Când am văzut trecând iahtul acesta cu pavilion suedez, am avut parcă o presimțire...

După ce Thérèse citi scrisoarea lui Jan, se închise în odaia ei, unde rămase toată ziua. Spre seară, când ieşi, era foarte palidă, iar ochii îi erau roşii de câte lacrimi vărsase. Se îndreptă spre volieră şi-şi sprijini de gratii fruntea înfierbântată... Rămase astfel, nemişcată, minute în şir. Când redeschise ochii, se

uită la pasărea ei favorită.

— Dac-ai putea să-mi dai un sfat, Cununiță-de-Azur... Dacă mi-ai putea spune pe ce drum să apuc... Dar imediat adăugă: Nu, du-te, acum ştiu ce trebuie să fac; voi porni pe drumul iertării şi al dragostei...

A doua zi luă avionul spre Tunis; de acolo, un vapor o duse la Tripoli. În capitala libiană închirie un taxi care urma s-o ducă până la Leptis Magna.

Maşina se opri aproape de tabăra arheologilor. Thérèse îşi zări imediat bărbatul stând în picioare, la umbra unei colonade impunătoare, în fața unei statui ce reprezenta o preoteasă antică. Părea că meditează. I se păru îmbătrânit, mai slab, dar parcă mai înalt şi, într-un anume fel, aureolat de o adâncă înțelepciune. Când privirile li se întâlniră, Thérèse îşi dădu seama, într-o clipă, că Sigrid era definitiv moartă, că

funesta pasiune a lui Jan pentru ea se stinsese pentru totdeauna. Încet, stăpânindu-şi cu greu emoția, Jan şi Thérèse înaintară unul către celălalt...

DUŞMANUL LUI JAN

Motto:

„Vioara ca un suflet pe care-l chi-
nui, plânge…”

BAUDELAIRE

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

— Tu, ce spui, Thérèse? Eu aş propune să lăsăm maşina aici şi să urcăm pe jos până în oraşul vechi.

Thérèse se întoarse spre soţul ei, surâzând:

— Sigur, răspunse ea cu glasu-i plăcut şi plin de căldură, să mergem pe jos, ca doi tinerei, fiindcă astăzi îmi simt inima ca la douăzeci de ani! Şi apoi, va fi mult mai pitoresc şi mai interesant.

Jan se aplecă spre soţia sa şi o sărută.

— Ce plăcută e viaţa alături de tine,

Thérèse, murmură el. Privirea ta luminoasă şi surâsul tău senin sunt pentru mine apa vie a tinereții. Alături de tine nu mă simt câtuşi de puțin bătrân. Îşi înălță capul şi adăugă, cu un aer gânditor: Când eşti lângă mine, am impresia că timpul şi-a oprit în loc opera lui nimicitoare. Da, draga mea, alături de tine viața mi se pare un veşnic şi luminos prezent.

— Cât lirism! strigă Thérèse, râzând.

— Poți să nu devii liric sub cerul Italiei?

— Da, spuse Thérèse coborând din maşină, e o țară minunată, îi simți în permanență poezia.

După ce se asigură că toate portierele maşinii erau închise, Jan o porni după Thérèse care şi ajunsese pe podul Roya, de unde privea, cu admirație, colina pe care se etalau casele şi bisericile cetății medievale din Ventimiglia.

— Minunat! strigă el. Şi când te gândeşti că, pentru majoritatea turiştilor, Ventimiglia nu e decât un oraş de frontieră, unde doar schimbi trenul, cumperi vederi şi bei primele vinuri italieneşti!

— Nu toată lumea se interesează, ca noi, de vestigiile trecutului şi de pietrele astea vechi!

— Totuşi, spuse Jan visător, crezi că există vreun limbaj mai elocvent şi mai emoționant de cât cel al vechilor monumente înnobilate de patina timpului?

O jumătate de oră mai târziu, după ce urcaseră colina pe nişte străduțe înguste numite *sestieri*, mărginite de case împodobite cu arcade, Jan şi Thérèse ajunseră în mica piață ce se afla în fața bisericii Sfântul Mihail.

— Ce minunăție! spuse Thérèse, încântată.

— Da, întări Jan, iată-ne în prezența unei capodopere a celei mai pure arhitecturi romane.

— Din ce epocă?

— Secolul XI, sfârşitul secolului al XII-lea, poate chiar începutul secolului al XIII-lea.

— Crezi că am putea-o vizita?

— Bineînțeles, cu atât mai mult cu cât trebuie sa aibă şi un ghid.

Ghidul – om de vreo cincizeci de ani – foarte cultivat, şi cave vorbea o italiană clasică, se arătă foarte bucuros să le înfățişeze toate comorile bisericii.

— Veți vedea că această biserică e remarcabilă din multe puncte de vedere, începu ei. Din păcate, nu e prea cunoscută şi mai ales peste hotare.

— Într-adevăr, spuse Jan, n-am văzut-o menționată în nicio lucrare de artă romană.

— O lipsă de neiertat, *signor*. Priviți

bolta!

— Ce desen precis şi sobru...

— Apogeul artei romane, apogeul, *signor*.

— Şi cele doua jgheaburi uimitoare, care slujesc de agiazmatar? se interesă Thérèse. De unde provin?

— Vedeți cuvintele gravate pe ele, *signora?* Pe unul, puteți citi: *Augustus*, iar pe celălalt *Antonius Pius*.

— Numele a doi împărați romani, spuse Jan.

— Bravo, *signor*, bravo! Aceste jgheaburi – cum le spune *signora* – sunt de fapt nişte stele dedicate celor doi împărați şi care fuseseră înălțate în vechiul templu păgân ce se afla odinioară aici.

— Cui îi era consacrat, acel templu?

— Lui Castor şi Polux, *signor*.

Aflară că în epoca romană, Ventimiglia se afla cu un kilometru mai la răsărit de centrul actual, pe malul

râului Nervia. Pe vremea aceea, templul dedicat lui Castor şi Polux se afla pe o colină pustie, unde oamenii nu urcau decât în anumite zile. Mai târziu, când acest cult s-a perimat, primii creştini au amenajat, sub templul ameninţat cu ruina, o criptă.

Jan şi Thérèse admirară o frescă de o puritate emoţionantă a liniilor, reprezentând chinurile Sfântului Sebastian şi datorată lui Giovanni Cimabue, maestrul lui Giotto. După care, părăsiră aproape cu regret acea veche biserică, nu înainte de a fi făgăduit ghidului – care li se păru deosebit de atent şi de simpatic – să se întoarcă de îndată ce vor avea prilejul.

Se opriră, câteva clipe, sub portalul luminat de soare.

— Ce vreme frumoasă! spuse Thérèse, cu un entuziasm juvenil. Ce ţară de vis!

Jan o luă de braţ.

— Hai, draga mea, să trecem pe partea cu umbră, uite, în dreapta noastră se află Porta Piemonte; de acolo vom avea o privelişte splendidă asupra întregului ţinut.

— Hai, repede, spuse veselă Thérèse.

Jan avusese dreptate: într-adevăr, de la Porta Piemonte se vedea întreaga vale Roya, precum şi munţii sinuoşi, dar totodată ascuţiţi, din Piemont. Thérèse se simţea copleşită.

— Ziua asta măreaţă e cel mai frumos dar pe care mi l-ai oferit de când suntem împreună, şopti ea la urechea lui Jan, strângându-se lângă el.

— Dacă n-am fi avut părul cărunt...

— Argintat, dragul meu, protestă Thérèse.

Jan avu un surâs indulgent.

— Dacă n-am fi avut părul argintat, reluă el, am fi fost luaţi drept nişte tineri căsătoriţi.

Thérèse îşi strânse, tandră, soţul, de mână.

— Dar şi suntem, dragul meu Jan, spuse ea, pentru că dragostea e mereu tânără!

Jan îşi luă, brusc, ochii de la peisajul înălţător şi-şi privi soţia drept în faţă:

— M-ai iertat într-adevăr şi pe deplin, draga mea? o întrebă el cu un glas neliniştit.

Thérèse înţelese imediat despre ce era vorba. Îşi aminti de tot ce îndurase cu puţin timp în urmă; serbarea pe care o organizaseră la *Journey's End*, comportarea bizară a lui Jan, sosirea Judithei Collins şi a lui Hugo Stiffenacker, noaptea aceea furtunoasă, plecarea bruscă a lui Jan cu iahtul, apoi lunga scrisoare primită de la bărbatul ei şi în care acesta îi mărturisea pasiunea lui pentru frumoasa americancă Judith Collins, ce părea o reîncarnare a

Sigridei... În sfârşit Thérèse îşi aminti de drumul ei în Libia, la Leptis Magna, unde Jan se refugiase alături de Cora şi Stephen Wells.

— Răspunde-mi, o imploră el.

Thérèse închise ochii. Era gata să uite tot trecutul dureros, dar, amintindu-şi de Sigrid, simți un spin străpungându-i inima. Spectrul acelei femei superbe şi trufaşe se va ridica mereu între ea şi Jan? Sigrid... Sigrid... Nu putea auzi rostindu-se acest nume, fără să nu tremure de spaimă.

— Nu spui nimic – constată Jan cu o voce din care răzbătea o infinită tristețe – ceea ce dovedeşte că nu m-ai iertat.

Thérèse deschise ochii şi murmură:

— Ce spuneai în încheierea scrisorii?

Pe buzele lui Jan se ivi o undă de amărăciune. Se văzu pe puntea iahtului, îndreptându-se către coasta africană şi auzi vocea – cam răguşită, dar

caldă şi simpatică – a lui Yannakos: „...Spune-mi, ai scris scrisoarea aia, soției tale?... Trebuie să-i scrii adevărul gol-goluț, şefule, să nu-i ascunzi nimic. Să ştii că o minciună aduce după sine altele. Mincinosul e un sclav, un om în lanțuri... Pe când omul care spune întotdeauna adevărul se bucură de libertate deplină. Da, şefule, aşa e cum îți spun eu, crede-mă! Hai, nu mai amâna, nevasta ta trebuie să fie foarte amărâtă, sărăcuța de ea!”

Şi Jan, cu moartea în suflet, scrisese misiva în care îşi mărturisise dragostea vinovată pentru Judith Collins, pentru acea dublă Sigrid. Da, îşi aducea aminte de fiece cuvânt din scrisoarea scrisă cu o mână înfrigurată, la timona vasului său; aşa că reproduse textul:

„Mă apropii de capătul vieții, căci nimeni nu e nemuritor şi când mă uit îna-

poi, viața mea se aseamănă cu un vast peisaj accidentat (chiar foarte accidentat!). Văd potecile nădejdilor mele, drumurile prăpăstioase ale regretelor, culmile triumfurilor, văile bucuriilor, platourile aride ale durerilor şi făgaşurile pasiunilor. Pretutindeni însă, în acest peisaj, văd o siluetă feminină şi silueta asta nu mai e a lui Sigrid, ci a ta. Vei rămâne alături de mine până la capătul călătoriei, Thérèse? Iată-te în fața unei hotărâri decisive: sau mă ierți, sau refuzi să-l mai vezi pe bărbatul care te-a trădat toată viața, deşi numai cu gândul! În ce mă priveşte nu-mi mai rămâne altceva, decât să-ți aştept verdictul. Poți să-mi scrii la Tripoli, post-restant. Sau poate că te vei hotărî, totuşi, să vii lângă mine, pe continentul african tu, care ai ştiut totuşi să rămâi atât de minunat de tânără!"

Şi încheie cu o voce răguşită din pricina emoției: „*Oare îți voi mai revedea vreodată ochii, Thérèse, acei ochi care au devenit oglinda vieții mele?*”

— Şi n-am venit lângă tine? Călătoria mea la Leptis Magna n-a însemnat răspunsul la întrebarea ta?

— Da, Thérèse, dar uneori am impresia că zăresc reflectându-se pe chipul tău teama, dacă nu cumva chiar spaima. Am penibila impresie că te roade ceva de care nu vrei să-mi vorbeşti.

— Acest ceva are un nume, Jan, iar acel nume e Sigrid.

Jan se revoltă:

— E moartă! strigă el. Să nu mai vorbim de ea! Să n-o mai pomenim niciodată!

— Din păcate, văd că reînvie mereu în ființa altor femei...

— Faci aluzie la Judith, nu-i aşa?

— N-a devenit şi ea o nouă Sigrid, în

ochii tăi, aşa cum devenise odinioară şi Flavie?

Jan avu un gest de revoltă; strigă indignat:

— Şi totul numai din pricina melodiei aceleia, cântată la pian! De ce a trebuit ca tocmai eu să aud acel andante de Mozart?

Apoi, adăugă contemplând orizontul:

— Faptul s-a întâmplat în primele zile când ne-am mutat la *Journey's End*, dacă nu cumva chiar în prima zi.

— În prima zi... murmură Thérèse.

— Da, după ce am luat masa de seară, în doi...

— Îmi aduc aminte de acea masă, luată la lumina lumânărilor; eram atât de fericită că, în sfârşit, găsisem şi noi o oază de linişte...

— Şi tocmai în noaptea aceea, demonul amintirii, care de fapt, era al dorinței, s-a strecurat în inima mea!

Pe un ton plin de amărăciune, Thérèse răspunse:

— Sigrid a fost blestemul, fatalitatea mea!

— ...Am coborât singur pe țărmul pustiu...

— Te-am văzut dispărând printre pini şi palmieri şi te-am urmărit îndelung, cu o privire plină de dragoste.

Jan strânse pumnii.

— Taci, draga mea, taci...

— Nu, trebuie să-ți spun totul!

— Fiecare vorbă a ta mă face să-mi fie ruşine, mă răneşte până în adâncul sufletului. Căci tocmai pe tine te-am părăsit, pe tine care ai fost mult mai nobilă şi mai generoasă, decât Sigrid... Da, te-am părăsit pentru femeia aceea sau pentru umbra ei...

— Adevărul mai presus de orice, dragă Jan, nu spui tu întotdeauna aşa? N-a fost ăsta principiul după care te-ai

călăuzit în viață?

— Adevărul despre pasiunile mele, despre decăderea mea, murmură Jan, furios.

— Când e vorba de tine, nu poți vorbi de decădere, Jan, protestă Thérèse.

— Ba da, ba da, am decăzut şi încă foarte mult!

— Nu, Sigrid te înlănțuise cu farmecele ei.

— Farmece? Fleacuri! Vorbe goale care nu pot servi drept scuză.

— Istoriseşte-mi ce s-a mai întâmplat după ce ai rămas singur pe țărm?

— Marea imensă, teribil de impresionantă, se întindea cât vedeai cu ochii, sub lumina palidă a stelelor şi degetul strălucitor al farului părea că atinge constelațiile.

— Una din acele nopți în care natura pare a fi de o frumusețe fără seamăn, nu-i aşa?

— Da, aşa e... Îți dai seama? În liniştea profundă şi solemnă a nopții, să răsune dintr-odată o melodie, un cântec executat la pian... Ascultam – emoționat şi răscolit – căci, încă de la primele măsuri, mi s-a părut că recunosc felul de a cânta, dezlănțuit şi pătimaş, al lui Sigrid. De câte ori nu-mi cântase ea acel pasaj din *Sonata* în fa, la noi acasă, în Suedia, după plimbările făcute la Trollhättan?

Jan îşi privi soția şi exclamă:

— De ce plângi, dragă? Ai ochii plini de lacrimi! Ah, sunt odios, te tulbur, te chinui cu aceste imagini ale unui trecut pe care ne străduim atâta să-l uităm!

— Tu nu-l vei uita niciodată, fiindcă...

— Fiindcă?

— Fiindcă a fost de ajuns o simplă melodie pentru ca Sigrid să reapară în fața ta.

— Când ai ajuns la Leptis Magna mi-ai spus textual: „De îndată ce te-am văzut, mai îmbătrânit, parcă mai înalt, dar aureolat de o profundă înțelepciune, mi-am dat seama într-o clipă, că Sigrid a murit cu adevărat şi că funesta ta pasiune pentru ea s-a stins pentru totdeauna”. Au fost propriile tale cuvinte, Thérèse...

— Ştiu, ştiu, dar puteam foarte bine să mă înşel.

Jan aproape că strigă:

— Nu, nu puteai!

— Dragă Jan...

— Nu vreau să te fi înşelat!

— Te rog, linişteşte-te!

Dar Jan continuă pe acelaşi ton înfierbântat:

— Nu vreau ca viața să-ți mai fie tulburată de o nălucă!

— Bine, n-am să mă mai gândesc la asta...

— N-am să admit niciodată să te simți inferioară fantomei aceleia trufaşe...

— Îți făgăduiesc că...

— În afară de Ide, de acea nefericită Ide, n-a mai existat decât o singură femeie în viața mea şi acea femeie ai fost tu! Cât despre cealaltă, am să-i şterg din memorie până şi numele!

— Crezi că un bărbat poate să-şi uite prima lui mare dragoste?

— N-am iubit-o, am dorit-o!

— Ai iubit-o, Jan.

— Nu, a fost doar o pasiune smintită.

— Mă întreb dacă în cutele cele adânci ale subconştientului tău, dorința nepotolită după Sigrid n-a fost decât ațipită, gata să se trezească la cea mai mică aducere aminte, gata să crească, să te devoreze, să facă din tine o marionetă.

— O marionetă da, asta eram când mă orbea pasiunea. O zdreanță ome-

nească!

— Ea a avut şansa deosebită de a fi prima femeie din viața ta. Şi crede-mă, asta contează...

— Şi totuşi nu ea e cea care a luptat cot la cot cu mine, în anii cei mai hotărâtori ai vieții mele, ci tu! Şi asta, draga mea, contează mult mai mult...

— Aşa e, dar tocmai din pricină că n-ai trăit alături de Sigrid ai idealizat-o. Viața zilnică e cea mai aspră încercare pentru dragoste. Căci numai atunci descoperi slăbiciunile şi calitățile celuilalt. În viața socială, în raporturile cu alte persoane decât cele din anturajul nostru, jucăm toți puțin teatru. În intimitate, dimpotrivă, măştile cad! Caracterele ies la iveală!

— Al tău a fost minunat, draga mea!

— Acum noi vorbim de caracterul ei, Jan. Dacă ai fi avut-o zilnic sub ochi, ți-ai fi dat seama de cusururile ei, de

acele cusururi atât de evidente, dar pe care timpul te-a făcut să le uiți.

— N-am uitat nimic!

— Bineînțeles. Nici frumusețea şi nici farmecul ei îndrăcit.

— Te-ai înfuriat...

— Nu, vreau doar să privesc realitatea în față. Ne-am lăsat prea multă vreme înşelați, am trăit prea mult timp hrănindu-ne cu o iluzie...

— Ce iluzie?

— Cea a morții lui Sigrid.

— A pierit, dusă de apele Trollhättanului.

— Da, dar continuă să trăiască în inima ta.

— Nu, Thérèse.

— Ba da, Jan.

— Poate în subconştientul meu, nu în inimă.

— Asta, în mod sigur!

Jan schiță un gest de neputință.

— Nu poți lupta împotriva instinctului...

— N-ai încetat niciodată s-o dorești...

— Crezi că poți strânge în brațe o moartă?

— O ajutai să reînvie ori de câte-ori ți-o îngăduia o asemănare cât de mică. Peste tot pe unde te duceai, nu făceai decât să cauți o femeie care să semene cu Sigrid.

Chipul lui Jan se crispă; lăsându-şi capul în jos, murmură:

— De ce mă învinuieşti, Thérèse, de ce?

Cu o figură resemnată răspunse:

— Trebuie să privim clar în noi. Ca să poți lupta cu fantomele trecutului, mai întâi trebuie să le identifici.

— Ah, trecutul! Ce n-aş da să nu mai aud acest cuvânt; am impresia că povara acestui trecut al meu îmi zdrobeşte viitorul, nu mă lasă să trăiesc. Aş

vrea să-mi sfârşesc zilele alături de tine, în linişte şi pace, la *Journey's End*, casa pe care am construit-o în acest scop. Aş vrea să mă consacru fericirii tale, să nu mă mai gândesc decât la tine, să nu trăiesc decât pentru tine. Şi iată că spectrul acestei femei se ridică din nou între noi!

— Vom izbuti să-l alungăm!

Gânditor, Jan îşi trecu nervos, mâna peste frunte.

— Îmi aduc aminte de vorbele pe care i le-am spus lui Erling, la hotelul *„Ruhl"*, din Nisa. În ziua când tu şi Flavie ne-aţi trimis telegrama prin care ne anunţaţi moartea bietului James.

— Despre ce vorbeşti?

— Tocmai îi spuneam... Jan puse mâna pe umărul soţiei sale: ...că mă hotărâsem să-mi dau demisia din funcţia de director al spitalului din Pretoria, să-mi închei activitatea medicală, şi as-

ta din pricină că mai avem o datorie foarte importantă de îndeplinit...

— Casa noastră, *Journey's End*, nu-i aşa?

— Da, ea trebuia să fie pentru tine o adevărată casă a fericirii.

— Dar, Jan, sunt într-adevăr foarte fericită acolo!

Încăpățânat, Jan făcu un semn negativ din cap.

— Nu, din moment ce fantoma Sigridei dă târcoale casei, în fiece noapte!

— Nu te mai gândi la ea! E moartă!

— Nu mi-ai demonstrat tu, mai adineauri, că n-am încetat şi că nu voi înceta niciodată s-o doresc?

— Îți cer pur şi simplu, să fii lucid, dragul meu.

Jan răspunse plin de amărăciune:

— N-ai spus tot ce se putea spune ca să mă descurajezi? Nu m-ai declarat

învins dinainte de pasiunea mea funestă?

Thérèse izbucni în lacrimi şi se ghemui la pieptul soțului ei, acel piept care – pentru ea – fusese întotdeauna ca o stâncă.

— Nu, iubitule, murmură ea printre lacrimi, n-am vrut să te descurajez. De altfel... De altfel am deplină încredere în tine. Vom lupta împreună împotriva sfâşierilor şi obsesiilor trecutului. Împreună vom sili soarta să fie mai milostivă. Împreună...

Tăcu, lăsându-se îmbrățişată de Jan care, copleşit de emoție, începu s-o sărute. Se sărutară îndelung şi în tăcere. Vântul ce adia din larg aducea cu sine susurul blând al valurilor ce se spărgeau unul după altul, pe însoritul țărm al Italiei.

Capitolul II

După ce Jan şi Thérèse coborâră de la Porta Piemonte în interiorul cetății, îşi regăsiră liniştea şi optimismul. Trecând prin fața bisericii Sfântul Mihail, Jan îşi aruncă pentru ultima oară privirea asupra pietrelor vechi, îngălbenite de vreme.

— Un templu păgân, o criptă a creştinismului primitiv, o bazilică romano-bizantină, în sfârşit, o biserică romano-catolică, toate astea într-un singur edificiu; o adevărată lecție de istorie!

În ochii frumoşi şi sinceri ai Thérèsei străluci o privire admirativă.

— Ce minunat e să călătorească cineva cu tine, Jan! De îndată ce te apropii de un vechi monument, e ca şi cum ai avea o baghetă magică cu care încerci să-i redai viața, să reînvii ființele ce-l însuflețeau odinioară. De îndată ce în-

cepi să vorbeşti, toate aceste pietre vechi încep să respire, să-şi povestească pasionanta lor istorie...

— Ştii bine că am obiceiul să mă documentez, citind diverse cărți...

— Dimpotrivă, tu ştii mai multe decât ştiu ele! Iar ceea ce spui nu e niciodată pedant sau livresc. Nu, te rog să mă crezi că a călători împreună cu tine e una dintre cele mai palpitante experiențe...

— ...Pe care ai încercat-o destul de des, nu-i aşa? Căci viața noastră a fost, de fapt, o continuă călătorie: Africa de Sud, Suedia, Franța, țări unde am locuit rând pe rând, fără să mai punem, la socoteală excursiile în diverse locuri. Aş dori, Thérèse, ca această călătorie în Italia, pe care ne-am hotărât s-o facem după ce ne-am întors din Libia, să fie mai reuşită decât toate celelalte de până acum. Jan se opri brusc: Ştii, draga

mea, spuse el pe un ton hotărât, că am intenția să-mi rebotez iahtul?

Thérèse rămase uluită.

— *Trollhättanul?* întrebă ea.

— Da.

— De ce? Numele nu-ți amintea de țara ta dragă, de Suedia? De tinerețea ta?

Chipul lui Jan se adumbri.

— De când s-a aruncat în torent, numele Sigridei va rămâne de-a pururi legat de Trollhättan.

Thérèse îşi lăsă capul în jos şi, cu ochii înfipți în pământ, murmură:

— Sigrid... Sigrid... Oare n-o să mă lase niciodată să-mi gust, în tihnă, fericirea?

— Am fost cât se poate de neinspirat să aduc discuția pe acest făgaş! Iartă-mă!

Dar Thérèse continuă pe acelaşi ton plin de dezamăgire:

— Mă voi împiedica tot timpul de ea?

Silueta ei amenințătoare se va ridica veşnic între noi?

Jan se strădui să pară vesel şi nepăsător:

— În acest caz cu totul deosebit ne va fi uşor să luptăm împotriva ei, chiar foarte uşor!

— Uşor? Nu cred, pentru că încep să-mi dau seama că Sigrid e o adversară mult mai de temut moartă decât vie!

— Dar e foarte simplu, draga mea, n-avem decât să schimbăm numele iahtului!

— Vei fi mâhnit, fiindcă acest nume îți aduce aminte şi de lucruri plăcute, te face să te gândeşti la lungile tale cavalcade solitare prin frumoasele păduri suedeze, pline de atâtea taine...

— Vreau să trăiesc în prezent, în prezentul luminos pe care ți-l datorez.

— Dar, Jan...

— Deci ne-am hotărât, *Trollhättanul*

îşi va schimba numele.
— Şi cum ai să-i spui?
— Încă nu ştiu... Tu n-ai vreo idee?
— Să ne gândim...
— Dacă l-am boteza *Thérèse?*
— O singură Thérèse îți ajunge, fiindcă şi aşa iți dă destul bătaie de cap!
— Vrei să taci, scumpo?
— Şi apoi nici nu mi-ar plăcea!
— Atunci?
— Dacă i-ai spune *Cununiță-de-Azur?*
— Numele păsării tale preferate?
— Da.
— Ți-ar face plăcere?
— Enorm!
— S-a făcut, draga mea.
— Dar ție îți place?
— *Cununița-de-Azur* plutind pe valurile albastre ale Mediteranei... Nici n-am fi putut nimeri mai bine... Mai ales că ştiu pe cineva care va fi cum nu se poate mai fericit.

— Cine dragă?

— Yannakos.

— De ce? Numele acelui torent suedez îi displăcea chiar atât de tare?

— Nu, răspunse Jan râzând, dar i se împleticea limba ori de câte ori era nevoit să-l rostească.

— *Cununiță-de-Azur*... spuse Thérèse, visătoare. Îi doresc viață lungă.

— Iată catedrala, spuse Jan arătând un frumos edificiu roman din secolele XI şi XII. Portalul, în stil gotic, e din secolul al XIV-lea.

Thérèse se întoarse spre el.

— Mă scuzi o clipă, Jan? Aş vrea să mă reculeg câteva momente...

— Sigur, dragă! Du-te, te aştept aici...

— Nu stau decât o clipă...

— Nu te grăbi, Thérèse, replică Jan privind în jurul lui, subjugat de superbul decor ce se profila pe fundalul albastru al mării, de acea înşiruire,

aproape ireală, de biserici, palate şi schituri vechi...

De îndată ce rămase singur, Jan se hotărî să se odihnească pe lunga bancă de piatră aşezată în fața catedralei. De dimineață, când plecaseră de acasă ca să facă acea excursie, nu mai avusese vreme să-şi citească corespondența. Scoase deci din buzunar un plic şi-l deschise distrat, fascinat de frumusețea locurilor; dar de îndată ce-şi aruncă privirea pe primele rânduri, atenția i se concentra asupra scrisorii ciudate pe care o citi cu o stupefacție crescândă:

„Domnule,

Toți spun că am ajuns un degenerat, dar ei n-au priceput niciodată nimic din psihologia umană. Sunt nemaipomenit de proşti şi, cu toate astea, au pretenția să mă judece! Nu sunt degenerat, ci dimpotrivă, de o luciditate ca de cristal.

Ah, Yvarsen (pentru că, în fond, nu văd de ce ți-aş spune «domnule»), dacă ai şti tot ce ştiu eu! De când am devenit un «depravat», cum spun cei din jurul meu, am căpătat o privire radioscopică, o privire care vede tot. Plutesc pe deasupra apelor, Yvarsen, pe deasupra apelor şi a pământului şi văd tot! Aşa că nici tu nu mi-ai scăpat. De altfel, eşti omul pe care-l urăsc cel mai mult pe lumea asta, omul al cărui nume mă face să scrâşnesc din dinți şi a cărui amintire îmi provoacă adevărate crize de furie! Căci ai tot ceea ce n-am eu; celebritate, glorie, bogăție. O soție iubitoare, care te cocoloşeşte, o familie care te admiră şi te venerează, un domeniu superb pe Coasta de Azur… Nu mă las până nu te voi distruge! Ha! Ha! Ha! Te văd pălind de frică, te văd tremurând, pe tine, marele, infailibilul chirurg (de altfel nu chiar atât de infailibil). Te-ai retras ca să te poți bucura în

linişte de renumele şi de opulenţa ta materială. Greşeală de calcul, căci eu, duşmanul tău, veghez şi voi pustii, voi distruge şi voi nărui tot ce ai!

Şi acum plângi, urlă, gândindu-te la nenorocirile care te aşteaptă! Tremură, «supraomule»! Teme-te, tu care ai fost întotdeauna atât de mândru şi de sigur de tine! Crede-mă, Yvarsen, că nu voi da înapoi din faţa niciunei crime ca să te distrug, căci nu mai am decât un singur scop în viaţă: să te dobor şi să le zdrobesc.

Duşmanul tău care veghează."

Descumpănit de această scrisoare ameninţătoare şi plină de ură, Jan încearcă în zadar să-l identifice pe cel ce o scrisese. Textul era redactat într-o engleză perfectă, fără nicio greşeală – fie ea cât de mică – de ortografie; cât despre plic, acesta purta ştampila poş-

tei din Nisa. „Nisa – îşi spuse Jan – atâta lume se perindă pe acolo, încât ăsta nu-i un indiciu.” Dar un examen al stilului şi o analiză sumară a scrisului îi îngăduiră să tragă concluzia că autorul scrisorii era fie un drogat, fie un schizofrenic.

„Oare de ce nutreşte omul ăsta o asemenea ură față de mine? murmură Jan. Ce i-am făcut ca să-mi devină duşman? Orice-ar fi, nu trebuie să-i spun nimic Thérèsei despre scrisoare, nu trebuie să creadă că deasupra noastră se adună norii unei noi furtuni. Nu, îşi spuse Jan cu un soi de furie neputincioasă, nu vreau pentru nimic în lume ca excursia să-i fie stricată de invectivele unui nebun!”

Capitolul III

Hugo şi Judith stăteau față în față, în

sufrageria unde menajera tocmai le servise micul dejun. Se căsătoriseră la New York, apoi fuseseră nevoiți, să-şi scurteze călătoria de nuntă, Hugo fiind chemat pentru un turneu de concerte, în Europa. Acum muzicianul se odihnea alături de tânăra lui soție, în frumosul apartament pe care Judith îl cumpărase şi reamenajase, în strada Tournon. În dimineața aceea, Judith era radioasă. Cu capul aureolat de pletele ei mătăsoase, fata purta o frumoasă rochie de casă din crepdeşin, verde ca apa.

— Pune puțin lapte sau smântână proaspătă în cafea, dragă Hugo, îl rugă ea pe un ton mângâietor.

— Cu neputință, *kleines Mädchen*,[4] fiindcă vreau să exersez concertul de Brahms în dimineața asta. Lipsit de

---

[4] Fetiță. (germană).

obişnuita mea cafea tare, aş fi fără vlagă.

— Vei fi iarăşi nervos.

— N-am ce face, *mein liebes Kind*,[5] n-am ce face!

Judith îşi îndreptă privirea spre cartea pe care Hugo o pusese lângă farfurie.

— Ce citeşti, dragă?

Ochii lui Hugo străluciră:

— Baudelaire! spuse el cu însufleţire. Am nimerit peste un vers care exprimă perfect ceea ce ar trebui de fapt să fie muzica mea sau, ca să fiu mai concret, cântecul meu.

— Mi-l spui şi mie?

— *„Vioara ca un suflet pe care-l chinui, plânge…”*

— Versul e de o frumuseţe desăvârşită.

---

[5] Copila mea. (germană).

— Iar imaginea, atât de deosebită, de convingătoare...

— Cât de mult îți admir, Hugo, harul ăsta pe care-l ai de a descoperi tot ce au scris mai frumos poeții şi muzicienii! Te îndrepți, din instinct, numai către capodopere. Aşa cum te cunosc eu, sunt sigură că ai învățat poemul pe dinafară. Nu-mi faci plăcerea să mi-l reciți şi mie?

Ca de obicei, Hugo îşi aprinse nervos o *Overstolz*, țigară nemțească, marca sa preferată.

— Ții într-adevăr, *kleines Mädchen?*

— Mult! Numai tu poți să reciți cum trebuie poemele.

— Ştii bine că pentru asta există profesionişti...

Judith clătină din cap.

— Nu-i acelaşi lucru. Tu ai muzica şi poezia în sânge...

— Mă idealizezi, Judith.

Privirea tinerei străluci şi mai tare.

— Nu, răspunse ea, cu simplitate, te iubesc.

Pentru a-şi ascunde emoția care-l cuprinsese, Hugo se ridică şi, plimbându-se prin fața celor două ferestre înalte din sufragerie, declamă cu multă sensibilitate:

„E vremea când pe lujer, în seara ce se stinge,
Vibrează-asemeni unei cădelniți, orice floare;
Acum, parfum şi sunet de-a valma-ncep să zboare,
Vals trist şi moleşeală ce farmecă şi-nfrânge!

Vibrează-asemeni unei cădelniți, orice floare:
Vioara ca un suflet pe care-l chinui, plânge;

Vals trist şi moleşeală ce farmecă şi-nfrânge!
Frumos şi grav e cerul ca bolta din altare.

Vioara ca un suflet pe care-l chinui, plânge,
Un suflet blând pe care nimicnicia-l doare!
Frumos şi grav e cerul ca bolta din altare.
Şi soarele în zare s-a înecat în sânge...

Un suflet blând pe care nimicnicia-l doare
Vestigii luminoase din vremi trecute strânge.
Şi soarele în zare s-a înecat în sânge...
În mine amintirea-ți e-o lacră cu

odoare!”[6]

— Îți place? întrebă Hugo, trăgând cu sete din țigară.

— Nemaipomenit de mult.

Judith se îndreptă şi făcu un efort ca să se smulgă din visul în care o cufundaseră versurile lui Baudelaire.

— Iar ție, spuse ea schimbând tonul, spune-mi dacă-ți place cum ne-am instalat aici, la Paris?

— Îmi place grozav Parisul.

Tânăra femeie îmbrățişa cu o privire satisfăcută – de stăpână a casei – superba mobilă din lemn de cireş, stil Directoire, din sufragerie.

— Vorbesc de casă, Hugo.

Violonistul arătă spre cele două mari

---

[6] Charles Baudelaire, Florile răului, Ed. pt. Lit. Universală. 1967, poezia Armonie în amurg, pag. 153, trad. de Al. Philippide.

ferestre prin care năvălea în valuri lumina soarelui matinal.

— Odaia asta senină şi luminoasă e însăşi imaginea ta, Judith.

— Îți place şi strada pe care locuim?

— Cu prăvăliile de stampe, cu anticarii şi cu magazinele ei de curiozități, pare făcută anume pentru tine.

— Ieri seară, răsfoind în bibliotecă nişte cărți vechi, am făcut – în legătură cu strada noastră – câteva descoperiri interesante.

— În legătură cu strada Tournon?

— Da, dragul meu.

— Mai întâi, de ce-i spune astfel?

— Pentru că se află aşezată pe locul unui vechi iarmaroc ce aparținea cardinalului de Tournon. Acest prinț al bisericii i-a dăruit terenul valetului său de cameră pentru ca acesta să construiască pe el câteva case.

— Fericite vremuri în care valeții de

cameră primeau asemenea daruri!

— Pe strada asta – continuă Judith – au locuit personaje celebre. Între alții Lamartine, Margareta de Savoia, Balzac, Gambetta, Alphonse Daudet, Francisc de Sales, corsarul scoțian John Paul Jones, Ludovic al XIII-lea, Clement Marot...

— Ce amestec ciudat!

— Nu mai lipsea decât Hugo Stiffenacker, spuse Judith râzând.

— Ei bine, mă aflu într-o companie demnă de apreciat.

— A, uitasem, la numărul cinci locuia domnişoara Leonard, o ghicitoare care se bucura de mare faimă şi pe care o consulta, deseori, Napoleon...

— Ca să vezi, spuse Hugo, gânditor, deci până şi unul ca Bonaparte credea în ghicitori. Şi-l înțeleg. Înainte de a înfrunta armatele duşmane, probabil că avea şi el trac, aşa cum avem şi noi, ar-

tiştii, când ne urcăm pe scenă. Voia să aibă toate atuurile de partea lui şi să oblige soarta să țină cu el. De altfel, majoritatea oamenilor mari din istorie au fost superstițioşi. Gândeşte-te la Cezar! Dar şi pe el îl înțeleg! Voia să ştie dinainte reacția mulțimii, ca să scape de groaznica incertitudine a aşteptării.

— În clipa asta te gândeşti la publicul tău, nu-i aşa?

— Da, *liebes Kind*, mă gândesc la acest monstru cu mii de capete, exigent, aspru care nu-ți iartă şi nu-ți trece cu vederea nicio greşeală.

— Totuşi, te ridică în slăvi.

— Până când?

— Criticii te pun alături de Menuhin, Isaac Stern, Leonid Kogan şi David Oistrah.

Hugo întoarse capul spre fereastră şi spuse încet, dar hotărât:

— Vreau să fiu printre primii...

— Dar şi eşti, dragă.

Violonistul strigă îndărătnic:

— Nu asta voiam să spun: vreau să fiu primul!

— Ce ambițios eşti!

— Când e vorba de muzică, da!

— Va fi greu, violonişţii mai în vârstă ca tine te vor împiedica.

— Va veni şi ziua când îi voi depăşi.

— Te cred în stare...

Hugo îşi puse cu gingăşie mâinile lungi, de violonist, pe minunații umeri ai soției sale.

— Iar tu mă vei ajuta, Judith, spuse el cu o voce uşor întretăiată. Vei fi întotdeauna alături de mine, nu-i aşa?

— Da, dragul meu, întotdeauna!

— Vei lupta alături de mine...

— Da.

— Dragostea ta va fi lumina care mă va susține.

— Sunt soția ta, Hugo, şopti Judith, nevasta, tovarăşa ta de viață...

— Ştii bine cât de invidioşi, de geloşi şi de meschini sunt oamenii. Voi avea tot timpul nevoie de dragostea şi de devotamentul tău.

— Îți voi dărui toată dragostea mea, iubitule...

— Fără tine, mi-aş pierde talentul, toate harurile. Fără tine, aş fi ca o plantă ce se ofileşte la umbră, departe de soare...

Judith surâse melancolic.

— Şi când te gândeşti că a trebuit să leşin, spuse ea pentru ca să afli că te iubesc! La vila *Santa Monica* îți aduci, aminte, nu?

— Eram orbit de o patimă stupidă!

— Dragostea nu e niciodată stupidă, Hugo!

— Ba da, aceea era! Prostească şi fără nicio perspectivă. Să nu mai vorbim

niciodată despre ea, vrei, *kleines Mädchen?*

— Niciodată...

— Să nu ne mai gândim decât la viitor, la viitorul nostru.

Judith îşi ridică ochii frumoşi şi limpezi către soțul ei, care se aplecase către ea.

— Făgăduieşte-mi că n-ai să mă părăseşti niciodată, iubitul meu!

— Dar cum îți poți închipui un asemenea lucru, o asemenea josnicie din partea mea? se înfierbântă Hugo.

— După ce vei cuceri primul loc şi vei fi în culmea gloriei, femeile vor roi în jurul tău, femei dintre cele mai frumoase...

— Nu te iubesc decât pe tine, *liebes Kind*, replică Hugo cu ardoare, numai pe tine!

Şi buzele sale fremătătoare se apropiară de cele ale frumoasei sale soții.

Capitolul IV

— A sosit corespondența pentru domnul şi doamna, spuse menajera – pe care Judith o angajase de curând – intrând în sufragerie, cu platoul de argint pe care se aflau ziarele, scrisorile, broşurile şi revistele destinate celor doi soți.

— Asta e pentru tine, spuse Judith întinzându-i soțului ei un plic lung, cenuşiu.

— Ce scris bizar, spuse Hugo încruntându-şi sprâncenele.

— Trebuie să fie de la vreo admiratoare îndrăgostită spuse Judith, glumind.

Hugo făcu un semn negativ din cap.

— Nici vorbă! Admiratoarele mele nu folosesc decât plicuri roz, răspunse el cum nu se poate mai serios. Plicuri roz, parfumate.

— Ca să vezi...

— Ba unele chiar pun în plic flori presate...

— Din ce în ce mai bine...

— Fotografii...

— Nu se poate!

— Ba da, pe cuvântul meu!

— Şi cutezi să-mi mărturiseşti aceste... hm! prime semne de infidelitate? Ai putea să...

Hugo rupsese plicul şi începuse să citească; chipul i se întunecă brusc. Îşi întrerupse soția, pocnind nervos din degete.

— Stai un pic, văd că e vorba de ceva serios!

— Vreun necaz?

— Nu, o scrisoare anonimă.

— Vreun violonist gelos pe succesele tale...

— Nu, replică el sec, e vorba de tine.

Judith fu cuprinsă brusc de o neliniş-

te surdă.

— De mine? şopti ea surprinsă, dar ce se poate spune despre mine?

Îşi văzu soţul pălind.

— Răspunde-mi, dragă, ce anume se spune despre mine?

— Lucruri dintre cele mai neplăcute.

— Dar ce lucruri?

— N-ai vrea... să-ţi citesc scrisoarea? întrebă Hugo.

Între timp, Judith deveni din nou stăpână pe ea şi neliniştea i se risipi.

— Dacă ţii, citeşte-o, răspunse ea calmă, deşi nu văd ce lucru am mai putea afla pe care noi să nu-l ştim.

Această siguranţă, plină de calm, păru să-l deranjeze foarte tare pe Hugo care izbucni:

— Cum, nu ţi-e frică, nu eşti speriată?

— Speriată? replică Judith, încercând să-şi stăpânească un surâs. Glumeşti,

dragul meu!

— Ba dimpotrivă, sunt cât se poate de serios! strigă el.

— N-o să mă sperii niciodată de o anonimă răutăcioasă. *Never!*[7]

— Atunci ascultă!

„Domnule,

Toate ziarele au vorbit despre căsătoria dumitale cu foarte bogata moştenitoare americană, Judith Collins. Felicitări! Am văzut şi eu emoționantele fotografii ale tinerei perechi ieşind din micuța capelă din Manhattan unde avusese loc o ceremonie foarte simplă, deci cu atât mai mişcătoare. Încă o dată, felicitări! Mireasa era nespus de frumoasă, de radioasă, de luminoasă şi părea atât de pură... Spun «părea», căci Judith Collins are totuşi un trecut. Cu ce drept

---

[7] Niciodată. (engleză).

purta o rochie albă?”

— E odios! strigă Judith mai mult iritată, decât neliniştită.

— Vrei să rup scrisoarea?

— Nu, continuă!

— Toată scrisoarea asta e... foarte urâtă!

— Citeşte, Hugo, citeşte! Vreau aflu tot ce cutează acest personaj infam să spună despre mine.

Cu voce ştearsă, tremurătoare, Hugo continuă:

„Da, domnule, te întreb cu ce drept se străduia să treacă drept o tânără imaculată? Căci privirea mea e radioscopică, pătrunde până în străfundurile sufletului şi cunosc adevărul, tristul adevăr despre toți cei care ocupă locuri de frunte pe scena vieții. Soția dumitale are un trecut, un trecut care cred c-o împiedică

adesea să doarmă noaptea! Te-a înşelat într-un mod ruşinos! Dumneata, care eşti un om cu sufletul curat, meritai ceva mai bun decât această căsătorie sordidă, prin care ți-ai legat soarta de cea a unei ființe decăzute.”

— Ce individ josnic! strigă Judith care simțea cum îi dau lacrimile de indignare.

— O epavă, un om care nu mai are nimic de pierdut!

— Sau un nebun!

— Nu cred, fiindcă pomeneşte un nume.

— Al vreunei persoane pe care o cunosc?

— Pe care o cunoaştem amândoi.

— De cine e vorba? Spune...

— De doctorul Jan Yvarsen...

— Cum? strigă Judith în culmea stupefacției, doctorul Yvarsen, vecinul

meu de la Cap-Ferrat?

— Da, proprietarul domeniului *Journey's End*.

— Dar e absurd!

Cu gesturi precipitate, care-i trădau extrema nervozitate, Hugo îşi aprinse o ţigară şi trase cu sete în piept fumul.

— E... o poveste foarte neplăcută, spuse el.

— Cine ar fi putut să scrie această... această murdărie?

Hugo se îndreptă spre fereastră şi examină scrisoarea la lumină.

— S-ar zice că e scrisul unui medic, dar al unui medic exaltat, sau mai curând nebun, care a acţionat, sub impulsul mâniei.

— Din ce loc e trimisă scrisoarea?

— Timbrul poartă, ştampila poştei din Nisa.

— Şi e scrisă în limba franceză?

— Da, dar la sfârşit are o frază în

germană.

— Fără greşeli?

— O germană perfectă, fără cea mai mică greşeală de ortografie.

— Ciudat!

— Vrei să-ți mai citesc?

Judith se ridică, tremurând de revoltă:

— Citeşte tot, vreau să aflu toate crimele pe care mi le pune în cârcă acest personaj dezgustător!

— Ții într-adevăr?

— Da, Hugo!

Cu un surâs disprețuitor pe buze, Hugo îşi reluă lectura:

„«Vreau fapte, nu vorbe», îmi vei spune dumneata şi pe bună dreptate. Ajungem şi la ele. Sigur, prea curând, mult prea curând pentru liniştea dumitale sufletească. Fiindcă, începând de astăzi, vei fi ros zi şi noapte de îndoială. N-ai să te

mai poți uita la nevasta dumitale fără să nu vezi profilându-se, în spatele ei, silueta bărbatului pe care l-a cunoscut înaintea dumitale. Cine este acest bărbat misterios? Sunt singurul care ştiu, aşa că am să-ți ofer cheia enigmei: e vorba de un «supraom», dragă domnule, de un medic, de un chirurg celebru în lumea întreagă, «o somitate medicală», cum s-ar zice, o ființă pe care toate femeile o admiră şi pe care toți bărbații (în afară de mine, bineînțeles, de mine care văd totul, căci privirea mea e radioscopică, pătrunde până în străfundurile sufletului), o respectă. Pe scurt, e vorba de doctorul Jan Yvarsen, ilustrul medic suedez, actualmente domiciliat la Cap-Ferrat, unde are o proprietate ce poartă, numele ridicol şi pretențios de Journey's End".

— Câtă ură transpare din denigrarea

asta sistematică!

— Da, spuse Hugo. Un lucru e totuşi sigur: omul ăsta e duşmanul încrâncenat, feroce, al doctorului Yvarsen.

— De necrezut!

— Pentru ce?

— Pentru că în afară de tine, Jan Yvarsen e ființa cea mai nobilă şi mai generoasă pe care o cunosc, dragul meu.

— Îi iei apărarea?

Judith îşi privi soțul cu mândrie şi siguranță.

— Da, răspunse ea cu fermitate, pentru că merită.

— Toți avem defecte, aşa că şi el...

— Nu! Jan Yvarsen e un om cu totul excepțional, o ființă de elită.

— Câtă înflăcărare!

— Ştii că mi-e groază de nedreptate. Dar, te rog, citeşte mai departe, nu te mai întrerup...

— Îl urăsc pe cel care a scris scrisoarea asta, strigă Hugo la capătul răbdării. Ah, cât îl urăsc!

Judith se aşeză în faţa soţului el şi spuse calmă:

— Te ascult, dragă, continuă:

„Şi iată şi faptele. Cu puţină vreme înainte de logodna dumitale cu miss Judith Collins, într-o frumoasă zi însorită, iahtul doctorului Yvarsen – botezat şi el cu un nume tot atât de ridicol ca şi locuinţa – intra în portul Beaulieu, având la bord doar două persoane: Judith Collins şi Jan Yvarsen. Or, toţi localnicii din portul Beaulieu îţi vor spune că doctorul Yvarsen nu pleacă, niciodată cu iahtul fără să ia cu sine un bătrân marinar grec, un oarecare Yannakos. De ce în ziua aceea a plecat fără ajutor la bord? Răspunsul e simplu, deşi revoltător: pentru că voia să fie singur pe vapor

cu Judith Collins, singur cu ea, în plină mare...

Un amănunt picant şi care te va face să-ți ieşi din sărite: domnişoara Collins era în costum de baie! Şi cu asta, nu mai am nimic de adăugat!

Dacă ți-a rămas totuşi o fărâmă de onoare, îl vei provoca pe doctor la duel, sau şi mai bine, fără să-l previi (fiindcă nu merită) îi vei găuri pielea cu câteva gloanțe.

Omul ăsta şi-a bătut joc destul de dumneata, te-a înşelat îndeajuns! Nu-i aşa că i-ai trimis şi o invitație la nuntă? Cred că s-a amuzat copios în ziua aceea! Mi se pare că-i şi aud vorbele umilitoare pe care trebuie să le fi spus pe seama dumitale, mi se pare că-i aud şi hohotele de râs...

Da, domnule, ai fost crunt trădat şi batjocorit. Au abuzat de bună-credința, de curățenia sufletească, de naivitatea

dumitale. Ştiu că aceste lucruri îți vor căşuna mult rău, că te vor face să suferi cumplit. Dar n-am putut proceda altfel: l-am văzut de prea multe ori pe Jan Yvarsen etalându-şi fără ruşine mândria, suficiența şi orgoliul prostesc, în fața lumii, eu, care eram la curent cu toate potlogăriile sale. Odată şi odată, lucrurile astea trebuiau să iasă la iveală, pricepi? căci nu mai puteam păstra multă vreme, secretele acestui om arogant!

Ich habe Sie freundlichst gewarnt, nun ist es an Ihnen zu handeln”.[8]

— Asta-i tot, spuse Hugo azvârlind scrisoarea pe masă, cu un gest de dezgust.

Judith aruncă o privire asupra ei.

---

[8] Eu v-am avertizat prietenește, acum e rândul dumneavoastră să acționați. (germană).

— E scrisul unui nebun, spuse ea.

— Sau al unui alcoolic, dar în orice caz, e scris de medic.

— Da, aşa s-ar părea...

— Nu bănuieşti pe nimeni?

— Nu cunosc pe nimeni în stare să scrie asemenea murdării! De altfel, îți repet că autorul unei astfel de scrisori trebuie să fie un nebun! Stilul îl dă de gol: „...*privirea mea e radioscopică, pătrunde până în străfundurile sufletului*...” Un om întreg la minte n-ar fi scris aşa ceva.

Judith îşi privi fix bărbatul şi-l întrebă cu voce schimbată:

— Nădăjduiesc, Hugo, că nu crezi niciun cuvânt din insinuările acestui ticălos, nu-i aşa?

Hugo făcu un gest vag, cu mâna:

— Răspunde-mi, crezi?

Violonistul se întoarse cu spatele.

— Totuşi, scrisoarea m-a tulburat,

spuse el.

Judith nu se mai putu abține:

— Cum, n-ai încredere în mine? strigă ea.

— Nu asta e problema, Judith...

Surprinsă şi mâhnită, tânăra femeie continuă pe acelaşi ton:

— Tocmai tu, ființa pe care o iubesc cel mai mult, căruia m-am dăruit, tocmai tu să mă crezi în stare de o asemenea josnicie?

Hugo arătă scrisoarea.

— Omul ăsta citează fapte!

— Pe care le denaturează într-un mod necinstit şi ruşinos!

Violonistul se întoarse spre soția sa, palid, cu ochii scânteind:

— Ai fost pe vaporul acela, da sau nu?

— Da, replică Judith, mototolindu-şi cordonul rochiei de casă, da, am fost! Am fost pe iahtul acela pentru că doctorul Yvarsen mi-a salvat viața!

— Salvat viața! Ce cuvinte mari!

— Dar ăsta-i adevărul, Hugo! De altfel, ți-am povestit totul la timpul respectiv, aşa că ştii exact ce s-a întâmplat!

— De ce era singur în ziua aceea, pe velier?

— Yannakos avea treabă la Villefranche, în portul Darse, ca să ducă în bazinul de carenaj nu ştiu ce iaht.

— Hm, toate coincidențele astea...

— Ce coincidențe? Explică-te...

— Cred că mai curând tu ar trebui să dai unele explicații.

— N-am de ce să mă justific!

— De ce te-a luat la bord?

— Ți-am mai spus de o sută de ori: înotam şi m-am avântat prea departe, în larg. Brusc, mi s-a pus un cârcel groaznic. Era ceva cumplit, aveam impresia că toți muşchii piciorului stâng îmi sunt sfâşiați. Durerea mi s-a

transmis în tot corpul. Era prima oară când mi se întâmpla aşa ceva şi eram îngrozită. Atunci am făcut pluta, în nădejdea că valurile mă vor duce la ţărm. Din nefericire, marea era aproape nemişcată; am rămas pe loc, aşteptând să-mi dau duhul dintr-o clipă în alta. Judith adăugă cu o voce ştearsă: Mi-a fost într-adevăr teamă că am să mor...

— Şi pe urmă? întrebă Hugo cu o mutră încruntată, zdrobindu-şi ţigara în scrumieră.

— Am văzut iahtul *Trollhättan* trecând pe lângă mine, am strigat, doctorul Yvarsen m-a auzit şi mi-a aruncat un colac de cauciuc: eram salvată!

— Asta-i tot?

— Da.

— Şi te-a adus la Beaulieu?

— Acolo îşi lăsase maşina, aşa că m-a dus până acasă.

Hugo se instală în faţa nevestei sale şi

spuse cu o voce tremurândă:

— Asta-i adevărul, Judith, întregul adevăr?

Gata să facă o criză de nervi, Judith aproape că strigă:

— Nu există nimic altceva! Nimic! Nimic!

Hugo continuă pe acelaşi ton exaltat:

— Te iubesc, cum niciun bărbat de pe lumea asta nu şi-a iubit vreodată nevasta! Dacă m-ai trădat, te voi ucide, apoi îmi voi pune şi eu capăt vieții! Da, mă voi sinucide! Fiindcă vezi, am impresia că-mi ascunzi ceva! *Ja, dessen bin ich sicher, man verbirgt mir etwas!*[9]

Apoi întunecat şi gânditor, părăsi sufrageria, trăgând cu putere uşa în urma lui.

Rămasă singură, Judith luă scrisoa-

---

[9] Da, sunt sigur de asta, îmi ascunzi ceva! (germană).

rea anonimă şi o rupse în bucăţele. Apoi se prăvăli într-un fotoliu şi izbucni în lacrimi. În minte îi revenea, fără încetare, un vers din acea frumoasă poezie a lui Beaudelaire:

„Vioara ca un suflet pe care-l chinui, plânge...

...Ca un suflet pe care-l chinui...

...Plânge...”

Capitolul V

Ide şi Norbert, Fanny şi Tom se întâlniră încă o dată pe aeroport. Tom, mai bronzat ca niciodată, nu înceta să sporovăiască cu micul James – pe care Ide îl ţinea în braţe – şi care-i răspundea cu drăgălăşenie bunicului său adoptiv.

— Suporţi greu despărţirea asta, tată, nu-i aşa? întrebă Ide, care nu încetase nicio clipă să le spună „mamă” şi „tată” părinţilor fostului ei bărbat.

Chipul brăzdat al plantatorului se încruntă şi, pentru a-şi ascunde emoția, se întoarse şi-şi făcu de lucru cu pipa.

— Nu ştiu ce are azi luleaua asta, bombăni el, nu izbutesc s-o fac să tragă ca lumea!

Zdrobită de această despărțire definitivă de ființele dragi – care plecau în Europa – Fanny era toată numai lacrimi. Ori de câte ori privirea i se oprea asupra micuțului James, ochii i se umpleau de lacrimi.

— Ştiu că ți-e greu, tată, insistă Ide, copilul meu era ca şi al vostru...

Foarte jenat de aceste mărturisiri sentimentale, Tom îşi scoase din gură veşnica lui pipă şi răspunse cu glas stins:

— Da, aşa e, ne-am ataşat de el, ca şi când ar fi fost nepotul nostru. Înțelegi, cred că şi din cauza numelui pe care-l poartă...

— Norbert nu mi-a lăsat răgazul să

mă mai duc o dată la mormântul lui James. Aş fi vrut ca înainte de a pleca să depun acolo un buchet de pansele...

— Am s-o fac eu în locul tău, fata mea.

Ide se încruntă.

— Plec din Africa împotriva voinței mele, tată... Şi pe un ton de reproş, adăugă: Aşa a hotărât Norbert, fără să mă întrebe şi pe mine!

— Ce vrei, fata mea, asta-i legea firii; femeia trebuie să-şi urmeze bărbatul.

— Eram atât de fericiți aici!

Tom clătină din cap:

— Îți aduci aminte ce spunea mereu Norbert? „Prefer Africa de Sud altor țări pe care le-am cunoscut, pentru că aici natura n-a fost încă pângărită de om. Aici pământul a rămas virgin, tehnica noastră n-a apucat încă să-l violeze. Aici ființa umană poate trăi în deplină armonie cu plantele şi cu animalele, cu

întreaga natură. Aici se poate dezvolta în deplină libertate.”

— Ei, câte n-a spus Norbert... Nu fi supărată pe el, zise Tom, pe un ton împăciuitor, probabil că are motive serioase ca să vrea să locuiască la Paris. Faima lui sporeşte neîncetat...

— Tocmai asta e, spuse Ide, că nu ştiu dacă motivele lui sunt chiar atât de serioase!

— Aici e izolat, înțelege şi tu! Cine se interesează de pictură în Transvaal? Nimeni!

— E nevoie să se țină discursuri despre el?

— Oricărui om îi place să se vorbească despre meseria lui. Până şi eu – din când în când – mă întâlnesc cu amicii mei – plantatori sau crescători de vite – şi discutăm despre ceea ce ne preocupă. Nimic mai firesc.

— Are nevastă, poate să discute de-

spre pictură cu ea, nu? Sunt chiar atât de incultă? N-am făcut totul ca să mă inițiez şi să mă interesez de munca lui?

— Nu-i acelaşi lucru, Ide.

— Te cred, preferă să discute cu femei străine care-şi dau aere! Eu sunt o femeie simplă, mi-e silă de aerele astea pretenţioase!

Tom îşi lăsă capul în jos şi murmură printre dinți:

— Te gândeşti la... femeia aceea, nu-i aşa?

„Femeia aceea” se numea Rita Tătărăscu şi venise să facă o vizită familiei Verneuil ca să-i ia un interviu lui Norbert. O brunetă extrem de frumoasă, în vârstă de douăzeci şi şase de ani, elegantă, snoabă, care cunoştea toate persoanele din Parisul artistic şi care publica interviuri şi reportaje în numeroase reviste de artă franceze şi americane. Ide o găsise antipatică şi sofisticată.

Norbert, dimpotrivă, fusese încântat de această musafiră; o rugase să petreacă câteva zile în bungalowul lor şi o dusese să facă lungi plimbări prin savană, în timpul cărora discutaseră, plini de însufleţire, probleme ale picturii contemporane şi evocaseră împreună cafenelele celebre din Montparnasse şi din Saint-Germain-des-Prés, pe care le frecventaseră fiecare din ei. Femeia îl flatase pe tânărul pictor, făcând tot timpul aluzie la geniul lui. După ce plecase, Ide scosese un oftat de uşurare... Dar, începând din ziua aceea, Norbert se schimbase, cădea deseori pe gânduri, devenise distant şi rece; apoi, pe neaşteptate, o anunţă pe Ide că se hotărâse să părăsească Africa de Sud şi să se stabilească la Paris.

— Da, răspunse Ide cu o licărire ostilă în priviri, mă gândesc la Rita Tătărăscu! Numai femeia asta pretenţioasă şi

antipatică i-a vârât în cap ideile de grandoare şi celebritate!

— Dar Norbert e destul de cunoscut, nu?

— Sigur că este, tată! Tocmai de asta nu văd de ce faima lui l-ar fi împiedicat să trăiască în Transvaal, ca şi până acum!

Gânditor, Tom îşi reaprinse pipa.

— Poate că acolo va găsi un mediu care-i va conveni mai mult...

— N-are familia lui? Un copil?

Tom ridică din umeri.

— De unde să ştiu eu ce-i în mintea lui? Vezi tu, fata mea, fiecare om îşi urmează propriul drum...

— Drumul meu, răspunse Ide întărâtată, era ţara asta minunată unde am învăţat ce-i dragostea, ţara asta în care am trăit atât de fericită alături de James şi unde, datorită vouă, n-am simţit lipsa părinţilor mei.

— Eşti tânără Ide, te vei obişnui repede cu viața pariziană.

— Nu vreau să mă obişnuiesc cu ea!

— Fii înțelegătoare, Ide, spuse Tom, fii înțelegătoare...

— Şi când te gândeşti că în urmă cu câteva luni Norbert n-ar fi părăsit Africa pentru tot aurul din lume! spuse Ide. Îți aminteşti, tată, când pleca aproape în fiecare zi cu Murray în căutarea leilor, acele animale superbe care i-au inspirat cele mai bune lucrări?

Aruncă o scurtă privire spre Norbert, care discuta foarte însuflețit cu stewardesa.

— De ce nu stă cu noi în clipa asta? întrebă ea pe un ton iritat. Ce are de flecărit cu femeia aceea?

Tom avu un surâs plin de indulgență.

— Nu flecăreşte, Ide, nu fi nedreaptă. Cred că vrea să fie sigur că băiatul vostru se va bucura, la bord, de tot confor-

tul necesar.

— Orice-ar fi, stewardesa văd că e topită de admirație. Nu vezi cu ce ochi îl priveşte?

Norbert era un bărbat seducător, cu mare succes la femei. Foarte înalt şi drept, cu chipul bronzat de soarele Africii, cu plete blonde ca ale vikingilor, atrăgea toate privirile. Îmbrăcămintea lui, uşor boemă, îi accentua şi mai mult farmecul.

— Ziarista aia mi l-a schimbat pe Norbert al meu! Era mai modest odinioară, n-ar fi îngăduit pentru nimic în lume ca o înțepată ca aia să-i facă curte!

Urmărea manevrele stewardesei, îi studia pozele avantajoase şi atitudinile languroase. Furioasă, strigă:

— Uită-te şi dumneata, tată! Nu-i o neruşinată?

— Hm! Să zicem că e un pic cam co-

chetă.

— O scuzi?

Tom schiță un gest de indiferență.

— N-o scuz... Dar ştii şi tu că azi mai toate fetele sunt la fel ca ea.

— Şi el?

— Fleacuri! Bărbații sunt toți o apă şi-un pământ, draga mea; niciunul nu e insensibil la avansurile femeilor.

— Lungeşte discuția, lăsându-se admirat ca un păun.

— Ei, exagerezi, Ide...

— Nu, nu, Norbert nu mai e acelaşi...

— Nu te arăta prea geloasă, fiindcă nu e bine!

— Nu e numai asta, tată...

— Dar ce mai e, fetițo?

— Ulise, câinele! Crezi că mai înainte ar fi acceptat să se despartă de el? Ştii bine cât ținea la doberman!

— Eu socot că a făcut bine lăsându-mi-l mie. Căci la Paris bietul câine nu

s-ar fi simțit în largul lui.

— Ca şi mine! Mi se pare groaznic să mă duc şi să trăiesc într-un oraş unde aerul este viciat şi poluat de sute, de mii de maşini, unde nu există o fărâmă de linişte şi aproape niciun pic de verdeață.

— Vleau Ulise! Vleau Ulise! începu să strige micul James, care auzise pomenindu-se numele câinelui.

— Dacă ar înțelege ce se întâmplă, ar fi o adevărată nenorocire pentru el, spuse Ide cu amărăciune.

— Ei, ne va uita repede!

— N-o să vă uite nici pe voi, nici pe Ulise care era prietenul lui de joacă...

— Țineai şi tu mult la câine, nu-i aşa, Ide?

— Da, tată. Norbert îl găsise în Grecia, pe insula Mikonos. Pe insula unde ne-am hotărât să întemeiem un cămin... Şi Ide continuă visătoare: Vor-

beam despre Ulise, când eram împreună... Afecțiunea pe care o nutream amândoi față de animalul cu privirea atât de blândă şi de credincioasă devenise un fel de trăsătură de unire între noi doi... Fiecare lăuda câinele, ca să-i facă plăcere celuilalt... Şi apoi, nu i-am ales eu numele? N-am făcut, împreună, prima plimbare cu câinele? Exista – în toată povestea asta – ceva ce nu ne aparținea decât nouă şi la care țineam cu gelozie. Numai că toate astea s-au dus acum... da, s-au dus!

Fanny urmărise cu neliniște crescândă discuția dintre Ide şi Tom. Stăpânindu-şi emoția, îşi usca lacrimile şi se adresă Idei:

— Vrei să i-l dai câteva momente pe James lui Tom, draga mea? Cu acest prilej, îşi vor lua şi rămas bun...

— Sigur, mamă, răspunse Ide, punând băiețaşul în brațele robuste ale

lui Tom, cave fu încântat.

Fanny o luă pe Ide deoparte.

— Am auzit tot ce-ai spus, şopti ea, şi sunt foarte îngrijorată.

— De ce?

— Pentru că îmi dau seama că eşti pornită împotriva lui Norbert, că invoci tot felul de pretexte ca să-ți manifeşti ranchiuna...

— Nu vreau să plec de aici! strigă Ide cu un accent de violentă sinceritate. Nu caut niciun fel de pretext, sunt pur şi simplu tristă, o tristețe de nespus, la gândul că trebuie să mă despart de voi şi de Transvaal.

Fanny clătină din cap.

— Draga mea, de fapt eşti geloasă. Ştii că la Paris soțul tău va fi tot timpul în centrul atenției, înconjurat, de femei frumoase, cum era ziarista aia...

— Rita Tătărăscu...

— Ce ai cu ea? Poate că nu urmăreş-

te, totuşi, decât să-l cunoască bine pe Norbert...

— Îmi este total antipatică!

— În unele medii, femeile au adesea un anumit gen de a se comporta, care nouă ne displace. Nu trebuie totuşi, să uiți că nu poți trăi şi nu te poți îmbrăca la Paris ca în Transvaal.

— Peste tot există oameni simpli, chiar şi la Paris. Iar Rita asta e plină de ifose şi de pretenții. În plus, a încercat să-l seducă pe Norbert, am văzul-o cu ochii mei!

— E frumoasă, aşa că încearcă să-i ierți cochetăriile.

— Nu vreau s-o văd în casa mea!

— Te sfătuiesc să fii mai moderată, fata mea! Nu fi prea intransigentă cu bărbatul tău.

— Am refuzat oare să plec cu el la Paris?

— Da, dar nu cu plăcere.

— Să nu-mi ceară nimeni să părăsesc, cu surâsul pe buze, o țară unde am fost mai fericită decât oriunde în altă parte! Şi unde aflam pretutindeni urmele pe unde trecuse tata! Căci aici a existat o tradiție a familiei Yvarsen...

Buzele lui Fanny schițară un surâs melancolic.

— Tatăl tău... Ce om nemaipomenit! Cât de mult i-am simțit lipsa! Apoi adăugă imediat, pe un ton plin de încurajare: La Paris vei fi mult mai aproape de el, Ide! Te-ai gândit la asta?

O scânteie de nădejde se aprinse în ochii Idei.

— Adevărat, spuse ea, aş putea să-l văd mult mai des pe tata...

— Şi pe Thérèse, pe draga mea Thérèse, cea mai bună prietenă a mea.

— Mama... Atât de bună şi de blândă...

— Da, Ide, mama ta e o ființă minu-

nată. Să fii întotdeauna drăguță cu ea și când ai s-o vezi, vorbește-i despre Tom, despre mine și despre Transvaalul care i-a fost atât de drag...

Fanny se simți iarăși emoționată, ochii i se umplură din nou de lacrimi, așa că schimbă imediat și tonul și subiectul:

— Fii și tu la fel de blândă și de drăguță cu bărbatul tău, draga mea! Să nu devii o nevastă acră și răzbunătoare. Dimpotrivă, fii înțelegătoare și împăciuitoare. S-ar părea că pe Norbert l-a cam amețit succesul... La vârsta lui, e și normal!

— Nu asta îi reproșez eu, mamă!

— Nu-i reproșa nimic, Ide, și va fi mult mai bine. Ai priceput ce ți-a spus Tom? „Nu fi geloasă că tot nu-ți ajută la nimic!” Știi că bărbatul meu nu prea are obiceiul să deschidă gura, dar când o deschide, apoi știe ce spune!

— Deci să-i trec totul cu vederea, nu? Şi aerele lui de don Juan şi flecăreala cu ziarista aia...

Fanny făcu un gest cu mâna:

— Copilării!

— Ce ştii, dumneata, mamă!

Fanny îşi plecă încet capul şi închise ochii.

— Mda, spuse ea cu voce schimbată, dacă ai unele bănuieli...

— Nu, replică Ide, bătând în retragere, din fericire încă n-am ajuns până acolo.

Fanny îşi ridică brusc capul şi o luă pe Ide de mână...

— În cazul ăsta, n-am decât un singur sfat să-ți dau, Ide: nu vă începeți şederea la Paris cu reproşuri! Nu proceda în aşa fel încât lui Norbert să i se facă lehamite de casă şi de văicărelile tale. Fiindcă dacă ai să procedezi astfel, îl vei pierde în mod sigur! Se va duce

să-şi petreacă vremea prin cafenele, unde va găsi destule femei care să-l consoleze. Aşa că fii rezonabilă.

— Deci să cedez...

— Nu...

— Să mă plec în faţa capriciilor lui...

— Recunosc în impetuozitatea şi înflăcărarea ta trăsătura de caracter specifică celor din neamul Yvarsen... Dar pricepe că nu-ţi cer decât un lucru, Ide: înţelegere.

— Am fost întotdeauna înţelegătoare faţă de el.

— La Paris va trebui să fii şi mai înţelegătoare, Ide, să-ţi stăpâneşti ranchiuna, spuse Fanny.

— Am să încerc, mamă...

— Îmi făgăduieşti?

— Îţi făgăduiesc...

Fanny şopti:

— Şi dacă vreodată bănuielile tale vor avea, din nenorocire, un suport real,

dacă Norbert te va părăsi într-o zi pentru vreo Rita oarecare, să ştii că vei găsi întotdeauna, alături de noi, o oază de linişte pentru tine şi pentru copil.

Emoționate şi răscolite, cele două femei se îmbrățişară în tăcere, îndelung şi cu dragoste.

— Ei, ați terminal, cu efuziunile sentimentale? strigă Norbert îndreptându-se către ele cu paşi mari, vizibil agasat de rămasul bun care nu se mai isprăvea.

— Ei, spuse Tom, apropiindu-se de el, nu părăseşti în fiece zi Africa, aşa că nu fi chiar atât de grăbit, dragă Norbert!...

— Da, dar avionul nu ne aşteaptă, răspunse pictorul ca pentru a se scuza.

Ide îşi privi soțul cu ochii strălucind de mânie:

— Efuziunile sentimentale s-au terminat, strigă ea, suntem la dispoziția

ta!

Norbert o privi surprins.

— Iată-te şi nervoasă, dragă!

— Nu pricepi nimic, replică Ide furioasă, spui întotdeauna exact ce nu trebuie!

— Hai, hai, interveni Tom, fiți calmi, copii, fiți calmi! Luați exemplu de la micul James, uitați-vă la el cât e de drăguț.

Ide îşi luă băieţaşul în braţe, învăluindu-l în privirile ei calde:

— Hai, dragul meu, vino! Noroc că te am pe tine, fiindcă altfel aş fi ca şi singură în avion!

— Aveți grijă de Ulise, spuse Norbert ca să pună capăt unei scene ce începea să devină penibilă pentru toți.

Tom îl linişti:

— Ştii că Fanny iubeşte grozav animalele. Ulise va fi la noi bine îngrijit.

Urmară ultimele recomandări, ultime-

le îmbrățișări.

— Vom veni să vă vedem din când în când, spuse Norbert, ca să facă despărțirea mai puțin dureroasă.

— Nu, nu, spuse Fanny între două suspine, Transvaalul e prea departe... Locuim la capătul pământului. N-o să mai veniți niciodată aici...

— Ba da, ba da...

— Nu, de-acum totul s-a sfârşit pentru noi... vom rămâne singuri pe vecie...

...Avionul se îndreptă spre nord. Trecea printr-o pătură groasă de nori şi, prin hublouri, nu văzură decât o pâclă cenuşie pe care o bănuiră umedă şi rece. Legănat pe genunchii mamei sale, micul James adormise. Ide închisese şi ea ochii, dar nu dormea: revedea fără încetare o siluetă plină de seducție care o neliniştea: Rita Tătărăscu!

Capitolul VI

Erling se plimba nervos, în lung şi-n lat, prin cabinetul de lucru pe care şi-l amenajase la clinică. Aşezată într-un fotoliu adânc, Flavie îi urmărea îngrijorată mişcările.

— Linişteşte-te, dragă, la ce bun să te frământi astfel?

— Ani şi ani de căutări şi mereu acelaşi rezultat: nimic! E de-a dreptul exasperant!

— Te-ai agățat de cea mai dificilă problemă a epocii noastre: patologia cancerului. Ai ales drumul cel mai dificil, cel mai spinos...

— Şi cel mai lung! strigă Erling plin de nerăbdare.

— Da, aşa e, cel mai lung... Aşa că nu ştiu de ce te miri că n-ai ajuns încă la niciun rezultat.

— Neputința asta în care ne zbatem mă revoltă!

— Trebuie să înveți să ai răbdare, dragă.

— Să am răbdare? Vrei să-i spui asta unui bolnav care se ştie condamnat? Spune-i să aibă răbdare, fiindcă noi o să descoperim peste zece sau douăzeci de ani agentul patogen al cancerului! Vestea asta o să-i bucure grozav pe cei care nu mai au de trăit decât câteva săptămâni sau maximum câteva luni.

— Pe unii, totuşi, ai izbutit să-i vindeci, fie prin intervenții chirurgicale, fie prin expunerea organismului la izotopi radioactivi...

— Da, aşa e, dar ceilalți? Ceilalți care sunt atât de numeroşi?

— Va veni şi ziua în care...

Erling îi tăie vorba:

— Gândeşte-te la toți cei pe care i-am văzut murind sub ochii noştri, de când

am deschis institutul...

— Hai să vorbim de altceva, Erling, te rog...

— Nu, trebuie să avem curajul să privim realitatea în față! Să nu ne lăsăm legănați de iluzii! Să fim lucizi! Am uitat-o oare pe fata aceea de douăzeci de ani, suedeza aceea frumoasă pe care am văzut-o stingându-se sub ochii noştri, în nişte chinuri pe care abia dacă i le-am putut, cât de cât, atenua?

— Cancer la gât, spuse Flavie pe un ton neutru, pentru a-şi ascunde emoția care-o cuprinsese aducându-şi aminte de cazul în speță.

— Chiar în clipa de față, ştii bine, avem doisprezece bolnavi condamnați în mod iremediabil. Ei nu ştiu încă acest lucru, dar eu îl ştiu...

— Ce-i de făcut?

Erling înălță din umeri.

— Nu ştiu nici eu...

— Trebuie să continuăm lupta, dragul meu! În ce mă priveşte, îmi voi intensifica cercetările privind influența nocivă a tutunului şi mai ales a țigărilor asupra organismului.

— Până acum, n-ai ajuns nici tu la un rezultat pozitiv, nu-i aşa?

Flavie îşi lăsă capul în jos.

— Nu, spuse ea, n-am ajuns încă la niciun rezultat...

— Vezi şi tu că batem pasul pe loc. Nu înaintăm cu nimic... Nu-mi pot consola bolnavii, făgăduindu-le că vom descoperi, cândva, leacul...

— Eşti descurajat, dragul meu...

— Lupta mi se pare mult prea inegală, Flavie...

— Flagelul ăsta groaznic... O, Doamne, oare când vom izbuti să-i venim de hac?

Erling se opri în fața soției sale:

— Numai tata ar putea să ne ajute!

— De ce numai el?

— I-am citit lui Bergmann observațiile făcute pe dosarul pe care i l-am dat să-l studieze când ne-am dus atunci, la *Journey's End*...

— Şi?

— Bergmann e şi el de aceeaşi părere, că tata ne depăşeşte pe toți.

— Cât de mult te va fi costat această mărturisire, spuse Flavie, amintindu-şi de rivalitatea de odinioară dintre tată şi fiu.

— Mi s-a întâmplat să fiu uneori nedrept față de tata, fu de acord Erling, dar află că, atunci când e cazul, ştiu să fiu şi obiectiv!

— Spune-mi şi mie în ce constă superioritatea lui?

— Ți-am mai explicat, draga mea: noi, cercetătorii mai tineri trebuie să analizăm două, trei sute de cazuri ca să ajungem la rezultatul la care tata ajun-

ge după ce examinează doar două sau trei cazuri. Deducțiile sale logice ne-ar scuti de zece ani de cercetări!

— Cu alte cuvinte, asta se cheamă geniu!

— Da, geniu!

— Din primul moment, când am dat ochii cu el, spuse Flavie gânditoare, mi-am dat seama că Jan Yvarsen e făcut din alt aluat decât noi!

— Vezi tu, *Istoria ştiinței* vorbeşte de două feluri de savanți: pe de o parte specia laborioasă şi răbdătoare, care calculează, cercetează, examinează, care acumulează nenumărate experiențe; cei care fac parte din această categorie rămân, în general, anonimi, sau – în cel mai fericit caz – numele lor este tipărit, cu litere modeste, în manualele de specialitate: din această categorie fac parte eu...

— Ei, acum prea ai devenit modest...

Fără să ia în seamă întreruperea, Erling continuă:

— ...Apoi vine pleiada oamenilor mari, a celor care, într-o străfulgerare de geniu, ajung la descoperiri capitale, ca de pildă, Galilei, Newton, Darwin, Pasteur, Einstein.

— Claude Bernard, Koch, Fleming...

— Şi mulți alții! Tata face parte din cea de a doua categorie, sau mai exact ar fi putut face parte, dacă s-ar fi consacrat medicinei teoretice şi experimentale şi nu practicii chirurgicale şi organizării de clinici.

— Cred că avea stofă de mare savant...

— Doctorul Bergmann mi-a spus textual: „După ce-am citit notele tatălui dumitale, mi-am dat seama că ar fi putut fi omul care să vină de hac cancerului, dacă bineînțeles ar fi vrut să-şi orienteze activitatea în acest sens!”

— Acum e prea târziu...

— Nici pomeneală...

— Ce vrei să spui?

— Ar putea să-mi dea unele sfaturi, să-mi explice mai pe îndelete concluziile privitoare la unele cazuri pe care le-a tratat în timpul îndelungatei sale cariere. Părerile lui mi-ar fi extrem de prețioase...

— Ar trebui să-l convingi să vină la Stockholm.

— Mi-a făgăduit! Nu fusese stabilit să vină să-mi dea unele îndrumări în legătura cu Institutul?

— Ce vrei? Are şi el dreptul la odihnă.

— Nu-i cer să muncească în vreun fel, am nevoie doar de părerile lui!

— De ce nu-i scrii toate astea?

— M-am săturat să mai aştept, aşa că am să fac altceva: am să iau avionul spre Nisa. Odată ajuns la *Journey's End*, îi voi spune prin viu grai ce vreau

de la el şi n-o să-i las o clipă de răgaz până ce nu-şi va face bagajele ca să vină cu mine la Stockholm!

— O idee foarte bună, dragul meu!

— Sunt cum nu se poate mai presat să ajung la rezultate concrete, înțelegi?

— Da. De altfel, călătoria va fi pentru tine o destindere.

— Nu prea, fiindcă am de gând să-mi iau cu mine dosarele!

— Deci nu vrei să te odihneşti deloc?

— Crezi că afurisitul ăsta de cancer se odihneşte?

— Totuşi, ar trebui să te relaxezi puțin...

Erling făcu un gest negativ din cap.

— Atâta timp cât va mai exista un singur bolnav condamnat, voi rămâne pe baricadă! spuse el pe un ton hotărât. Tânărul cercetător arătă agasat mormanul de scrisori pe care secretara i-l pusese pe birou: Uită-te la toată hâr-

țogăria asta care mă obligă să pierd un timp prețios, pe care l-aş putea petrece în laborator!

— Vrei să te ajut?

— Da, uite aici alt teanc. Tot ce ți se pace lipsit de interes, aruncă la coş, ca de obicei.

— Da, dragă, ca de obicei.

Flavie îşi reprimă cu greu o exclamație de surpriză:

— O scrisoare de la tata, strigă ea înşfăcând un plic, îi recunosc hârtia şi scrisul!

— Ai citit-o?

Flavie rupse plicul.

— Un minut...

Erling văzu chipul soției sale adumbrindu-se.

— Vreo veste proastă? întrebă el neliniştit.

— Da, pentru tine.

— Ce s-a întâmplat?

— Tatăl tău ne înştiinţează că s-a hotărât să facă, împreună cu mama, o excursie în Italia.

Flavie aruncă o privire spre calendar.

— La ora asta, spuse ea, şi-au şi început itinerariul sunt pe drum...

— Ce neşansă!

— Dacă ar fi plecat cu o zi mai târziu, le-ai fi putut trimite o telegramă, anunţându-ţi sosirea; te-ar fi aşteptat...

— Unde anume se vor duce?

— Tata nu precizează.

— Spune că paznicul domeniului *Journey's End*, Thibault, e la curent cu toate etapele călătoriei lor, cu numele şi adresele hotelurilor unde vor trage şi unde va trebui, să le trimită corespondenţa.

Erling strânse din maxilare; la baza frunţii i se ivi o cută voluntară:

— Voi pleca totuşi, spuse el.

„Dacă în unele domenii nu se poate compara cu tatăl său, îşi spuse Flavie privindu-l cu admiraţie, în ceea ce priveşte tenacitatea sunt sigură că-l depăşeşte; are ceva dur, indestructibil, aproape că aş spune «metalic» în el, ca şi cum ar fi fost turnat din oţelul cel mai pur”.

— Cum vei proceda, dragă?

— O să iau avionul spre Nisa, iar acolo voi închiria o maşină puternică şi rapidă. Primul meu drum va fi la *Journey’s End*, ca să aflu încotro au pornit-o părinţii mei.

— Apoi presupun că vei încerca să-i ajungi din urmă…

— Da, şi-mi va fi destul de uşor, fiindcă ştii că tatei îi place să meargă încet când călătoreşte, îi place să viziteze, pe îndelete, bisericile şi monumentele mai puţin cunoscute. Aşa că nu mi-o vor lua cu mult înainte.

— Nu-i grăbi totuşi prea tare; mama trebuie să fie nemaipomenit de fericită că face această călătorie împreună cu tata...

Erling se ridică de la birou.

— Tata e medic, spuse el sec, va înțelege că există lucruri mai urgente decât un voiaj de plăcere! Când cancerul va fi învins, vom avea vreme să hoinărim, după pofta inimii, prin toate oraşele italiene.

— În ziua aceea, dragul meu Erling, mai mult ca sigur că părinții tăi nu vor mai fi printre noi!

Trăsăturile lui Erling se crispară:

— Cu atât mai rău pentru ei şi cu atât mai rău pentru noi dacă va trebui să murim înainte de a câştiga bătălia! spuse el, cu răceală. Ceea ce e important, e lupta noastră împotriva bolii, lupta noastră zilnică! În fața acestei sarcini, nu mai contează nimic: nici le-

găturile de rudenie sau de prietenie, nici afecțiunea, nici chiar dragostea!

„Parcă ar fi turnat din oțel! Iată de ce-l iubesc aşa cum îl iubesc…” îşi spuse Flavie.

Capitolul VII

— Asculta şi tu, spuse Erling care deschisese o nouă scrisoare... Ce glumă de prost gust?

— Despre ce e vorba?

— De o anonimă.

Buzele Flaviei schițară un gest de dezgust.

— Mi-e silă de aşa ceva, spuse ea. Sigur, vreun confrate gelos…

— Nu, nu, e ceva personal... Erling examina plicul.

— E trimisă din Nisa. Şi e scrisă în engleză.

— Bizar!

— Stai să ți-o citesc şi ție:

„Domnule,

Eşti predestinat să ajungi un mare savant, lucru de care nu se mai îndoieşte nimeni. Realizarea măreţului Institut Erling Yvarsen, e o primă victorie. Felicitări! Trebuie să recunosc însă că soţia dumitale a lucrat cot la cot cu dumneata, că e un biolog strălucit, care a repurtat odinioară un mare succes în Africa de Sud! E mult prea inteligentă pentru vârsta ei. Un creier, dragă domnule, un creier strălucit! Din păcate, creierul nu face doi bani fără trup, şi trupul ne face adesea să ne poticnim (evident, din punct de vedere moral) şi ne împinge să facem unele lucruri, să săvârşim unele acte pe care mai apoi le regretăm amar, sau mai curând, pe care creierul nostru le regretă, el care a fost târât fără voia lui în nişte aventuri destul de neplăcute.

Aventura este un cuvânt de circumstanță. Simt că te iriți, domnule. Dumneata, omul cinstit şi sever, te temi de complicații, de «istorii echivoce», cum probabil le vei numi. Cu atât mai rău pentru dumneata! În viața morală, ca şi în cea ştiințifică, adevărul ocupă primul loc. Eu – care am o privire radioscopică şi care văd până în străfundurile sufletului – vreau să-ți arăt adevărul, oricât de penibil şi de dureros ar fi el. Căci urăsc minciuna şi ipocrizia! Da, domnule, sunt tot timpul răstignit pe crucea adevărului! Căci eu sunt crucificatul! Cel pe care toți îl alungă!

Soția dumitale a avut o aventură cu un violonist. Cunoşti omul, i-ai strâns şi mâna. Inutil să-i mai scriu numele, ştii cine e. N-ai bănuit niciodată nimic? Să fi fost chiar atât de orb?

Cei doi iubiți au avut o discuție dramatică în timpul şederii dumitale la

Journey's End, *la Cap-Ferrat. Îți aduci aminte? Violonistul fusese şi el invitat de tatăl dumitale, împreună cu americanca aceea nemaipomenit de bogată, Judith Collins. La un moment dat, soția dumitale şi violonistul au ieşit să facă împreună o plimbare prin parc, sub ochii dumitale!*

Discuția a fost dramatică, da! Muzicianul voia s-o rupă cu ea, avusese de altfel mai multe legături care nu duraseră şi apoi ştia sigur că în curând avea să se însoare cu americanca cea bogată. Între el şi Judith Collins, soția dumitale era o piedică serioasă; de altfel, o târâse destul după sine, ca pe o ghiulea legată de picior! Gândeşte-te şi dumneata: avea de ales între milioanele americancei şi pasiunea amoroasă a nevestei dumitale. A trebuit s-o respingă pe soția dumitale, şi asta cu gesturi plictisite şi agasate, aşa cum te descotoroseşti de o

haină veche pe care ai purtat-o prea mult. Iar ea, domnule, ea s-a aruncat în faţa lui (ştiu asta din sursă sigură), l-a implorat, l-a rugat să n-o părăsească. I-a sărutat până şi mâinile, domnule, mâinile lui prelungi, de virtuoz, pe care le iubise atâta! Iar el, el a fost distant, chiar ostil, arborând un aer de nemulţumire pe chipu-i trufaş. Până la urmă a respins-o cu brutalitate pe nevasta dumitale şi s-a îndepărtat de ea alergând, ca şi cum ar fi fugit de o râioasă. Cât despre ea, a izbucnit în lacrimi şi şi-a rezemat fruntea înfierbântată de trunchiul unui pin.

Da, îmi dau perfect de bine seama: ţi se pare că-ţi povestesc vreun foileton de prost gust, scris prin 1900 şi publicat în «l'Illustration». Nu e însă vina mea dacă nevasta dumitale s-a complăcut într-o aventură desuetă, sau mai precis, în stil desuet şi aproape ridicol. Să ai o legătu-

ră cu un violonist, să te târăşti la picioarele lui, să-i săruți mâinile (şi încă în parc), într-adevăr, mi se pare de neîngăduit în epoca noastră! Iartă-mă, dragă domnule, dar presupun că nu socoți ironia mea deplasată! Fiindcă eşti într-adevăr demn de compătimit: soția dumitale te-a trădat, şi-a bătut joc de dumneata, aşa că a sosit ceasul mâniei, al mâniei îndreptățite.

Când se gândeşte la dumneata, violonistul probabil că surâde ironic... Nu mai adaug decât un cuvânt: acționează! Acționează repede şi bine. Fii, în sfârşii, bărbat! Nu da îndărăt din fața niciunei hotărâri! Ca să nu se mai spună că un om de ştiință a fost bătaia de joc a unui scripcar!

Un prieten care veghează."

Erling citise strania misivă cu o voce neutră şi pe un ton foarte detaşat; Fla-

vie îl ascultase în tăcere, fără să-l întreruptă. Pe urmă îşi ridicase ochii spre soţul ei şi-l întrebase îngrijorată:

— Sper, dragul meu, că nu crezi o iotă din toată povestea asta?

— Judecând după scris, spuse Erling fără să-i răspundă la întrebare, omul ăsta sau e un drogat, sau un alcoolic. Pe de altă parte, s-ar spune că e scrisul unui medic sau al unui farmacist. Curios, curios...

Flavie insistă:

— Răspunde-mi la ce te-am întrebat, Erling! Sper că nu crezi niciun cuvânt din tot ce-a scris individul ăsta!

— Sigur că nu cred. Dar e jenant, e foarte jenant.

— Trebuie să fie vorba de un nebun sau de un drogat, aşa cum ai spus şi tu.

Erling contemplă gânditor, scrisoarea.

— Şi Hugo Stiffenacker? întrebă el.

— Cred că nu-l bănuieşti, strigă Flavie.

— Era destul de bizar şi de isteric la Hamburg, nu?

— A trecut vreme lungă de atunci; acum s-a schimbat cu desăvârşire.

— Ştiu, ştiu, a devenit un mare virtuoz, un om celebru, dar asta nu înseamnă că şi-a schimbat şi firea!

— Cred, mai curând, că e vorba de un duşman al lui Stiffenacker.

Erling fu de acord.

— Ai dreptate, pentru că individul vorbeşte despre el în termeni destul de disprețuitori, ca de pildă acea expresie – *fiddler* – scripcar.

— Totuşi cineva trebuie să-i fi spus că Hugo mi-a făcut curte la Hamburg.

— Da, şi că ne-am reîntâlnit cu el în timpul şederii noastre la *Journey's End*.

Erling se juca nervos cu un *coupe-*

papier.

— O întrebare, draga mea...

— Te rog...

— Ai ieşit, într-adevăr, în parc, împreună cu Stiffenacker, căci nu-mi mai aduc aminte...

Un val de roşeaţă năpădi fruntea Flaviei.

— Da, spuse ea, şi am avut o discuţie destul de violentă.

Fiul lui Jan îşi ridică brusc capul; privirea i se înăspri.

— Mda, spuse el, nu mi-ai vorbit niciodată despre asta.

— N-am socotit necesar să mai revin asupra unor vechi istorii...

Erling replică pe un ton sec:

— Sunt soţul tău, Flavie, trebuia să-mi fi spus totul! Şi adăugă gânditor: Deci există o fărâmă de adevăr în ceea ce afirmă individul ăsta!

— Nu, tot ceea ce pretinde e fals, ex-

clamă Flavie cu vehemență.

— Totuşi...

— A deformat totul, a trântit minciuni peste minciuni...

— Povesteşte-mi ce s-a întâmplat, în seara aceea, în parcul de la *Journey's End*, dar exact aşa cum s-a întâmplat, îi ceru Erling, pe tonul lui rece, de clinician.

— Încrederea ta în mine a şi început să se clatine, spuse Flavie.

— Povesteşte...

Flavie se ridică şi se îndreptă spre fereastră, sprijinindu-şi fruntea de geamul rece.

— A venit după mine, în parc... începu ea.

— Eu unde eram în clipa aceea?

— În salon; discutai foarte însufleţit cu tatăl tău.

— Da, acum îmi aduc aminte. Îmi vorbea despre rezultatele studiilor sale

asupra cancerului.

— La început Stiffenacker mi-a adus aminte de seratele din Hamburg. A făcut aluzie la marele admirator al lui Frederic cel Mare şi al lui Voltaire, ştii cine, exportatorul Dobenfeet, care cânta la flaut şi la care se jucau, din când în când piese de Kleist. I-am răspuns că-mi plăcuse grozav acel mediu, solemna gravitate a acelor vechi locuințe patriciene, marile grădini tăcute, umbrite de tei, ulmi şi stejari venerabili, piticii de piatră ascunşi în dosul tufişurilor, fântânile arteziene cu clipocitul lor melancolic...

— Să revenim la fapte! i-o retează Erling nerăbdător.

— Dar ce crezi că fac altceva decât să-ți povestesc lucrurile aşa cum s-au întâmplat în seara aceea?

— Mă rog, n-ai să mă faci să cred că ați vorbit doar despre seratele din

Hamburg? Mi-ai mărturisit, adineauri, că ați avut o discuție destul de violentă. Bănuiesc că această discuție nu era legată de talentul de flautist al lui Dobenfeet...

— Mă laşi să vorbesc?

— Da, dar aş vrea să ajungi mai repede la fondul afacerii...

— Mi-a spus că m-a văzut în timpul concertului pe care l-a dat la Stockholm, când a interpretat Mendelsohn.

— Concert la care te-ai dus singură...

— Fiindcă tu ai fost reținut la Institut...

— Nu e un reproş, Flavie, ci o simplă constatare.

— Unele hazarduri, unele coincidențe din viață se întorc împotriva noastră şi pur şi simplu ne copleşesc.

Cu un gest de nerăbdare, Erling bătu în marginea biroului cu *coupe-papier*-ul.

— Nimeni nu se gândeşte să te învinuiască, replică Erling şi cu atât mai puțin eu! Nu doresc decât să cunosc întregul adevăr în legătură cu întrevederea din parcul de la *Journey's End*. Aşa încât continuă-ți povestirea...

— Din una în alta, Hugo mi-a mărturisit că nu încetase niciodată să mă iubească.

— Şi tu cum ai reacționat?

Flavie se desprinse de fereastră şi se întoarse spre soțul ei.

— Înainte de a-ți răspunde la întrebare, aş vrea să-ți amintesc ce mi-ai spus într-o seară, la Hamburg, când – peste zi – primisem vizita puțin cam supărătoare, a lui Hugo Stiffenacker.

— Atunci când ți-a dedicat una din compozițiile lui?

— Da, liedul acela scris pe un poem de Hölderlin.

— Şi care sunt, mă rog, cuvintele atât

de memorabile pe care le-am rostit atunci?

— „Cât de mult regret că n-am fost şi eu de faţă. Stiffenacker trebuie să fi fost teribil de caraghios!”

— Asta-i tot?

— Ţi-am răspuns că nu-ţi împărtăşesc veselia, fiindcă băiatul e îndrăgostit de mine şi că lucrul devine extrem de jenant. Când te-am întrebat dacă nu eşti gelos, mi-ai replicat – şi-ţi reproduc aproape textual: „Pe Stiffenacker? Cum poţi să mă întrebi aşa ceva? Crezi că sentimentele banale şi puţin cam ridicole ale acestui băiat ar putea să tulbure înţelegerea dintre noi? Nu cred aşa ceva!”

— Văd unde vrei să ajungi, draga mea, spuse Erling. Dar uiţi un lucru: în epoca aceea Stiffenacker era o fiinţă bizară şi caraghioasă.

— Vezi lucrurile cu ochii unui bărbat.

În realitate, avea şi atunci destul farmec şi ştiu că multe dintre cucoanele din Hamburg erau îndrăgostite nebuneşte de el.

— Poate, dar nu tu!

— Nu, eu nu.

— Căci te cunosc, ai prea mult spirit critic. Eşti totuşi un om de ştiinţă, adică un creier lucid.

— Dacă eşti atât de sigur de mine, de fidelitatea mea, atunci la ce bun toată această discuţie inutilă?

— Stai! Între timp, Hugo Stiffenacker a devenit unul dintre cei mai mari violonişti. Nu mi-ai spus tu însăţi că tânărul cânta dumnezeieşte?

— Aşa şi era.

— Între timp a devenit parcă şi mai înalt, mai distins, mai rasat; şi-a pierdut complet vechea lui înfăţişare de student amărât. Astăzi, Hugo Stiffenacker e un bărbat celebru şi un

om care ştie ce vrea. Situația s-a schimbat cu desăvârşire.

— Da, Hugo s-a schimbat, asta e sigur, dar nu şi atitudinea mea față de el. Am multă admirație pentru marele muzician, pentru genialul interpret care a devenit între timp, dar nu-l iubesc!

— I-ai dat de înțeles acest lucru?

— I l-am spus de-a dreptul, fără niciun fel de ocolişuri.

— Şi cum a reacționat?

— Prin declarații din ce în ce mai înflăcărate, în genul lui...

— Pot foarte bine să-mi imaginez scena...

— Până la urmă, a trebuit să se încline în fața fermității mele.

— Şi când v-ați despărțit, ce-ați hotărât?

— Nu era nimic de hotărât, Erling. L-am făcut să priceapă că pasiunea lui era smintită şi fără rezolvare, şi că tre-

buia să înceteze să se mai gândească la mine.

Erling deveni sceptic.

— Crezi că e cu putință ca un om exaltat ca Stiffenacker să devină rezonabil?

— Cred, din moment ce la puțină vreme după asta s-a logodit cu Judith Collins, cu care între timp s-a şi însurat.

— Da, ştiu, ne-a trimis o invitație din New York. Fiul lui Jan adăugă, cu scrisoarea în mână: Mai rămâne de elucidat misterul scrisorii anonime!

— Dacă aş fi în locul tău, aş da uitării toată această poveste urâtă; noi avem alte griji în clipa de față şi cu mult mai importante.

Erling clătină din cap, cu încăpățânare:

— Nici vorbă de aşa ceva! Vreau să aflu cine şi-a permis să te calomnieze

astfel şi voi afla!

— Un bolnav, un smintit, ai spus-o tu însuți.

— Un smintit? Nu, Flavie, scrisoarea e prea machiavelică, prea bine ticluită ca să fi fost scrisă de un nebun...

— ...Sau de un drogat.

— S-ar putea... Să fie un duşman al lui Stiffenacker?

— Vreun violonist invidios pe succesele sale?

— Până la urmă aflu eu adevărul şi atunci, draga mea, autorul acestei scrisori va trebui să-mi dea socoteală!

— Ce te gândeşti să faci?

Erling împăturи cu grijă scrisoarea şi o puse în portofel.

— *Santa Monica*, proprietatea lui Judith Collins...

— Acum se numeşte Stiffenacker, spuse încet, Flavie.

— Da, dar asta n-are nicio importan-

ță. Proprietatea lor se învecinează cu cea a părinților mei. Când mă voi duce la *Journey's End*, am să trec şi pe la *Santa Monica*. Am să-i arăt scrisoarea lui Hugo Stiffenacker şi am să-l întreb dacă bănuieşte pe cineva.

— Trebuie să aflăm dacă Stiffenackerii sunt la Cap-Ferrat.

— Aflu eu, draga mea: dacă nu vor fi acolo, am să mă ocup de treaba asta după ce mă voi întoarce din Italia.

— Crezi că e bine să mai dezgropi povestea aia veche? Judith va afla şi sigur că va suferi...

— N-am de ales.

Flavie insistă.

— Abia s-au căsătorit, să nu le tulburăm fericirea.

Trăsăturile lui Erling se contractară din nou:

— Trebuie să-ți spun, încă o dată, că n-am de ales! Prefer orice decât incerti-

tudinea! Trebuie să ştim cine e persoana atât de pornită împotriva noastră, care-şi îngăduie să ne trimită asemenea murdării.

— Deocamdată nu-i vorba decât de o scrisoare.

— Dar mai pot urma şi altele. Nu, nu, e spre binele lor, ca de altfel şi spre binele nostru, crede-mă! Apoi, mai calm, adăugă: Dacă prezența ta n-ar fi fost absolut indispensabilă aici, cât voi lipsi eu, te-aş fi luat cu mine...

— Nu, dragă, îl întrerupse Flavie. Nu putem pleca amândoi. Şi cum tu eşti cel care trebuie să discute cu tata, eu voi rămâne aici. Să nu uităm că deşi o avem pe Hanna, micul Jan are totuşi nevoie de mine.

Aducându-şi aminte de copilul lor, băieţaşul frumos, sensibil şi inteligent, uitară de anonimă şi reveniră la realitatea alcătuită – la ei – din dragoste, din

afecțiune şi din înțelegere reciprocă. Erling făcu un pas spre soția sa şi o luă în brațe.

— Iartă-mă, scumpo, murmură el strângând-o la piept, iartă-mă că te-am crezut în stare – fie şi o clipă – de o comportare urâtă şi josnică.

Flavie îl privi cu ochii ei mari, care-l şi iertaseră.

— Ai fost muşcat de şarpele geloziei, şopti ea. E omenesc, dragul meu.

— Da, cât se poate de omenesc...

— Nu te mai gândi la asta, dragul meu... Spune-mi când pleci?

— Mâine sau poimâine.

— Aşa de curând? Şi dintr-o răsuflare, Flavie adaugă: Să te întorci repede!

Apoi începură să se sărute...

PARTEA A DOUA

Capitolul I

Judith intra în loja lui Hugo; foarte înalt şi foarte subțire, în hainele lui impecabile, violonistul îşi acorda vioara; era sumbru şi preocupat. Judith îl sărută.

— Cum te simți, dragă?

Ochii muzicianului străluciră.

— Nu mă pot abține să nu mă gândesc tot timpul la hârtia aia! spuse el pe un ton agresiv.

— Te referi la scrisoarea anonimă?

— Bineînțeles! Mă chinuie fără încetare!

O umbră de tristețe adumbri ochii

frumoşi ai tinerei femei.

— Nu te mai gândi decât la Brahms, spuse ea pe un ton rugător. *Forget that nasty letter.*[10]

— Te văd mereu, pe iahtul acela, singură cu doctorul Yvarsen.

— Deci n-ai nici cea mai mică încredere în mine?

Hugo explodă:

— Încredere, încredere, ca şi cum am fi contabili sau bancheri!

— Linişteşte-te, Hugo...

El îi aruncă o privire furioasă:

— Te iubesc cu patimă, Judith, şi acolo unde e vorba de pasiune nu poate exista încredere!

— Dar neîncredere şi gelozie pot exista, nu-i aşa? Bunul simţ american al lui Judith se revoltă împotriva unei astfel de concepţii despre dragoste: Zău

---

[10] Uită acea scrisoare odioasă. (engleză).

dacă văd necesitatea acestor frământări!

— Tu eşti americancă, nu poți pricepe...

— Şi zău dacă văd de ce dragostea ar fi – în mod obligatoriu – însoțită de astfel de sentimente excesive.

— Nu suport mediocritatea în nimic!

— Nu-ți cer decât un singur lucru, Hugo...

— Da, ştiu care: să te iert, să procedez ca şi cum anonima aceea n-ar fi existat niciodată!

— Şi e cumva mai presus de puterile tale?

— Da, replică el privindu-şi soția drept în ochi.

— Nu poți?

Hugo clătină din cap.

— Nu, mi-e cu neputință! Anumite imagini mă chinuie, mă împiedică să mă concentrez asupra altor lucruri.

— Gelozia ta e de-a dreptul... monstruoasă!

— Schimbă-mă, dacă poți.

— Ne va face nefericiți, Hugo.

Cu un gest nervos, Hugo își îndepărtă o șuviță neagră de păr care-i căzuse pe frunte.

— Mai bine să fim nefericiți, decât lipsiți de elan.

— Ești înclinat către tot ce e prăpăstios, dragul meu.

— Fraza asta ai citit-o în cartea pe care am văzut-o pe noptiera ta, spuse el, în cartea aceea despre Germania și despre nemți...

— Da, așa e, mărturisi ea.

Hugo privi gânditor, în fața lui.

— Ai dreptate, nouă ne plac luminile crepusculare, moartea.

— Bănuiesc că există și oameni ponderați în țara ta.

— Sigur, băcani există pretutindeni.

Hölderlin spunea că...

Judith se bucură că izbutise să aducă discuția pe un alt făgaş, numai că uitase de obsesia lui Hugo. Acesta se întrerupse brusc:

— Germania, Hölderlin, ce mă interesează pe mine toate astea? Acum e vorba de tine, de tine şi de doctorul Yvarsen!

— Iar ai luat-o de la capăt?

— Atâta timp cât nu ştiu adevărul, am s-o iau mereu de la capăt.

— Dar îl ştii foarte bine!

— Poate că...

— *Do believe me, my dear, do!*[11]

— Am impresia că mi se ascunde ceva!

— Da, ce anume?

— Ceva despre tine, despre Yvarsen,

---

[11] Crede-mă, dragul meu, crede-mă! (engleză).

ce ştiu eu?...

— E o idee fixă, pe care ți-ai vârât-o în cap...

— Nu există fum fără foc, spun francezii.

— Mă faci să mă simt prost, Hugo.

— Fiindcă te iubesc...

— Îți aduci aminte de versul acela din Baudelaire pe care mi l-ai spus chiar tu?

— *„Vioara ca un suflet pe care-l chinui, plânge...”*

— Sufletul ăsta, e sufletul meu.

— Suferința ta nu va dura prea mult.

— Ce vrei să spui?

— Că în curând am să aflu...

— Să afli ce?

— Să aflu ce s-a petrecut în ziua aceea nefastă.

Judith se simți neliniştită.

— Ce ai de gând să faci? întrebă ea cu voce schimbată.

— Să sparg abcesul.

— Adică?

— Să pun capăt incertitudinii.

— Te rog să-mi explici mai clar.

— Vreau să am o discuție cu doctorul Yvarsen.

— Nu!

— Ba da, țin neapărat!

— Şi... ce-ai să-i spui?

— Îi voi vorbi despre termenii din scrisoare...

— Din acea scrisoare murdară.

— Trebuie să ştie ce se întâmplă în spatele lui, să ştie că are un duşman care-l calomniază.

Ultimele cuvinte redară tinerei femei speranța.

— Deci, spuse ea, nu crezi nimic din acuzațiile odioase; ți-ai dat, în sfârşit, seama că e vorba de nişte calomnii...

— *Vielleicht*[12]...murmură Hugo.

Judith dădu frâu liber indignării care o sufoca:

— Doctorul Yvarsen mi-a salvat viața! strigă ea pe un ton categoric. Fără prezența lui de spirit m-aş fi înecat; acum aş fi zăcut pe fundul mării! Iar azi te agăți de acest gest pentru a-l împroşca cu insulte şi a-l persecuta!

— Cine vorbeşte de persecuție?

— Vrei să te duci la *Journey's End*, nu?

— Sigur că da.

— Vrei să semeni şi acolo discordia şi neliniştea...

Hugo dădu semne de iritare.

— Nu eu am scris anonima aia! Aşa că nu sunt răspunzător de urmările ei!

— Dar ai putea încerca să limitezi urmările! În loc de asta, te străduiești cât

---

[12] Poate. (germană).

poți ca să umfli şi mai tare toată povestea asta urâtă.

— Țin prea mult la tine ca să socot toată afacerea asta o bagatelă!

— Dar la soția doctorului Yvarsen te-ai gândit?

— Ea nu ştie nimic şi nu văd...

— Dar când te vei duce acolo?

— Am să cer să vorbesc cu doctorul între patru ochi.

— El nu e omul care să-i ascundă ceva soției sale.

— Îl idealizezi.

— Ştiu să recunosc ființele de excepție atunci când le întâlnesc!

— Câtă ardoare ca să-l aperi!

Judith aproape că strigă:

— Pentru că mi-e groază de nedreptate, ştii bine asta!

Hugo îşi aprinse, nervos, o țigară.

— Oricum, soția lui nu va afla nimic, ți-o repet, spuse el pe un ton concili-

ant.

— Iar eu îți spun că doctorul Yvarsen îi va dezvălui totul! Va afla că cineva a cutezat să pretindă sau măcar să insinueze că bărbatul ei a înşelat-o cu mine! Va fi jignită în mândria ei de femeie şi se va supăra crunt!

— Voi fi profund mâhnit.

— Asta e tot ce poți răspunde?

— Hotărârea mea e luată, aşa că voi merge până la capăt.

— Fără să-ți pese de nedreptatea pe care le-o vei face altora?

— Tot timpul te gândeşti la alții şi niciodată la mine!

— Nu pot admite să faci rău unor ființe nevinovate.

— Câtă grandilocvență!

— Şi să răsplăteşti generozitatea şi gentilețea, prin calomnie!

Hugo bătu din picior.

— Exagerezi! Nu vreau să fac pe ni-

meni să sufere şi nici să calomniez pe cineva!

— Până la urmă, aici vei ajunge!

— Procedând cu tact...

— Eşti un om pătimaş, Hugo, ştii prea bine! De îndată ce ți se atinge vreuna din corzile tale sensibile, devii pătimaş, uiți şi de tact şi de discreție!

— Bravo, acum fă-mă şi bădăran!

— Nu fi caraghios!

— Şi toate astea numai ca să-l aperi pe Yvarsen al tău!

— Dacă în ziua aceea Yvarsen „al meu” nu s-ar fi aflat pe mare, aş fi fost moartă de mult.

— Cineva tot te-ar fi salvat!

— Nu m-ar fi salvat nimeni!

— Spui asta...

— Fiindcă ăsta e adevărul!

— De altfel, oricare altul ar fi procedat la fel dacă ar fi fost în locul lui!

— Nu mă interesează nici un oricare

altul. El s-a aflat acolo, m-a salvat şi nu altul!

— O simplă coincidență...

— Datorită căreia trăiesc!

— Tot timpul nu faci altceva decât să-l lauzi pe omul ăsta şi să-i ridici în slăvi meritele!

— Iar tu nu te gândeşti decât să-l denigrezi!

— Nu e prea plăcut să-ți auzi soția ridicând în slăvi un alt bărbat, înțelege odată!

— Eşti de o gelozie revoltătoare!

— E dreptul meu, ba chiar e de datoria mea!

— În clipa asta zău că eşti monstruos!

— Sunt curios cu câte insulte ai să mă mai copleşeşti?

— M-ai adus la capătul răbdării!

Stăteau în picioare, unul în fața celuilalt, Judith roşie de indignare, Hugo foarte palid.

— Sigur că ți-e frică să nu aflu adevărul, întregul adevăr.

— Ar trebui să-ți fie ruşine să rosteşti astfel de lucruri!

Dragostea şi gelozia îi făcuseră să-şi piardă capul; fiecare nouă replică le exacerba resentimentele, le sporea ranchiuna. Brusc, Hugo îşi aruncă ţigara şi-şi luă soția în brațe, o strânse la piept şi o sărută cu o patimă fără seamăn.

— Hugo, gemu ea, iubitul meu...

Violonistul ridică ochii şi o contemplă îndelung.

— Cât eşti de frumoasă în seara asta, Judith!... murmură el. În rochia asta neagră – care-ți scoate în relief suplețea elegantă a taliei – cu pletele tale de aur, cu umerii de madonă italiană, cu trupul tău de o perfecțiune clasică... Parcă n-ai fost niciodată mai demnă de râvnit ca acum!

— Nu ne vom mai certa niciodată, nu-i aşa, iubitul meu?

— Niciodată, *kleines Mädchen;* acum însă trebuie să mă duc în sală.

— Te însoțesc...

— Poate că ar fi bine, da...

— Mâine vom pleca la *Santa Monica.* Acum, iubitule, nu te mai gândi decât la muzica ta.

— Publicul va fi dificil în seara asta.

— Nu te simți în formă?

— Ba da, dar... Am puțin trac.

— Doreşti de atâta vreme să cânți cu Charles Munch şi cu Filarmonica din Boston...

— Da, dar am fost luat prin surprindere, dragă. Mi-au telefonat ieri ca să mă întrebe dacă n-aş putea să-l înlocuiesc pe Dimitri Davidov, care s-a îmbolnăvit...

— Ai acceptat fără cea mai mică ezitare.

— Da, pentru că dirija Munch. Partea proastă e că n-am putut face decât o singură repetiție.

— Sunt sigură, Hugo, că vei cuceri din nou publicul...

Stiffenacker se îndreptă încet către vioara lui şi-o mângâie cu dragoste.

— Făgăduieşte-mi că ai să te gândeşti la mine, iubito, spuse el cu glas slab, privindu-şi cu ochi strălucitori soția; făgăduieşte-mi că ai să te gândeşti la mine şi la dragostea noastră în timp ce voi cânta. Îmi vei insufla forță...

O oră mai târziu, sub lămpile strălucitoare din sala de concert, în fața unui public dezlănțuit şi entuziasmat, Hugo Stiffenacker repurtă un nou triumf.

Capitolul II

Yannakos se impacientă.

— Ei, cum naiba, strigă el, nu poți să-

l descrii pe cel care-ți dă târcoale?

Octave Thibault, paznicul de la *Journey's End*, se simți jignit:

— Nu-i nevoie să strigi, Yannakos, răspunse omul cu vocea lui veşnic plângătoare. Să nu crezi că urletele tale îmi vor reîmprospăta memoria...

— Atunci ce-i de făcut?

Paznicul i-o arătă – cu capul – pe nevastă-sa, o femeiuşcă durdulie, care se învârtea pe lângă ei.

— Întreab-o şi pe Elise: de amândouă dățile – când a venit – era întuneric beznă.

Pe chipul bronzat şi brăzdat de riduri al bătrânului marinar apăru o undă de dispreț.

— Iar tu, tu nu vezi nimic noaptea... spuse el.

— Sunt om ca toți oamenii, bombăni Thibault.

— Ca toți oamenii mediocri, da!

— Mai ai de gând mult să-mi insulți, bărbatul? striga Elise cu vocea ei ascuțită.

— Tu, femeie, în loc să cârteşti, mai bine adu-ne nişte vin.

— Are dreptate, desfă o sticlă de Rosé.

Elise aruncă o privire furioasă celor doi bărbați, aşezați față în față, la masă.

— Mereu de băut! bombăni ea, pentru asta nu sunteți niciodată obosiți. Ați putea lua exemplu de la domnul doctor şi să vă mai abțineți!

— Domnul doctor n-a disprețuit niciodată o băutură bună, spuse Thibault.

— Da, dar ştie să bea cu măsură, nu ca voi!

Familia Thibault fusese instalată de Jan în pavilionul construit la intrare pe domeniul *Journey's End*. Octave Thibault era un om destul de voinic şi de pântecos şi umbla tot timpul în că-

maşă sau jiletcă; avea funcţia de paznic, dar făcea şi pe grădinarul, ocupându-se de parc şi de grădină; cât despre nevasta lui, dădea o mână de ajutor la bucătărie şi o ajuta pe Francine la călcat rufele. Împreună cu menajera, cei doi constituiau tot personalul domestic de la *Journey's End*, căci Jan n-avea nevoie de şofer, preferând să-şi conducă el însuşi superbul său *Bentley* negru.

După plecarea lui Jan şi a Thérèsei în Italia, Thibault zărise – în două rânduri – un necunoscut care se furişase în parc. Yannakos alertat, hotărâse să petreacă o noapte în pavilionul paznicului, ca să poată interveni în caz de nevoie. Acum încerca să afle cum se petrecuseră exact lucrurile.

— Ia-o cu începutul, spuse el, ridicând paharul de vin pe care i-l umplu-se Elise.

Thibault îşi contemplă, morocănos, paharul.

— Ştii că nu-mi place să povestesc, spuse el, pentru că imediat mă apucă durerea de cap.

— Ei, fă şi tu un efort!

— Domnul şi doamna au plecat acum trei zile, începu portarul cu voce tărăgănată şi plângăcioasă.

— Asta ştiu!

— Dacă ai să-l tot întrerupi, spuse Elise furioasă, n-o să-ți mai poată explica nimic. Pe urmă ai să dai iar vina pe el, ai să spui că e prost sau mai ştiu eu cum!

Yannakos bătu cu pumnul în masă:

— Tu, femeie, lasă-ne în pace!

— Hai, hai, interveni Thibault care începuse să-şi răsucească o țigară, nu mai urlați! Stați locului, amândoi!

— Îl laşi să te insulte?

— Gata, zise Thibault, ajunge! Am să-

i spun tot...

— În sfârşit, te-ai decis? bombăni Yannakos.

— Alaltăieri a venit pentru prima oară...

— Unde l-ai văzut?

— În locul unde parcul coboară spre mare. Îmi făceam rondul...

— La ce oră?

— Păi, trebuie să fi fost cam zece seara...

— Ce făcea când ai nimerit peste el?

— Se ascunsese după un pin, cred că stătea la pândă...

— Alaltăieri noapte a fost lună, deci ai putut să-l vezi destul de bine.

— Noaptea e noapte...

— Eşti orb, sau ce ai?

Thibault clătină din căpăţâna lui pe jumătate cheală:

— Să ştii că eu nu-s pisică să văd prin întuneric.

Yannakos îşi reprimă o mişcare de furie:

— Ce-a făcut când a văzut că l-ai descoperit? întrebă el.

— Ei, a fugit!

— În ce parte?

— La dracu! Spre mare! Paznicul gemu jalnic: Oooh, de când îi tot spun eu domnului să ridice un zid în partea aia, dar degeaba, nu vrea!

— Aproape de stânci?

— Da, pe poteca aceea dinspre Passable. „Fleacuri – mi-a zis mereu domnul – poteca aia e şi aşa destul de periculoasă, nimănui nu i-ar trece prin minte să se plimbe noaptea pe acolo!”

— Atunci înseamnă că proprietatea şefului, nu e închisă în partea dinspre mare?

— Ar fi de ajuns câteva zăbrele de fier, lesne de montat.

— Ce prostie...

— Doamna a fost şi ea împotrivă. Nu voia niciun fel de zid. Spunea că i-ar acoperi vederea spre plajă.

— Deci, după tine, plimbărețul ar fi venit şi ar fi plecat pe poteca dintre stânci...

— Altfel n-avea pe unde.

— N-ai încercat să-l urmăreşti?

Thibault îşi îndreptă spatele solid.

— Cum de-ți trece prin cap una ca asta? Era mult mai sprinten decât mine!

— Cum arăta?

— Ei, o siluetă întunecată...

— Nu i-ai văzut chipul?

Paznicul îl privi pe Yannakos, cu un aer sumbru:

— Ți-am mai spus până acum de trei ori că nu l-am văzut decât din spate...

— Era mare, mic?

În ochii lui Thibault licări o scânteie:

— E mic, replică el, o ştiu cu precizie!

— Asta-i tot ce poți să-mi spui?

Octave Thibault îşi înălţă capul:

— În ce priveşte ziua de alaltăieri, da.

— Şi ieri seară? întrebă Yannakos pe un ton care trăda o foarte mare nerăbdare.

— A venit din nou.

— Eşti sigur că era aceeaşi persoană?

— Absolut sigur.

— Povesteşte cum s-au petrecut lucrurile.

— Stătea aproape de garaj...

Yannakos pocni din limbă.

— Grav, exclamă el, foarte grav...

— Şi eu zic că e grav, adăugă Thibault cu o voce înfundată.

— Şi ce făcea lângă garaj?

— Asta-i, că nu ştiu! Pot doar să-ţi spun că avea ceva în mână care semăna cu un bidon de benzină.

Bătrânul marinar fluieră printre dinţi.

— Ticălosul! Deci venise ca să fure benzină!

Paznicul clătină încăpățânat din cap:

— Nu, n-a furat nimic din garaj, am verificat...

— Dar bidonul?

— Nu ştiu.

— Să-l fi furat din altă parte? Şi să fi încercat să fugă pe la voi, prin parc?

— Habar n-am!

— Nu ți s-a părut cumva că venea de la vreo altă casă?

— Îmi ceri prea mult, bombăni Thibault dând paharul cu vin peste cap.

Yannakos îşi potrivi fesul lui negru.

— Nu pricep o iotă din toată povestea asta afurisită! strigă el furios. Cred că n-ai să pretinzi că prichindelul ăla a intrat la voi, pe furiş, noaptea, ca să vă aducă benzină!

Thibault ridică din umerii lui masivi:

— Eu nu pretind nimic! Îşi reluă aerul morocănos şi se cufundă în contempla-

rea țigării pe care tocmai şi-o isprăvise de răsucit. Foița de azi nu mai face doi bani, spuse el. Ai văzut cât de greu se lipeşte?

— M-ai năucit cu țigările tale! bombăni Yannakos.

— E foarte important ca o țigară să fie bine răsucită şi mai ales bine lipită.

Paznicul persista în atitudinea lui bovină. Elise Thibault veni în ajutorul bărbatului ei:

— Ce, spuse ea întorcându-se spre Yannakos, acum îi reproşezi până şi micile lui plăceri? N-are dreptul nici măcar să-şi răsucească o țigară?

Marinarul bătu din nou cu pumnul în masă:

— Ajunge! strigă el cu o furie care sperie perechea molâie. Nu ne-am adunat aici să flecărim ca nişte babe, ci pentru o treabă foarte serioasă! Tu, femeie, mai toarnă-ne nişte vin şi cară-te

la oalele tale! Apoi i se adresă din nou lui Thibault: Ieri seară, după ce te-a văzut, ce-a făcut?

— Păi, ca şi alaltăieri, a şters-o!

— Şi fireşte că tu l-ai lăsat să-ți scape!

Câteva riduri adânci brăzdară fruntea paznicului.

— Pari să mă învinuieşti că nu mi-aş fi făcut datoria, gemu el.

Yannakos îl privi cu severitate.

— Asta e sigur, replică el pe un tot acuzator, e sigur că nu ți-ai îndeplinit cum trebuie slujba de paznic!

— E mult mai sprinten decât mine, se lamenta Thibault, ți-am mai spus doar! Aleargă cât îl țin picioarele, iar eu nici nu mă pot ține după el, nici nu văd nimic...

— Şeful o să fie foarte nemulțumit, crede-mă...

— Domnul e mult mai înțelegător,

strigă Elise din bucătărie.

— Află că va fi furios! Trebuia să pui mâna pe el, să vezi cine e...

— Fuge atât de repede...

Yannakos scoase un oftat de descurajare:

— Cu oameni ca de-alde tine proprietatea şefului e păzită, nu glumă, îl luă el peste picior.

— Fac şi eu ce pot, dar...

— Destul cu jelaniile şi cu lamentările! Mai bine spune-mi dacă omul acela a şters-o şi ieri seară tot pe poteca dintre stânci.

— Sigur, l-am văzut alergând prin parc şi îndreptându-se către mare. Era lumină ca ziua, norii se risipiseră şi ieşise luna.

— Şi bidonul? L-a luat cu el?

— Da, nu l-a lăsat din mână.

— Ciudat...

— Vezi că am făcut bine că te-am

anunțat?

— Asta aşa e...

Yannakos se ridică:

— Mă duc să dau o raită prin parc, spuse el.

— Vrei să vin şi eu cu tine?

— De prisos.

— În doi, te simți mai în siguranță.

Grecul râse:

— Îi judeci pe toți după tine; închipuie-ți că nu-s un puşti ca să mă tem de întuneric!

Thibault se ridică, cu o mutră ofensată:

— Văd că mă socoți un fricos...

— Da, un fricos şi un plângăcios...

— Deşi, mă jigneşti astfel, vreau totuşi să te însoțesc. La urma urmei, eu comand aici, în lipsa domnului.

— Ce ți-a spus şeful înainte de a pleca? tună grecul.

Thibault lăsă ochii în jos:

— „Dacă survine vreo neplăcere, n-ai decât să-l chemi pe Yannakos!”, spuse el cu glasul unui martir.

— Deci eu sunt cel care trebuie să ia hotărâri!

— Atunci hotărăşte, Yannakos. Îți voi urma întocmai poruncile.

— Nu doresc decât să nu mă mai împiedic de tine!

— Alte ordine n-ai de dat?

Grecul se strâmbă, plictisit:

— Îți bați joc de mine?

— Nu, Yannakos, sunt cât se poate de serios. Ai spus tu însuți că povestea asta e serioasă, aşa că ar trebui să ne organizăm: unul dintre noi să ia comanda, să dea ordine, iar celălalt...

— Lasă-mă dracului în pace cu ordinele tale...

— Păi, tu singur ai spus aşa...

— Doar nu suntem la cazarmă aici!

Cu un aer resemnat, portarul se li-

nişti.

— Dacă n-ai nevoie de mine, declară el, am să continui să-mi răsucesc ţigările...

— Chiar aşa, ocupă-te de ţigările tale.

— Şi tu?

— Ce, şi eu?

— Te duci... te hazardezi singur prin parc?

— Fireşte!

Thibault schimbă tonul şi făcu brusc, pe misteriosul. Arătând o comodă largă, ce ocupa tot fundul odăii, spuse încet:

— Am un revolver în sertarul de jos, pentru cazul în care aş fi obligat să mă apăr. Înţelegi? Legitimă apărare...

— O unealtă ca asta nu-i pentru mine, răspunse Yannakos, glonţul porneşte foarte iute, şi odată pornit, nu-l mai poţi opri.

Thibault pricepu:

— Mda, ai dreptate...

— Prefer să mă încred în brațele mele!

— Şi dacă celălalt e înarmat?

— Nu prea cred să mai vină şi în noaptea asta.

— Dar dacă vine?

Grecul ridică din umeri.

— Ei, o să vedem atunci. Tu să nu te mişti de aici şi să nu vii decât dacă mă auzi strigând sau chemându-te.

Elise apăru în pragul bucătăriei.

— Să ştii, totuşi, că noi răspundem de casă! zise ea. Octave e paznic, are cheile casei, aşa că dacă s-ar întâmpla ceva...

Yannakos îi întoarse spatele şi ieşi din pavilion trântind uşa în urma lui.

Capitolul III

De îndată ce străbătu aleea principală, îndepărtându-se de vilă, Yannakos

auzi brusc un zgomot de paşi furişaţi, apoi întrezări – sub lumina palidă a lunii – o siluetă întunecată între doi palmieri.

— Între noi doi acum! murmură el.

Se năpusti pe urmele umbrei, când auzi o voce de femeie întrebând:

— Cine e? Tu eşti, Thibault?

Se apropie de locul de unde venea vocea şi o recunoscu pe Francine, tânăra menajeră de la *Journey's End*.

— Sunt eu, Yannakos, răspunse el. Apoi, cu o voce intenţionat arogantă o întrebă: Ce faci aici, la ora asta, Francine?

Fata îi ieşi marinarului înainte:

— Voiam să fac o plimbare prin grădină, spuse ea cu glasul ei aproape copilăresc.

— Ai şi ales momentul!

— Domnul doctor mi-a îngăduit să mă plimb…

— Cum aşa? Doar şeful nu-i aici!

— Da, dar mi-a spus adesea: „Francine, după ce-ți termini treaba poți să te plimbi prin grădină sau prin parc, după pofta inimii!” Mi-a interzis însă să fac baie în mare, pentru că nu ştiu să înot prea bine.

— Ia te uită ce discurs! Totdeauna vorbeşti atât de mult?

Francine îşi lăsă capul în jos.

— Scuză-mă, domnule Yannakos. Voiam pur şi simplu, să spun că domnul mi-a îngăduit să mă plimb prin grădină.

— Ştiu, ştiu! Ai să mi-o repeți şi a zecea oară?

— Domnul e atât de drăguț, cu noi toți...

— Prea drăguț, bombăni Yannakos, mult prea drăguț!

— Iar doamna e atât de blândă şi de înțelegătoare...

— Iar tu ar fi trebuit să fii de mult în pat!

Menajera schiță un gest de scuză:

— N-am putut dormi, domnule Yannakos, de asta am ieşit în grădină...

Yannakos ciuli urechea.

— Şi ce anume te-a împiedicat să dormi? Poate vreun zgomot?

— Oh, nu, mă preocupă gândul că trebuie să plec mâine, asta-i tot. Mă tot gândesc, reflectez, mă văd călătorind şi iată că-mi piere somnul.

— Pleci mâine?

— Da, pentru opt zile.

— Şi unde te duci?

— Profit de lipsa domnului şi a doamnei ca să petrec opt zile la mătuşa mea din Marsilia. Stăpânii mei ştiu asta. De altfel, însăşi doamna m-a sfătuit să mă duc să mă odihnesc la mătuşa mea. Apoi, cu naivitatea vârstei, fata întrebă: Vă place Marsilia, domnule Yannakos?

Mie mi se pare că e un oraş minunat! Locuitorii sunt atât de amabili... Ah, dacă ați cunoaşte-o pe mătuşa mea! Are toate calitățile!

— Destul cu trăncăneala, Francine, spuse Yannakos care nu se putu abține să nu surâdă. Dacă te urci în tren mâine dimineață, trebuie să te culci devreme!

— Mă duc, mă duc să mă culc, şopti Francine îndreptându-se spre masa întunecoasă a casei. Noapte bună, domnule Yannakos.

Marinarul o urmări cu o privire amuzată, apoi – cu espadrilele lui care nu făceau niciun zgomot – intră în parc.

Yannakos se aşezase sub un pin, la capătul domeniului, nu departe de poteca dintre stânci. O lună albă şi rotundă, însoțită de un cortegiu de stele strălucitoare, pluteau pe cerul medite-

ranean. Bătrânul marinar grec – ce-şi mai păstra şi acum entuziasmul tinereții – era întotdeauna cuprins de admirație în fața spectacolului grandios al naturii, care, de fiecare dată, i se părea altfel: o stea căzătoare, valurile fosforescente ale mării, eleganța meditativă a pinilor, totul i se părea un nou miracol. Sensibil la tulburătorul mister al creației, privea, asculta, simțea şi atingea cu un fel de încântare plină de teamă lumea formelor, a culorilor, a ființelor. „Uită-te la luna asta – îşi spunea Yannakos – nu ți se pare de necrezut că se află acolo? Atât de blândă, de mângâietoare, de voluptuoasă! Trece melancolică, pe deasupra noastră, ne contemplă, plină de dragoste, apoi dispare sfioasă, de îndată ce se arată, mândru, soarele. Un miracol, ascultămă pe mine, Yannakos. Bineînțeles că există neghiobi care reduc totul la cifre

şi la măsurători, care privesc cerul prin lunete groase şi cărora măgarii de pe lumea asta le spun savanți. Dar ce ştie despre lună unul dintre acei as... astro... unul dintre acei astronomi, după ce şi-a orânduit coloanele de cifre şi de măsurători? În orice caz, mult mai puțin decât mine, care stau culcat sub crengile minunate ale acestui copac ce îngăduie lunii să-mi mângâie fața. Eu răsuflu odată cu luna, simt asta, căci lumina ei îmi pătrunde până în străfundurile sufletului. Ceea ce nu pricep «deştepții» ăia de savanți e că nu simți cu creierul, ci cu inima! Chiar mă şi întreb de ce astfel de oameni mai au inimă? La ce le serveşte? Oricare păstor grec ştie mult mai multe despre lună şi despre stele decât toți pretinşii învățați! La urma urmei, asta-i părerea mea!” Apoi îşi aduse aminte de Grecia, de fântâna din satul natal şi de cei patru

chiparoşi care o înconjurau. „Mă aşezam sub unul din ei şi mă uitam la fetele care veneau să ia apă, care se duceau şi veneau, cu mersul lor unduitor! Le surâdeam...” Şi, cu aceste frumoase amintiri din îndepărtata sa tinereţe, Yannakos adormi...

Când deschise ochii, constată – după drumul pe care-l parcursese între timp, luna – că dormise mai bine de un ceas. „Ce mizerie, îşi spuse el ridicându-se în picioare, am îmbătrânit! Nu mai sunt în stare nici măcar să stau de veghe! Şi şeful mai are încredere în mine! În realitate, nu sunt mai breaz decât adormitul ăla de Thibault!”

Scuturându-şi furios acele de pin care i se lipiseră de pulovăr, se lovi cu pumnul în piept.

— Decazi, Yannakos, decazi mereu!

Amintindu-şi de brutalitatea manifestată faţă de cei doi Thibault, făcu o mu-

tră scârbită şi-şi zise plin de căință: „Le-am vorbit mult prea aspru şi lui şi Elisei. Cu ce drept ai făcut asta, Yannakos? La urma urmei, sunt oameni de treabă! Cam proşti, e adevărat, dar cine n-are în el o doză de prostie? Da, va trebui să îndulcesc puțin lucrurile! Am să le aduc câteva sticle de vin grecesc. Sau, mai bine, butoiaşul cu măsline pe care mi l-a trimis nepotul meu. Da, butoiaşul acela o să le facă plăcere...”

Apoi se înfurie pe el însuşi: „M-am pus pe flecărit ca o babă! Gata, ajunge! Hai mai bine să dăm o raită prin jurul casei... Să fim atenți la orice zgomot... Ah, dacă aş putea pune mâna pe banditul ăla!”

După ce-şi potrivi fesul, se îndreptă spre casă, înverşunat şi hotărât, călcând fără zgomot, ca o pisică.

Când ajunse în dreptul casei, bătrâ-

nul marinar văzu o fereastră de la parter, larg deschisă. „Hopa, îşi spuse el, ceva nu e-n regulă! Numai dacă nu cumva o fi uitat Francine s-o închidă... Cu inima bătând şi cu nervii încordaţi, se adăposti repede după un palmier: căci un bărbat care ieşea din casă încălecase marginea ferestrei; necunoscutul se uită în dreapta şi în stânga, păru să scruteze colţurile întunecate ale grădinii unde nu răzbătea lumina lăptoasă a lunii, apoi se îndreptă către un tufiş, unde păru să caute ceva...

Gândurile marinarului se precipitară: „E scund, deci e tot ăla! Ce naiba cară? Parcă ar fi un bidon... Da, asta e, un bidon! Deci Thibault nu s-a înşelat! Acum e cu spatele spre mine! Nu mai e vreme de pierdut! Trebuie să-i sar în spinare şi să-l pun jos!”

Yannakos scoase un strigăt de triumf şi se năpusti asupra necunoscutului.

Acesta se răsuci ca un arc, dar grecul îl şi înşfăcase în braţele lui viguroase.

— Canalie, mormăi furios marinarul, canalie! Te învăţ eu minte să respecţi casa şefului!

Apoi, în culmea mâniei, începu să-l înjure pe intrus, cum îi venea la gură, în limba lui maternă. Cei doi bărbaţi se luptau cu înverşunare şi ferocitate. Cum erau de forţe aproape egale, niciunul nu izbutea să-i vină de hac celuilalt. La un moment dat, necunoscutul izbuti să-şi elibereze mâna dreaptă, pe care o vârî repede în buzunarul hainei, de unde scoase un box. Yannakos vru să pareze lovitura, dar nu mai avu când: boxul căzu ca un trăsnet în creştetul capului său. Avu impresia că vede mii de stele, că o ploaie de foc se abate asupră-i. Înainte de a-şi pierde cunoştinţa, îl văzu pe intrus dispărând printre pini, către mare, şi i se păru că au-

de două împuşcături trase din grădină.

Capitolul IV

— Cum te simți, dragă?

Erling bău dintr-odată tot paharul cu apă minerală!

— Obosit şi cu gâtul uscat.

— Cred şi eu, după interminabila discuție cu doctorul Bergmann... spuse Flavie cu un surâs indulgent.

— Trebuia să-i fac ultimele recomandări. Avem atâtea lucrări şi cercetări în curs...

— Şi bolnavii?

— Îi părăsesc, cu inima grea...

Flavie prinse mâinile lui Erling:

— Când vorbeşti aşa, pe tonul ăsta plin de căldură, îmi eşti nespus de drag, spuse ea.

— Fiindcă de obicei sunt o brută fără suflet şi fără sentimente, un robot, atât

la laborator, cât şi la clinică, nu-i aşa?

Flavie se prefăcu a-l mustra:

— Haide, haide, te rog să nu fii răutăcios cu mine!

Erling se înfurie:

— Mă deranjează să fiu întotdeauna luat drept ceea ce nu sunt! replică el. Un om dur, cu o inimă de piatră! După care, adăugă dus pe gânduri: I-am spus şi mamei acest lucru, atunci când am fost la *Joumey's End*. Nu cred să-ți fi dat vreodată prilejul să mă socoți astfel!

— Asta se datorează faptului că uneori eşti foarte distant, chiar puțin cam trufaş; aşa se explică impresia de răceală față de oameni...

— N-am obiceiul să mă laud. Dar, mă rog, n-aş vrea să se confunde probitatea şi rigoarea cercetătorului cu nu ştiu ce uscăciune sufletească...

— Eu, dragul meu, care te cunosc

atât de bine, spuse Flavie, nu voi face niciodată asemenea confuzie! De altfel, în ultima vreme, te-ai schimbat mult, mai ales în contact cu bolnavii. Sigur, am şi acum impresia că eşti turnat din oțel, dar...

— Ce imagine...

— ...dar de îndată ce vorbeşti despre pacienții pe care-i ai în grijă, glasul îți devine mai cald, mai vibrant...

Erling o aprobă:

— Vezi, ei au introdus în munca mea elementul uman...

— Aşa e. În fața unei eprubete nu simți nimic, n-ai niciun sentiment; în vreme ce contactul zilnic cu oamenii, cu oamenii bolnavi...

— Abia acum îl înțeleg cum trebuie pe tata!

— Tu, care erai mereu pornit împotriva lui?

— Ei, opoziția clasică dintre generații,

rivalitatea dintre tată şi fiu... Numai că toate astea sunt de domeniul trecutului.

— Acum recunoşti meritele tatei?

— Nu meritele, ci geniul!

— Deci recunoşti că, optând pentru medicina practică, a ales calea cea mai bună...

— Pentru el, da, calea cea mai bună. Şi, desigur, şi cea mai frumoasă.

— Ai început să te saturi de laborator?

— Nici vorbă de aşa ceva, dragă! Sunt şi rămân un cercetător, un om de ştiinţă!

— Atunci?

— Cum să-ţi spun... Aş vrea să ţin doi pepeni într-o mână...

— Adică să te ocupi şi de cercetare şi de medicina practică?

— Da. Aceste două activităţi se completează una pe alta, aşa că aş putea fi

şi cercetător şi practician.

— Îți asumi o sarcină nespus de grea, dragul meu!

— Cu atât mai bine!

— Câtă vitalitate zace în tine! Uneori mă şi sperii, zău aşa!

— Vreau să primesc din ce în ce mai mulți bolnavi în Institut, să fac o clinică pentru canceroşi, precum şi un centru de cercetare.

— Deci de asta eşti atât de grăbit să ceri sfaturile tatălui tău...

— Da, trebuie să-l aduc încoace cât mai repede...

Mai multe cazuri urgente l-au obligat însă pe Erling să-şi amâne plecarea cu douăzeci şi patru de ore. Grăbit să se întâlnească cu tatăl său, până la urmă s-a hotărât să plece cu un avion de noapte. Dorind să rămână alături de bărbatul ei, până în clipa plecării, Fla-

vie îl însoțise pe Erling la aeroport. Cum mai rămăsese încă destul timp până la plecare, se instalară confortabil într-un colț al barului, unde începură să discute. O discuție pe care amândoi ar fi dorit-o cât mai lungă.

— Taiorul ăsta albastru îți stă de minune, draga mea, spuse Erling, învăluindu-şi soția într-o privire plină de dragoste.

Flavie îi zâmbi, plină de recunoştință:

— Un bărbat atât de ocupat, aşa cum eşti tu, care să-şi găsească timp să laude toaleta nevestei sale, e ceva rar, dragul meu! spuse ea.

Erling îi puse mâna pe umăr, mângâind-o:

— Ai rămas la fel de frumoasă, de încântătoare, ca şi în ziua nunții noastre şi ştiu că nu-ți spun acest lucru atât de des pe cât l-ai merita!

Flavie se îmbujoră de plăcere.

— Să nu exagerăm, protestă ea, timpul a trecut şi peste mine, lăsându-şi urmele; nimeni nu poate scăpa de această inexorabilă lege a firii!

— „Timpul a trecut”, „inexorabila lege a firii”, spuse Erling râzând, termenii ăştia te dau de gol, se vede cât de colo că eşti om de ştiinţă!

— Munca mea mi-e foarte dragă, spuse Flavie, serioasă.

Erling o aprobă, plin de entuziasm.

— Ne-am ales amândoi una dintre cele mai frumoase profesii: aceea de a vindeca oamenii.

— Ai avut norocul să ai un tată excepţional, dragul meu. El te-a îndrumat pe calea asta, el te-a călăuzit, adesea împotriva voinţei tale, adesea fără ca tu să observi.

— Şi de câte ori nu m-am răzvrătit împotriva lui!

— Nici chiar astăzi nu-ţi dai încă

seama cât de mult le datorezi părinților tăi, acelor două ființe atât de nobile şi de generoase...

— Ba da, acum încep să-mi dau seama...

— Adu-ți aminte de gelozia aceea aprigă care era cât pe ce să facă din tine duşmanul neîmpăcat al propriului tău tată!

Erling privi fix în fața lui.

— Mda... spuse el pe un ton gânditor, numele tatei mi-a deschis toate porțile lumii medicale.

— Datorită prestigiului său.

— Da, şi când te gândeşti că în epoca aceea îi purtam pică...

— Ingratule!

— Voiam să cuceresc totul prin propriile mele merite, înțelegi?

— Mi se pare firesc şi omenesc ca fiecare generație să încredințeze celei care vine după ea experiența dobândită timp

de o viață, înțelepciunea şi chiar faima.

— Lucrurile astea nu le înțelegi decât după ce treci de treizeci de ani. Înainte de această vârstă, te revolți prosteşte împotriva celor mai bătrâni.

— Principalul e că ai depăşit această vârstă şi că eşti, în sfârşit, dispus să colaborezi cu tatăl tău şi să-i accepți sfaturile.

Erling îşi manifestă nerăbdarea:

— Şi încă de urgență! Nu mai e vorba de nicio vanitate profesională! Ceea ce contează sunt posibilitățile de luptă împotriva bolii.

Chipul Flaviei se adumbri.

— Tocmai pe ei – care trebuie să fie atât de fericiți, în Italia, care mai mult ca sigur se simt liberi şi fără griji – tocmai pe ei vrei să-i aduci, într-un mod atât de brutal, la trista realitate...

— De ce în mod brutal? Linişteşte-te, dragă, ştiu şi eu să fiu diplomat! Voi

încerca să-l conving pe tata, dându-i impresia că-i cer unele sfaturi...

Replica asta o amuză pe Flavie.

— L-ai recitit cumva, de curând, pe Machiavelli? întrebă ea.

Erling îşi consultă ceasul:

— A sosit ora plecării, scumpa mea! spuse el.

Flavie se întristă.

— Păcat, ne simțeam atât de bine aici, în colțul ăsta!

— Mă voi întoarce foarte repede, aşa că vom putea să mai venim aici!

Şi Erling îşi pecetlui această făgăduială printr-o privire plină de dragoste.

O oră mai târziu, Flavie intra pe vârfuri în odaia micului Jan. Nu suporta să se culce înainte de a fi sărutat obrazul băieţaşului. Copilul avea acum opt ani, dar îşi păstrase intacte frumusețea şi grația aproape serafice, de pe vremea când n-avea decât patru ani. Ceea ce te

frapa când îl vedeai, erau mai ales ochii, nişte ochi mari, albaştri, care băteau în cenuşiu, nişte ochi care priveau lumea cu un fel de mirare gravă şi care păreau să reflecte o desăvârşită puritate sufletească. Datorită inteligenței, dorinței de a cunoaşte cât mai multe lucruri şi curiozității sale fireşti, băiatul părea mai mare decât era în realitate. Toate aceste calități, la care se adăuga o sensibilitate deosebită, prevesteau o ființă de elită. Datorită lui, vechea casă a mătuşii Brita, unde Erling şi Flavie se hotărâseră să locuiască, era veşnic însorită şi luminoasă...

După ce aprinse veioza, Flavie se apropie de pătuț şi-şi contemplă copilul, cu o privire plină de dragoste şi duioşie. „Cât e de frumos – îşi spuse ea – cât e de frumos şi de înduioşător cu pletele lui aurii şi cu trăsăturile atât de delicate şi de armonioase! Doamne, cât

de repede trece timpul! Parcă mai ieri se juca în grădina din Hamburg şi iată că au şi trecut patru ani de atunci! În acea grădină, unde-i plăcea să stea jos, printre straturile cu flori, răsfoind o carte cu poze sau jucându-se şi sporovăind cu Otto, măgăruşul cu urechi lungi de catifea... La doi paşi de Jan clipocea fântâna arteziană, înconjurată de stânjenei şi de cicori albastre. Hamburg... Seratele noastre de la Stadelmann şi Dobenfeet... Hugo Stiffenacker... Anonima aceea...”

Capitolul V

— E limpede că nu te mai gândeşti decât la fosta ta musafiră!

— Baţi câmpii...

— Seducătoarea aceea josnică...

Norbert îşi aruncă furios ţigara şi o strivi cu piciorul.

— Acum ai devenit şi murdar? îl întrebă Ide.

Tremurând de mânie, Norbert întrebă:

— Ce înseamnă acest „şi”? Ai vrea să-mi explici şi mie?

Ide străbătu odaia cu paşi nervoşi şi se aşează într-un fotoliu; era foarte palidă, obrajii şi buzele i se albiseră ca hârtia. Norbert se apropie de ea, neliniştit:

— Ce ai, dragă? Ți-e rău? o întrebă el cu voce schimbată.

Ochii Idei fulgerară.

— Te rog să nu-mi mai spui „dragă”, strigă ea. Păstrează-ți elanurile amoroase pentru cealaltă!

— Eşti nedreaptă!

— Mă crezi chiar atât de proastă încât să nu-mi dau seama de manevrele voastre?

— Între mine şi ea nu e nimic, pricepi, nimic!

— Minți!

— Pe tine te iubesc, Ide!

— Spui asta pe un ton lipsit de convingere.

Norbert îşi întoarse privirea spre fereastră: o fereastră largă ce dădea spre răspântia Vavin; neonul unei firme luminoase arunca pe chipul lui o dâră însângerată.

— Dacă ţii cu tot dinadinsul să mă jigneşti...

Ide scoase un oftat de oboseală şi de tristeţe.

— Asta-i adevărul, spuse ea, ştergându-şi ochii cu batista, cumplitul adevăr. Ai fost sedus de o aventurieră!

Pictorul protestă:

— Prostii!

— Adevărul te depăşeşte, Norbert!

— Toată povestea asta e rodul imaginaţiei tale prea fertile! În loc să mă sâcâi cu veşnicele tale bănuieli, ai face mai bine să scrii romane!

— Ironia ta se potriveşte în acest moment exact ca nuca în perete! De altfel, ea nu-i decât o mască!

— Destul!

— Nu striga, ai să-l trezeşti pe micul James care doarme alături.

— M-ai adus la capătul răbdării! Şi ce ascunde, mă rog, după tine, masca asta?

Ide înălță din umeri.

— Laşitatea ta, e clar.

— O insultă n-a ținut niciodată loc de explicație.

— Refuzul tău de a fi lucid.

— Dar nu mă ascund în niciun fel.

— Ba da! Eşti lipsit de curaj, nu cutezi să mărturiseşti că femeia aceea ți-a sucit capul!

— N-am ce mărturisi, din moment ce nu e adevărat!

— Uită-te în ochii mei şi repetă ce-ai spus!

— N-am să fac pe marioneta numai ca să-ți fac ție plăcerea, spuse Norbert, furios.

— Pentru că n-ai curajul...

— Până la urmă, gelozia asta o să te înnebunească.

— Abia am sosit aici de două zile şi te-ai şi întâlnit cu ea de trei ori!

— Ştii că vor să publice o carte despre mine, la „Skira” şi dacă acest proiect va deveni realitate, Rita va scrie textul. Aşa că...

— Nu-ți vor lipsi niciodată pretextele ca să te învârteşti în jurul ei.

— În loc să fii mândră şi mulțumită că se va scrie o carte despre opera bărbatului tău, tu debitezi numai nerozii!

— Iată-te şi bădăran acum! Din ce în ce mai bine!

Norbert izbi cu pumnul într-un gheridon, făcând să se zguduie porțelanurile aflate pe el.

— Eşti exasperantă! Exasperantă!

Ide îl privi dispreţuitoare:

— Strică mobila dacă îţi face plăcere! E şi aşa destul de urâtă! Apoi privi în jurul ei, cu silă. De altfel, în acest studio, pe care l-ai închiriat fără să-mă consulţi şi pe mine, totul e urât, n-am văzut niciodată strânse laolaltă atâtea urâţenii.

— Ştii bine că stăm aici provizoriu!

— Văd că te complaci în atmosfera asta.

— Fiindcă îmi place cartierul.

— Te cred, doar tot aici stă şi domnişoara Rita!

— La dracu!

— Tot ea îţi dă şi lecţii de grosolănie?

Norbert se aplecă spre Ide, împreunându-şi mâinile într-un gest de implorare.

— Ide, te rog, încetează să mă mai hărţuieşti! De îndată ce ne vor sosi mo-

bilele din Transvaal, ne vom muta în noul apartament pe care am de gând să-l cumpăr, pe bulevardul Montparnasse, şi pe care n-ai decât să ți-l aranjezi cum îți va plăcea.

— Vom rămâne deci tot în cartierul unde stă iubita ta, din moment ce ea locuieşte pe strada Delambre.

— Rita Tătărăscu n-are nicio legătură cu alegerea apartamentului nostru, înțelege odată! Cred că nu trebuie să-ți mai explic că Montparnasse a fost întotdeauna cartierul pictorilor şi al sculptorilor... Aici, mă simt ca acasă...

— Înainte de a ne căsători parcă-ți aveai atelierul în strada Bonaparte, nu?

— Da, dar...

— Atunci de ce n-ai ales cartierul Saint-Germain-des-Prés?

Norbert se îndreptă din nou spre fereastră.

— Nu se poate discuta cu tine, gelozia

te face s-o iei razna. Eşti la fel ca şi mama ta! Când vorbeşti despre Rita, am impresia, c-o aud pe soacră-mea tunând şi fulgerând împotriva nefericitei aceleia de Sigrid!

Ide sări ca arsă, roşie de indignare.

— Îți interzic să vorbeşti pe acest ton despre mama! N-ai dreptul, pricepi? N-ai dreptul!

— Văd că nu te jenezi deloc să-mi trânteşti în față tot ce-ți trece prin cap! Aşa că nu pricep de ce n-aş face şi eu la fel!

— N-o amesteca pe mama în cearta noastră! Şi apoi nu admit ca tu, soțul meu, să-i iei apărarea Sigridei, îngerul negru al familiei noastre. După care, adăugă mai calmă: A murit, Dumnezeu s-o ierte! Nu vreau s-o vorbesc de rău... Deşi...

Norbert o întrerupse furios:

— Niciodată n-ați făcut altceva, în fa-

milia voastră, decât s-o vorbiți de rău! Mai ales maică-ta! Închipuie-ți că, pentru familia Verneuil, Sigrid a fost o adevărată zână, ființa cea mai generoasă de pe acest pământ!

— Spui asta pentru că v-a lăsat averea! Dar generozitatea ei față de voi n-a şters în niciun fel vina ei față de prima soție a tatei, cea al cărei nume îl port, iar mai târziu, vina ei față de mama.

— Mama ta era invidioasă pe farmecul ei, aşa cum eşti şi tu pe farmecul Ritei!

Din ce în ce mai furioasă, Ide se ridică din fotoliu şi se îndreptă spre soțul ei.

— Nu ți-e ruşine să-mi vorbeşti astfel? strigă ea.

Norbert o privi cu răceală.

— Ne aflăm în clipa adevărului, nu? replică el cu indiferență.

Fu picătura care umplu paharul.

— Mărturiseşti, deci, că nu eşti insensibil la frumusețea acelei aventuriere!

Nu cumva mărturiseşti că te-ai şi îndrăgostit de ea? întrebă Ide pe un ton din ce în ce mai revoltat.

Pictorul îşi vârî mâinile în buzunarele vestei şi declară cu trufie:

— Sentimentele mele față de Rita ne privesc doar pe noi doi, adică pe ea şi pe mine. N-am de dat socoteală nimănui! Apoi adăugă plin de înflăcărare: E superbă, voluptuoasă, te vrăjeşte! Când o văd pe ea, mi-o imaginez pe Sigrid, doar că Sigrid era blondă!

— Taci!

— Şi Sigrid trebuie să fi exercitat aceeaşi atracție asupra bărbaților; îi seducea, îi aducea în starea de frenezie după care jinduiau toți, în afară, bineînțeles, de bărbații mediocri, de duzină... După care, adăugă gânditor: Când eram mic, mi-o imaginam pe Sigrid ca pe o ființă de vis... Dacă nu mă crezi, întreab-o pe Flavie...

— Încetează!

— Tu şi maică-ta detestați acest gen de femei. Şi vrei să ştii de ce, vrei să ți-o spun?

Ide clătină din, cap:

— Nu, nu vreau să ştiu...

— Ba da... Trebuie să-ți spun!

— Te rog să nu mai vorbeşti de mama! Îți interzic! Auzi, îți interzic!

Norbert ridică din umeri.

— Nu mai pot eu de interdicțiile tale!

Cu bărbia înainte, cu o sclipire disprețuitoare în ochi, Norbert rosti pe un ton sarcastic:

— Urâți femeile ca Sigrid şi ca Rita pentru că simțiți instinctiv că preferința bărbaților se îndreaptă către ele, că în comparație cu astfel de femei voi păreți... (căută un cuvânt tare, pe care-l trânti cu glas jignitor)... fade!

— Eşti josnic, Norbert!

— Frumusețea Ritei îmi face sângele

să clocotească, ori de câte ori mă gândesc la ea. Când o văd în fața mea, lumea, mi se pare altfel!

Ide îşi apăsă tâmplele cu mâinile şi strigă deznădăjduită:

— Nu, Norbert, nu poate fi adevărat! N-o iubeşti pe femeia aceea!

— O doresc!

Fiecare cuvânt al lui Norbert era un spin lung ce se înfigea în inima fiicei lui Jan. Tot universul ei se destrămase: bărbatul pe care-l iubise cu o dragoste totală şi plină de abnegație, tatăl copilului ei, o insultase, o umilise crunt, lăudându-se față de ea cu sentimentele pătimaşe pe care i le inspira altă femeie! Ide încercă s-o vadă pe Rita cu ochii unui bărbat, să facă abstracție de profunda antipatie pe care o nutrea față de ea. Trebui să recunoască cinstit că femeia era nespus de frumoasă: înaltă, zveltă, cu un trup cu rotunjimi provo-

catoare, avea un păr minunat, de un negru mătăsos, şi nişte ochi nemaipomeniți, de un verde strălucitor, migdalați şi prelungi. Da, nu se înşelase! De prima oară când o văzuse, o spaimă ascunsă, o nelinişte surdă puseseră stăpânire pe ea: îi era frică să nu-l piardă pe Norbert. Şi iată că presimțirea se dovedise întemeiată! Acum, bărbatul ei îi mărturisea, fără jenă, că n-avea decât o singură dorință: s-o posede pe Rita! Ce se petrecuse în sufletul celui căruia îi spunea odinioară „Norbert al meu”? Uriaşul blond, afectuos şi inteligent, tandru şi sensibil, se preschimbase peste noapte într-un străin trufaş, care o sfida dezvăluindu-i dorințele sale cele mai intime! O clipă, Ide dori să fie tot atât de frumoasă ca şi Rita, de o frumusețe diabolică, să poată rivaliza cu ea, să-şi poată recuceri bărbatul. Dar decența, cinstea înnăscută,

o făcură să-şi dea seama că o asemenea dorință era nedemnă de ea.

După izbucnirea insolentă, Norbert amuțise. Acum se plimba de colo-colo, prin odaie, cu ochii în jos, vizibil jenat de vorbele urâte pe care le rostise. Apoi, hotărându-se brusc, se apropie de Ide cu o mutră împăciuitoare:

— Iartă-mă, dragă, şopti el, îmi pierdusem capul, nu mai ştiam ce spun... Schiță un gest de scuză, apoi continuă: Femeia aia mă atâță, nu pot nega acest lucru; de altfel nimeni nu e pe deplin stăpân pe simțurile sale. Am încercat să n-o mai văd, să uit tot ceea ce mă atrage către ea... Hai să ne mutăm în afara Parisului... Cu răbdare, cu tenacitate, să încercăm să trăim la fel ca odinioară. Vocea îi deveni aproape timidă: Ai vrea, Ide?

În picioare, în fața lui, Ide – foarte dreaptă – îl privea în tăcere. Tentația

era mare; să accepte propunerea lui Norbert, să mizeze pe o nouă fericire posibilă? Dar iată că mândria şi demnitatea Idei se răzvrătiră. Norbert rostise prea multe vorbe umilitoare şi jignitoare, atât împotriva ei cât şi a familiei sale.

— Nu, răspunse ea sec.

— Refuzi? spuse Norbert făcând un pas înainte. Apoi, pe un ton redevenit brusc agresiv, întrebă: Deci nu vrei să mă ierți?

Ide îşi vârî unghiile în palme, ca să reziste, ca să nu cedeze în fața ispitei.

— Nu, repetă ea pe acelaşi ton.

Atunci Norbert îşi pierdu orice stăpânire de sine:

— În acest caz, urlă el palid de mânie, dac-o faci pe fandosita cu mine, nu-mi mai rămâne decât să plec!

— Pleacă!

Livid, Norbert se apropie de Ide şi-i

strigă în obraz:

— Află că mă duc la ea! Da, la ea, la ea! Mi-e dor de trupul ei fierbinte şi suplu! Ard de nerăbdare să-i mângâi umerii rotunzi, sânii tari, mijlocul subțire, şoldurile rotunde şi pline, picioarele lungi de gazelă! Ard de nerăbdare s-o sărut, s-o strâng în brațe!

Ide nici măcar nu clipi.

— Bădăranule, spuse ea, pleacă!

Norbert se năpusti spre uşă. Ajuns în prag, se întoarse şi-o privi pe Ide din cap până în picioare:

— Văd, spuse el gâfâind, că te-ai hotărât să-mi faci viața un infern. Aşa că de acum încolo casa Ritei va fi şi casa mea, unde voi sta şi eu, în sfârşit, alături de o femeie aşa cum mi-am dorit întotdeauna!

Apoi ieşi, trântind cu putere uşa în urma lui. De îndată ce rămase singură, Ide îşi pierdu siguranța. Câteva secun-

de stătu încremenită în loc, uluită. Apoi leşină, prăbuşindu-se inertă, pe covor.

Capitolul VI

— Am visat sau ce mi s-a întâmplat? spuse Yannakos venindu-şi în fire. Când tâlharul m-a pocnit în cap, mi s-a părut că aud două împuşcături...

Octave Thibault se aplecă spre fotoliul unde – cu ajutorul soției sale – îl aşeza-se pe bătrânul marinar.

— Eu le-am tras, spuse el cu o sclipire de mândrie în ochi.

— Şi l-ai nimerit pe porcul ăla?

— O, nu, am tras în aer, am vrut doar să-l sperii!

Paznicul începu să râdă, ca şi cum ar fi fost vorba de cine ştie ce glumă bună.

— Aoleu, cum mai fugea! hohoti el. Merita să vezi cum îşi luase picioarele la spinare, gonind de parcă-l fugăreau

tătarii!

Yannakos îşi pipăi creştetul capului şi descoperi un cucui cât toate zilele. Înfiptă în faţa fotoliului, cu mâinile în şolduri, Elise strigă cu vocea ei ascuţită:

— Ţi-am pus nişte comprese reci! întreabă-l pe Octave, ţi le-am pus încet, să nu te doară!

Thibault făcu o mutră serioasă.

— Aşa e, confirmă el. Elise m-a uluit! Mai bine se făcea infirmieră. Ar trebui să-i dai de pomană o lumânare!

— Ba am să vă dau un butoiaş cu măsline din ţara mea, mormăi Yannakos.

Elise protestă:

— Nici pomeneală! Ce-am făcut, am făcut din toată inima! Nu vreau răsplată! Oamenii de treabă se ajută întotdeauna între ei!

— Ah, dacă l-ai fi văzut cum a luat-o

la sănătoasa! necheză din nou Thibault.

— Ar fi trebuit să ocheşti în picior! bombăni Yannakos.

— Nu se putea, era prea întuneric. Şi apoi, ți-am mai spus-o, nu ştiu să trag cu pistolul!

— Atunci la ce dracu îl mai ții?

Thibault îşi clătină căpățâna chelă:

— Ca să-i sperii pe hoți, răspunse el vesel, să-i fac să crape de frică! Tragi câteva focuri în aer, şi bandiții fug ca iepurii! Ha! Ha! Să-i vezi cum o tulesc!

— M-a pocnit cu un box, bombăni Yannakos, altfel cred că-l făceam harcea-parcea.

— Ce mai e şi boxul ăsta?

— Un fel de cilindru de cauciuc cu nişte bucăți de fier înăuntru.

— Putea să te omoare!

— Mai mult ca sigur, spuse Thibault, dacă nu mi-ar fi venit în minte să mă

folosesc de revolver.

— Vezi, Octave ți-a salvat viața! Şi după asta ai să spui din nou că e un prost şi un adormit.

— Ei, vă dau butoiaşul cu măsline, v-am făgăduit, gata!

— Mi-am făcut doar datoria, nimic altceva, declară cu un aer solemn, Thibault.

— Octave e paznic, adăugă Elise, aşa că are răspundere... Ăsta e şi motivul pentru care s-a expus, procedând astfel. La urma urmei, banditul putea să tragă în el, să-l rănească, sau poate... Speriată, îşi duse mâna la gură: ...să-l şi omoare!

Thibault dădu grav din cap.

— Are dreptate, primejdia a fost mare. Dar, aşa cum a spus mai adineauri Elise, sunt paznic. Fiecare meserie cu riscurile ei!

Yannakos încercă să se ridice din fo-

toliu.

— Nu te mişca îi strigă Elise. Stai liniştit!

— M-am lăfăit destul ca un leneş! Bătrânul marinar privi în jurul lui. Unde ne aflăm? întrebă el răguşit.

— În salonul cel mare al vilei, răspunse Thibault, aici îşi pregătea banditul lovitura!

— Ce lovitură? Ce vrei să spui?

Paznicul făcu pe misteriosul.

— E adevărat că tu încă n-ai aflat nimic, spuse el cu o voce plină de subînţelesuri.

— Explică-te! se impacientă Yannakos.

— Ia să vedem dacă ghiceşti ce anume a venit tâlharul să facă aici.

— Ţi-ai şi găsit momentul să te ţii de ghicitori! Nu vrei să te hotărăşti, totuşi, să vorbeşti?

Thibault se dădu mai întâi un pas în-

apoi, apoi o trânti pe un ton triumfător şi totodată ameninţător:

— Plimbăreţul nostru e un incendiator!

Şi întinse acuzator degetul către mijlocul vastului salon.

— Priveşte!

Yannakos ridică încet capul şi zări, pe covorul din salon, o mică grămăjoară de lemne. Văzu, de asemenea, o mulţime de cârpe îmbibate în benzină.

— Acum înţelegi de ce se plimba mereu cu un bidon în mână? spuse paznicul.

— Mai bine spune că a vărsat benzină şi pe cele două fotolii Ludovic al XVI-lea, la care doamna ţinea atât de mult! se lamenta Elise.

— Şi-a aruncat peste tot cârpele lui murdare, spuse Thibault. Dacă am fi venit puţin mai târziu, acum vila ar fi fost în flăcări!

— Eu sunt cel care l-a deranjat din treaba asta! strigă Yannakos, ținând să pună lucrurile la punct. Eu şi nimeni altul! Voi doi vă închiseserăți în pavilionul vostru.

Calm, paznicul, îi dădu dreptate:

— Aşa e, îți revine tot meritul. Te-ai hazardat singur în grădină, să dai târcoale casei... Am să-i spun stăpânului, fii fără grijă!

— Şeful ar trebui anunțat imediat, zise Yannakos.

Thibault fu de acord.

— Şi poliția? întrebă el. N-ar trebui s-o punem la curent? Vor ancheta cazul şi poate că-l vor găsi pe prichindelul ăla...

— Asta numai şeful poate s-o hotărască spuse marinarul. Noi nu ne putem asuma răspunderea de a lăsa poliția să intre în casă.

— Dar n-avem nimic de ascuns, dom-

nule! strigă Elise cu un aer indignat.

— Ajunge, cucoană! Lasă-mă în pace! Îți repet că nu putem lua noi această hotărâre!

— Cred că are dreptate, se hazardă Thibault, privindu-şi timorat, nevasta.

— De ce nu m-ai lăsat să fac ordine aici? strigă Elise. De ce m-ai împiedicat să înlătur toată murdăria, toate lemnele şi cârpele astea? Sau crezi cumva că stau frumos pe covor, că vine mai bine aşa?

— I-am spus să nu se atingă de nimic, zise Octave, afară de cârpele de pe fotolii, care ar fi putut să le strice, şi să lase totul în starea în care se află. Din pricina poliției, înțelegi? Ei nu vor să faci ordine, din pricina amprentelor digitale... Îşi ridică nasul spre plafon, părând că meditează. Dacă făceai curat, riscai să ştergi urmele răufăcătorului, pricepi?

— Ia mai lasă-mă în pace cu poveştile astea! Închipuie-ți că n-am nevoie de lecțiile tale!

Thibault se făcu că nu aude răspunsul furios al neveste-sii.

— I-am interzis chiar şi Francinei să intre în salon, spuse el. Apoi rânji: De altfel, acu cred că stă în dosul uşii şi trage cu urechea la ce vorbim noi!

— Cele două împuşcături ale lui Octave au trezit-o din somn, biata de ea! spuse Elise.

Cei doi soți Thibault îşi plecară brusc, capetele.

— Ar mai fi ceva de spus, murmură paznicul cu vocea lui plângăreață. Vei hotărî dacă să-l înştiințezi sau nu pe domnul!

— N-am socotit că fac rău, oftă Elise, despăturind o batistă cât toate zilele, în careuri roşii, cu care începu a-şi şterge lacrimile ce-i şiroiau pe obraz.

— Ce mai e? strigă Yannakos. Vă învârtiți amândoi în jurul meu şi-mi împuiați urechile cu scornelile voastre! Dacă mai aveți ceva de spus, faceți bine şi isprăviți odată!

Se ridică greoi din fotoliu şi făcu câțiva paşi pe covor:

— Drace! tună el, mă simt slab ca un țânc! Apoi se adresă furios, lui Thibault: Ei, ai de gând să vorbeşti?

— Acum vreo cincisprezece zile, zise paznicul, cu ochii în pământ, Elise a fost acostată de un bărbat care semănat leit cu incendiatorul nostru...

— Cu diavolul ăla?

— Da! Se întorcea de la Nisa unde făcuse unele cumpărături. Omul se afla şi el în autobuzul ce venea din Saint-Jean.

— Unde te-a acostat? o întrebă Yannakos pe Elise, care se văicărea întruna.

— Aproape de... proprietatea regelui Belgiei... Coborâse din autobuz şi se afla chiar în spatele meu...

— Ți-a vorbit?

— Da, mi-a spus că e ziarist şi că pregăteşte un articol despre domnul. Apoi adăugă cu o voce tânguitoare: Mi-a pus o mulțime de întrebări şi, fireşte, eu i-am răspuns.

— Bineînțeles!

— Era atât de gentil, de politicos, de cultivat... întocmai ca şi domnul!

— Ți-a spus cum se numea, de unde venea?

Elise clătină din cap:

— Nu, mi-a pus doar întrebări. A spus că nu voia să-l deranjeze pe domnul şi că, în plus, articolul trebuia să fie o surpriză.

— Iar tu, femeie, ai fost cum nu se poate mai fericită să stai la taclale cu el. Frumos, n-am ce zice!

— Voia, mai ales, informații despre familia domnului. Apoi, luând o mutră șireată, adăugă: Ei, mai știm și noi unele lucruri...

— Frumos te lauzi, cumătră! se supără Yannakos.

— Păi cum să nu le știe... interveni timid, Thibault.

— Măcar ești în stare să-l descrii pe „ziaristul” ăla? întrebă Yannakos.

— Știi bine că-s mioapă, se smiorcăi Elise.

— Ei, drăcia dracului!

— Aș putea doar să-ți spun că avea un accent...

— Ce fel de accent?

— Nu ca al tău, grecesc sau italienesc, nu... Se gândi îndelung, apoi spuse: Dacă n-ar fi fost atât de scund, l-aș fi luat drept neamț.

— Un neamț? exclamă Yannakos.

— Da, vorbea ca domnul care s-a în-

surat cu domnişoara aia din America... violonistul...

— Sau poate ca un suedez, zise Thibault... O fi vreun compatriot al stăpânului...

— Ciudat, foarte ciudat... Apoi Yannakos se aşează din nou în fotoliu. Să nu pierdem vremea sporovăind de pomană! Nu există decât un singur lucru de făcut: să-l anunțăm pe şef! Trebuie să telefonăm în Italia şi să încercăm să dăm de el. Unde se află acum?

Paznicul scoase o foaie de hârtie din buzunar:

— Vezi că m-am gândit la toate, zise el plin de importanță.

— Nu vreau flecăreală, ci doar o informație!

— Liniştește-te! Să vedem... Aşa... în noaptea asta se află la hotelul „Corallo”, la Imperia.

— Ai numărul de telefon?

— Nu, dar pot să-l aflu.

— Atunci află-l.

— Nu acum, Yannakos, e aproape unu noaptea. De ce să-l trezeşti pe domnul la ora asta?

Yannakos schiță un gest de nerăbdare.

— Mă rog, ai şi tu o dată dreptate! Vom telefona mâine dimineață, la prima oră! Apoi, adăugă dus pe gânduri: Am impresia că şeful are un duşman înverşunat, care-i dă târcoale. Un drac împielițat!

Capitolul VII

Pentru călătorii care – venind dinspre Coasta de Azur – pătrund în Italia prin vesela *Riviera dei Fiori*, adică pe drumul Ventimiglia–San Remo, Italia nu începe propriu-zis de la Imperia. La Ventimiglia, Bordighera, Ospedaletti şi

San Remo, aproape toată lumea vorbeşte sau înțelege franceza.

San Remo e o stațiune balneară mondenă, ca alte câteva sute aflate pe țărmul Mediteranei, cu magazine de lux cum vezi la Vichy ori la Spa, cu saloane unde îți poți lua ceaiul, cum există la Baden-Baden sau la Rapallo, cu un cazinou care rivalizează în urâțenia lui pretențioasă cu cele din Monte-Carlo şi Cannes, cu hoteluri din epoca victoriană, care se numesc în mod invariabil *„Excelsior”*, *„Bellevue”*, sau *„Hotelul englezesc”* şi, în sfârşit, cu inevitabila biserică rusească, cu cupolele şi crucile ei aurite.

Începând de la Imperia, totul se schimbă. Mult mai mulți negustori de ilustrate împestrițate, mult mai multe prăvălii cu „amintiri”, mult mai mulți băieți de cafenea care vă răspund în franceză, când vreți să faceți uz de ita-

liana dumneavoastră, mult mai multe grupuri zgomotoase de turişti supraîncărcaţi de binocluri, aparate de fotografiat şi de filmat.

Imperia este capitală de provincie constituită prin contopirea a două localităţi: Porto Maurizio şi Oneglia. Pliantele şi ghidurile sunt foarte laconice în ceea ce priveşte cele două oraşe, ceea ce este o nedreptate. Despre Porto Maurizio aflăm că e un fost port roman care mai târziu a fost alipit la republica Genova. Despre Oneglia ni se spune că a fost odinioară fieful lui Andrea Doria, care avea să joace un rol atât de important în istoria Genovei, apoi a Savoiei al cărei destin avea să se confunde cu cel al Italiei. Dar amintirile dinastice sunt departe de a repune în drepturile sale un loc de un farmec fără egal...

Cel care urcă spre vechiul oraş Porto Maurizio are uimitoarea impresie că fa-

ce o călătorie în timp, o călătorie în epoca înfloritoare a Renaşterii italiene. Contrar multor altor cetăți vechi, descoperi aici – pe lângă străduțele în serpentină şi scările foarte înguste – străzi foarte largi care duc spre centru, dând oraşului un aspect, de măreție şi de generozitate arhitecturală, absolut unică. Pretutindeni palate – *palazzi* – cu intrări monumentale împodobite cu blazoane şi cu câte o deviză în latină, încântătoare balcoane din fier forjat, piețe mici şi pitoreşti unde clipoceşte apa limpede a fântânilor arteziene, biserici frumoase, aidoma catedralei Sfântul Petru, adevărată bijuterie din secolul al XIII-lea, restaurată şi modificată în epoca barocului. Şi toate astea scăldate tot timpul în lumina aurie a soarelui mediteranean... Primul lucru care-l frapează pe cel care soseşte în Oneglia este mirosul de ulei de măsli-

ne, înțepător şi foarte persistent, ce se simte în toate cartierele acestui oraş – unul dintre cele mai mari centre europene de fabricare şi export a uleiului. În portul de o nemaipomenită poezie, în fața încântătoarelor căsuțe roz şi bleu, talazurile leagănă vapoarele venite din cele patru colțuri ale lumii, mai ales din Spania, cu calele încărcate de butoaie cu măsline.

Jan şi Thérèse petrecuseră la Imperia o zi într-adevăr încântătoare. La Porto Maurizio admiraseră – din galeria de trecere dintre cor şi absidă a mănăstirii Clarissa, ale cărei arcade venerabile dau direct spre marea Liguriei – înălțimea pe care e construit oraşul şi unde splendoarea priveliştii aproape că face să ți se taie respirația.

La Oneglia, Jan se interesase despre instalațiile impresionante ale fabricilor de ulei, în vreme ce Thérèse îşi aminti-

se de Guy de Maupassant care a descris atât de frumos portul.

Seara, cu capul plin de imaginile variate şi multicolore de peste zi, se aşezară la o masă de pe terasa unei *liquorezia* din *piazza* Dante, în faţa vechiului hotel al oraşului Oneglia, un edificiu superb, construit în stilul tipic al palatelor genoveze. În mijlocul pieţei înconjurată de arcade, urca şi cobora un jet de apă, a cărei şiroire feerică, datorită unui reflector aşezat la bază, trecea, rând pe rând, prin toată gama de culori a spectrului solar.

— Dacă am comanda două pahare de *marsala* cu ouă ca să ne mai remontăm un pic? întrebă Jan privind avid în jurul lui, vizibil încântat de farmecul zgomotos al vieţii italiene.

— Cum vrei tu, dragă, răspunse Thérèse.

Şi apucându-şi soţul de mână, mur-

mură:

— Ziua asta a fost nemaipomenită, mă simt pur şi simplu, copleşită...

— Să sperăm că vom fi lăsaţi să ne bucurăm până la capăt, de călătorie, oftă Jan cu gândul la scrisoarea anonimă.

— Ce crezi că ne-ar putea împiedica? se miră soţia lui.

Jan chibzui o clipă dacă să-i dezvăluie conţinutul ciudatei şi neliniştitoarei scrisori. După ce reflectă, preferă să tacă, s-o lase pe Thérèse să se bucure în tihnă de dulcea euforie a serii plină de farmec.

— Ai căzut, brusc, pe gânduri, spuse Thérèse, căreia nu-i scăpa nici cea mai mică schimbare de pe faţa lui Jan. Cu un aer întrebător, ea adăugă: Chipul ţi s-a adumbrit.

Jan se sili să surâdă.

— Ţi se pare, draga mea! Şi, ca să

schimbe vorba, o întrebă: Ți-am spus că am aflat mai zilele trecute că doctorul Bloom nu mai lucrează la spitalul din Pretoria?

— Nu!

— Mi-a scris Schipper.

— Cornelius Bloom, spuse Thérèse pe gânduri. Aproape că te-a obligat să te revanşezi atunci... Ți-aduci aminte?

— Sigur că da! Bolnavul care a murit în mâinile mele... O hemoragie internă pricinuită de devastatoarea Boală a lui Richter, în ultima ei fază... Mâhnirea, disperarea după accident...

— Apoi a urmat celălalt caz al Bolii lui Richter.

— Da, cel de la Johannesburg...

— Bloom te-a convins să-l operezi, deşi erai demoralizat şi într-o stare de cumplită descurajare.

— Sigur că se simțea răspunzător de tot ceea, ce se întâmplase, zise Jan

gânditor.

— Ce vrei să spui cu asta, dragă?

— Că se ştia vinovat.

— Bloom?

— Chiar el!

Thérèse fu intrigată.

— Vrei să-mi explici şi mie? Căci, în sfârşit, nu văd de ce anume se putea face vinovat...

Jan se aplecă spre soția sa.

— Îți aduci aminte că am acceptat cu inima strânsă, să fac acea primă operație... Operația care s-a isprăvit cu un dezastru...

— Da, îmi aduc aminte. Stăteam cu toții în salonul apartamentului nostru din Pretoria. Ide – care încă nu se recăsătorise – şi noi doi.

Jan dădu aprobator din cap.

— Da, şi ca de obicei în acea epocă, discutam despre locul unde să construim viitoarea casă a visurilor noastre

acel *Journey's End*...

— Încă nu ne hotărâsem pentru Cap-Ferrat...

— Tocmai propusesem Tangerul, când a sunat telefonul, în cabinetul meu de lucru.

— Ce memorie ai, Jan! Uneori mă uluieşti...

— La aparat era Schipper. Mă ruga să intervin, să operez bolnavul într-o oră...

— Fiindcă nu izbutise să dea de Bloom, nu-i aşa?

— Da. Şi cum Bloom era atunci şeful spitalului din Pretoria, era de datoria lui să opereze bolnavul.

Thérèse sorbi câteva picături de *marsala*, apoi spuse:

— După operație a venit la noi, la trei dimineața, după ce tu te închiseseşi în cabinetul de lucru.

— Distrus şi doborât...

— Eu i-am deschis uşa. Îmi amintesc

că l-am primit destul de rece. L-am întrebat unde fusese. Am fost nedreaptă cu el!

— Nici pomeneală! replică Jan. Presimțirea ta nu te înşelase.

— Nu înțeleg...

— Adu-ți aminte ce ți-a răspuns când i-ai pus întrebarea care ți s-a părut nedreaptă.

— Că Schipper ar fi trebuit să ştie că se afla la Cercul olandez şi că-i lăsase vorbă secretarei în acest sens.

— Ceea ce era fals!

— Că-i lăsase vorbă?

— Da, şi mai ales că se dusese la Cercul olandez.

Thérèse era stupefiată.

— Deci te-a mințit? bâigui ea.

— Da.

— De necrezut!

— Şi totuşi ăsta e adevărul!

— Şi, în realitate, unde fusese în sea-

ra aceea?

— Într-un bar deocheat şi rău famat din Pretoria.

— Cum ai aflat?

— Am făcut o mică anchetă personală. Viața m-a învățat să fiu sceptic...

— Totuşi, după câte ştiu, n-ai vorbit nimănui despre descoperirea ta.

— Niciodată! Voiam să-i dau o şansă, înțelegi? Cu atât mai mult cu cât se arătase foarte corect în ce mă privea.

— Just!

— La urma urmelor, viața particulară a medicilor nu mă interesa câtuşi de puțin. Nu uita că, de altfel, noi am şi părăsit Transvaalul la puțină vreme după asta.

— Şi mai pe urmă mi-ai spus mereu că Bloom era totuşi un chirurg excelent, care nu săvârşise nicio greşeală...

— Atunci da, cred că era cel mai bun chirurg din toată Africa de Sud!

— Deci nu puteai încredința altcuiva conducerea spitalului din Pretoria.

— Nu, n-aveam de ales! De altfel, în afară de acel incident foarte neplăcut, Bloom nu-mi prilejuise niciodată vreun motiv de nemulțumire.

— Totuşi, spuse Thérèse pe gânduri, un om care minte...

— Ştiu bine că descoperirea a fost foarte neplăcută. Pe urmă, m-am întrebat adesea dacă procedasem bine trecând-o sub tăcere. Trebuie să-ți mărturisesc, totuşi, că atunci când am aflat că a plecat, am încercat un sentiment de uşurare, pentru că de acum încolo nu mă voi mai simți răspunzător de eventualele greşeli sau abateri ale doctorului Cornelius Bloom.

— Schipper nu ți-a spus de ce a plecat?

— Nu, mi-a scris doar că s-a reîntors în Europa şi că Jansens a preluat con-

ducerea spitalului.

Jan se simți, dintr-odată, foarte melancolic. Amintirile despre vechea lui activitate profesională îl întristau şi-l deprimau. Nostalgia trecutului punea imediat stăpânire pe el. Se revedea sub lumina crudă a lămpii scialitice, aplecat deasupra bolnavului, cu bisturiul în mână. Dar în seara aceea nu voia să se lase copleşit de trecut, de imaginile dintr-o epocă plină de glorie. Se decise să reacționeze prompt. Arboră un surâs radios şi încrezător:

— Să bem pentru continuarea minunatei noastre călătorii! spuse el, ridicând paharul şi ciocnind cu soția lui.

PARTEA A TREIA

Capitolul I

— Eşti mulțumit de triumful repurtat la Paris?

— Triumf e un cuvânt mare, *kleines Mädchen*.

— Chiar Charles Munch l-a folosit, şi el e cel mai în măsură să aprecieze.

— Ce om extraordinar! Dirijează dumnezeieşte!

— Acelaşi lucru l-a spus şi el despre felul cum cânți tu!

— Mai am încă multe de învățat...

— Ambiția ta e de-a dreptul tiranică; nu-ți lasă nicio clipă de răgaz.

— Vreau să ajung cel mai mare violo-

nist, vreau să ocup primul loc, ți-am mai spus...

Lungiți în două şezlonguri, pe terasa vilei *Santa Monica*, Hugo şi Judith contemplau apusul soarelui.

— Dimineață, când am ajuns aici, vremea era închisă. Acum nu mai e nici urmă de nor.

— Lucru obişnuit în aceste locuri, spuse Hugo aprinzându-şi o țigară. Vântul care vine din larg alungă norii.

— Ce privelişte minunată! Aş admira-o la nesfârşit!

— Da, *liebes Kind*, marea este nemaipomenit de frumoasă în seara asta. S-ar spune că a făcut-o în mod special, ca să ne ofere un spectacol demn de noi!

— Ai vrea ca natura să fie sensibilă la stările noastre sufleteşti, nu-i aşa? Să se adapteze după nevoile noastre de moment...

— Şi de ce nu? Omul nu e o încununare a creației?

— Uită-te: s-a aprins farul de la Cap d'Antibes.

— Va grăbi căderea nopții.

— Da, lumina artificială o alungă pe cea a apusului de soare.

— *Ich liebe diesen Augenblick!*[13]

Hugo se ridică, pe jumătate, din şezlong.

— Câtă solemnitate, câtă măreție! spuse el.

— Uite că apar pe cer primele stele, încă timide, abia vizibile...

Violonistul arătă cu degetul o stea:

— *Das ist mein Stern!*[14] strigă el.

— Steaua ta?

— Da, uite-o colo, drept deasupra

---

[13] Cât de mult îmi place această clipă! (germană).

[14] Iată steaua mea! (germană).

noastră!

— Da, acum o văd...

— Ne apără, veghează asupră-ne...

Judith se aplecă spre soțul ei:

— La Paris ai câştigat o nouă victorie, iubitule. Am venit aici să regăsim liniştea, această minunată liniște mediteraneană. De ce să nu profităm de momentele plăcute ca să uităm de scrisoarea aceea?

Îl simți imediat pe Hugo cum se încordează:

— *Unmöglich! Ganz einfach unmöglich!*[15]

Judith schiță un gest de oboseală.

— Deci ții cu orice preț să strici şederea noastră aici?

— Am venit pe Coasta de Azur ca să am o discuție cu doctorul Yvarsen, da

---

[15] Cu neputință! E, pur şi simplu cu neputință! (germană).

sau nu?

— Da, dragă, aşa e, dar...

Hugo n-o lăsă să termine.

— Aşa că, spuse el cu o voce în care se simțea o uşoară iritare, să nu mai revenim asupra acestei chestiuni!

Judith nu era însă femeia care să se lase dezarmată atât de uşor.

— Nu crezi, spuse ea, că însăşi soarta ne arată că nu trebuie să insistăm? Uite, familia Yvarsen nu-i aici, a plecat în Italia. Nu vezi în asta un semn al soartei?

Violonistul trase cu sete din țigară.

— Yannakos le-a dat telefon azi-dimineață. El spune că se vor întoarce deseară. Aşa că nu văd de ce mai ridici problema asta!

— Dar nu-i vorba de nicio problemă! Ci de o senzație de...

— Te rog...

— Ba da, Hugo! Am senzația –

aproape fără voia mea – că trebuie să dăm uitării scrisoarea, că nu e momentul să-i deranjăm pe Yvarseni cu povestea asta urâtă.

Hugo citează cu aproximație din memorie:

„Dacă ai cât de cât, onoare, îl vei provoca pe doctorul Yvarsen la duel. Omul ăsta şi-a bătut joc destul de dumneata, te-a înşelat destul... Nu i-ai trimis o invitație la nuntă? Cred că s-a amuzat copios în ziua aceea... Mi se pare că-i aud vorbele umilitoare pe care le-a spus pe seama dumitale, mi se pare că-i şi aud hohotele de râs...”

— Ce importanță poate avea delirul epistolar al unui nebun! strigă Judith, enervată peste măsură. De altfel văd că degeaba am rupt-o, din moment ce ai învățat pe dinafară frazele mincinoase, cuvintele odioase.

— N-am învățat nimic pe dinafară; adevărul e că n-am putut uita nici măcar un cuvințel!

— Dacă ai fi avut încredere în mine, nu te-ai mai fi gândit la ea!

— Bănuiala asta e ca o țeapă înfiptă în carne...

— Mă faci să mă simt îngrozitor, Hugo...

— *Ich will die Wahrheit kennen, die ganze Wahrheit!*[16]

— Repeți mereu acelaşi lucru!

— Pentru că mă simt mereu chinuit de aceeaşi obsesie. Te văd mereu pe vaporul acela, singură cu Yvarsen!

— Yvarsen e unul dintre oamenii cei mai nobili şi mai generoşi! spuse Judith. Ar trebui să-ți fie ruşine să-l crezi în stare de vreo josnicie. Ca să nu

---

[16] Vreau să cunosc adevărul, întregul adevăr! (germană).

mai vorbim de mine...

— Pe vremea aceea nu eram căsătoriți. Deci erai liberă să faci ce vrei!

— Dar doctorul Yvarsen era însurat!

— Pentru unii treaba asta nu constituie o piedică!

— Se vede bine că nu-l cunoşti!

— Ceea ce mă deranjează e ardoarea cu care îi iei apărarea.

— Fiindcă n-am suportat niciodată nedreptatea.

— Cum vine vorba de doctorul Yvarsen, niciun cuvânt nu ți se pare destul de elocvent, destul de convingător pentru a vorbi despre înaltele sale calități şi despre nenumăratele sale merite. Lucrul devine agasant, ba chiar iritant.

— Asta dovedeşte, pur şi simplu, că nu vreau să-mi ascund sentimentele. *I*

simply cannot lie![17]

Hugo îşi aruncă, furios, ţigara. Chiştocul descrise o curbă şi dispăru în pietrişul grădinii.

— De când eram mică nu puteam suferi să...

— La ce sentimente faci aluzie? o întrerupse Hugo.

— La sentimentele de admiraţie pe care le am faţă de doctorul Yvarsen. Apoi, cu un glas foarte trist, Judith adăugă: Gelozia ta te face de nerecunoscut, Hugo, odios...

— Ai fi preferat să fiu indiferent, nepăsător?

Judith nu răspunse.

— Pentru mine, strigă Hugo, dragostea este o pasiune totală şi absolută. Nu admit nici cea mai mică indiferenţă,

---

[17] Pur şi simplu, nu pot să mint. (engleză).

niciun fel de împăciuitorism mic-burghez.

— Dragostea, spuse Judith, ar trebui să fie, mai întâi şi înainte de orice, sentimentul cel mai uman. Prin urmare, cel din care excesele nedemne să lipsească. *Yes, that's what I think, first of all love should be human!*[18]

— Tocmai de asta detest mediocritatea în orice. Nu-mi place decât ceea ce e deosebit!

— Uneori devii de nesuportat!

Hugo se ridică şi se sprijini cu spatele de unul din chiparoşii care părea că stă de strajă lângă ei. Se întunecase. Licuricii, baletau tăcuți, aidoma unor stele mărunte.

— Îți repet, Judith, spuse Hugo cu o voce vibrantă, fără tine, viața mea n-ar

---

[18] Da, aşa socot eu, că înainte de orice, dragostea trebuie să fie umană. (engleză).

avea niciun sens! Fără tine, aş fi pierdut!

— Dar arta ta, muzica... spuse încet tânăra femeie.

— Muzica mă devoră, nu mă susține.

— Adevărat, simt cum te arde focul lăuntric... Apoi, după o ezitare, Judith spuse, pe un ton puțin cam timid: Dacă nu m-aş teme că par prea romantică ți-aş mărturisi că am impresia că te mistuie flacăra propriului tău geniu.

Hugo răspunse cu o însuflețire, aproape frenetică:

— Nu trebuie să-ți fie jenă că eşti romantică, fiindcă epoca noastră are nevoie de romantism, de înflăcărare! Dar nu-i nevoie să vorbeşti despre geniul meu, fiindcă n-am aşa ceva!

— Ce ți s-a întâmplat? De ce spui asta?

— Pentru că n-am alt har decât cel de a cânta la vioară.

— A avea har, a fi înzestrat sau a avea geniu nu-i...

— ...Totuna? Nu! A avea geniu în muzică înseamnă a fi în stare să compui, să creezi muzică şi nu doar s-o interpretezi pe a altora! Şi Hugo mărturisi: în seara asta, mai mult decât în oricare alta, aş fi vrut să-mi exprim sentimentele cele mai profunde, cele mai autentice, în singurul limbaj care-mi place. Dar iată că nu mă simt în stare să scriu muzică. În afară de acel ridicol concert pentru contrabas, de pe vremea când şedeam la Hamburg, n-am fost în stare să scriu nimic, nimic!

— Sunt convinsă că într-o bună zi vei dobândi şi harul de a compune.

— Nu, niciodată!

— Gândeşte-te la Wagner, care a început destul de târziu să-şi compună operele. Şi ce opere! Ai toată viața înainte! Nu simți miros de ars? spuse

brusc Judith, ridicându-se în picioare.

Hugo adulmecă aerul.

— Ba da, şi mi se pare ciudat... Cred că arde ceva pe aproape! Se opri şi întorcând capul strigă alarmat: *Mein Gott, das Haus der Yvarsens steht in Flammen!*[19]

Capitolul II

— Nu merge prea repede, dragă! Ştii că noaptea mi-e frică să călătorim. Toate farurile astea care ne orbesc...

Jan încetini.

— Mă grăbesc să ajung cât mai repede acasă, spuse el, la *Journey's End*.

— Ar fi trebuit să plecăm de dimineaţă, să părăsim Imperia de îndată ce-am primit telefonul. Cu atât mai mult cu

---

[19] Dumnezeule, casa Yvarsenilor e în flăcări! (germană).

cât mi-ai spus că Yannakos părea neliniştit, grăbit să ne vadă acasă.

— Da, vorbea pe un ton aproape speriat, ceea ce e un lucru nemaipomenit la el.

— De ce nu mi-ai spus mai demult de existența scrisorii anonime? Aşa cum îmi împărtăşeşti bucuriile, trebuie să-mi împărtăşeşti şi necazurile, căci de asta îți sunt nevastă!

— Voiam să te bucuri în linişte de excursia în Italia.

— În vreme ce tu erai ros de o neliniş-te surdă? Nu, n-ai făcut bine!

— Mă tot întreb cine poate fi omul ăsta atât de pornit împotriva mea.

— Vreun nebun.

— Poate, dar un nebun periculos. *„Ei spun că am ajuns un degenerat, dar ei n-au priceput niciodată nimic din psihologia umană... Am căpătat o privire radioscopică, o privire care vede tot... Plu-*

tesc pe deasupra apelor... Eşti omul pe care-l urăsc cel mai mult pe lumea asta. Yvarsen, omul al cărui nume mă face să scrâşnesc din dinți şi a cărui amintire îmi provoacă adevărate crize de furie Acum plângi, urlă, gândindu-le la nenorocirile care te aşteaptă... Nu voi da înapoi din fața niciunei crime ca să te distrug... Duşmanul tău care veghează...”
Toate astea denotă demență. Analiza scrisului mă face să trag concluzia că e vorba de un caz de schizofrenie.

— În formă evoluată?

— Nu, boala e abia la început.

— Nu mi-ai spus că s-ar putea, de asemenea, să fie vorba de un om care se droghează?

— Asta în mod sigur! Scrisul şovăielnic şi stilul delirant o dovedesc cu prisosință. E vorba de morfină sau de cocaină.

— Zău dacă pricep, spuse Thérèse,

clătinând din cap. Fiindcă nu cunoaştem pe nimeni care s-ar putea deda la asemenea vicii.

— Parcă poți să ştii...

— Şi dacă ar fi vorba de o femeie? spuse Thérèse, după o pauză.

— Nu cred, scrisul e al unui bărbat. Sunt aproape sigur că expeditorul acestei scrisori pline de ură şi agresorul de la *Journey's End*, sunt una şi aceeaşi persoană. Or, cel care a încercat să dea foc casei, era un bărbat.

— Ce ură feroce trebuie să nutrească față de noi, ca să vrea să ne ardă casa. E înspăimântător...

— Nu uita că a fost cât pe ce să-i vină de hac lui Yannakos.

— Noroc că s-a aflat acolo!

— Da. Cei doi Thibault probabil că dormeau, ca de obicei.

— Totuşi sunt nişte oameni destoinici.

Jan se încruntă.

— Thérèse, tu mă cunoşti... M-am străduit întotdeauna să-i răsplătesc cât mai generos cu putință pe oamenii care trudesc pentru mine, spuse el, cu condiția să-şi facă datoria. Fiecare cu meseria lui!

— Elise şi-a făcut-o întotdeauna.

— N-o apăra prea tare...

— Femeia asta mi-e foarte devotată, Jan. Până acum n-am avut niciun motiv să mă plâng de ea.

— Mă rog... Dar bărbatu-său, Octave Thibault, a devenit în ultima vreme un leneş şi un adormit.

— Totuşi, se pricepe la grădinărit!

— Mi se pare că asta îi este şi meseria!

— Dar superbele straturi cu flori din fața verandei? N-a dovedit că are gust, aranjându-le astfel?

— A urmat întocmai instrucțiunile tale, ştiu foarte bine! Ție iți revine meritul

că avem o grădină atât de frumoasă şi un parc atât de îngrijit! Fără directivele tale, Thibault nu face nicio ispravă.

— Văd că eşti pornit împotriva lui...

— Thibault este paznic la *Journey's End*, strigă Jan. Nu-i cer decât să-şi îndeplinească, în mod conştiincios, toate obligațiile pe care i le incumbă această slujbă! Este absolut inadmisibil ca nişte necunoscuți să intre când vor în curtea mea. Care nu-i nici moară, nici columbar!

— Nu crezi că suntem şi noi puțin vinovați de situația asta, dragă?

— Şi de ce, mă rog?

— N-am refuzat de atâtea ori să construim zidul către țărmul mării, să facem un gard solid în acea parte a parcului ce dă către plajă?

— Just, murmură Jan.

— Cel mai mult mă nelinişteşte paragraful din scrisoare, în care spune:

„Crede-mă, Yvarsen, nu voi da înapoi din fața niciunei crime pentru a te distruge...”

— Ei, lăudăroşeniile unui dezechilibrat...

— Totuşi, n-a dat dovadă că a început să-şi pună în practică amenințările?

— Nu te mai gândi la asta, draga mea! Fii liniştită...

— Cu neputință.

— Sunt de acord cu tine că situația e gravă, că omul e, probabil, un individ foarte periculos. Dar trebuie să ne păstrăm sângele rece.

— Pentru o femeie nu-i chiar atât de uşor. Doar nu pentru mine mă tem, dragul meu!

— Cunoscându-ți firea, nu m-am îndoit o clipă de acest lucru!

Thérèse deveni foarte palidă.

— Dacă ți s-ar întâmpla o nenorocire, spuse ea pe un ton plin de emoție, n-aş

mai putea trăi nici eu, Jan, n-aş mai putea, crede-mă.

Glasul i se frânse şi Thérèse izbucni în plâns.

— Te rog, draga mea, stăpâneşte-te. Nu te lăsa impresionată de invectivele unui nebun! Voi şti să mă apăr!

Thérèse îşi şterse ochii cu batista.

— Şi dacă ticălosul acela le face vreun rău copiilor noştri? spuse ea.

Maxilarele lui Jan se contractară. Instinctiv, acceleră motorul maşinii.

Capitolul III

— Vrei să-ți ghicesc viitorul, domnule?

Erling făcu semn din cap că nu.

— Dacă-mi dai două sute de franci, îți spun tot ce-o să ți se întâmple, insistă țiganca.

— Nu!

— Haide, domnule, că doar n-o fi foc! Sunt țigani şi țigani! Eu nu scornesc nimic, nu-ți spun decât ce ți-e scris în palmă şi atât!

Erling oftă plictisit, apoi acceptă.

— Dacă ții neapărat...

În gând, o trimise pe țigancă la toți dracii. Îi era silă de orice fel de superstiții, ca şi de orice fel de ghicit, fie că era vorba de astrologie, de chiromanție sau de tălmăcirea viselor. Dar decât să se angajeze într-o discuție cu țiganca aceea pisăloagă, preferă s-o lase să-şi facă meseria, ca să scape cât mai repede de ea.

— Dă-mi mâna, domnişorule!

— Dă-i drumul repede, că n-am vreme...

Țiganca aruncă o privire pătrunzătoare asupra liniilor din palma lui Erling, apoi spuse, privindu-l cu coada ochiului:

— Îți place să comanzi...
— S-ar putea...
— Ai degete de pianist sau de doctor... dar nu eşti artist, aşa că...
Erling i-o tăie scurt:
— Sunt doctor! spuse el sec.
— Şef mare...
— Dacă ții neapărat, da.
— Eşti însurat şi ai un copil frumos.
Ca s-o pună la încercare, Erling întrebă:
— Fată sau băiat?
Țiganca păru să-i scruteze şi palma şi chipul.
— Ai un băiat, spuse ea în sfârşit. E un copil isteț, prea isteț pentru vârsta lui. E, de asemenea, un copil gingaş ca o floare...
— Just, mărturisi Erling.
— Nevasta dumitale e foarte frumoasă.
— Mă rog, lucrurile astea le poți spu-

ne tuturor bărbaților, zise Erling ironic, niciunul n-o să te contrazică.

Țiganca surâse cu indulgență.

— Ai dreptate, domnişorule, dar uite că dumitale îți pot spune că nevasta are părul castaniu.

Ca să-şi ascundă mirarea, Erling făcu pe supăratul.

— Parcă era vorba să-mi ghiceşti viitorul, spuse el, nu prezentul.

— Răbdare, domnule, răbdare...

— Hai, să isprăvim...

— Fiul dumitale va fi un om celebru...

— Erling simți un fior.

— În ce sens? întrebă el curios.

— Încă nu văd exact... Aşteaptă puțin...

Gândurile lui Erling o luară razna: „Dacă tocmai micul nostru Jan va fi cel care... Dar nu, nu se poate, toate astea sunt palavre... Doar n-am să iau de bune gogoşile înşirate de țiganca asta

şmecheră! Totuşi, până acum văd că nu s-a înşelat în nimic din ce mi-a spus. Jan, celebru! În ce domeniu? Oare va putea să-mi spună? Oare el să fie cel care va descoperi leacul cancerului? Vor mai fi deci necesari ani şi ani de cercetări? Înseamnă că Flavie şi cu mine ne-am irosit viața în zadar!" Simți în suflet o amărăciune cumplită. „Mai bine să nu ştiu, să ocolesc cât pot adevărul, să nu aflu despre eşecul posibil al muncii mele. Sigur că fiul meu mă va depăşi într-o zi, dar aş fi vrut să câştig eu această bătălie căreia i-am consacrat întreaga viață! Da, am tras întotdeauna nădejde că Erling şi Flavie Yvarsen vor intra în istoria ştiinței ca învingători ai cancerului... Speranță deşartă! Totuşi, n-am să mă dau bătut niciodată! Niciodată!"

Erling îşi trase brusc mâna din mâna țigăncii.

— Ajunge! spuse el. Ți-am ascultat destul pălăvrăgeala! îi întinse o hârtie de o mie de franci. Ia-o şi lasă-mă în pace!

Țiganca luă hârtia, dar nu se ridică de la masă. Rămase în fața lui, contemplându-l, cu un aer gânditor:

— Ce mai aştepți? se mânie Erling. Comedia asta o să mai țină mult? Vrei să chem chelnerul să te dea pe uşă afară?

— Ți-e frică, zise țiganca, da, ți-e frică omule, ca nu cumva fiul tău să ajungă într-o zi mult mai mare decât tine; iată de ce nu vrei să cunoşti viitorul!

— Cum ai putut să...

— Ascultă-mă... Odată, m-am dus şi eu la teatru... Ehe, e mult de atunci... Eram tânără şi frumoasă, ca şi nevasta ta... Nu mi-a rămas în cap decât o singură frază din piesa care se juca atunci, frază pe care am să ți-o spun

ție, acum: „Există mult mai multe lucruri între cer şi pământ decât există în ştiința ta, străine...” Şi, după ce-l parafrază astfel pe Shakespeare, țiganca o porni tăcută, spre altă masă.

— Domnul doreşte o cafea după brânză? îl întrebă chelnerul, amabil şi politicos.

Erling îşi ridică ochii şi răspunse pe un ton agasat:

— Da, dar foarte tare!

— Foarte tare? După moda italienească?

— Exact!

„M-am ataşat aproape cu ferocitate de ființa mică şi fragilă, născută din dragoste. Şi totuşi, cu toată afecțiunea şi dragostea pe care le am față de copil, n-aş vrea să ne priveze de succesul râvnit... Mai există atâtea alte bătălii de câştigat, în medicină... Cancerul vreau să-l vindec eu, eu şi Flavie...”

În urma unei pene de motor, avionul cu care Erling plecase din Stockholm fusese nevoit să aterizeze în Germania. Tânărul cercetător luase masa la Frankfurt, apoi se urcase într-un alt avion, cu care ajunse seara la Nisa. După ce închiriase o maşină rapidă, o Lancia, ca să-şi poată ajunge din urmă părinții, se hotărî să cineze în acel oraş liniştit, pe una din străduțele simpatice şi pitoreşti ce şerpuiau în jurul catedralei. După masă, țiganca ghicitoare îi adusese din nou aminte de gândul care-l obseda zilnic: să învingă cancerul!

După ce-şi bău cafeaua, Erling intră în cabina telefonică şi formă numărul de la *Journey's End*; voia să-l anunțe pe paznic de sosirea sa, pentru ca Elise Thibault să aibă vreme să-i pregătească o cameră. Auzi telefonul sunând, la celălalt capăt al firului, dar în pavilionul

familiei Thibault nu răspunse nimeni. „Trebuia să-i sun mai devreme, îşi spuse el, acum e cam târziu, cu siguranță că s-au culcat! Deşi mi se pare totuşi ciudat să nu audă telefonul...” După zece minute, sună din nou: aceeaşi tăcere. Să fi profitat de plecarea părinților ca s-o şteargă şi ei pe undeva? se întrebă Erling. „Mi se pare, totuşi, cu neputință, fiindcă trebuie să le trimită zilnic corespondența şi să aibă grijă de păsărelele din colivia mamei, care au nevoie de apă şi de mâncare... Ia să dau o raită cu maşina până acolo, să vedem ce se întâmplă... În douăzeci, douăzeci şi cinci de minute, am ajuns!”

Un sfert de ceas mai târziu, Erling gonea cu toată viteza pe drumul dintre Nisa şi Villefranche. Auzind sirena atât de cunoscută, a pompierilor, trase pe dreapta şi încetini, ca să le lase drumul liber. Trei maşini roşii îl depăşiră, go-

nind cu maximum de viteză. În acel moment, ajuns la locul de unde se putea vedea întregul Cap-Ferrat, zări, nu departe de far, un foc uriaş. Dându-şi seama într-o clipă că vâlvătaia se înălța exact pe locul unde se afla casa părinților-lor săi, avu impresia că trăieşte un coşmar. „Nu-i cu putință, murmură el, nu se poate... Nu! Tocmai casa pe care şi-o doriseră atâta...” Apoi apăsă cu putere pe accelerator.

Capitolul IV

Journey's End ardea... Ce se întâmplase? Dimineața, la prima oră, Yannakos dăduse telefon la Imperia pentru a-l pune pe Jan la curent cu evenimentele de peste noapte. Apoi, încă bolnav de pe urma loviturii primite din partea misteriosului agresor, plecase la el acasă, la Beaulieu, ca să se

odihnească şi să mai prindă puteri. Culcat în pat, în odaia lui mai mult decât modestă, Yannakos îşi petrecuse ziua rumegând tot felul de planuri, de răzbunare împotriva necunoscutului care-l lovise atât de mişeleşte; seara, în loc să se ducă la *Journey's End*, ca să facă de pază aşa cum îşi propusese, adormi.

Cei doi Thibault tocmai terminaseră de mâncat, când auziră pe cineva bătând la uşa pavilionului. Cum aşteptau neliniştiți sosirea lui Yannakos, Octave Thibault se duse să deschidă; se trezi nas în nas cu un om mascat, scund, care-l amenința cu un pistol. Câteva minute mai târziu, cei doi soți erau legați fedeleş de scaune, în vreme ce necunoscutul mascat se îndrepta cu paşi mari către vilă. Asta a fost tot ceea ce Hugo şi Judith – care anunțaseră pompierii – putuseră smulge de la perechea

aceea îngrozită.

Erling ajunse aproape în acelaşi timp cu pompierii. După ce schimbă câteva cuvinte cu familia Stiffenacker, alergă spre căpitanul care comanda operațiile.

— Sunt fiul proprietarului, strigă el, mai puteți salva ceva?

— Nimic, domnule, asta e treabă făcută de un incendiator, treabă făcută temeinic! Toate odăile par să fi fost stropite cu benzină. Oamenii mei au şi găsit până acum trei bidoane goale.

Erling refuză să creadă:

— Şi hârtiile, amintirile de familie? strigă el. În sfârşit, tot ceea ce nu mai poate fi înlocuit?

Căpitanul făcu un gest elocvent către vila care nu mai era decât un rug uriaş.

— Cu neputință de salvat ceva! După cum vedeți, focul s-a întețit datorită vântului care bate din larg. Nu pot trimite niciunul din oamenii mei în acel

cuptor! Doar ca să salveze nişte hârţoage! Dacă ar fi vorba de vieţi omeneşti, oamenii ar încerca chiar şi imposibilul. Dar cum nu exista nimeni în casă când s-a declanşat incendiul...

— Nu, nu, bâigui Octave Thibault, care se apropiase de ei, în vilă nu se afla nimeni... Francine, menajera, plecase de dimineaţă la mătuşa ei din Marsilia!

După acest efort oratoric, paznicul căzu din nou în torpoarea provocată de spaima prin care trecuse.

— Norocul ei, spune comandantul pompierilor, a scăpat sărăcuţa de ea!

— Ce intenţionaţi să faceţi? întrebă Erling.

Căpitanul înălţă din umeri.

— Vedeţi şi dumneavoastră, domnule: să localizăm focul, să limităm dezastrul, să avem grijă ca scânteile să nu ducă focul mai departe.

— Deci casa părinţilor mei e condam-

nată?

— Nu vor mai rămâne din ea decât nişte ruine. Apoi, pe un ton poruncitor, adăugă: Şi acum, domnule, vă rog să plecaţi şi să ne lăsaţi să ne facem treaba.

Erling se îndepărtă de mulţimea curioşilor şi de vecinii care se înghesuiau în parc. Era îngrozit: toate bunurile părinţilor săi se mistuiau sub ochii lui. Mobilele preferate ale Thérèsei, dosarele tatălui său, dosarele atât de preţioase pentru valoarea observaţiilor clinice consemnate în ele, miile de amintiri de familie, corespondenţa, albumele cu fotografii, toate urmele pe care le lasă o pereche de oameni în trecerea lor pe acest pământ, toate astea erau răvăşite şi înghiţite de flăcările nemiloase. Noroc că Judith avusese prezenţa de spirit să ducă voliera cu păsări rare în grădina ei. Erling ştia că moartea păsărilor su-

focate de fum sau pârjolite de cumplita căldură pe care o degaja rugul uriaş ar fi fost o lovitură groaznică pentru mama sa.

Deodată, cu tot vacarmul motoarelor şi al pompelor, cu toate trosnetele flăcărilor şi vociferările mulțimii, Erling auzi scrâşnetul roților unei maşini care se oprise brusc; apoi, imediat după asta, un țipăt disperat, răscolitor: țipătul mamei sale!

Se întoarse şi văzu maşina neagră a tatălui său oprită la douăzeci de metri de foc. Din ea tocmai coborau părinții săi; livizi, cu trăsăturile descompuse, înaintară către el.

Erling alergă înaintea mamei sale pe care o strânse la piept.

— Mamă, măicuță dragă, spuse el cu un glas cât mai blând, nu plânge! Te rog, mai ales, nu plânge! Tata şi cu mine îți vom construi altă casă... Chiar

mai frumoasă decât asta...

Zdrobită de cumplita nenorocire care se abătuse asupra ei, la vederea casei în flăcări, Thérèse amuțise. Nu putea să articuleze niciun cuvânt şi plângea întruna... Erling încercă s-o consoleze.

— Vei veni să stai la noi, îi spuse el. Ai să-l revezi pe nepoțelul tău... Mamă, scumpa mea, vom face tot ce va fi cu putință ca să te vedem surâzând din nou, ca să fii din nou fericită...

Thérèse îşi înălță fruntea, având o sclipire de spaimă în ochi şi întrebă cu voce zdrobită:

— Şi... păsărelele mele... Erling, ce s-a întâmplat cu ele în toată... harababura asta?

El se grăbi s-o liniştească:

— În clipa în care a izbucnit focul, familia Stiffenacker a dus colivia la ei... Nu te teme, mamă, păsările sunt tefere.

Erling se întoarse spre Judith şi Hu-

go, care se apropiară:

— Aş putea să v-o încredinţez pe mama?

Judith o luă pe Thérèse, cu blândeţe, de braţ.

— Veniţi, doamnă, şopti ea, am să vă conduc la micile dumneavoastră prietene...

Hugo o luă pe Thérèse de celălalt braţ şi spuse:

— Cred că vă aşteaptă... mai ales una dintre ele care are o minunată cununiţă albastră pe cap...

— Cununiţă-de-Azur... murmură Thérèse.

Rămas singur, Erling îşi căută cu privirea, tatăl. Jan stătea în picioare, între doi palmieri, în faţa casei în flăcări. Silueta lui înaltă se decupa, aidoma unei umbre chinezeşti, pe fundalul strălucind în galben, mov şi roşu al jarului. Umerii nu i se încovoiaseră, de pe buze

nu-i scăpase nicio văicăreală. Foarte drept, puțin trufaş, era fireşte mâhnit, dar neînvins.

Capitolul V

„Am ezitat multă vreme, Yvarsen, dar pentru că azi nu mai am nimic de pierdut, m-am hotărât să arunc masca. Sunt Cornelius Bloom şi mă cunoşti foarte bine. Am început să te urăsc din ziua în care ai socotit că faci bine umilindu-mă. Aminteşte-ți cuvintele pe care le-ai rostit atunci: «Ştii că indirect eşti răspunzător de moartea unui om? Unde erai când au avut nevoie de dumneata? Poate că alergai după fuste...» M-ai ridicat de la pământ şi m-ai scuturat cu brutalitate. În timpul acelor minute, care mi s-au părut nesfârşite, ardeam de dorința să-ți înfig un cuțit în inimă! Nu trebuie să-i vorbeşti niciodată unui bărbat despre

cusururile lui fizice. Or tu mi-ai strigat atunci în față: «Ai auzit vorbindu-se vreodată despre jurământul lui Hippocrat, piticule?» Gravă eroare psihologică, Yvarsen! Nu ți-am iertat niciodată acel «piticule»!

La început, ura mea trebuie să fi fost inconştientă, instinctivă; ştiu însă sigur că a devenit feroce. Şi cu atât mai mult, cu cât te minţisem. Află, Yvarsen, că nu mă aflam, în seara aceea, la Cercul olandez, ci la barul cel mai rău famat din Pretoria, la «Rose Blanche». Ha! Ha! Ha! Te-am dus, nu-i aşa? Eşti atât de naiv şi de credul, bietul de tine...

Dacă mai pe urmă am făcut tot posibilul ca să-ți înlătur sentimentul de vinovăție care te chinuia în urma operației nereuşite a Bolii lui Richter, asta s-a datorat faptului că ardeam de dorința de a ajunge medicul-şef şi directorul spitalului din Pretoria. Ca să obțin definitiv

postul, trebuia să-ți intru în grații. Şi apoi, pe atunci nu eram încă ființa degenerată, epava care am devenit între timp. Dimpotrivă, mai exista încă în mine loc pentru sentimente nobile şi generoase! Mă mustra conştiința şi nu mă gândeam decât cum să-mi repar greşeala şi să şterg minciuna.

La «Rose Blanche» am cunoscut o fată nespus de frumoasă, pe nume Olga. O poloneză cu forme pline. M-am îndrăgostit nebuneşte de ea. Mă duceam în fiece seară la barul pe care ea îl frecventa cu regularitate, doar ca s-o văd. Dar n-avea ochi pentru mine, în fața ei nici nu existam! Pentru ea eram tot «un pitic». Şi cu cât Olga îmi respingea mai mult avansurile, cu atât o iubeam mai tare. Ca să nu mai fiu mereu obsedat de nefericirea mea, am făcut primul pas pe drumul ce avea să mă ducă la pierzanie: am început să beau!

Dar, foarte curând, băutura n-a mai ajutat la nimic, uitarea provocată, de alcool nu era deplină; atunci am început să mă droghez! În funcția pe care o ocupam îmi era foarte uşor să fac rost de cocaină. Tu, Yvarsen, plecaseşi din Transvaal, aşa că la spital eu eram acum mare şi tare. Luni întregi am luat cocaină, apoi morfină. O bucată de vreme am fumat chiar şi opium. Datorită precauției şi rezistenței organismului meu, foarte solid, nimeni n-a bănuit nimic!

Dar, totul are un sfârşit... În curând, a început să se şuşotească în spatele meu, iar în lumea medicală se răspândiră zvonuri ciudate. Până la urmă, n-am mai fost în stare să operez: mâinile îmi tremurau tot timpul. Era sfârşitul carierei mele, sfârşitul unui strălucit chirurg, sfârşitul a toate.

De la spital m-au dat pe uşă afară,

discret, curat, fără scandal, aşa cum se procedează în Africa de Sud. Devenisem un element irecuperabil.

Când am început această scrisoare, eram lucid, Yvarsen, foarte lucid... Acum, materia mea cenuşie devine fluidă, începe să curgă. Îmi dau târcoale imagini, imagini erotice sau morbide (apropo, ai observat că aceşti doi termeni sunt sinonimi?), evocări dezolante. Cunoşti aceste versuri din Baudelaire?

„Şi lungi şi nesfârşite convoaie mortuare
Încet şi fără muzici, prin suflet trec mereu,
Speranța-nvinsă plânge; rea, dominatoare,
Înfige spaima negrul ei steag în craniul meu.”[20]

---

[20] Ch. Baudelaire, Florile răului, versu-

Probabil că le-am citat prost şi am comis unele greşeli. Dar n-are importanță! Starea asta de spirit este şi a mea!

Într-adevăr, nu-i momentul să citez versuri! Dar acționează drogul, Yvarsen, cocaina! Simt dorința să-ți râd în nas! Să te păcălesc, să te batjocoresc, să te insult!

Am venit în Europa numai cu intenția să te dobor, să te distrug! De ce tocmai pe tine? Pentru că tu ai tot ceea ce n-am putut avea eu: un fizic care te avantajează, o nevastă care te adoră, o familie care te venerează, o carieră glorioasă, celebritate şi bogăție. Prea multe lucruri, Yvarsen! I-ai făcut geloşi până şi pe zei! Iar eu sunt instrumentul răzbunării lor, brațul Domnului, ha! ha!

Vrei să-ți spun ceva? Patima mea pen-

---

rile fac parte din poezia Spleen.

tru Olga s-a preschimbat într-un şobolan mare, pus pe harță, care mi-a devorat măruntaiele şi mi-a ros tot trupul pe dinăuntru! Nu mai sunt decât o piele, o piele flască şi respingătoare! Pe eminentul doctor care eşti (cât de imbecile sunt aceste calificative) îl voi cruța de descrierea rapidei mele prăbuşiri fizice şi morale. Răul progresează cu o viteză înfricoşătoare. Opium, morfină, cocaină, fără a mai pune la socoteală alcoolul!

Spoream din ce în ce dozele, până când, la un moment dat... Gata, ajunge! Ca s-o scurtez, sunt condamnat la moarte! Atâta doar, că am hotărât să-mi aleg eu însumi data execuției. Înțelegi? După ce-mi voi pune la punct toate afacerile şi mai ales după ce îmi voi încheia socotelile cu tine, voi face uz de pistolul pe care-l port întotdeauna asupra mea. Teatrul lumii ăştia mă orbeşte (poate şi pentru că mi s-a atribuit un rol urât). Sunt nevo-

it să găsesc o ieşire, indiferent în ce fel!

Am făcut studii strălucite. Ştii că am fost cel mai bun chirurg din Africa de Sud şi probabil, că şi un medic la fel de bun. Din cea mai fragedă vârstă mi-a plăcut să fiu întotdeauna primul! Nu m-aş fi putut împăca niciodată cu gândul, de a fi al doilea!

Din pricina unei femei, a unei slăbiciuni de o seară, am pierdut tot, inclusiv onoarea. Acum înțelegi resentimentele, ura mea împotriva ta, care n-ai dat niciodată dovadă de slăbiciune şi care ai adunat toate premiile pe care ți le-a oferit viața?

Odată ajuns în Europa, m-am stabilit la Nisa, ca să fiu aproape de casa voastră, să vă pot lovi când aveam chef. Firește că mă duceam destul de des la Saint-Jean şi la Beaulieu unde – iscodind cu dibăcie unele persoane – obțineam informațiile necesare despre

tine şi despre familia ta. Dacă ştii să fii răbdător şi perseverent, oamenii îți spun tot ce vrei: îi tragi de limbă cu o uşurință aproape de necrezut.

Ah, Yvarsen, aş mai avea încă atâtea lucruri urâte să-ți spun! Clinic vorbind, cazul meu ar fi foarte interesant de studiat! Luciditatea îmi scade din clipă în clipă. Starea mea mintală se aseamănă cu demența precoce. Pasionant, nu-i aşa? Când ți-am trimis prima scrisoare, anonima aceea, i-am trimis una şi fiului tău, iar o alta lui Hugo Stiffenacker, celebrul violonist care s-a însurat cu o americancă bogată. Intenția mea era să semăn neîncrederea în sufletele celor care te cunosc sau care sunt în relații cu tine. Trebuiau să urmeze şi alte scrisori anonime. Elaborasem un adevărat plan de luptă, de luptă împotriva ta şi a reputației tale! Din nefericire, timpul mă grăbeşte, aşa că iată-mă în situația de a nu

putea realiza acest plan de mare anvergură.

Aş fi vrut să te văd târându-mi-te la picioare!

Cocaina, amice, e un paradis artificial şi, cum paradisul nu-i decât un vis, o himeră, mă rog Domnului să-mi dea «cocaina cea de toate zilele».

Privirea mea e radioscopică, văd totul până în străfundurile sufletului! Credemă, Yvarsen, ştiu multe despre tine!

Olga era aidoma unui model de Delacroix... Dacă vei mai trece vreodată pe la muzeul Luvru din Paris, priveşte cu atenție pânzele acestui pictor. Poate că atunci ai să înțelegi şi intensitatea pasiunii mele pentru ea. De ce m-a făcut «pitic»? Funestă zi... Dar nu văd de ce ți-aş povesti viața mea! Ducă-se dracului!

Uneori, la barul «Rose Blanche», Olga îmi arunca nişte zâmbete pline de vrajă, nişte priviri îndrăcite: asta se întâmpla

când avea nevoie de bani. Ea m-a distrus, Olga, o stricată! Dar vă interzic tuturora s-o vorbiți de rău! Femeia, Yvarsen, e întregul rău al bărbatului! Sunt foarte mulțumit de această definiție, deşi miroase un pic a Strindberg. Simt dorința să dau pe gât un pahar mare cu coniac. Îmi dai voie?

Părul Olgăi, blond şi mătăsos, era întotdeauna parfumat. Aş fi vrut să mă scufund în el ca în Lâna de aur a argonauților!

Sunt duşmanul tău, care veghează, eu, Cornelius Bloom. Nici Cain nu-l ura pe Abel cum te urăsc eu pe tine! De fapt, numai această ură mă mai susține. Nu mai trăiesc decât pentru ea.

Din seria de catastrofe anunțate de mine, cea care s-a abătut asupra ta, ieri, e prima: vila de care erai atât de mândru, casa visurilor tale, a ars! Pfii, ca o cutie cu chibrituri! N-a mai rămas din ea

decât nişte ruine fumegânde. Treabă făcută cu cap, de un adevărat incendiator, Yvarsen, trebuie să recunoşti! Vârât prin mulțimea de curioşi (îmi place riscul), îmi contemplam opera cu o satisfacție aproape voluptuoasă. Incendiatorii sunt nişte artişti, Yvarsen, ştiai? Ah, flăcările acelea minunate, galbene şi mov, zvelte şi înalte! Sclipirile acelea trandafirii! Trosniturile, şuierăturile! Dansul frenetic al scânteilor! Da, da, un foc frumos e spectacolul cel mai îmbătător şi cel mai deplin ce se poate închipui!

Cât de bine îl înțeleg acum pe Nero! Când soția ta a scos țipătul acela de disperare, m-am simțit răsplătit mai presus de nădejdile mele. Am savurat acel strigăt, îl mai păstrez şi acum în auz! Sublim! Dar tu, ticălosule, tot nu te-ai prăbuşit! Te-am zărit, stând în picioare, în fața focului, trufaş ca de obicei, cu siguranța insolentă care m-a scos întot-

deauna din sărite. Până şi într-un astfel de moment, când avutul îți era înghițit de flăcări, ți-ai păstrat aerul de superioritate care mă făcea să văd roşu în fața ochilor! Ah, simțeam o dorință nebună să înşfac o secure, să mă năpustesc asupra picioarelor tale şi să te dobor ca pe un copac! Acum am priceput un lucru, Yvarsen: că nu există decât o singură cale de a te distruge cu adevărat. Iată de ce m-am hotărât să te ucid cu propriile mele mâini!

C. B.

P. S. De prisos se anunți poliția, să le arăți această scrisoare. Am părăsit definitiv Nisa şi camera mea de la hotel. Cornelius Bloom a devenit o umbră rătăcitoare, o umbră care nu mai are decât o idee fixă: să-l ucidă pe Jan Yvarsen!”

Capitolul VI

Jan reciti pe îndelete scrisoarea care i se adusese. Fusese găsită în crâşma *Santa Monica*...

După prăpăd, familia Stiffenacker se oferise să-i găzduiască pe Jan şi pe Thérèse, ba chiar şi pe Erling. *Journey's End* nu mai era decât o grămadă de ruine. Parcul şi grădina fuseseră şi ele devastate de mulțimea care dăduse năvală, de pompieri, de maşini. Astfel, proprietatea – splendidă cu douăzeci şi patru de ore mai înainte – nu mai oferea acum decât o imagine dezolantă. Două siluete încovoiate – Elise şi Octave Thibault – rătăceau printre ruine, nădăjduind să mai găsească vreun obiect cruțat de flăcări.

Thérèse se culcase în odaia spațioasă şi confortabilă pe care Judith o pusese la dispoziția familiei Yvarsen. Ca să-şi

regăsească echilibrul sufletesc, biata femeie avea nevoie de odihnă şi de somn, într-o ambianță liniştită. Jan însă nu putea dormi, trebuia să-şi limpezească mintea, să facă bilanțul nopții catastrofale, să se gândească la ce avea de făcut. În momentul în care intrase în salonul unde trăgea nădejdea să se liniştească, un servitor îi adusese scrisoarea lui Bloom. Rar avusese Jan în mână un document atât de uluitor ca acea confesiune halucinantă. Lectura bizarei scrisori îl uluise...

Deci enigma se rezolvase! Duşmanul îşi aruncase masca! Misteriosul agresor de la *Journey's End*, incendiatorul, nu era altul decât fostul medic-şef al spitalului din Pretoria! În ciuda cumplitei dovezi pe care-o avea despre ticăloşia lui Bloom, în ciuda faptului că-şi pierduse aproape toate bunurile, Jan nu simțea nicio ură față de fostul său sub-

altern. În ochii săi, Cornelius Bloom era un om bolnav, un bolnav foarte periculos, desigur, dar totuşi un bolnav!

Confesiunea lui Bloom se încheia cu o ameninţare foarte precisă: *„...m-am hotărât să te ucid cu propriile mele mâini... Cornelius Bloom a devenit o umbră rătăcitoare, o umbră care nu mai are decât o idee fixă: să-l ucidă pe Jan Yvarsen!”* Ce să facă? Să anunţe poliţia care şi aşa începuse o anchetă pentru a-l depista pe cel care dăduse foc casei? Să încredinţeze Parchetului scrisoarea lui Bloom?

Jan era neliniştit şi de menţiunea făcută în scrisoare, că nebunul trimisese anonime lui Erling şi lui Hugo Stiffenacker. Hotărî să limpezească pe loc lucrurile, să-i poftească pe cei doi bărbaţi în salon şi să le arate scrisoarea lui Bloom.

— Ce poveste ciudată! exclamă Hugo

care citise şi el, după Erling, scrisoarea lui Bloom.

— Un caz clinic, spuse Erling, laconic.

— Dumitale ce ți-a scris? îl întrebă Jan pe Hugo.

— Pot să vă spun adevărul? întrebă Hugo, şovăind.

Jan îl privi drept în ochi.

— Ne-am adunat aici ca să facem lumină în această afacere tenebroasă, răspunse el. Aşa că te rog să ne citeşti şi nouă scrisoarea, dacă o ai la dumneata!

— Din păcate, Judith a rupt-o în bucățele. Dar vă pot spune aproape pe dinafară despre ce era vorba!

— Te ascultăm!

După ce Hugo reproduse textul, omițând insinuările cele mai jignitoare, pe care preferă să le treacă sub tăcere, Jan strigă:

— Totul nu-i decât minciună şi insi-

nuare!

— Vă cred, domnule doctor! spuse Hugo cu un accent de profundă sinceritate.

— Când am cunoscut-o pe domnişoara Collins era îndrăgostită nebuneşte de dumneata! Nu-mi vorbea decât despre Hugo Stiffenacker!

— Vă mărturisesc că după ce-am citit acea scrisoare, m-am simțit foarte nefericit... Am fost tulburat, chinuit de îndoieli; aveam tot timpul penibila impresie că mi se ascunde ceva! Dar când v-am revăzut ieri seară, în împrejurările acelea dramatice, alături de soția dumneavoastră, mi-am dat seama cât de neîntemeiate erau bănuielile mele!

— Acum e rândul tău, spuse Jan întorcându-se către fiul său. Spune-ne ce ți-a scris nefericitul acela.

— E foarte simplu, răspunse Erling scoțând scrisoarea din portofel. V-o ci-

tesc imediat!

Dar, înainte de a isprăvi de citit, fu întrerupt de Hugo care, pe un ton categoric, puse lucrurile la punct, povestind ce se întâmplase în realitate între el şi Flavie, cum îl respinsese aceasta şi cum îi răpise orice speranță că i-ar putea împărtăşi vreodată sentimentele.

— Ce urmărea nebunul, cu scrisorile lui stupide? strigă Erling, scos din fire.

— Voia să semene ura şi discordia în jurul meu, explică Jan.

— Din fericire, nu m-am îndoit nicio secundă de fidelitatea Flaviei, spuse Erling.

Sumbru, Hugo mărturisi:

— În ce mă priveşte, eu m-am îndoit, am avut bănuieli... Da, am fost cum nu se poate mai nedrept față de Judith!

— Nu-ți mai rămâne, îi spuse Jan, decât să te duci după nevasta dumitale, s-o săruți şi s-o rogi să te ierte!

O clipă mai târziu Jan şi Erling îi văzură – pe fereastra care dădea spre pădurea de pini – pe Hugo şi pe Judith îmbrăţişându-se fericiţi...

— Ce planuri imediate ai? întrebă Erling după ce rămase singur cu tatăl lui.

Jan privi, gânditor, înaintea lui.

— Încă nu ştiu, murmură el, dar am impresia că nu vom mai rămâne aici...

— Nu vrei să reconstruieşti *Journey's End?*

— Treaba asta o va hotărî mama ta.

— Bine, dar tu?

Un licăr nostalgic trecu prin ochii lui Jan:

— Mi-ar plăcea să-mi revăd plaiurile natale, spuse el, visător. Să-mi revăd patria...

Erling fu încântat.

— Perfect! strigă el. De fapt, venisem aici ca să te iau cu mine la Stockholm!

După care, îi împărtăşi părintelui său gândurile şi planurile sale.

— Înainte de a vorbi despre planurile noastre de viitor, spuse Jan, aş vrea să-ți mulțumesc pentru tot ceea ce ai făcut pentru noi, ieri seară!

— Dar era firesc, tată! Doar sunt fiul tău!

— Numai providența te-a adus la *Journey's End* în seara aceea fatală! Vezi tu, în momentele de mare mâhnire, vrei să-i ai pe ai tăi lângă tine, ființele pe care poți conta în orice împrejurare. Pentru Thérèse, prezența ta aici a fost salutară. Grație cuvintelor tale consolatoare, cumplita nenorocire care ne-a lovit a fost – în ce-o privește – oarecum atenuată.

— Dacă vă întoarceți în Suedia, îți făgăduiesc că mama va fi mângâiată şi răsfățată de toată familia! Să ştii că micul Jan vă aşteaptă cu multă nerăbda-

re...

— Nepotul meu!

— Dacă l-ai vedea cât a crescut de când ne-am întâlnit ultima oară!

— Vom veni Erling, vom veni în mod sigur!

— Şi cu *Journey's End* ce vei face?

— Mai adineauri mi-a venit o idee: în loc să vând terenul, am să construiesc aici o clinică pentru copiii bolnavi de poliomielită, un fel de azil-sanatoriu care va fi totodată şi o şcoală...

— Vei rămâne bun şi generos până la sfârşitul zilelor tale, tată!

— Iar în parc – ca să-i fac plăcere Thérèsei – voi amenaja un colţ pentru păsări şi animale...

Chipul lui Erling se adumbri.

— Ai uitat însă de cineva în proiectele tale, tată!

— De cine?

— De Cornelius Bloom.

— Da, va trebui să mă gândesc şi la problema asta!

— Trebuie să acționăm, tată, şi încă repede de tot! Omul ăsta te-a anunțat că are intenția să te omoare, şi drama din noaptea trecută dovedeşte că amenințările lui nu-s vorbe goale. Te sfătuiesc să anunți poliția, şi asta cât mai repede!

Jan clătină din cap.

— Aş vrea să găsesc o soluție mai umană decât un simplu denunț la poliție... o soluție medicală, dacă pot să mă exprim astfel, căci Bloom este grav bolnav...

— E un nebun primejdios!

— Mă duc să fac câțiva paşi prin parc, ca să-mi limpezesc gândurile. După aceea, am să-ți spun ce m-am hotărât să fac în legătură cu Bloom...

— Nu fi prea milostiv, tată! Individul te urăşte de moarte!

— Vom vedea, Erling, vom vedea...

Jan coborî spre mare. Brusc, auzi în spatele lui paşi precipitați şi un gâfâit uşor. Întorcându-se, zări un om scund, cu tenul palid, cu fața brăzdată de riduri.

— Dumneata, Bloom? strigă doctorul după ce-l recunoscu cu greu pe fostul medic-şef al spitalului din Pretoria, în ce hal te-ai schimbat!

— Îți interzic să mă analizezi cu privirea ta murdară de medic! strigă Bloom cu voce stridentă. Mai înainte de orice, teme-te! Căci nu sunt tot timpul zdreanța care par acum! Când îmi recapăt puterile, află că ele se înzecesc! În acele momente sunt cumplit, sunt de neînvins! Apoi rânji: Grecul tău a simțit-o pe pielea lui!

— Fii înțelegător, spuse Jan pe un tom conciliant, cazul dumitale nu e di-

sperat, te mai poți vindeca... Renunță la ideile criminale! N-am să depun nicio plângere, dimpotrivă, voi uza de toată influența mea ca să fii internat şi tratat într-o clinică de dezintoxicare!

Bloom se albi de furie.

— Cum, urlă el, după toate insultele pe care ți le-am adresat în scris, după ce ți-am ars casa, tot nu mă urăşti? Îndrăzneşti să-ți fie milă de mine? Îndrăzneşti într-adevăr? Ştii că de fapt mila ta nu e decât o culme a disprețului?

Îşi scoase pistolul din buzunar şi-l îndreptă spre Jan.

— Uite ce fac eu cu mila ta murdară: o disprețuiesc, doborându-te ca pe un câine!

— Bloom să nu faci asta! strigă Jan. Eşti nebun!

— Nebun? urlă el. Sigur că sunt nebun şi vreau să ți-o şi dovedesc!

Dar chiar în clipa, în care dădu să apese pe trăgaci, Erling, atras de zgomotul glasurilor, se ivi din spatele tatălui său şi se năpusti spre Bloom, încercând să-i devieze arma.

Glonțul porni, dar se pierdu undeva, în mare. Scoțând un strigăt de furie, Bloom îşi aruncă pistolul, izbindu-l de o stâncă, la fel ca un copil care, plictisit de o jucărie, o aruncă departe; apoi, până să-i vină lui Erling ideea să pună mâna pe el, din câteva salturi se năpusti spre partea dintre stânci, pe care începu s-o coboare în goană. Erling fugi după el. Fiind mai tânăr şi călit prin exerciții fizice, îl ajunse din urmă, dar când să pună mâna pe el, nebunul alunecă şi, scoțând un urlet cumplit, căzu în gol, zdrobindu-se de o stâncă enormă, plină de colțuri ascuțite.

Când Erling se întoarse lângă tatăl său, Jan întrebă cu o voce ştearsă:

— A... murit?

— Da, am coborât până pe stânca pe care a căzut... Apoi precizează: Fractura craniului şi ruptura coloanei vertebrale. Moartea trebuie să-i fi fost fulgerătoare.

Jan luă mâna fiului său şi o strânse între ale sale. Rămaseră aşa o bucată de vreme, îngroziți de drama ce se desfăşurase cu atâta rapiditate sub ochii lor.

Thérèse ieşi înaintea lui Jan, în parcul vilei *Santa Monica*. Nimbat de părul argintiu, chipul ei – care purta pecetea durerii încercată de curând – avea o anumită solemnitate, părând de o noblețe rară. Ochii, de o nespusă blândețe, erau reflexul unui suflet năpădit de amărăciune şi de mâhnire, dar care ştiuse să-şi păstreze întotdeauna luminoasa lui puritate.

— Încă o veste proastă, dragul meu, murmură ea. Thibault mi-a adus o scrisoare din partea Idei. Un adevărat strigăt de ajutor: Norbert a părăsit-o!

Fără să spună un cuvânt, foarte palid, cu trăsăturile crispate, Jan o luă pe Thérèse de braț. Apoi se îndreptară încet către un promontoriu de unde se vedea întreaga Coastă de Azur, care le devenise atât de dragă.

— Am iubit şi locul şi marea asta, spuse el cu voce estompată, dar noi trebuie să plecăm de aici. Tom Starner obişnuia să spună că fiecare om trebuie să-şi urmeze propria-i soartă. Încep să cred că nefericitul de Bloom a fost un instrument al destinului. Un destin care mă obligă să cred că soarta mea e să-mi isprăvesc zilele în țara minunată în care am văzut lumina soarelui.

— Suedia... Unde am fost atât de fericiți...

— Şi unde vom mai fi, draga mea. Vocea îi deveni mai hotărâtă. Mai întâi, ne vom duce la Paris. Dacă mica noastră Ide ne cheamă, înseamnă că nu trebuie să mai întârziem! Apoi, încheie gânditor: Iar după asta, ne vom stabili în vechea casă a mătuşii Brita.

— Da, şopti Thérèse sprijinindu-se de el, casa mătuşii Brita...

Sfârşitul volumului 4/6